

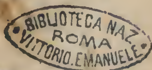
NAZIONALE
12
32 D
17
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE

TRACTATVS
DE ÆSTIMO,
ET COLLECTIS

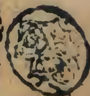
Nicolao Festasio Mutinænse
AVCTORE.

Copiosissimoq; Indice Alfabetico, ac numeris Summariisq; additis exornatus, & auctus.

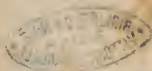

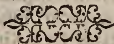
MVTINAE,
Apud Paulum Gadaldinum, & Fratres.
M. D. LXIX.

NICOLAVS FESTASIVS
AMPLISSIMO VIRO
Iulio Cæsari Castaldo Iu. V. D.
Salutem Dicit.

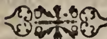

EMORIAE proditum est (IVLI CAESAR) Solonem in eos qui otium diligerét, & amplecterentur legem protulisse, ut cuipiam accusationẽ instituere, eisque iniuriari fas esset, quam de vaccatione à labore & industria, cuius contrarium est negotium, intelligendum censeo, non si pro liuore animi, & corporis exercitatione, & relaxatione, a grauioribus, & magis seriis negotiis accipiatur, ea nempe ad virtutem adipiscendam conferre testatur Aristippus ille cerenaicus, vnde otium literariũ pro literarũ studio doctissimi viri existimát. Quod hoc genus exercitationis oblectamentum potius videri debeat, quàm seria aliqua occupatio. Nil enim dulcius est teste Cicerone, id vere sine literis mors est, & hominis viui sepultura, Sene; apud Lucil. Epist. 82. Quod

ſi priſcis temporibus viri illi excellentes in omni diſciplinarum genere, quorum ſplendores ad noſtram vſque ætatẽ perueniſſe videmus, id ipſum abegiſſent, tot literarũ monumenta poſteris non reliquiſſent, quibus humana vita ſemper excoli iuuarique poſſet, Nec Nicolaus Matarellus, Simon Caſtrouitreus, Ioannes Sadolettus, Bartholameus Bellincinus, aliique huiuſce noſtræ ciuitatis proceres, eloquentia, prudentia, fide, ac religione exornati, tot ſplendidiſsimorum hominum conuentu, domum continuo plenam, frequẽtes habuiſſent, ii enim præſidium clientibus opem amicis, ſalutem periclitãtibus, manibus pedibusque (vt ita dixerim) affere nitebantur, his accedis tu IVLI CAESAR. Qui in hac ciuitate noſtra tanto elloquio, tantaque legum ſcientia, patrocinium exerces, vt nomẽ ipſum retinere ſolus dignus ſis, adeo vt ne dũ equalibus tuis, verum, & maioribus ætate præcelas, Itaq; cum pro viribus meis otium ſemper recte diſpenſare cogitauerim, & ob amorem veterem, amicitiam ac ſingularem ergate obſeruãtiam, plurimum tibi debeam, hunc libellum magnis vigiliis peregi, tibiq; longe maiori ſcientia, & ingenio dicandum decreui, tuoque recto iuditio, ac dictioni ſubiicere ſtatui, tu enim es in quo doctrina incomparabilis, rerum gerendarum admirabi-

lis experiĕtia, moresq; optimi cernũtur, quò fit (vt nō facile dixerim) nostris ne ciuibus an cunctis alis carior sis, Non tacebo qua prudẽtia, singulariq; humanitate, Aduocati officio in hac ciuitate nostra, alibique fungeris, quia omnes te veluti alterum Vulpianum, ac Paulum prædicent, tanta es integritate, equitate, patientia, ac fide in prestando clientibus tuis patrocinium, in reddendaq; aliis iustitia vt te celeste numen esse cogitent, in proferendisq; sententiis tanta consilii moderatio concipitur, Maturaq; deliberatio decoquitur, vt ab eis reclamare, aut appellare audeat nemo, Accipe igitur (vir amplissime) has meas lucubratiunculas qualescunq; sint, & te rogatũ esse vellim ac obsecratũ vt inspicias, & perlegas, castiges & corrigas, qui longe melius errores meos cognosces, qui.n. scaccorum ludum superinspiciunt, ludentium errores accutius vident, & siquid innordinatum, superfluũ, male tersum, & nō bene dictum comperies, ea oĩa mutare, & corrigere nō dedigneris, Ex eo nãque nostrã firmiorem amicitiã & tuam erga me beneuolentiã arguam, Non ambigo multos fore, qui hos nostros labores cannino ore mordebũt, at illorum detractione & odio nō detereor, legãt qui volunt & qui nollunt abiciant. Vale & me ama. Mutinæ Kal. Maii, M. D. LXVII.

PIO LECTORI.

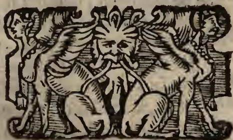

VM *superioribus annis (candide Lector) maxime anno* 1550. *auditor Illust. Hermetis March. Pallauicini Buxeti essem quo sub Cæsaris ditione, ager Placētinus, Parmensisq; citra Tarum erat, onera incolis pro militum stipendijs in Pedamontanis partibus pro comexatu Burgi sancti Donini præsidio exercituiq; in hibernis collocato, ac cæteris quibus is indigebat, persoluēda quotidie indicebantur, adeo grauia erant & intoleranilia, ut etiā dittißimi ex prædiorum reditibus uix se suosq; alere possent, plerosq; uidi aliunde quæstum ne fame perirent quærere, ac memoria teneo quibusdam uillis contigisse ut qui tempestatis omnes fructus amitterent, illosq; incole onera subire, usque ad minimum quadrātem cogerentur, Dij boni quæ nam impietas? Miramur qui fieri poßit, ut de cœlo non cadat ignis, & tantam absorbeat iniquitatem, ueluti illos tot quinquagenarios quinquaginta uiros regis Ochoziæ Heliæ Prophetæ intuitu deuorauit, hic Iurgia, illuc crebri clamores creuere, contentionesq; tales concitarunt, quales nunquam posterum memoria audite sunt, litesq; de litibus in oneribus ex soluendis oriebantur, quarum nonnullas coram me actitatas absolui, plerasq; à uarijs iudicibus decisas uidi in quā pluribus casibus quid nā ius dictaret respondi, pro inde inutile, haud fore putaui,*

pro ingenioli mei modulo, hæc & alia quæ non sine labore uoluminibus perlustrandis in remotioribus locis promiscue tradita offenderim, in hoc breui compendio complecterer, ut facile sit perscrutari quid ueritatis studiosus Lector, elicere ualeat, scio non defunctos qui per has meas uigilias carpent publice & detrahendo (ut inquit Hyeronimus) quod in argulis libenter legunt, cum ipsos meq; non lateat, Petr. de Vbal. Oldr. de Mon. aliosq; antiquos et recentiores quosdam, tum in tractatuum tum in repetitionum formam in hac palestra desudasse. utrum sciant hi minus nostræ intentionis fuisse eorum aures offendere, doctis enim & bonis placere studui, inuidisq; ac malis graue est me displicuisse, considerent rogatos eos uelim nec sola illorum Iureconsultorum quæ sub hos tractatus repetitionesq; congeruntur responsa, omnem rem declarasse, necessario itaq; manum tabulæ admoui, hasq; meas lucubraciunculas hosq; meæ mentas fasciculos largiente domino collegi, illosq; obtuli ut saltem studioso optioni locus sit quod in uno libello defuerit ab alio absque liuore percipere, Quos qualescunque sint (si tibi libet) perlegus. orator facundiam non inuenies non elleganti sermone usus sum cui non incumbo, sed usui uerborum antiquorum iurisprudentum adhæsi, qui non fuccos uerborum professi sunt, dicant quicquid uelint recentiores, qui desertiores sermones potius quam ueriores secuti sunt, iuuat me cum tantis patribus errare (si uti communi lingua errare est) quam cum paucis benedicere non enim ad factum uerborumq; ostentationem incubui uerum pro comuni utilitate ellaboraui, plerasq; questiones de Aesti-

me & collectis undique dispersas in unum redegi quam pluraque loca iurisprudentum auctoritates ab alijs neglectas citaui, quo fit ut si quicquam à me idque humanitus erroris commissum sit à iusto faciliq; Lectore ueniam me promeriturum nō dubitem, cum id non temeritati sed potius ingenui mei infirmitati, ac imbecilitati tribuere nō dedignetur, non enim omnia possumus omnes & quandoque bonus dormitat homerus rectius tamen iuditium melius proferrat & pie corrigat uelim, satis uero fuerit opera mea alios ad indagandum ueritatis studium excitasse. Vale.

TRACTATVS DE AESTIMO,

Et collectis Nicolao Festasio Mutinænse Auctore.

OPERIS DIVISIO.

❧ Opusculum hoc in quinque partes diuidendum, duximus primam de Aestimo unde dicatur, quid sit, p quos pficiatur absoluemus.
In secunda discutiemus an collecta sit latina dictio quodq; munus sit à quo originem traxerit, quid sit, & quibus ex quibus causis indicetur.
In tertia de exactione illiusque probatione per quos & quo ordine exigatur explicemus.
In quarta de illius multiplici immunitate dicemus per quos & quibus personis cõcedatur
In quinta an illius immunitas reuocari ualeat, ex quibus de causis differemus.
In vna quaque par. quæstiones, ampliationes, & limitationes pro ut nobis congruere videbitur, inseremus. Rem ergo iniciamus.

1 AESTIMO ab æstimatione nasci putamus.
2 Aestimum Taaxtiones quæ de cuiusque sit patrimonio dicimus.
3 Aestimũ à Perusinis catastrũ nuncupatur.
4 Aestimum descriptionem appellant Iuriste.
5 Subnotationem dicimus si inuentarium conficimus.
6 Descriptione utitur Lucas citans illam iussu Cæsaris à Cireyno Siriæ prouinciæ totius orbis factam.
7 Tributum quo tempore ortum sit.
8 Collecta loco tributi quod ab aula recessit suffecta est.
9 Aestimatores qui bona taxant nuncupantur iussuq; principis æstimum perficiunt.
10 Perequatoras dicimus eos qui territoria inspiciunt illaque perequant.
11 Aestimum ciuitatis uniuersitatisq; iussu perficitur.
12 Aestimum defensore ciuitatis, uel uillæ sindico præsente conficitur.
13 In eo mobilia immobilia iura actiones, & se mouentia describuntur.
14 Et per nomina, loca quantitatem fines, ac qualitates.
15 In aliquibus locis prædia tantum taxantur, ac perscribuntur.
16 Mos regionis seruandus qui legis uicem obtinet.
17 Bona quæ quis poßidet non ea ad quæ habet actiones profitentur.
18 Qui bona non profitetur pœna proclamatis, uel statuti mulctandus est.

19 Fiscus si in quinquennium bona confiscata non uendicat excluditur.

20 Aestimum pro ut tempora uariantur rdformatur.

21 Ad illius reformationem peteñ. quilibet admittitur, & auditur etiam si maior pars populi contradiceret.

22 Si quispiam in loco originis bona possideat, & mutet domicilium in perequatione in quo loco ea bona perscribantur.

23 Vidua non liberatur ab oneribus loci originis.

24 Forensis commuui iure ad onera non cogitur pro bonis alibi possessis licet sit secus de consuetudine.

25 Aestimum uires non obtinere dicitur nisi apud acta intimetur.

26 Quispiam de iniusta perequatione conquiritur si infra annum illam improbat, & an ueterem, uel nouã probet æstimationem.

27 Prædia sterilia profitentur eaq; adnotantur illisq; renuntiare nequit quispiam, & fertilia retinere.

28 Fertilia neruos sterilium uocamus quæ conseruantur, ut hi imbeciles carnem conseruant.

29 Si sterilia à professore deserantur quid facieñ.

30 Si fluminis ui perscripta prædia pereant an de nouo mutetur æstimum.

31 Ratione cessante effectus cessat.

32 Ob paupertatem mutatur æstimum.

33 Paupertetem non dicimus illam quam in Valerio Messalla Nero considerauit.

34 Si stat. sancitum sit ius non subeunti onera non reddi si bona perscripta ui flaminis pereant an ei sit reddeñ.

35 *Ciuile iuditium in tribus consistit personis criminale uero si per inquisitionem agituur in duabus.*
36 *Scriba in quantitate bonorum, ut quia minorem ad notauit in codice quantitatem quam professa sit errauit: profitensque per annos. 30. soluit iusta descriptam quantitatem an pro prædicto tempore quo non soluit cogi ualeat.*
37 *Vnicuique licet de iniusta descript. conqueri.*
38 *Error personæ publice nō retractatur post annos 30. secus sit priuatæ.*
39 *Codex æstimi an dominum prossessionemque plene, uel præsumptiue probet.*
40 *Res tantū ualet quantū in æstimo perscripta reperitur.*
41 *Comunem rem sciens insolidum suam esse quispiam describi patitur an sibi præiudicet.*
42 *Vt codex æstimi dominium acpossessionem probet quæ sint necessaria.*
43 *Si appareat tertiam personam descriptam concessisse probat.*
44 *Et dicitur de illius consensu constare si officialis illius testatur.*
45 *Si in illius perfectione edatur proclama sub pœna probat plene.*
46 *Lex quem delinquere non præsumit.*
47 *A communiter accidentibus argumentum ualet.*
48 *Nemo quod suum est à iure præsumitur iactare.*
49 *Per codicem onerūq; solutionem diuisionem bonorum inter quosdam factam probare asserimus.*
50 *Auctoritate publica codicē perfectum, ab offitialibusq;*

electis in locoq; publico seruatum plene probare affirmamus. Et num. 66. 67.

51 An rei ualor per hunc codicem probetur.

52 Quid si pro eo tres sint testes. quinque in contrarium, quibus credatur.

53 An censualis liber ecclesiæ rem censualem probet tam contra soluentem quā contra tertium.

54 Quid si agitur res de antiquo.

55 Vehementē præsumptionē uerā dicimus probationem.

56 Deffectus bonorum an per codicem plene probetur.

57 Quispiam à iure lucrari in dies præsumitur.

58 In quo differat censura municipalis ædita, ut unusquisque omnia bona profiteatur, uel tantum immobilia bona.

59 Præsumptio iuris probat plene donec contrarius apparet.

60 Per quæ uerba cōcipiatur proclama in perfectione æstimi, ut immunes compræhendat ad profitendum bona. Et num. 61.

62 Aestimum patris uiui libram filij in potestate censeri dicimus.

63 Pater & filius iuris fictione pro uno reputantur & uere sunt duo. & num. 64.

65 Hæc ad emancipatum filium extendimus.

66 Codicen æstimi dominium possessionemq; probare asserimus auctoritate publica perfectum à publicis ministris in locoq; publico diligenter seruatū. & n. 67

DE AESTIMO.

1 ESTIMVM *hæc dictio in neutro genere apud Latinos grammaticos (ut puto) non reperitur ea tamen comuniter utuntur Doctores Iuris ab æstimatione, quæ à uerbo æstimo as. at. nasci putẽ nant ut inquit Valla libro 5. cap. 20. componitur ex æs æris, & græco nomine τιμή. hoc est precium ut sit idem quod æris præcio taxo licet hoc non benedictum existimem; cum sibi permittat quod in alijs reprehendit ut aliqua dictio ex græca & latina dictione componatur quam sententiã protulit Fæstus de uerbo obturo dicens esse compositum*
2 *ex præpositione ob & dictione θυρα de hoc est † ergo æstimum, æstimatio seu taxatio quæ fit de patrimonio alicuius ut intelligatur quantum sit illius æs ac patrimonium ad effectum onera indicendi ne unus pro alio inde-*
3 *bite grauetur. l. forma. ff de cens. † hæcq; taxatio bonorum describitur in libro qui æstimum uocatur alio nomine etiam nuncupatur à Perusinis catastrum teste Bald.*
4 *in rep. l. placet col. 3 nu. 16. C. de sacr. san. eccles. † dicitur et descriptio. l. i. C. de apo. pub. lib. x. cum glo. in uerbo descriptiones, & Alex. licet uere describamus ea quorum exemplum accipimus, sanctius fore, & recto uoca-*
5 *bulo. † subnotatio nuncupetur cum quasi inuentarium conficimus uel adscriptio quæ uere sit quot instrumen-*

eorum corpora uel rerum annotamus Alciat in l.cogno-
6 scere.ff.de uerb.signif. † apud iuristas descriptio ap-
pellatur quam pro æstimo accipimus, & Lucas cap.2.
hoc nomine utitur cum refferrat à Cireino Siriæ præsi-
de totius orbis descriptionem iussu Cæsaris factã & om-
nes ibant ut profiterentur in suam quisque ciuitatem,
7 quo tempore tributum ortum est.Bar.& Doct.in l.i.C.
de mulie.& in quo loc.lib.x. Ioan.de ami. in consilio 8.
8 nu.52.in consil.146.nu.5. † quod ex post ab aula re-
9 cessit loco cuius successit collecta, † per ellectos.n. æsti-
mum iussu principis conficitur qui æstimatores uoccan-
tur cum taxent et bona considerent cic.3.de fini.& quia
10 aptissimum habeo æstimatorem. † perequatores etiam
dici possunt ex quo territoria inspiciunt ac perequant l.
qui grauatos cum glo.C.de cens.& cens.lib.xi.hi exin-
de in libro bona subnotant.d.l.qui grauatos cum glo.ibi
11 post codicum oblationem &c. † Rursus codex iste iussu
communitatis uel uniuersitatis ec modo regulariter con-
ficitur cum a iure uel consuetudne aut statuto collectas
indicen. auctoritatem habeat pro sanando locorum ne-
cessitatibus quia in necessariũ antecedens hæc perequa-
tio subnectitur urget.n.subditos ut eorum bona profiteã-
tur, ut perspiciatur quantum sit æs & cuiusque patri-
monium.d.l.forma.de consi plura congeruntur, a Crau.
12 in consil.195.in.i. † Codex perficitur defensore ciuita-
tis seu uniuersitatis presente, uel uillæ sindico si eorum
bona perscribuntur.l.susceptores ubi Bart.C.de suscep.
13 & archa.lib.x. † in coq; bona omnia mobilia, immobi-
lia iura actiones, & sese mouentiá annotantur Bald.in l.

censualis C. de don. parum tetigit in l. etiam col. 5. uersi. modo uideñ. c. de execu. rei. iud. est tex. in l. pro Bitiniã. C. de Immu. nemi concen. lib. x. & fit huiusmodi descrip
14 tio iuxta formam d. l. forma, † citando, nomina loca quã titatem & fines, qualitates si prædia sunt, ac omnia alia quæ ibi recensentur, uerum in aliquibus locis predia dun
15 taxat perscribuntur, † in aliquibus mobilia & sese mouentia, ac domus, iuraq; & actiones comuni tamen iure omnia taxantur. d. l. forma d. l. per Bitiniam guid. pap.
16 decis. 87. si uilla, † seruandus esset denique mos regionis qui uim legis abtinet ut testatur Bart. in tract. de testi. in uersic. iconomica, hæc professio, quæ à subditis enun
17 tiatur propria bona, ab illisq; possessa † non ea ad quæ actiones habent aut ad restituendum cogeñ. sunt conti nere. debet Guid. pap. sing. 428. uersiculo si fiat collecta,
18 † si secus fit mulctandi sint inobedientes in pœnam statuti uel proclamatis iussu principis emanati: regulariterq; omnia hæc statuuntur, addijcitur pœna omnium
19 bonorum confiscationis principi applicañ. † quam si is illiusq; fiscus infra quinquennium non uendicat excluditur, teste Bar. in l. comissa. ff. de publica. Bald. in l. ij. C. de uestig. & commissi. in l. fi. in fi. C. si propter pub. pen sita: Et nihilominus annotantur quæ perscripta nõ sunt
20 & hæc in perfectione æstimi consideranda sunt † uerũ cum rerum prætia iux. temporum uarietatem mutentur l. omnis. C. de colla. fund. lib. x. C. de ano. & trib. l. indictiones. co. lib. uulgata. l. prætia rerum. ff. ad leg. falci. reformatur æstimum ut si aucta sint bona augeatur, si diminuta minuatur, ut æqualitus inter omnes seruetur ne quærelle

21 querelle locus cuipiam relinquatur, † ad unius tantum modo, instantiam, potest reformari cum de interesse publico tractetur, quilibet enim de populo admittitur ne pauperes à ditioribus opprimãtur, d.l.i.C.de apo publ. etiam quod maior pars populi contradiceret, suspitio enim doli, & fraudis in eam præsumenda est, itq; modus seruetur in reformatione, qui adhibetur in illius perfectione, Crau.in citato. consi. 195. nu.5.& per totum.

22 Quæren. est iuxta prædicta, † quispiam de loco ubi bona poßidet oriundus est alterius loci fit incola ibique domicilium constituit in perequatione, illius bona ubi annotari debent glo, Iac.de aren.in l.assumptio.§.filius .ff.ad municipa.ibiq; Bar.col.ij.uersic. ut igitur, æstimandum esse in loco originis propriæ uel paternæ testa

23 tur, ibiq; cogeñ.onera subire † & in uidua, quæ portat onera ibi uir habet domicilium, quo ad ea quæ illius seruitia continent, at quo ad alia originis propriæ non liberatur, dicitur firmasse. Bart. in l. fi.C. de munip. & & origi.lib.x.Castr.in consi.329.uisis col.3.uersi.non obst. in i.

Contrariũ uidetur Bar.asserere in l.i.col.4.uersi.53. si alibi.C.de mul. & in quo loc.lib.x. ubi sunt æstimanda bona in eo loco ĩ quo habitat quis, ibiq; onera ratione eius patrimonij subire. & hoc si unum, & idemmet dominium sit illius principis uniformemq; habeat in utroque loco iurisdictionem quare ubi magis libuerit illi perscribenda sunt bona Bald.in l.i.§.q.si nemo, ff.q. cuiusque uni.nomi.col.3. uersic. super quinto, ideo si in eius facultate est sibi locum elligere ubi taxentur bona sua.

liberatur à professione illorum in loco originis propriæ in hac opi. fuit Roma. in consl. 161. uisis quæstionibus. Reperio in hac disceptatione, Soci. in consl. 129. in i. qui ex mēte Doctor. uidetur, concludere quod si locus in colatus est a loco originis diuersus, sintq; separata territoria prima opi. uera est, si unus alteri subijciatur, secunda opi. procedat expresse Bar. in d. l. i. C. de mul. & inquo. loc.

24 *Considero primam opi. non esse tuttam in forense qui communi iure collectandus non est, pro bonis alibi sitis, at si consuetudinem spectamus cuius uigore subit onera in loco ubi reperiuntur uera est illa opi. de qua infra latius dicemus &c.*

25 *Aestimo perfecto nō habet uires, neue indici collecta pōt nisi p prius a locorū præsidibus apud acta intimetur destineturq; exactorib. collectarū d. l. i. C. de apo. pub. & ibi Bart. d. l. susceptores, hac ratione esse existimo*

26 † *quare uni cuique descripto licet, conqueri si plus debito se esse grauatum asserat in perequatione illa, si eam iniquam infra annum à die scientiæ improbet excepit minoribus reique publice causa abentibus. l. qui se grauatos. C. de cens. & censit. lib. xi. Bar. in d. l. forma. §. si ques ueniam. Bal. in consil. 387. ille qui in tertio ubi grauatus in mensura ac estimantione facta perperā, probata iniustitia intra annum reducenda est, nec suficit æstimationem ueterem probare cum rerum pretia uarietur at præsentis tēporis ualorem probata iniustitia non ita passim fit correctio, quare cognitio causæ est adhibēda cum illa in perfectionē æstimi adhibeatur diligenterq;*

considerent perequatores nec aliter mutatus codex haberet uires Bal.in.d.l.pl.col.3,uersic.nunc de mixto,is enim modus qui in perficiendo codice seruatur in illius correctione seruandus est.

27 Omnia diximus bona in codice annotari, an sterilia predia perscribantur de quibus fructus non percipiuntur tex.in.l.i.c,de omn.agr.deser.lib.xi.dicit describenda esse ibiq; firmat. Bart. ratione. illa quia fertilibus prædijs adijciuntur per partes dicimus, ut ea sterilium onera sustineant, & utrunque poßidens, si uendat fertilia,in seque sterilia retineat,emptor ad sterilium onera teneretur, effecto non soluendo uenditore l. ij. c.eo. tit. ratio citatur per Alex. in l. incola. ff. ad municip. hæc enim sterilia renuntiari nequeunt, retinendo ferti-

28 lia Bar.in l.qui uitilla.C. eo titu. nam fertilia, sterilium nerui nuncupantur quia sicuti in corpore humano imbecilis caro per neruos conseruatur, ita sterilia prædia, per fertilia ut inquit Bar.in d.l.ij.C.eo.tit.&c.

29 Quid si sterilia à posseßore deserantur quid tunc agen. Bar.l.qui agros.C.dom.agr.desert.lib.xi. dicit quod occupanti conceduntur siue sit uicinus siue non at si dominus intra biennium redeat restituuntur, refectis occupanti expensis,post uero non auditur, is tamen ut uiuat securius,eum qui prædia deseruit citari curet illosq; sua interesse putantes, ut intra sex menses compareant ad contradicendum &c. Quibus lapsis,nulloq; de se copiam faciente, ulterius a quoquam non ualebit molestari, & hæc si prædia æstimo annotata, erantque tributaria.

30 Queritur ulterius si perscripta prædia flumine pereāt uel ex siccentur uites non possessoris culpa, an æstimum corrigatur, sicut quando quispiam de illius iniustitia conqueritur de hoc est tex. in.d.l.forma uersic. illam enim equitatem ibique Bar. & Bal. in l. etiam col.pen. uersic. unde dicitur qui alia iura citat.C.de execut. rei.
31 Iud.ubi codex mutandus est cum cesset † ratio ideo cessare debet effectus l.adiger.§.quamuis.ff.de iure par.pro modo.n. patrimonij exactiones se habēt.l.i.C.de quibus mu.lic.se excus.lib.x.ibi à sūmis sarcina ad infimos etc. ideo re defficiente ne onus pro alijs grauetur excusan-
32 dus est, uidemus & .n.quod ob homines † paupertatos fit æstimi mutatio], ut iniquit Bal. in loco citato dum mō nō
33 sit † paupertas quæ in Valerio messala à Nerone cōsiderata fuit, cui in singulos annos quingenta sextertia quæ est summa duodecim millia aureorum et quingentorum, quibus paupertatem innoxiā sustentaret obtulit, eam si qui hodie hn̄t sumt ditißimi, uerba Alciat.in l. quos nos qui §.locuplex.ff.de uerbo.signi. ita re flumine perempta mutatur æstimum.
34 Ex his infertur, si muuicipali censura cauetur ius non reddi colectas non soluenti quæ de iure ualet Alex. in cōsilio 128.col.2.uersic.nec prædictis in quarto, si subito casu bona perscripta perierint uel ob paupertatem onera, quis non subeat, iudex hanc excusationem admittet Bald.in l.acceptam in ultima q.C.de usur. intelligas censuram de iure reddendo ciuiliter tantum.
35 Quia si quis iniuriam ab aliquo patiatur iudex contra iniuriantem per inquisitionem procedet, hoc.n. casu ius

reddi iniuriato non dicitur, cum iuditium in tribus personis constat & in inquisitione due dumtaxat citantur, hæc Alex. *in citato const. an, & quando ob paupertatem quis ab onere collectarum excusetur.*]. *in secunda parte dicemus &c.*

36 Altera.q. *ex prædictis decidi potest si per notarium a perequatoribus ellectum ad perscribendum codicem sit in quantitatem prædiorum erratum, ut quia is minorem quantitatem quam professa fuerit sit adscripta summa totius æstimi sed erroneæ per annos uero 30. is soluit iuxta illam quantitatem descriptam, deinde errore comperto, exactores pro communi id quod per tempus præteritum non fuit exactum secundum ueram quantitatem eorum exigere nitantur, an sint audiendi, uidetur quod sic,*

37 *quia si licet unicuique probata æstimi iniustitia mutationem illius reportare ut diximus cur non licet agentibus pro communi errore directo cogere debitores ad soluendum onera iuxta ueram prædiorum quantitatem etiam per retroacta tempora quibus non soluerant.* Rursus *cũ appareat de errore quandoque semper retractatur nisi res iudicata interueniat uel trãsactio l.1.C. de erro.calu.* Prædictis *reiectis altera opi. de iure uerior est hæc uiua*

38 *ratione quia cum iste.* † *error a publica persona comitatur non retractetur nisi usque ad 30. annos post uero non ut inquit* Accurs. *in l.*Calculi.*ff. de admi. rerum ad ciuit.perti. & notat in l.ij.ibique* Bar.*C.de iur.fis.lib.x. si ergo sunt anni. 30. lapsi exactores illi non audiuntur ad obiecta dicitur, primam rationem non obstare quia nulla erat decursa præscriptio quinimo si post biennium*

conqueritur non auditur ut diximus, ulterius ibi de æstimi mutatione agitur, hic de solutione collectæ, diuersa n. sunt hæc, unde illatio non recte infertur. l. Papinianus Exuli. ff. de mino.

Ad secundam ratione respondetur quod l. i. C. de erro. cale. loquitur in priuato, nos uero in errore facto a publica persona, qui ultra 30. annos non retractatur, hæc citantur per Ias. in consi. 2 10. in nu. 2. qui alia, & quam plura dicit quæ non referam, citatam opinionem semper dubiam putaui, quia malefidei possessor ullo unquam tẽpore præscribit. c. fi. de præscrip. & in regula male fidei possessor de reg. iu. in sexto, & latius dicemus in oct. quæstione quarta par. nu. 20. ergo cum debitor collectarum sit in mala fide uidetur quod non perscribat nisi dicamus malam fidem purgari spatio ann. 3 0. dicendum est, ut ibi.

39 Occurrit circa hanc rem quæstio difficilis in qua uariarunt Doct. an hic æstimi codex probet dominium possessionemq; illius cuius bona sunt in eo perscripta in tertij præiudit ium.

Negatiuã partem dixit Bart. in l. si pater. C. de actio. emp. illam summans ubi tributi solutio rei possessionem non probat ibiq; testatur Bal. orian. in c. quoniam cõtra falsam uersiculo testium depositiones nu. 1 65. de proba. asserit non probare codex illæ dominium nec possessionẽ & ita de facto in ciuitate Cremonæ fuisse obtentum affirmat, idemq; obtentum asserit fely. in c. causam col. 2. nu. 2. de probat. nisi ille de cuius agitur præiuditio consentiat Alex. in consi. 9. col. 2. in 4. in consi. 63. col. i. in

*9.in consi.81.in fi.eo.uol.in cõsi.36.col.i.in cõsi.185. col.ij.uersic.non obstat in 5. in consi.57.nu.:6.in 7.in l.præcia rerum col.ij.nu.7.ff. ad l.falci.*Deci. *in consil. 146.col.8.uersiculo secundo quia intentio in primo, in consi.428.nu.5.in 3. dicit adminiculum facere, & saltem præsumptiue probare & ante illum testatur* Bald. *in l.quidam in suo in fi. prin.ff.de cond.insti. citat text. in l.censualis.*C.*do don.in consi.37.quidam nerius in fi. in 5.*Cor. *in consi.165.in 3. asserit de iure non probare cum inter rem publicam profiteñ. res agatur, tertio qui non interuenit nullum dicitur præiuditium facere nisi statutum, loci aliter disponeret quia illius uerba diligẽter perscrutanda essent, de quo loquutus est* Alex.*in alijs terminis in consi.iij.col.ij.in 4.* Dicitq; *quòd per huiusmodi statutum si clare loquitur sublata est, quæstio an dominium & possessionem liber æstimi probet.*

Pro *affirmatiua citatur tex. in l.fi.*C.*de præd. naui.* 40 *lib. xi. ubi res tantum ualet, quantum in codice æstimi descripta reperitur etiam quo ad alium effectum, quam ad illum ab quem descripta fuit, ibiq; not.tex.* Bart.*in l. rura ubi* Alex.*c.de om.agr.deser.lib.xi.in l.x.ff.de uerborum oblig.in prin.quem omnes sectantur ut saltẽ probet præsumptiue* Bald. *in l. fi.* C. *de mag.conuen.nu.6. uersi.sexto in l.inditia.c.de rei uend.col.ij.uersi.ij.exẽplum* Castr. *in l. scriniarios nu.4.c.de testa.mili. in l. si pater.*C.*de actio.emp.*Alex.*in consi.ij.col.i.in 4. testatur* Franc.de Perus. *in consil.i.in 5. inter consilia* Bald. *eius genitoris quòd dominium probet si scienter à uero domino in codice æstimi res designata foret alias non,*

ideo infertur quòd si rem comunem, sciens insolidum esse suam quis describat, sibi praeiudicat Deci. *in consi.* 146. *col.* 6. *nu.* 13. *in consi.* 21. *nu.* 10. *in* 1. Ami. *in cōsi.* 120. *nu.* 34. *haec de plano procederent consensu apparente, de quo si non constat; & alius possessor illorum bonorū non appareat probat, saltem praesumptiue* Rom. *in cons.* 127. *posito & in consil.* 165. *liber annuit* Cor. *in consil.* 333. *nu.* 31. *in* 1. At. Deci. *in consi.* 595. *nu.* 4. *in* 3. *dicit*
42 *aliquibus concurentibus fidem facere, ut probetur dominium et possessio, maxime antiquitate codicis concurēte,* Soci. Vero *in consil.* 205. *in* 2. *articulum hunc tangit, lateq; disputat, ac distinguit quid in antiquis, quid ue in nouis factis, & non comperto alio bonorum possessore, & liber aestimi si à publicis personis sit custoditus, idē in consi.* 258. *col. ij uersi.* 5. *supputatum in* 2. *feli. in c. cām nu.* 8. *de prob. cassa in consi.* 16. *col. ij. si de consensu illius de cuius agitur praeiuditio appareat res non habet haesitationem ut dixi, &* Bald. *testatur in l. solemnibus c. de rei uend. in l. censualis. C. de donat.* Rom. *in cōsi.* 291. *cum isti fratres, citatur* Bar. *in d. l. rura,* Alex *in consi.* 9 *col. ij. uersic. non probat in quarto, cum duobus sequen. & in consi.* 92. *col. iij. uersic. ad confirmationem in* 2. *in in consi.* 68. *col. i. in* 1. *in consi.* 77. *nu. ij. in* 6. *satisq; constare dicitur si per officiales deputatos aestimo attestetur mutando illius partita de persona ad personam, ut exprimitur in citatis locis,* Alex. *in consil.* 147. *col. fi. uersic. plus autem in* 5. Deci. *in d. consi.* 146 *nu.* 13. *in* 1.

Placuit mihi semper opi. affirmatiua, etiam non constito de consensu illius de cuius damno tractatur, interue-

nientibus illis quæ citat, Soci. in d. consi. 205. col. fi. magis hanc opi. procedere affirmamus si ab initio confectio
45 nis æstimi emanatum foret proclama (ut semper fit) continens unumquamq; in termino præfixo omnia bona sua
46 profiteri sub pœna &c. nam cum à iure aliquem actum nolle facere per quem in pœna cadat præsumatur l. merito. ff. pro socio. Bar. in l. gerit uersi. circa 3. principaliter. ff. de acqui. hæred. resultat probatio dominij ex eo & possessionis, ut attestatur Alex. in d. l. x. nu. 17. & Soci. in consi. 89. col. v. uersic. 3. in i. à comuniter enim
47 accidentibus quod argumẽtum ualet l. neque natalis. C. de probatio. uidemus. n. prædiorum dominos ueros metu pœnæ ea profiteri, non qui ueri non sunt domini, illi collectas soluunt quas si possent euitarent, ingenue ergo fateamur quod bona perscripta in codice illius sint qui ea professus est, cum collectas soluat, & non alterius non profitentis oneraq; non soluentis, esset enim si hoc consi-
48 deramus iactare suum, quod à iure non conceditur l. cũ de indebito. ff. de probat. præsupposito semper quòd alius possessor eorum non appareat ac onera non subeat, soci. in d. consi. 89. uersi. optime, & in d. consil. 205. col. 3. uersi. 2. alio uero possessore existente, & onera sustinẽte procedat prima opi. negatiua d. l. si pater, d. l. censualis & alia ibi citato, ut declarat Soci. in d. consi. 205. col. ij.
49 uersi. primo ex teorica fortius comperimus, Ias. in consi. 128. nu. 3. in i. attestantem huiusmodi librum cum solutione onerum diuisionem bonorum in eo descriptorum probare illiusq; fore qui colectas soluit hanc opinionem non esse ueram dicitur Aret. in d. l. x. col. 3. uersi. quærit

etiam Bar. quando de magno agitur præiuditio magnūq; interualum à die æstimi & probationis dominij interuenerit, cuius contrarium firmauit ipse. in l. in illa. ff. de uerbo. oblig. & hæc opinio, ut diximus uerior est quam tot proceres firmarunt etiam si agatur de magno præiuditio illis interuenientibus quæ supra citauimus.

50 *Huic accedat in fortioribus terminis decisio.* Nicol. *de* Mutina, & Bal. *quorum auctoritas maxima est codicem æstimi inter eiusdem territorij personas auctoritate publica corfectum à publicisq; officialibus seruatum plene probare in l. exemplo. in princ.* C. *de probat. de hoc.* j. *latius dicetur nu. 66.*

51 Ex *ista conclusione tres soluuntur quæstiones prima rei ualorem ex æstimi codice probari,* Bart. *in l. fi.* C. *de præd. naui. lib. xi.* Bald. *in l. ij.* C. *de rescind. uend. col. fi. nu. 27. uersi. in contrarium, in l. fi.* C. *de magi. cōuenien. nu. 6. uersi. 6.* Alex. *in consi. 199. nu. 6. in 6. soci. in d. consi. 205. col. iij. uersi. 8. illis interuenientibus de quibus supra,* Alioquin *quo ad effectum commodum, uel incommodum priuatorum concernentem non probaret, ut res tāti ualeat post tempus æstimi perfecti, & sic de præsenti, ut declarat* Alex *in l. præcia rerum. col. ij. nu. 7. ff. ad leg. falcid.*

Considera hoc dictum si simpliciter intelligatur non esse uerum quia codex iste ualorem rei probat quando æstimatio in ipso est tempore contractus, uel parum ante aut post facta reperitur, ut testatur Bar. *in d. l. fi. et* Sali. *in d. l. ij. citatur* Cyn. *in auct. quāuis.* C. *de rei. uxo. actio. hanc declarationē traddit* Aret. *in consi. 65. in præsente*

col.ij.uersic.quia uidetur audio uero est, hæc consilio nisi
52 contrarium testes asserant etiam si minor eorum numerus pro codice induceretur, & contra eum maior esset, finge pro codice quatuor testes deponere, & contra codicem quinque, immo tres pro illo, & quinque contra eũ præualet probatio codicis, quando de facto multum remoto illi quinque deponunt hæc Aret. latius.
53 Secunda.q.est librum censualem ecclesiæ illius emphytheosim etiam probare canonis solutione per longum tẽpus facta interueniente traddit specul. in tit. de loc. §. nũc aliquo uersic. 53. & 57. etiam quo ad tertij damnũ Roma. in consi. 127. posito, saltem præsumptiue: At Deci. in d. consi. 596. nu. 4. in 3. testatur plene probare Alex. in consi. 187. nu. 2. in 7. Cass. in consil. 15. col. ij. uersic. constat, etiam & in consi. 18. col. 5. Areti. in consi. 101. nu. 27. & si diem, mensemq; non habeat. Rom. in consil.
54 165. Cass. in d. consil. 15. uerum sine scrupulo uera esset hæc concl. interuenientibus antiquitate alijsq; supra citatis, quia plene, etiam in damnum tertij fidem faceret, latius Crau. in consi. 158. in i. citat hãc quæstionem cuius
55 dicta non reffero, in casu autem quo probat. tantum præsumptiue, est adeo uehemens præsumptio quod uera probatio dici potest, Rom. in consil. 127. Cass. in consi. 16. col. ij. uersic. nec nocere potest Deci. in consi. 428. nu. 3. in 3. testatur liquidissimam probationem fore cum iuris sit præsumptio maxime fama, alioque concurrente adminiculo probatis.
56 Tertia. q. deciditur, quem esse, uel non esse soluendo per hunc codicem probari auctore Bart. in d. l. decẽ in prin.

hicq; modus est excussionis, ut ibi is testatur, & Bal. in l. quæcunq; col. pen. uersic. per inuentarium nu. 21. C. de ser. fug. huic opinioni contradicit Bald. sibi contrarius, Raph. Imol. & ang. in d. l. decē ratione, urgenti, quia non sequitur in codice tot bona sunt annotata, ergo plura nō habet debitor, cum mobilia non descripta habere posset, ac in dies lucrari potest iuris præsumptione l. si defunctus. c. arbi. tutell. cum simili &c.

In hac. q. Alex. in d. l. decem nu. 16. distinguit, aut eo tempore quo codex conficitur proclama æditum est, uel loci statutum disponit quempiam sub pœna profiteri omnia bona sua, & quia illum delinquere uelle à iure non præsumitur codex iste probabit opinioq; Bart. uera sit, & sequatium alias si proclama, uel statutum dictat unūquemq; immobilia tantum profiteri, opi. Raph. Imol. et aliorum procedet, opinionem Bar. firmat Soci. in d. consil. 89. col. 5. uersiculo optime, At Raph. & sequaces nō improbant Bar. quo ad hoc, ut codex probet statum, seu bona alicuius eo tempore saltem præsumptiue, ut declarat Soci. in d. consil. 205. col. ij. uersic. primo, hoc modo Bart. deffendit Ias. in d. l. decem nu. 36. non. n. plene sed præsumptiue illi adhibetur fides quæ onus probandi contrarium transfert in asserētem considera, quia si ad damnum tertij præsumptiue codex iste probat, ut supra attestantur tot patres, satis superq; sit probationem præsumptiue concludere. l. Lucius. §. omnes ibiq; Bart. ff. de his quæ in frau. cred. illaq; sit probatio liquidißima l. licet Imperator. ff. de leg. i. testatur Bar. in l. fi. ff. de pub. iud. ac deci. in d. consi. 428. nu. 3. Quid. tunc reffert quod co

dex plene uel præsumptiue probet si liquidißima resultat probatio, ex illa præsumptione.

59 Solutio dicitur liquidißima probatio donec probetur contrarium, ut attestantur Doct. supra citati alias si diceremur plene probare non differret à plena, & concludenti probatione à qua longe differt, ut ex citatis clare constat.

60 Alia circa prædicta occurrit, quæstio, Quid si tempore quo proclama æditum est quam plures reperti sint immunes, an eos compræhendat d. proclama, ut bona sua profiteri cogentur metu pœnæ, si proclama sit generale ædictumq; simpliciter eos non arctat, & à pœna excusantur si illi non parent, glo. fi. in l. ab. executione. c. quo. ap pell. non recipiun. not. Bald. in addit. ad. specul. in lit. de arb. in l. ij. C. de epis. aud. Necesse est ergo qualitatem immunitatis exprimere, ut si gratis est concessa aut præcio comparata, cum ultimo casu ab eo tolli nequit, Castr. in consil. 317. uiso, & examinato in i.

62 Altera etiam se offert. q. an. æstimum patris uiuentis censeatur libra filij in potestate existentis Accurs. singulariter in l. ij. C. qui æta. lib. x. asserit censeri, cui astipulatur Bal. in l. fi. C. de imp. pro uno capite pater, et filius in publicis muneribus reputantur. Bal. in l. sciendum col. 3. uersic. quinto. ff. qui. satis. cog. in l. i. §. i. C. commun. de manu. in. l. ij. circa fi. d. lib. corumq; lib. in priuatis se-
63 cus esset, ideo Ias. ibi ad multa infert in quibus pro uno reputantur not. Alex. in consil. 43. col. i. & fi. in i. ubi quid inseparabile iudicãtur in muneribus subeũdis Cast. in consil. 11 o. super primo quæsito nu. 3. in i. Cor. in con-

sil.268,nu.4.in tertio Deci,in consil.443,nu.4. in tertio,& hoc uerum esse attestantur Doctores ficte ratione
64 muneris publici, Vere autē alia est patris,alia filij persona nu,29.feli,in c,i.col.i,nu,3,de magi,
65 Hæc opi, in filio emancipato uerificatur, ut extendit accurs.in.d,l,ij. Bar.in l,i.§, domini l'ultimo ff. ad sileniā:in l.cum scimus col.i.C.de agri. & cens.lib,xi.ibiq; unum corpus consortum pars dicitur cæterorum Ias. in d.l.sciendum col.fi.nu.38.naturalis coniunctio publicaq; operare munera.l.fi, uersic,cum natura C, de impub. ut attestatur ibi Dec.cōtra Modernos asserentes cōtrariū,
66 Postremo quæritur, nunquid codex iste bona perscripta oneribus esse obnoxia probabit Nicol.de Mutina,et Bal.in l.exemplo,C,de probat.in prin. dicunt inter personas eiusdem territorij si authoritate publica confectus sit seruatusq; à publicis personis, fidem plenam facere. At secus si diuersi sint territorij, ibique Salj. firmat,& Alex.in aut.si quis in aliquo fallen,6.nu.8, C. de eden. sensu Rom.in consil.105,uiso themate in fi.not,Io. And. in add. specul, in tit. de instr. editi,§, nūc, dicendum in addit,magna uersiculo quintum supputatum,hæc & alia congeruntur à Soci. in consil. 187. col,6, uersiculo sed præmissa in secundo.

Considerandum est quod hæc quæstio reddit dubiam quæstionem an liber æstimi dñium,& possessionem præbet, ad damnum tertij, in quinta diximus quòd interuenientibus citatis per Soci. & alios in consilijs prædictis
67 eum plene,uel saltem præsumptiue probare at si auctoritas publica, custodiaq; officialium personæq; sint eius

dem territorij absque alijs requisitis inducunt præbationem plenam, ut bona sint oneribus obnoxia, cur si hæc interueniant, & non alia non probabit dominium ac possessionem non uideo, dicamus deniq; codicē publica auctoritate confectum, in locoq; publico & à publicis officialibus seruatum, quæ omnia semper interueniunt in damnū tertij plene probare dum modo sint personæ eiusdem territorij, ut concludit Nicol. & Bal. ac alij, & Soci. sibi cōtrarius in loco citato deuisa est ergo quæstio. de dominio & possessione quia cum hæc interueniant in libro æstimi regulariter is plene probabit, absque eo quod alia requisita interueniant, & ex his quæ de æstimo dicta sunt complecta remaneant, Ad secundā partem deueniamus.

❀ FINIS. ❀

SVMMARIVM.

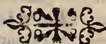
1 Collecta dictio est latina.
2 Collecta odiosa est ideo contra eam fit interpraetatio.
3 An ius percipiendi collectam sit mobile, uel immobile.
4 Collectam munus mixtum uocamus quando per aes, & librum indicitur.
5 Mixtum dicitur quod à forma creatur, & materia.
6 Collectam reale munus iudicamus quādo per ea sunt bona obnoxia ui censurae municipalis.
7 Si quid certi in annis singulis indicitur, reale onus nuncupatur, & est idem quod indictio.
8 An collecta munus personale iudicatur, & quando.
9 Si contra forensem exactor personali agat actione pro solutione onerum succumbit.
10 Decaptorie mixtum munus dicitur.
11 Quid sit munus reale, personale, mixtum sordidum, tributum, census, decima, anuua praestatio annona militaris indictum, & super indictum.
12 Capitatio quae sit, quodq; onus sit.
13 Subiectis dumtaxat indicitur & rusticis
14 Capita sequitur.
15 Consuetudine induci potest ut illam non subeant rustici, sed ciues, & burgenses
16 Consuetudinem in indicendis oneribus ualde spectamus.
17 Capitationis onus an ciues artifices communi iure subeant.

An l.

36 *Onus collectæ ad possessorem spectat.*
37 *Possessor dicitur qui pro suo poßidet fructusque colligit.*
38 *Descriptus in æstimo ad onus collectæ cogitur quando illa per æs, & libram indicitur.*
39 *Si perscriptus bona alienet curet emptorem idoneum æstimare ut collectarum onera effugiat.*
40 *Fiscus cogit uenditorem & emptorem ad onera persoluenda quia utrunque tenet obligatum. & nu.41.*
42 *Pro oneribus soluendis habet fiscus bona obnoxia.*
43 *Si municipalis censura ordinetur bona pro collectis hipotecari possessor, & non descriptus compellitur.*
44 *Venditorē in non idoneum alienantem ad p̄ntes, præteritasq; collectas cogi posse affirmamus*
45 *Per æs, & libram collectam esse impositam in casu dubio iudicamus.*
46 *Quomodo onera diuidantur, de modoque ea indicandi.*
47 *Statuta circa hoc edita seruanda sunt.*
48 *Collectarios in iure quos appellamus.*
49 *Emptorem ad solutionem collectarum cogi posse dicimus impositarum pendente termino ad retrouendendum.*

FINIS.

PARS SECVNDA DE COLLECTIS.

1 OLLECTA quã sic uocat Accurs. in. l. rescripto. §. fi. ff. de mune. et hono. Dictio latina est, quia Varro in lib. de ling. lati. & Cicer. in lib. ij. de oratore eam uocem in proprio sensu
2 usurpant, ut testatur Tiraq. in tract. de retract. in fi. totius. Tit. nu. 84. odiosa est cũ prædia oneribus afficiat, quæ erant libera, ideo contra eam semper fit interpretatatio ut inquit Crau. in consil. 111. nu. 9. in. i. & qui eam licitã fore assereret, onus probandi suscipit Bart. & Re-
3 buff. in. l. unica. c. de uaca. mun. lib. x. in. l. unica. C. de superind. eo. lib. An ius illam percipien. inter mobilia, uel immobilia compræhendatur Tiraq. in. d. tract. in. §. i. in glo. septima car. 27. nu. 35.

Collecta ergo quando personis pro rebus, per æs, & libram. i. inter patrimonij facultates indicitur proprie munus mixtum nuncupatur, Bar. in l. 4. §. actor. ff. de re. iud. in l. unica. c. de mul. & in quo. lo. lib. x. col. pen. uersi. item quæro, plura congerit Deci. in consil. 335. in prin. in secundo Ami. in consi. 146. in fi. Bal. in l prædia col. i. uersic. sed quare. C. sine censu uel. reliq. in l. placet col. ij. nu. 16 uersic. nunc de mixto, & uersi, sed qualiter nu. 46. c. de sacr. san. eccles. quia cũ persona, neque res sit

causa immediata indictionis illius, sed utraq; insimul mixtum onus uocatur, Testatus est Bald. in d.l. placet praecipue quia indicitur generaliter, patrimoniumq; in genere respicit, quia si certi loci respiceret facultates, non mixtũ sed reale foret, ratione ergo realis, & personalis nexus nõ offitij aut opere, mixtum onus uocatur à Bal. in cõsil. 409. ad ecidentiã nu. ij. in quinto in consil. 112. de generali col. ij. nu. 6. uersic. sciendum in ij. in l. propter honorem in fi. C. qui Bonis cedere poßi, nouißime. Testatur Soci. iun. in consi. 38. nu. 15. in primo, & cum unũ totum

5 *formaliter à forma, & materia creatur mixtum est licet reale nũcupari posset ratione subiecta cum pro illius modo indicatur ut testat. Bal. in d.l. propter honorẽ. Alex. in cõsi. iij. nu. 10. in septimo, item & quia rei possessorem sequitur ut inquit Bal. in consil. 433. sicut in primo. At cum personis propter rem indicatur mixtum uocemus Cor. in consil. 264. nu. 6. in quarto Soci. in consil. 129. in princ. in primo, Alex. in d.l. praescripto. §. fi.*

6 *Rursus, & reale & patrimoniale munus iudicari potest si ui censurae municipalis bona cuiusq; pro collectis sint obnoxia, quia cum res uinculo oblationis tantum, & non persona astringatur, reale & non mixtum esse dice remus, Cor. in d. consil. 264. nu. 6. At statuto circumscripto mixtum uocatur, ut omnes fatentur, qua propter cum Ias. in d.l. placet nu. 3. uersic. secundum est. asserat. id mere reale esse non uidetur bene loqui si hoc affirmaret, at literam in codice meo coruptam esse existimo, quia tantum uirum haec dixisse non uereor, eo maxime quia inferius nu. 5. fatetur tributũ munus esse mere reale,*

tamet si ita loqueretur attenta impositionis forma, non incertæ prestationis mere reale iudicatur, ut considerat. Aret.in consil.133.in causa quæ.col.2. uersic. restat ui-
7 dere dū arguit Bal. in.l.neminem.C.de sacr.san.Eccles. fingamus quod certum & limitatum singulis annis Iudici,fiscalis regni hanc esse collectam onusque reale & patrimoniale asserunt,quia personis pro rebus,indicitur ef fectq; idem quod indictio And de isern.& Bal.in.c.i.col. pen.in. Tit.quæ sint regali Alex.in consil.52 in fi. in 5. cur.iu.in consil.60.nu.4.in consil.61.nu.6. Deci.in cōsil.694.nu. 8.in quarto. At non ita loquitur.Ias.in loco cittato,sed in onere incerto & expesse in collecta.

Et ex istis deprehēdi pōt cor.in cōsi.83.nu.19.in quarto (ut opinor) errasse (salua pace) affirmantem collectam personale munus appellari dum citat.Bar.in.l.libertus.§.sola.ff.ad muni,& alibi,qui non ita loquitur,immo contrarium asserit collectam onus esse quod personæ prorebus indicitur, ergo mixtum munus uocabimus ni-
8 si dicamus quod ratione impositionis personale dicitur, quia subdito tantum,& non forensi indicitur,ut testatur Bar. in locis citatis per Cor. uel secunda ratione actionis
9 proponendæ contra forensem si personali agatur actione quia exactor collectarum succumbet. Bar.in.l. forma.§. primo.ff.de cens.proprie tamen,loquendo mixtum munus omnes esse fatentur nemine contradicente.

10 Aliud munus nuncupatur mixtum, excepta collecta, ut decaptorie.i. decem primatus non multum publicanis absimiles Alciat. in.l. munus tribus.ff. de uerborum signifi.

11 *Quid uero sit munus mere reale, mere personale, sordidum, & mixtum in quoque differant collecta tributum census, decima, annua præstatio annona militaris indictiõ & super indictum declarat Ias. & Doct. in d.l. placet, & Accurs. in Rubr. C. de ano. & trib. lib. x. in. l. i. §. i. ff. de publi. Bart. in l. unica. C. de mulier. & in quo loc lib. x. Aret. in consil. 105. in causa magnifici, & in dicto consil. 133. Alcia. in d. l. munus tribus.*

12 *Aliud onus, quod taxam uocamus, aliquando indicitur in quo uero à collecta differat uideamus, inteligo de taxa quæ capitatio nuncupatur, quam collectam dicit Bart. in repet. d. l. placet. (si Bar. est) col. pen. uersic. qualiter collecta in d. l unica, & in l. quarta. §. actor. ff. de re iudi. Bal. in. d. l. placet nu. 42. uersi. 53. qualiter, Quæ lectura uidetur eadem cum Bar. lect. patrimoniale onus tantũ dici potest quia personæ non respectu bonorum indicitur Bar. in. d. l. unica col. 3. uersi. uenio ad secundam Alciat. in d. l. munus tribus per capita personarum exigitur par pa. in d. l. placet col. 8. uersic. est ergo, citat plura Soci.*

13 *Iu in consi. 49. nu. 13. in. i. unde subiunctus dumtaxat subit onus non autem forensis & rustici tantum grauantur non ciues l. i. C. de capita. ciui. cens. Exim. lib. xi. ibique declarat Accurs. & qui hoc onus subeũt ad nullum aliud onus compelluntur C. ne rusti. ad ullum obseq. lib. xi l. i. Vnde quispiam quid certum singulis annis soluit pro quo libet capite l. cum añ. & ibi not. C. de agri. & cens. lib.*

14 *xi. glo. in d. l. unica, & hoc onus capita quibus indicitur*

15 *semper sequitur Soci. in consil. 243. col. i. in secundo, Verum consuetudine potest induci, quod ad hoc onus ru-*

ſtici non aſtringantur & econtra quod nedum hi, uerum, & ciues artifices & in ſuburbijs degentes ad illius ſolutionem cogantur, ut parpa. in. d. l. placet col. 9. uerſic. fallit. 2. atteſtatus eſt. & soci. iu. in. d. conſ. 49. nu. 15. 16.

16 † conſuetudidem autem in oneribus indicendis ualde inſpicimus quæ contra iuris regulas attēditur. l. unica. ibiq; Bar. C. de. aur. coro. lib. x. Alex. in conſ. 52. col. ij. uerſic. hoc præſupoſito in 5. soci. iu. in citato conſil. nu. 16.

Qō. 1. Occurrit circa prædicta, quæſtio quæ de facto acci-
17 dit conſuetudine circumſcripta, nunquid hæc capitatio artificibus qui bona non poßident, neceßitatibus urgentibus in comuni poßit indici. quando facultates in codice perſcripte non ſufficiunt uel etiam ciuibus quorum patrimonia deſcripta ad ſananda debita uel imminentes neceßitates non ſunt idonea.

18 Quod compelli ualeant citatur ratio, quia licet ciues ab hoc onere eximantur d. l. i. C. de cap. ciui. cen. Exim. Reſtringitur ad cenſum qui Cæſari ſoluebatur, a quo is nedum Romanos uerum quoſcunque alios ciues eximit. ut ibi innuit accur. qui generaliter loquitur non tamen prohibet quin ciuitas ob grauia onera hoc onus capitationis illis indicere non ualeat.

19 Qui illud tollerare debent q; a pluribus ſuſtinetur ut inquit Car. Soci. in conſil. 63. inter conſilia Calc. Anch.
20 in conſ. 389. uiſis nu. 5. tanto magis cum hodie illud ſubeunt artifices, & burgenſes, ut atteſtatur parp. in d. l.
21 placet col. 9. nu. 26. uerſic. ex hoc, ideo ſicut conſuetudine ſolutio huius oneris induci poteſt ita ſtatuto à ciuitate edito, ut arguit Alex. in conſ. 219, nu, 12. in ſexto, &

22 in consi. 109.col.iij.uersi. & primo in tertio, & Doctori de consuetudine attestanti creditur Bar.in.l.de quibus col.ij.uersi.4.principaliter.ff. de leg. Que opi.non transit sine scrupulo, At uera est quando ex aduerso cõtrarium non probatur, & est opinio comunis, ut affirmat Deci.in.l.ij.§.mutui datio circa fi. ff. si cer.petat. Soci. Iu.in consil.60.nu.10.in secundo, & saltem quo ad artifices & burgenses stante consuetudine poterit ciuitas ordinando hoc onus ob imminentem necessitatem illis indicere.

23 In contrarium uidetur tit.de cap.ciui.cen.exim.C.qui in quibuscunque ciuibus habet locum, & quarumcunque urbium ut ibi Ang. testatur, ac Io.platea. Rursus ex quo nunquam hoc onere fuerunt collectati, dicimus consuetudinem esse inductam ut de cætero cogi non ualeant, quæ

24 præualet in oneribus istis, ut inquit Ias.& parp.in.d.l. placet, nu.16.& Crau.in consi.iij.nu.15.in i.

Non obst.obiectum de consuetudine citata per parpa. quæ in eius patriam uiget, quia si ibi seruatur res non habet dubium, At cum contraria in istis partibus uigeat q astringi non possint ad capitationem, hæc est seruanda,

25 ut cogi nõ ueleant, ut inquit Crau.in citato consil.† ulterius consuetudo restringitur ad loca in quibus uiget, & ad eos qui soluerunt, non ad alia, aliasq; personas, ut latius prosequitur.

26 Non obst.quod si consuetudine quid induci, potest ergo & statuto, quia dico obiectum procedere in ciuitate quæ uicem principis obtinet, Bar.in l.i.§.de qua re.ff.de postulam in l.infamem.ff. de pub.Iud.Rom.in consil. 456.

in casu præsupposito, nu.i.cum alijs, quæ citat Deci.in con sil.528.nu.i.& in consil.534.nu.2. in tertio.

In huiusmodi quæstione dicerem si immineret tanta necessitas quod facultates in æstimo perscriptæ non sufficiunt ad onera sanãda, hanc capitationem ciuibus alijsq; subditis indici posse à comunitate, quæ collectas impo-
27 nendi authoritatem habet, Quia etiam immunes ex priuilegio, quod in contractum transiuit coguntur de iure ad solutionem onerum necessitate urgente, quando aliæ facultates non suppetunt, ut infra in ultima parte dicetur, ultima limitatione.

28 Hæc capitatio in quampluribus locis pro custodia castrorum rusticis tantum indicitur, Quæ si cessat an solutio illius cesset, uide Soci.Iu. in consil.49.nu.31. in.1. & si erratum sit in taxa, qui illam imposuere tenentur, aliaq; fienda est eorum expensis Castr.in consi. 50.

De onere mixto uidimus, dicamus nunc an sit ordina-
29 rium, uel extraordinarium onus collecta, Bar.in.l.hi.qui col.i.uersi.item quero, quæ dicatur.ff.de iu. immu. dicit quod si a lege senatus consulto, uel principis constitutione indicatur esse ordinariũ, et in l.omnes.la 2.C.d'anno. & trib.lib.x in l.i.C.de indict.eo. lib. & hoc ineffabile esse testatur in l.i.C.de agri.& cens.lib.xi.in consi.180 si aliqua possessio, Bal. in d.l. placet, col.i. Alcia. in d.l. munus tribus, & hoc si ordinato tempore de anno in annum uel de quinquennio in quinquennium indicatur, ut inquit Bart.in d.l.i.& si certam habet præstationem, ut
30 affirmat in d.l.unica.C.de mul. & in quo. loc. At cum collecta, lege senatus consulto, ac principis constitutione

non indicatur indeterminatamque in se præstatione contineat, Extraordinarium munus nuncupatur, per accidēs .n. uariatur ut testatur Bar. in d. consi. 180. annuit Aret. in consi. 133. citato col. ij. uersi. sed tamen, & expreßius col. 3. uersi. sed tamen, tamen & si a statuto sancitum est
31 eam indici, ordinarium onus nuncupabitur, Ad. Bart. in d. l. hij qui uersic. quæro quæ dicatur, si certam formam habet ut ibi fatetur Alex. nec alij improbant; quæ idem quod indictio est, uocabitur, ut fiscales regni affirmant, & supra diximus, citando And. de iser. Alex. cur. iu. & Deci. nos tractamus de collecta quæ incertam habet præstationem, & non uniformem, quia quandoque plus, quandoque minus indicetur pro ut urgent neceßitates, & hæc munus extra ordinarium esse omnes fateutur quia extra ordiuem indicitur Bald. in l. fi. nu. 5. uersic. Aduerte C. sin cen. uel reliqui.

Quæ dictio quodq; munus & quæ sit collecta & quædam alia absoluimus, nunc a quo originem supserit, cur ita uocetur discutiamus.

Qō. 2. 32 Originem habuisse credimus ab Augusto, qui uniuersum mundum describi mandauit ut inquit Accur. in l. 1. C. de apo. pub. in uersi. descriptiones lib. x. quo tē-
33 pore, ut diximus ortum est tributum quod cum ab aula recesserit quia etiam cessauit Rom. Imperium, collecta suffecta est illius loco Castr. in d. l. placet, nu. 45. ami. in
34 consi. 8. nu. 53 in consil. 146. nu. 5. nouumq; onus quod hodie a ciuitatibus dominorumque locis indicitur appellatur ad antiqui oneris similitudinem, ut attestatur Cast. in citata l. placet.

35 Q[ō].3.35 Vocatur ergo collecta quæ personæ pro rebus in dicitur ut Accurs. affirmat in l. restript. in uers. incolis ff. de mun. & hono. Bal. in. c. i. col. fi. in tit. quæ sint regal. cur. iu. in consl. 60, nu. 4. in consl. 61. nu. 6. Quia à possessoribus pro modo facultatem descriptarum æstimo col ligitur. l. fin. C. sine censu uel reliquis, ubi Sali. in tertio not. Bald. in. l. si negotium. c. de nego. gest. cum alijs quæ citat Deci. in consil. 694. nu. 10. in quarto, ubi testatus

36 est regula traddi à Doc. onus soluendi collectam ad possorem pertinnse, hoc uerum esse effirmamus et quod prædia non sint perscripta illorum possessori cum ad quencunque transeant, is obligetur, quia cum suo onere suaq; transeunt causa, Soci. in consl. 243. in præsenti consultatione in secundo, & equum est ut qui posside t fructusq; percipit (ut licet alter perscriptus reperiatur) collectarum onus subeat. Deci in consi. 285. in secundo, in consi. 156. col. fi. in i. Soci. in consl. 119. in i. & hanc comunē

37 esse regulam testatur. cur. iu. in consil. 42. nu. i. intelligas de possessore qui pro suo poßidet suosq; facit fructus quia onus hoc illum sequitur etiam quod alter æstimatus sit Rom. in consl. 73. circa primum, col. fi. nu. 5. Alex. in consl. 34. col. iiij. uersi. cum ergo munus in quarto in cōsl. 31. col. fi. in quinto, in consl. 148. nu. ij. in sexto, Gozad. in consil. 83.

38 Hanc regulam à Doc. traditam in casu nostro non habere locum affirmamus, in quo collecta per æs. & librā indicitur, hoc est iuxta uires patrimonij Bart. in. l. 4. §. actor. ff. de re iud. Ami. in consl. 146. nu. 6. Deci. in cōsl. 153. in secundo, Crau. in consil. 165. Quia descriptio

tantum, & nō qui poßidet consideratur, illa enim ad hoc tendit, ut perscriptus grauetur præcise, & non alius, ut firmat Bal. in l. etiam col. pen. uersic. item habētes. C. de execu. rei. iud. in l. i. §. quod si nemo col. pen. uersic. super tertio quod cuiusque uniuer. nomi. Bar. in. l. incola. ff. ad municip. alia cittantur à cur. Iu. in consil. 68. in fi. ibique attestatur non cosiderari prædiorum possessorem uerum dūtaxat æstimū in indictione collectæ ut perscriptus grauetur, & non possessor, hac opinionem firmat Deci. incō
39 sil. 285. citato. nu. quinto uersic. quarto Curet ergo perscriptus in alienatione prædiorum emptorem æstimari, alias semper grauari potest ad solutionem onerū, & quidem idoneum, Bar. in d. l. incola. Bal. in auct. sed periculum. C. sine cēsu uel, reliq. in. l. si negotiū C. de nego. gest. licet ab emptore repeteret, ut ibi, ita loquitur Bart. in l. i. C. de exact. trib. de debitore onerum, qui exactori respondet, ostende mihi si sum descriptus in codice æstimi &c.
40 Hanc conclusionem intelligimus quo ad priuatos, at cōtra fiscum nil opitulatur cum & possessorem et perscriptum cogere ualeat ad solutionem onerū, ut inquit Cast. in d. l. si negotium, asserens hoc terminari per l. fi. C. sine
41 cens. uel. reliq. ubi etiam annotat Bar. is. n. quem mauult de prædictis elligit, ac exigit, cum utrunq; obligatum teneatur, ratione rei perscriptæ, quæ obnoxia est pro oneribus soluēdis l. imperatores. ff. de public. affirmat Deci.
42 in citato consi. 285. nu. 6. & licet Cor. in consi. 24. nu. 10. in tertio asserat, opinionē Bar. et Bal. iure non probari, fatetur tamen quod in consulendo ab auctoritate eorum non recederet, & quia casus super quo consuluit

est a terminis nostris diuersus, eorum opinionem non sequitur.

43 *Illam opinionem* Doctores *nostri limitant si municipali censura sancitum sit pro collectis obnoxia fore bona quia descriptio non consideratur, sed dumtaxat possessor qui astringitur ad solutionẽ onerum* Aret.*in consi.* 105. *in causa magnifici, nisi auctor soluendo nõ sit animaduertat ergo rem alienare idoneo eumq; in codice perscribere curet ne pro eo onera soluat, ut diximus.*

44 Et *ne dum collectas suo tempore indictas soluere cogetur, at præteritus, & hoc ratione hypotecæ bonorum* Rom. *in consi.*73.*nu.*5. Aret.*in citato consil.*105.Soci. *in d.consi.*119.*uersi.decimo licet intelligat non ratione obligationis statuti, sed tacite a iure comuni introductæ dum citat d.l.imperatores.*

Qõ.4. 45 I*udicatur nempe collecta in dubio per æs.& libram indicta,*Bar.*in d.§:actor.in fi.uerum si de causa impositionis appareat illi stañ. est quia ex ea impositio, an per æs & libram per capita uel fumantes iudicabitur an notat* Frãc.*de* Alb.Bal.*nouell.& Ias.ibi nu.*10.*&* Bal. *in d.l.placet col. pen.nu.*42.*in d.l.prima §. quod si nemo uersi.primo,*Bar.*in l.ne quid nu.*10.*ff.de incen. rui. naufr.in l.ij.C.de immu.nem.cõced.in l.unica.C. de mulie.& in quo loc.in l.i.C.de apo.pub.lib.x.* Bald.*in d.l. etiam in fi.*Soci.*in consi.*126 *col.*5.*uersic.tertio.principaliter in primo* Bal.*in l.ciuitas col.*3.*uersi.sed pœnæ, ff.si cer.per. in consil.*47.*ad euidentium nu.*5.*in tertio.* Guid.pap.Decis.87.*si uilla, nu.*5.*& de modo indicandi*

46 *de diuisione onerum,* Bal.*in.l.omnium.*C.*de uestiga. &*

comitis.in auct. defuncto,nu.12.c.ad tertul.uide.tex.in.l.
47 *ij.c,qui ætat.lib.x. circa hoc in quibusdam locis statuta uigent quæ seruanda sunt, Bald. in d.l.1.§. quod si nemo uersic.super.i.questione in.d,l. etiam nu, 28.in d. auct. defuncto.num.11,.2.Bart.in.l.finali in ti.C.de colleg. illici.*

48 *Ab hac uoce, in iure collectorij nuncupari possut qui in auctionibus publicanorum reliqua emere solent, qui ob grauiores curas uel debitorum pro crastinatione exigere nequeunt modico prætio uenerint,hæc Alci. de uerbo.signif.lib,4,uersic,sunt coactores car.88.licet aliter accipiatur in.l.quisquis.C.si cer.petat.*

49 *Adeo uera est illa opinio quod ad fructus præcipientē solutio onerum spectat, ut si uenditor rem alienet innito pacto quod intra quinquennium sibi liceat illam pro eomet pretio habere eoq; pendente si collecta indicatur ad emptorem fructus percipientē pertinet solutio ut inquit Cagno.in.l.ij.C.de pact.inter emp.& uendit.quæst.19, cum alijsq; citat Tiraq.de utroq; retract.in fi.totius titu li nu,84,uersic, nono quæro,*

1 QVI potestatem sibi uendicarint collectam indicendi.
2 Est iurisdictionis merique ac mixti imperij Et nu. 3. & 4.
5 Ratione superioritatis indicitur ideo supremus princeps indicit eam ratione utilitatis publicæ, & non aliorum.
6 Idem in ciuitate qui uicem principis obtinet asserrimus.
7 Vel ex priuilegio regalia haberet, aut consuetudine antiqua.
8 Castrum, Ciuitatem, aut Villam quamlibet pro utilitate publica collectam indicendi prohiberi dicimus absque iussu principis, at pro necessitatibus, terræ, uel loci, absque iussu illius ciuibus suis, ac incolis illam indicere posse affirmamus.
9 Renuente ciuitate, castro, uel uilla collectam indicere iudex cogit, uel indicit ipse cittatis omnibus. Et nu. 10.
11 Quod iudex collectã indicere nox ualeat affirmat parp. illius oplnionem intelligemus ratione publicæ utilitatis alias si immineret neccessitas illum non posse affirmaret non recte sensisse iudicamus.
12 Dux, Co. March. & Baro. si merum, ac mixtum imperium obtineant cum sint perpetuo inuestiti potestatẽ indicendi collectam habere credimus contra parpul. & nu. 13. & 14.
15 Hij inferiores à principe quod est ordinem extraordinarium & econtra faciunt.

16 Priores ciuitatis indicunt collectam.

17 Collegia & artes concernentibus suis negotijs collectã indicunt consuetudine maxime uigente.

18 Ius indicendi collectam, alteri demandari nequit sed illius commoditas.

19 In impositione collecta quot homines debẽt interuenire.

20 Per regentes, & cõsiliarios collecta indicitur.

21 Maior pars regentium quam duas ex tribus intelligimus collectam indicere idemq; in omnibus alijs actibus uniuersitatis comuniter seruari attestamur.

22 Due partes, ex tribus non uallidant quod gestum est quando actum est expresse expediri cõcorditer quod in communi geritur.

23 Congregationem uniuersitatis iussu superioris in loco solito sono campanæ, uel præconis uoce fieri dicimus, hæc non requiruntur quando sunt præsentes consiliarij.

24 Quicquid gestum est à maiori parte regentium de eorumque deliberatione debet constare, alias uniuersitas ex illo actu nõ obligatur ex contractu nec tenetur ex delicto licet deliquentes pœnam non effugiant. Et nu. 25.

26 In quampluribus italiæ locis ædita sunt statuta de forma congregandi regentes.

27 Eandem solemnitatem in actus reuocatione requiri dicimus, que in illius perfectione interuenisset apparet.

28 Si regentes citati non ueniunt, an alij expediunt actum.

29 Si superior sit absens uel infirmus cuius iussu congregatur uniuersitas.

30 Due

30 Due partes in profanis negotijs congregant alios qui si sunt contumaces per eos, & minorem partem actus expeditur imminente necessitate, uel si periculum sit in mora.

31 Maiorem partem uocum dignitate non numero intelligimus.

32 Si municipali censura uel consuetudine sancitũ sit actum concorditer à regẽtibus geri ex duabus partibus eorum non ualidari asserimus.

33 Regentes uel consiliarij non subrogant quenque in locum sui in actibus uniuersitatis nisi in munere decurionatus.

34 Due partes ex tribus in actus renouatione finito tempore interuenisse censetur.

35 Regulam quod due partes in illis actibus requirũtur, habere locum etiam in his quæ tendunt in utilitatẽ uniuersitatis affirmamus.

36 An regentes & consiliarij absentes sint cittandi in actibus uniuersitatis expediendis.

37 Non citantur absentes tribus casibus exceptis contra Ias.

38 Quo ordine se regant in impositione collectæ regentes uel consiliarij.

39 Bona perscripta æstimo illorũque æstimationem percunctare debere regentes in indicendo collectam.

40 Collecta indicitur etiam super bonis non perscriptis in æstimo in locis in quibus non æstimantur bona dummodo sint æstimabilia, & quæ sint.

Et nu. 41.

42 Collecta subditis dũtaxat, indicitur eum personis pro rebus indicatur.

43 Forenses pro bonis alibi possessis grauari non posse onere collectarũ affirmamus.

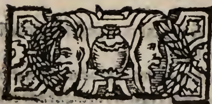
45 Etiam si domicilium mutauerint in eoque per annos x. habitauerint ibique bona quæsiuerint, citra animum permanendi, non compelli.

46 Quam pro muris reparandis pontibus ac uijs, indictam extendimus.

47 Ad collectam iuxta æstimumu per æs & libram impositam forenses cogi possent de iure firmamus si perscriptum comperiamns in æstimo.

48 Hodie forenses ad collectas quæ indicũtur pro bonis alibi possessis, & perscriptis compelli posse de iure dicimus cum & ipsi eorumque bona semper describantur, in quibuscunque Italiæ locis. Et nu. 49.

50 Forenses ad ea onera compelluntur ad quæ Ecclesia de iure cogi potest.

QVI COLLECT. INDICANT.

1 VID sit collecta, à quo originem traxerit, & unde oriatur absoluimus, uideamus nunc qui illam indicendi auctoritatem habeant, & cum
2 sit iurisdictionis, non subiectis indici non ualet l. rescrip. §. fi. ff. de mu. &
3 hono. immo ius hoc est de regalibus ut testatur Abb. in consi. 13. ne hunc nu. 4. in secundo, & meri imperij Bal. in l. et, nu. 21. uersic. item non puto. C. de execu. rei.
4 iud. cor in consil. 333. nu. 33. in. i. uerũ, & mixti Alex. in consi. 35. uiso in ij. ratione. n. superioritatis indicitur.
5 Quapropter non est dubium supremum pricipem pro utilitate publica auctoritatem hanc sibi uendicare, ut inquit Bar. in. l. i, in, ij. nota. C. de superind. in. l. unica. C. de mul. & in quo loc. lib. x. col. tertia uersic. quæro sic Bal. in. d. l. placet. col. 3. nu. 18, uersic. circa. tertiũ Alex. in. l. 4. §. actor, nu 13 ff. de re. iud. fely. in. c. cum dilecta de rescrip. nu. 95. uersic. singuli, Cor. in consi.
6 199. nu. 23. in. i. Eandem potestatem habere dicimus quamcunque ciuitatem quæ iura principis obtineat ut attestantur. Alex. & Rebuff. in. d. l. i. C. de superind. et Bar. in. d. l. unica uersic. prædicta uera Abb. in cõsi. 61. uidetur primo nu. 5. in 2. idem iudicamus in quacunque alia ciuitate castro, aut uilla quæ ex priuilegio haberet regalia uel ex antiqua consuetudine ut affirmant Abb. in consil. 2. uidetur primo, & in d. consil. 13. num. 4. in

Ang.cōſl.206.col.i.Alex.in.d.§.actor,& latius per Crau.in conſil.195.col.i.in.i.Deci.in.l.imperium nu.37.ff.de iuriſd.om.iud.Alex.in conſil.52.in quinto cur iu.in conſil.60.nu.8,in conſil.61.nu.10.in conſil 68. Arnol.ferro.de conſuetu.in tit.de feud.§.17.col.51. uerſi.nec tamen,Guid pap. Decis.87.ſi uilla,omnibus

8 his circumſcriptis caſtrum,ciuitatem ac uillam imperij iura & regalia non habentem à iure prohiberi dicimus hoc ius indicendi pro utilitate reipublice abſque principis auctoritate,at pro neceßitate propriæ terræ uel loci, ut ſi debita uel neceßitas alia urgeant,ciuibus incolisq; ſuis hoc onus indicere poteſt quęlibet ciuitas, & uniuerſitas.l.omnes.C.de operi.pub.accurs.in auc. quibus mod.natu.effi.ſui.in.§.ſiquis igitur.in uerbo persoluat.Bar,Bal.Ang.& cæteri hoc atteſtantur in.d.§. actor, hancque quæſtionem Paduæ diſcepatam refert. ibi Ang.obtentũq; fuiſſe uniuerſitatē pro ſuis neceßitatibus, Burſæ non habentem,collectam indicere poſſe, affirmantque Bar,Alex.& Rebuf.in locis citatis glo.2.Bal.in.l.i.§.quæ ſi nemo uerſi.quærit.hic.glo.ff quod cuius uniuers.nomi,Alex.in.d.conſil.52.& in cōſil.78,nu.4.in 6.feli.in.d.c,cum dilecta nu.94.Abb.

9 & crau.in conſilijs citatis,Quinimo ſi renueret per iudicem cogetur.d.l.omnes,& Doct.in.d.§.actor, Et

10 Guid.pap.d.Decis.87,uel iudex ipſe neceßitatibus illis prouidendo indicere non prohibetur ut inquit Bar. & Doc.in.d.§.actor uerſic.quero quid,ſ.quod uerum eſſe aſſerit Iaſ.illis de uniuerſitate uocatis.

11 Hoc ultimum parp.in d.l.placet nu.17.placuiſſe nō

uidetur cum dicat officialem auctoritatem onus hoc indicendi sibi non uendicare, nisi ad gubernandum præpositus sit, At intelligo de illo onere, quod utilitatē publicam forte respiciebat, ergo etiam castrum & uniuersitas priuatur ut diximus, alias si de onere quod indicitur pro necessitatibus locorum loqui uellet, illorum incolis renuentibus, perperam loqueretur. cum à iure potestatem habeat per ea quæ in.d.§.actor, citantur ac in alijs locis supra.

12 Quod de supremo principe, ciuitateque libera, ut pro publica utilitate collectam indicere ualeant idem Ducibus Comitibus Marchionibus, ac baronibus affirmamus, si merum mixtumque imperium ex priuilegio teneant. Bal.in.d.l.placet col 3.nu.18. Alex.in d.l.i.C. de superind.cur.iun.in.d.consil.61.nu.8.hi.n.inuesti-

13 ti perpetuo iura habent imperij, omniaque pertractāt in eorū statu, quæ in toto orbe Cæsar obtinet, Io. And. in.add.specul.in tit.de edi.instr.§.porro. in addit. hæc subst.in fi. Alex.alia citat in consil.68 col.4.uersic.et per stat.in ij.in consil.primo col.8.uersic.præterea dicta.in quinto cur..iu.in consil.i.nu.29. & in.d.consil. 61.nu.9.Crau.in consil.135. nu.ij. in.i. Deci.in consil. 161.in prin.in consil.199.nu.3.in.i.

14 Ex quibus clare concluditur parp. in d.l. placet nu. 30.a uero iuditio aberrasse, firmantem quòd nisi imperij iura habeant etiam quod merum mixtumq; imperium illis concessum foret, auctoritatem onus hoc indicendi de iure nō habere, Nam contrarium ex prædictis clare constat, & quia cum sit iurisdictionis, ac meri

mixtiq; imperij, ut diximus, hiq; huiusmodi nacti sint cur illa careant, uidere nescio. Rursus cum sint perpetuo inuestiti illa habere censetur, ut tot patres testantur, Quapropter ad hoc forte animaduertens dicitur hodie hanc disceptationem sopitam esse cum omnes. Iura imperij obtineant, de quorum potestate diffusius Crau de antiq. temp.par.4.sectio prima, num.26.loquitur.

15 Hij inferiores sua lege quod extraordinarium est, ordinarium faciunt, & econtra Abb.in d.const.20.Bar. in d.l.i.C.de superind.idem a statuto induci pot, ut ibi.

16 Diximus ciuitatem, uniuersitatemq;, collecta n indicere, intelligas, priores earum, qui loco sint domini; Alex. in d.l.i. C.de superind. At si illas sub suo teneatur regimine non imponunt, Deci.in consil.199.nu.i. quod uerum esse intelligo; si publicam utilitatem concerneret, quia necessitate in comuni urgente, & uenien te loco illis permittitur illius indictio, ut diximus de iu-

17 dice supra, singamus collegia, artes puta cerdonum, et similes priores habere, quæ uniuersitates nuncupantur Petr.de Anch. & Imol.in.c.fi. in fi. de his quæ fiunt à maio. par.cap. isti pro necessitatibus illius artis imponunt. collectam, defficiente bursa, Feli.in.c.cum omnes

18 nu.16. de constit. Tanto magis si ex consuetudine autoritatem sibi uendicarunt, Soci. iu.in consil.38. num. 8. in i. & hoc ius est ita illis eradicatum cum sit meri imperij quod alij concedi nequit, licet illius comoditas transferratur Bal. in.d.l.etiam nu.21.uersic.item non puto C. de execut. rei iud.

6.Qõ.19 Occurrit an in ea indicenda omnes homines de ciuitate aut loco interuenire debeant, iam supra proxime dicebamus ancianis, & prioribus permißum fore onus indicẽdi, Guid. pap. decis. 424. in talcis dicit quod de iure omnes debẽt accedere, maxime si sint dona quæ superiori elargiuntur subiungit tamen contrarium in sua patria seruari, cum maiorem partem accersisse suf-
10 ficiat, Hanc consuetudinem etiam in Italia seruari affirmamus, quia per regentes, ac consiliarios aut maiorem eorum partem indicit ut in quampluribus locis statuta ædita sunt uigetque consuetudo, in huiusmodi oneribus indicendis, Quæ seruanda sunt.

11 Maiorem partem intelligimus si due ex tribus consentiunt, tot enim uoces ad firmandum actum requiruntur Abb. & feli. in. c. cum omnes de consti. hancq; communem opinionem fore testatur ibi Dec. nu. 21. Doct. iu. utriusque censure, Alex in consil. 68. col. 3. uersic. nec ad hoc obst. in secundo, Ias. in consil. 101. col. 5. uersic. tertio oponitur in quarto, & in concilij congregatione Deci. in consi. 151. nu. 14. & 18. in l. in concessione emphyteosis Accur. in auct. hoc ius. porrectum in uerbo maiorem. c. de sacr. san. Eccles. Castr. in consi. 4. circa primũ nu. i. in primo. Ias. in consil. 54. col. ij. uersic. secundo principaliter in primo, in transactione cur. iun. in consi. 174. col. fi. nu 32. in donatione Alex. in consi. 42. col. 3. uersi. non obstat quod don. in quarto in ordinatione super aquis & pascuis Ias. in consil. 71 in tertio, in renuntiatione in consil. 140. nu 3. uersic. item ad hoc in quarto, in perequatione æstimi Crau. in

cōsil. 195.nu.8. in oneribus, & collectis Bal.in consil. 462.punctus quidā in quarto, in delictis comißis Ang. in consil. 165.cam multitudo, & opinionem comunem esse hanc affirmat Ias.in consi. 154.citato.

22 Hanc conclusionem de iure ueram omnes fatentur, nisi actum uniuersitatis concorditer expediretur, quia due partes illum actum ita gestum non firmarent Alex. in consil. 124.col.i.& secunda in secundo.

23 Et hoc facta cittatione regentium sono campanæ uel preconis uoce. Alex.in.d.cōsil.68.col.3.uersic. nec ad hoc, Et in solito loco, superioris iussu, ut affirmat Ias.in d.consil.71.col.ij.uersic item illud, & col.fi. nisi sit collegium uel in municipali censura. aliud de cogregatione æditum sit Crau.in consil.4.nu.20.21.in cōsil.134. nu.8.hec tamen cittatio non requiritur si sunt præsentes consiliarij in eo loco ut in citato consil.4.nu.25.

24 Et hi de prepositione subsequutaque deliberatione non constat quamquam de congregatione regentium appareat actum ualiditate illa non probat.cur. iu.in d. consil.174.col fi.nu.57.& in consi.fi.nu.9. nec obligaretur uniuersitas contracta uel delicto Bal. in cōsil. 283.uisa inquisitione in primo, Cor.in consi.63.nu. 4.in quarto, Et licet actus nullam firmitatem consequatur, feli.in d.c.cū omnes nu.41.& Deci.nu.17.Crau. in consi.citato 134.nu.5.& ij. pœnam tamen delinquētes nou euadent d. consi.4.nu.21.21.

26 Circa huiusmodi congregationē, edita sunt in quam plnribus Italiæ locis statuta, quæ seruanda sunt, actusq; contra ea nullus est. Alex.in consi.135.nu.i.in consi.7

nu. 7. in 7. Gozad. in consi. 35. nu. 14. & 15. Crau. in d. consil. 4. nu. 21.
27 Et in eiusdem actus reuocatione solemnitas eadem met requiritur nisi sit actus prius gestus ob necessitate puta onerum quibus uniuersitas grauari consueuit quia non reuocatur immo expeditur non seruata solemnitate illa, & a minori parte, etiam contradicente maiori parte populi ratione utilitatis publicæ, & imminentis neccessitatis, pars enim minor, præualet, Crau. in citato consil. 195. nu 8. 9. & 10.
7. Q. 27 Se offert circa prædicta quæstio, quid si superioris iussu citantur regentes, hijque sint contumaces an alij etiam quod sit pars minor auctoritatem non ueniscientium consequentur, Bar. in l. quod maior. ff. ad municip. dicit quod sic, Abb. & Feli. hoc idem affirmant in d. c. cum omnes nu. 57. Abb. in c. 1. circa fi. de his quæ fiunt a maiori par. cap. Ias. in consil. 101. col. 5. in quarto.
29 At superiore absente uel infirmo, uel alia de causa legitima impedito ad antiquorẽ non ætate sed anterioris receptionis spectat onus alios conuocandi, si agatur
30 de congregatione ecclesiastica, At in profanis due partes conueniunt, earumque iussu alij uocantur qui si contumaces sint arguitur illorum contumatia, & per minorem partem actus expeditur, intelligas si necessitas immineat, uel in mora sit periculum, ut latius prosequitur Feli. ibi. nu. 57. 58. 59.
31 Et Maiorem partem uocum intelligimus dignitate, & auctoritate licet sit numero minor, nisi aliter constitu-

tutione firmetur puta quod fabæ albæ et nigræ secrete ponantur in uasculo cum perspici non poßit quę sint digniores et quæ non cessat regula minusque creditur assertioni consiliariorum si faterentur se albas nigrasq; fabas dedisse cum aliter per testes actū ita gestum probari testetur Alex.*in consil.*192 *in* 6.

32 *Limitantur prædicta quando à censura municipali, uel consuetudine sancitum sit actum concorditer à consiliarijs geri nam minor pars nequaquam firmat actū,* Alex *in consil.*224.*nu.*5.*in sexto,* Quam *limitationē non ueram existimamus, si actus ob imminentem neccessitatem à minori parte expediatur, quia firmitatem roburque obtinet* Crau.*in citato consil.*195.*nu.*10.

33 *Et in actibus per ancianos aut regentes ciuitatis uel uniuersitatis publice petractādis hij personaliter interueniunt non per substitutas personas puta filios, uel affines aut alios actum expediunt nisi in onere decurionatus affinitati concesso,* Alex. *in consil.*30.*in fi.in i.uel facultas collegia aliter comißioque formalis subrogato tribuatur feli.in.d.l.cum omnes.nu* 49.

34 *Amplia quod de duabus partibus diximus in actibus uniuersitatis ut hæ in renouatione actus gesti tempore perfinito interuenisse censeatur puta conductione medici per annum à duabus partibus consilij facta eo finito renouatio per tantū tempus ab eis gesta præsumitur ut inquit soci.in consil.*196.*in secundo.*

35 *Amplia etiam in actibus, quæ uniuersitati prosunt, & ad illius utilitatem tendunt, finge quosdam homines tenutam alicuius proprietatis adeptos, aliosque actus*

per quos queri potest possessio uniuersitatē fecisse, quia quam non quæritur nisi mandato legitimo & speciali præsedente cor. in consi. 63. nu. 2. 5. in quarto in consil. 299. nu. 7. & in consil. 143. nu. 25. in. i.

36 Diximus consiliarios citandos esse, Nunc absentes extraque territorium degentes pro expediendis actibus uniuersitatis sunt citandi, glo. in. c. præsentium in uerbo ipsorum de testi. in 6. dici quod tribus casibus exceptis, non fit citatio, illam singularem testatus est, Ias. in consi. 34. col. i. in. i. Et idem fore in similibus uel maioribus expressis affirmat ex inde distinguit aut absentes sunt regentes uoluntarie & tunc uerum dicat, glo. citata aut ex causa iuxta & legitima, & tractatur de arduis casibus, et qui sint illos enumeret col. iij. uers. nec ad hoc citat, & tunc sunt uocandi.

37 Hanc opinionem uti non ueram improbamus auctoritate Castr. in consil. 4. circa primum dubium nu. i. in primo affirmantis opinionē citatæ glo. indistinctæ procedere, ut in casibus expressis fiat citatio, & non alijs, Quam opi. attestatur comunem, fely. in d. c cum omnes nu. 38. & Deci. nu. 15. & licet fely. nitatur opiniones concordare de mente Abb. sufficit nobis istam opinionē comuniter recipi a qua nefas esset recedere c. iritaris de constituti. & quomodo sit citanda uniuersitas, & de citationis forma tradditur ab Ang. in consil. 196. nam sunt, col. pen.

38. Qō. 38. Postremo quia supra tractauimus de auctoritate quam sibi uendicant hij qui collectā indicere se prætendunt, dicamus nunc quo ordine quæque uia se regāt

in illius impositione. Ante omnia codicem æstimi ubi Bona sunt.perscripta præ.occulis habere debēt, & iuxta illorum æstimationem descriptam, collectā indicere Bar. in.l.fi.C.de præd.om.naui lib.xi.Bal.in auc.de fāc͞to.nu.12.C.ad tertull.glo. & doct.in.l. sancimus,la.i. C.de aduoc.diuers.iud.in l.i.C.de apo publ.lib.x.Rui.
40 in consil. 116.nu.5.& 21. in quarto,potest etiā collecta indici super bonis nō æstimatis dummodo sint æstimabilia ut inquit Bal.in d.l.etiam col.pen.uersic.modo uiden.nu.28. c.de execu.rei iud.Bart.in l.i.nu.28.C. mul & in quo loc. uersic. item quæro pro imponenda.
41 Cor.in consil.217.nu.2. in secundo ut in locis in quibus non sit æstimum quia facultates per deputatos circunspiciuntur diligenter mobilia bona,immobilia,pecunia animalia aliaque,indicitur͡q; collecta iuxta æstimationem de dictis bonis per officiales factam Bald.in.l.i. §.quod si nemo.ff.quod cuiusque uniuers.nomi. Ami.in in consil.8.nu. 3. & ex prædictis absoluimus personas auctoritatem indicendi collectam de iure habētes uideamus quibus personis indici ualeat.
42 Et uera est conclusio quod subditis tantum & incolis indicitur,qui ratione domicilij, uel originis subijciūtur nam cum sit iurisdictionis ac per æs & libram indicatur obliget personam propter rem. ideo subiectionem requirit. l. rescripto.§.fi.ubi Bart. ff.de mun. & hon. cur.iun.in cōsl.61.nu.2 Alex.in consl.78.nu.9.et nu. 11.in sexto,et in consi.111.nu.10.in septimo Crau. in consil.sæpe citato 195. in princ. & de hoc non est hæsitandum.

9. Q̃o. 43. Ex qua conclusione forenses pro bonis in loco oneris indicendi possessis de iure comuni non posse grauari onere collectæ affirmamus, ut attestantur Bar. in l. i. C. de mul. & in quo loc. affirmatur & in l. mune-rum. §. patrimoniorum in fi. ff. de mun. & bono in l. cũ neque C. de incol. lib. x. in. l. forma. §. fi. ff. de censi. in. l. libertus §. sola. ff. ad muni. Bal. in. d. l. placet. col. 3. nu. 28. uersic de collectis e Deci. in consil. 285. nu. 4. in. se-cunda in consil. 358. nu. 2. eo. in. consi. 594. nu. 10. in quarto. Cor. in consil. 217. nu. 8. in secundo in consil. 194. nu. 2. in quarto. Et hoc indubitatum esse attesta-tur Aret. in consi. 133. in causa quæ uertitur col. i. in col lecta quæ per æs & libram indicitur & non præstatur uniformiter, non tamen euadunt forenses quãdo collec-tãtur in proprio teritorio pro bonis alibi sitis, ut trad dunt Doct. in locis supra citatis, & cor. in consil. 22. nu. 3. in primo Guid. pap. consil. 61. rationibus col. 6. nu. 9.

44 Amplia primo ut procedat in Taxa quæ uniformi-ter imponitur, & personis pro rebus indicitur, ut hæ singulo anno quid certum soluant non astringit foren-ses, idemq́; foret in quocunque alio onere quod perso-næ pro rebus indiceretur, quia subditos ligat non fore̋-ses Aret. in citato consi. col. ij. uersic. restat uidere.

45 Secundo ampliatur in eo qui domicilium habitatio-nemq́; constituit in loco collectæ ibiq; per annos decem permansit bonaq́; acquisiuit non animo in eo loco habi-tandi, qui ex coniecturis potest deprehendi, nam pro bonis quæsitis cogi non potest ad subeundum onera col-

lectarum Abba. in consil. 100, uidetur primo in secundo.

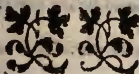
46 Tertio amplia etiã si onus hoc pro refectione murorum, uel de nouo construendorum aut custodia ciuitatis indicatur arg. Tex. l. ij. c. de oper. pub. ad hæc enim ciues & incolæ astringuntur ut inquit tex. ergo à sensu contrario eximũtur forenses ut illam tex. declarat. cor. in consil. 72. nu. 14. in quarto, quid enim prodest illi si ciuitas aut castrum muniatur cum dumtaxat ibi possideat prædia ut inquit ipse, & hac ratione attenta non uidetur posse grauari etiam ad reffectionem pontium & uiarum quodan de iure uerum sit statim dicemus.

47 Limitatur hæc conclusio à Doc. nostris in onere collectæ quæ secũdũ æstimum indicitur per æs & libram quia cum forensis reperiatur æstimatus grauatur quia æstimum dumtaxat attenditur authore Ang. in. l. fi. C. sin. cens uel reliq. cur. iun, in consil. 42. nu. 4. Et causa finalis est ipsius æstimũ deci. in consil. 285. nu. 5. in secundo qui plura citat, & dixit Bal. in. l. i. §. quod si nemo. ff cuiusq; uniu, noie. uersic. super tertio col. 3. quod æstimũ habentes grauantur successiue subditi, siue non, qui uero non habent non coguntur nisi subditi reperiãtur alia citat. cur. iu. in citato consil. quæ possunt uideri & supra diximus in. i. lim. tertio questionis nu. 38

48 ex quibus succedit decisio quod indistinte cogi ualeat forensis cum hodie per totã Italiam collecte iuxta æstimum per æs & libram indicentur, regulam intelligemus de illo qui non est æstimatus nec eius bona in codice æstimi descripta

49 Ex qua limi. infertur forensem ad omnes collectas oneraque indicta quacunque de causa cogendum esse si æstimatus comperiatur, Et cum hodie ubique locorum perscribaturr & eius bona in libro æstimi collectæque per æs & libram indicentur censetur se obligasse ad illarum solutionem secũdum Bar.in.d.l.placet.col. quarta uersiculo de collectis.C. de sacr.san.eccles.in repeti. semper astringetur ad illorũ solutionem per prædicta, ideo superuacuum est disceptare, an ad indictas pro muris ædificandis ac reparandis pontibusque & uijs reficiendis, custodiaq; castri & terre ualeat cogi quia ultra quod his cessantibus uideatur posse compelli, cum fructus ut plurimum in castris reponat, & si illos abducit per põtes itineraq; cõducit ideo consequẽs est ut ab oneribus hac de causa indictis nõ eximatur ut hæc, & alia considerantur à cor.in.d.consil.72.tamen attento æstimo de quo supra res est sopita.

50 Rursus ad ea onera compeli potest, quibus Ecclesia. Alex.in.d.consi.68.col.5.uersi. præterea in secundo. At Ecclesia de iure comuni pro citatis soluit onera ut inquit cor.in consil.citato ergo & forensis, hæc ad castellam traduntur cum res clara pateat ex uerbis limitationis citatæ. Adeo q. ultra non sit quærendum de aliis limitationibus ad regulam uerum quia à patribus nostris aliter tradduntur limitationes eas recenseamus.

SVMMARIVM.

1 Res ad quemcunque vadit cum suo onere pertransit,

2 Opi. quod statutū forensem cogit ad collecta præualere censemus.

3 Quod pertransientes per portam ciuitatis tot soluat à statuto disponi potest,

4 Onera supportare debet qui percipit fructus ex re aliqua.

5 Statutum sibi non subiectum non afficit,

6 Quod forenses ad onera non compellantur,

7 Si in rem statutum disponat id valere non negamus, Et nu, 9.

9 Ex cultura prædiorum à forensibus facta quasi contractus inducuntur cum comuni.

10 Forense non soluente onera illius bona occupantur ac distringuntur.

11 Prædia descripta æstimo pro collectis de iure comuni sunt obnoxia,

12 Obligationem legis fortiorem esse putamus quam hominis.

13 Forensis alijs omnibus cessantibus de iure cumuni cogetur ad collectas, ratione hipotecæ bonorū quia ea distringentur.

14 Tanto magis statuto dictante omnia bona fore pro collectis abnoxia.

15 Vi cuius statuti onus patrimoniale collectam esse censimus,

16 An subditus ad collectas in loco domicilij pro bonis aliunde possessis astringi ualeat. Et nu. 19. 20. 21, 22.

17 Forensem ad collectas teneri si æstimo consensit omnes concedunt, idem si de registratione constet iudicamus,

18 Ex quibus de illius consensu in registratione apparere dicatur.

20 Ciues originarij Temporis diuisionem non patiuntur,

21 Duplici onere quispiam grauari non potest,

23 Quis incola muncupetur.

24 Consuetudine Totius italiæ forensis ad collectus cogitur,

25 Ad consuetudinem indicendam decēnium sufficere maior pars docto, uidetur approbare. Et nu. 26, & 27,

27 Præscriptio cuius initij &c, uim priuilegij obtinet,

28 Decennium consuetudinem inducit quæ illius uim habere dicitur non præscriptionis contra Aret.

29 Nec tempus centum annorum requiritur ad illam inducendam contra Deci,

30 Consuetudinem per testes probari, affirmamus, & quid deponere ac testificari debent ut eorum dicta concludant,

30 Notorium non probari sed allegari testantur Doctores.

31 An iudex de illa se informare ualeat.

32 Vt consuetudo uires habeat nō requiritur quod per

trinum actum sit in contradictorio abtenta.

33 Doctori, de consuetudine affirmanti credendum est quo ad præsumptionem, non plenam probationem ita comuniter recipi attestantur Docto. nostri usque ad nu. 41.

35 Doctorum auctoritas est, ll. interpretandi non super his quæ facti sunt attestari.

36 An uoci mortuæ sine iuramento credatur cum uiuæ fides danda non sit.

37 An Doctori de consuetudine firmanti, credendum, esse uel non patres nostri interse distinxere ac sibi ipsis uarij, & contrarij fuerunt.

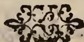
41 Dictum Doctoris secundum legem quam citat, uel alterius doctrinam inteligendum est.

42 Consuetudinem collectandi forensis ad ea tantum onera pro quibus est inducta extendimus non ad ea quæ ex post neccesitate imminente fuerunt indicta.

43 Consuetudinem per aliã contrariam tolli firmãt maiores nostri.

44 Si in contractum transiuit opi. illam non esse ueram affirmamus.

45 Ad derogandum consuetudini tot Tempus sufficere quot ad illam inducendam nostrates asserunt.

1 ECVNDAM *limit.citant maiores uoſtri,ut forenſis cogi ualeat ad ſolutionem collectarum pro bonis iam deſcriptis æſtimo, & in eum translatis quia cum ſuo onere ſuaque cauſa tranſeunt cur.iun.in citato conſi.42.nu.1.& 5.Iaſ. in conſil. 83. in tertio quia multa congerit eaq; recenſere non expedit.*

2 *Tertia tradditur limita. ſi ſtatuto ſancitum eſt quod forenſis ad collectas cogi ualeret de cuius ualiditate nõ eſt hæſitan. cum circa bona ſibi ſubiecta diſponat licet in ipſius uerba dirrigat teſte* Bal.*in.l.i.col.7.nu.44. C.de ſen.quæ pro eo quod intereſt in l.fi.c.ſin.cenſu uel reliq.col. ſecunda nu.3.* Alex. *qui plura citat in conſil. 148.in prin.in ſexto,in conſi.52.col.ij.uerſi.ad præd. in quinto,in conſil.68.col.4. uerſic.& per ſtatutum in*
3 *ſecundo,hac ratione urgenti quod ſicut ſtatuere poteſt quod quicunque per ciuitatis portam per tranſiens tot*
4 *ſoluat, ita collectam indicere illis, qui colunt prædia in eo loco cum æquum ſit, ut incommoda patiantur ſicut comodis gaudent, fructus percipiendo prædiorum, quã rationem citauit* Bal. *in d.l.i.* Alex.*in conſil.101.col. 5.uerſic. & etiam in q.hanc opi.affirmat, &* Caſtr.*in conſi.329.col.pen.nu.7.uerſi.poſt prædicta,in i.* Cur. *iu.in conſil.60.nu.2.& 8.in conſil.61.nu.5.& 8.in conſi.68.nu.4.5.* Ami.*in conſi.8.nu.6.* Deci.*in conſi.*

694.nu.6.in 4.Ias.in citato consil.83.col.fin. in fi.in tertio,& hanc opi.ab omnibus recipi,testatus est Cur. Iu.in locis citatis.

Contrariam partem statutum huiusmodi non ualere
5 uidetur firmasse Aret. in consil.citato 133. illa ratione quod sibi noa subditum ligare nequit per quam,uti ueram opinionem testantur Cy.Imol. Bar.& Bald.citati
6 per Corn. qui eandem firmauit in consil. 194. nu.3.in quarto,licet in præiuditium statuen.hij sancire ualeant ut forenses ad onera non compellantur, pro bonis sibi non subditis, quia nō est in illos statuere sed in suos officiales ne ab illis quicquam exigatur, ut inquit in consilio 22.nu.6.in 1.

In hac opinione,ueram Bal.conclusionem a tot patribus citatam esse putarem per rationem Bal. & licet
7 statutum uerba in forensem dirigeret,causa tamen finalis est res ipsa,quæ principaliter astringitur, non per-
8 sona, Nam cum hij forenses colant prædia seminant,arant, & metunt uidentur in eo loco cū illo comuni quasi contrahere, Quos incognitos contractus statutū de nouo potest inducere,& quia ex eis fructus percipiunt consequens est, ut ad onera cogi ualeant, ut testantur Cur.iu.Deci.& sequaces quæ opi.comunis est à qua nefas esset recedere.

9 Non obst ratio Aret.& Corn.Quia non statuit extra territorium censura hæc municipalis inspecta causa finali.i. ipsa re quæ est intra territorium, & quam astringit & obligat statutum principaliter,quod facere permittitur est enim in rebus sancire, circa quas ualet

statutum, ut inquit innocen. in c. postulasti uers. sed sto forte de for. competen. in his enim habet iurisdictionẽ, forense non soluente bona per occupationem distinguũ
10 tur ab exactore fisci secundum inno. in loco citato uer sic. sed si possessio is enim bona hipotecata habet pro
11 oneribus in collectis indicendis a iure l. imperatores. ff. de publi. l. muri leguli. C. de murileg. lib. xi. testatur Bart. in l. moschis. ff. de iu. fisci Bald. in l. i. in prin. C. si propter pub. pens. in l. i. §. quod si nemo col. ij. uersic. super secundo puncto. ff. quod cuiusque uniuer. nom. Castr. in l. si negotium nu. 3. C. de nego. gest. in l. apud Iulianum. §. heres. ff. de leg. i. Soci. in consi. 243. col. ij. uersic. præterea in secundo, cur. iu. in consil. 185. nu. 3. Deci. in consi. 285. nu. 5. in secundo sensit hoc Bald. in in consil. 434. nu. 2 in 3. citando d. l. imperatores, quæ
12 obligatio cum sit legis fortior est quam hominis Crau. in consi. 111. nu. 24. in i.
13 Ex hac conclusione inferri potest forensem semper cogendum fore ad collectas pro bonis alibi sitis circumscripta etiam municipali censura, quia uigore hipotecæ eo non soluente a fisco bona sibi subiecta occupabuntur ac distinguentur, & sola hac ratione omnibus alijs circumscriptis cessant omnia, quæ pro negatiua parte a
14 Doct. citantur, Tanto magis hanc ueram esse putamus si statuto sancitum sit omnia bona cuiusq; pro collectis oneribusq; subeundis fore obnoxia, quia contra bona statuentes disponunt non personam forensis tangunt,
15 & collecta isto casu onus patrimoniale quod possessoribus indicitur nuncupatur, Bart. in l. libertus. §. sola. ff.

ad munici.in l.neque C.de incol.in l.i.col.iiij. uersi. ita fallit C.de mulie.& in quo loco lib.x.a quo nemo excusatur.§.fi.§.patrimoniorū.ff.de mun.& hono.ubi Bar. expresse firmat & Bal.in d l.fi.nu.3.C.sin.cen.uel reliq.Inno.in d.c.postulasti Bal.in consi.434.licet nu.2. in 3.Guid.pap.in consi.62.principalia col.iiij.uersi.dicit etiam Bar.cur.iu.in consi.61.nu.8.

x. Qō.16 *Occurrit circa prædicta quæstio si forensis municipali censura cogi potest ad collectas,ut diximus, num possit subditus cogi ad earum solutionem in loco domicilij pro bonis alibi sitis, Accur.in l.unica in uersi. possidere C.de mul.& in quo loc.quem approbat Bar. col.iiij.uersi. item quæro firmauit comuni iure non fore cogendum at ui censuræ illius compelli potuerit, ut decidit Sali.in l.cunctos populos C.de sum.trini. et fid. catol. com in personam sibi subiectam disponat quā uinculo illius oneris afficere potuit Alex.in cōsi.128.col. 4.uersi.secundo respondeo in i.cor.in consi.202.nu.5. in secundo aliter secus esset statuto hoc non dictante,& dicetur infra in quarta par.quæstionis 21.nu.69.*

17 *Quarta limi.est in forense qui æstimationi bonorum consensit Bald in d l.placet col.iij.nu.20.& in consil. 434 licet in tertio ibi enim si collectas soluturum profiteri censetur,cor.in.consil.217.nu.8. in secundo, in citato consi.194.in fi.idem fore in necessaria registratione affirmamus ut tradit cur. iu. in citato consil.42. & consi.68.Deci.in d.consi.285.nu.5.*

Et alij testantur quos citat cor.in d.consilijs uerumtamen licet ueram hanc opi.existimemus magis tamen,

18 et planior procedere uidetur consito de illius assensu, quod satis uidetur demonstratum ex solutione collectarum uel spontanea eius assertione Rub. Alex. in consil. 9. nu. 10. Eo modo apparente proclamate super bonorum registratione, quia si comperiantur illius bona per scripta de illius consensu præsumuntur, timore proclamatis cum nemo delinquere præsumatur, incidendo in pœnam illius, ut supra diximus in i. par. nu. 46.

xi. q̄o. 19 Quæ supra diximus in quæstione 9. rem breuiter expediuimus, & quia quæstionem illam latius explicare decreui, quærendum est an quis pro bonis alibi possessis puta in loco originis, & aliunde constituat domicilium, ibiq; incola efficiatur, æstimo statutoq; circũscriptis, subire cõpellatur ibi collectas, uel in loco propriæ originis derelicto in quo bona possidet, Accurs. Iac. Aren. & Bar. in. l. asumptio § filius. ff. ad muni attestantur in loco originis propriæ uel paternæ, illas su-
20 bire compellatur quia originarij ciues temporis diuisionem non accipiunt semper. n. ciues fuere, illisque semper onus collectæ indicitur tex. ubi And. de Baru. & Bar. annotat in. l fi. c. de muni. origi. lib. x. & firmat Bal. in consil. 47. ad euidentiã nu. 7. in tertio, hanc opi. uidetur firmasse ami. in consil. 22. nu. 8. & ita à gulielde cugn. Bar. Ang. comuniter recipi attestatur in. l. unica. c. de muli & in quo loc. lib. x. sentit comeñ. in cõsil. 78. oriundus in distinctione Dy. hanc. auctoritatem Bal. firmamus in. d. l. i. §. quod si nemo col. 3. uersic. super tertio. ff. quod cuiusque uniuer. nom. de recedente à loco in quo bona possidet quia si iam collecta erat con

tracta ibi cogitur ad illius solutionem, At cum de iure comuni bona sint obnoxia, pro ea contracta dicitur, ergo in loco originis compellatur.

21 *Contrarium sentit Accurs. in d. l. unica, & guliel. in l. neminem. C. de sacr. san. Eccles. ubi glo. & Bar. ut in loco incolatus compelli ualeat ad onera, si in loco origi nis, illa non subit, ne duplici onere grauetur quando incola effectus est loci prædominantis loco originis propriæ & bonorum per quam rationem concludit Alex. in consil. 78. nu. 10. 11. in 6. soci. in consil. 302. col. secunda uersic. firmant in secundo, Et soc. iu. in consi. 38. nu. 15. 16. in. i.*

22 *Quapropter Rom in consil. 161. uisis dixit quod si locus originis & incolatus sub eodem sunt Domino, in loco incolatus compellitur & non aliunde, quod uidetur sentire in consil. 275. quæstio ad primum nu. 5. de territoriis unitis unum accesserit ad aliud expreßius Ami. in cõsi. 22. nu. 9. qñ dñs superior uniformẽ habet in utroq; loco iurisdictionem, & indiuiduo decidit soci. in consil. 129. prestantißimi in i. per quinque rationes quas non recẽseo ad obietaque respondet ea loqui in locis iurisdictionis diuersæ alias si sub eod. domino uera est*

23 *seconda opinio † incolam illam dici putamus qui in aliquam regionem domicilium suum contalit animo permanendi, quem græci πάροικον appellant ut inquit Alciat. in pareg. lib. secundo in. l. pupillus. §. incola. ff. de uerbo signi.*

24 *Quinta à Doc. citatur limitatio, omnibus circumscriptis ut de consuetudine totius italiæ cogi ualeat pro*

bonis aliunde possessis, Bar. in d. l. unica in l. i. C. de aur. corn. in l. cum neq; C. de incol. lib. x. Bal. in l. fi. C. sine cens. uel reliq. col. secunda nu. 3. in l. etiam nu. 27. uers. sed tu dices. C. de exec. rei iud. Alex. in consi. 101. col. 3 uersic. & uidetur, Bar. in i. in consi. 68. col. iiij. uersic. bis consonat in secundo in consi. 52. in quinto in consil. 78. nu. 5. 6. ij. in 6. Cur. iu. in consil. 60. col. i. in consi. 61. nu. 5. Ias. in consil. 83. col. i. in tertio, Ami. in consi. 8. nu. 4. 14. Rub. Alex. in consi. 9. nu. 10. Cor. in consil. 333 num. 32. in primo, in consil. 22. col. i. in consil. 199. nu. 8. in primo, Et licet in consi. 22. consulere cõtrarium uideatur per cõuentionem illi consuetudini fuit derogatum nu. 6. quicquid dicat in consi. 83. nu. 9. 10. 13. 24. in quarto, At ibi de consuetudine non probatur alias contra opi. comunem diceret. quam attestatus est cur. iu. in d. consil. 61. nu. 5. Deci. in consil. 285. nu. 1. 2. in consil. 358. nu. 2. in secundo, in consil. 694. col. i. in quarto, Cassan. in consil. 64. nu. 7. Crau. in consil. 111. nu. 10. in i. Soci. iu in consil. 49. num. 22. 26. in primo qui congerit quãplura quæ non recenseo, Guid. pap. Decis. 87. si uilla col. ij. nu. 6. ex qribus clare apparet ab omnibus hanc opinionem uti comunem esse receptam.

xij. Qõ. 25 Occurrit circa hoc quot tempus ad consuetudinem hanc introducendam requiritur text. in l. ij. c. quæ sit long. consue. uidetur uelle quod tempus annorũ x. sufficiat Cy. ibi alijq; notant, & Bar. firmat in l. i. C. de aur. coro. lib. x. in l. de. quibus col. 6. nu. 8. ff. de legi. Bal. col. 10. in uersic. quantum tempus, & Castr. nu. 13

ibi approbare, fely.in.C. statuimus de maio. & obed. Alex.in consil.122.col.ij.uersi.& subdit in quaeto, citando Bar. in.d.l.i.C.de aur.coro. expresse not.in cōsil.5.col.3.uersic.& ad hac in quinto; hoc magis communiter teneri a iuristis & in consil.123. in prin.in.5. in consil.217.nu.217.nu.4.in septimo, illamq; communiter ab omnibus recipi testatur cur.iu.in consil.42 nu.7.in consil.60.nu.3.in consil.61.nu.6.Ias.in d.l.de quibus col.01.num.33.Ami.in consil.111.nu.i.Abb. & canonist.in c.fi.de consuet.Rub.Alexandri in consil.9.nu.12.Gozad.in consil.23.nu.8.in consil.101.nu.22. Ami.in consil.8.nu.8.10.23.cor.in consil.268.nu.15.in quarto. Et hoc uerum est etiam quo ad ecclesiam, nec differt si causam discontinuam aut continuam habeat sitq; contra ius cum per illam ius uniuersis quaeratur, ut latius dicunt citati patres.

26 Opi contrariam sensisse uidetur. Bar. in.l.unica de mul.& in quo loc.lib.x.uersic.item fallit expreßius in l.cum neque.c.de incol eo lib.Alex.in citato consil.52 in quinto in consil.78.in fi.in sexto, Aret.in consil.133. col. uij.uersic. ista consuetudo tot tempus requiri cuius initij memoria etc.quia praescriptionis naturam potius assumit quam consuetudinis cum praescriptionem non consuetudinem hanc appellamus, & approbat Deci.in consil.185.nu.6.& sentire uidetur Soci.iu.in consil.49 nu.23.in primo.

27 Opi. primam uti ueriorem & comunem affirmo nō obstantibus obiectis de Bart.in.d.l.i. in.d.l. cum neque quia non negat minus tempus non sufficere, exprimēdo

ciuitates quæ ex consuetudine collectant forenses quæ
tim obtinet, priuilegij nõ excludit tempus annorum x.
ut inquit Alex.in d.consi.68.col.6.uersic. & per statutum, & si aliter sentiret esset sibi contrarius et male
diceret, ea ratione respondeo ad citata per Alex.in d.
consil.52.illamq; accomodabimus ad dicta per Soci.iu.
in d.consi.49. Quinimo ipse met infra nu.26.dicit hoc
expresse.

Non obstant citata per Alex.in d.consil.78. Quia
titubat & ueriorem eius opi.puto, quam firmauit in d.
consil.68. rationibus per illum citatis quæ uerior, &
communis est ut diximus.

28 Non obstant quæ dixit Aret. in d.consil.133. Quia
salua pace is non uidetur recte sentire cum hanc nõ per
scriptionem sed consuetudinem cur.Iu.Ias.& alij citati
esse affirmant, per quam ius uniuersis de populo queri
tur, non habitá ratione quod causam continuam aut di-
scontinuam habeat, sitq; contra ius, in illaq; tempus de
cennij & non maius requiritur & sufficit, minusq; ob-
29 stant obiecta Deci.in d.consil.285. quia citata contra
hanc opi.quicquid faciunt, nam Bart.quem citat decen
nium non excludit Alex. in.d. consil. 52. & licet pro
eius opinione citet eundem in d.consi.68. fallit, ut cen-
seo cum opinionem quam supra aprobauimus expresse
firmet in uers. nec obst. quod uideatur si tempus, tanti
temporis cuius initij memoria non existit non requira-
cum hoc ius collectandi non sit de reseruatis princip.
iccirco inferior potest sancire ut forenses ad onera cõ-
pellantur pro bonis aliunde possessis.

xiij.Qō.30 Insurgit circa prædicta quæstio quomodo hæc consuetudo probetur per testes & per assertionē. Doct. asserunt maiores nostri probari circa primum, remissiue loquar per quæ uerba deponant testes ut cōcludant eorum dicta, ultra ea quæ ex citatis. ī. colliguntur tradditur in.d.l.de quibus per omnes, & Alex. in consil.136.col iiij.in i.in consi.45.in consil.195. in consi.131.in secundo, in consil.104.col.ij. in tertio in consi.212.nu 23.in sexto in consi.67. in septimo cur. iu.in consi. 184.nu.10.Deci.in consi.134.col.ij.in.i. in consi.215.nu.2.in cōsil.275.nu.10.in consi.402. nu.15.in secundo in consil.483.nu.24.in consi.538. nu.8.in consi.559.nu.7.in consi.586.nu.2.in consil. 540.nu.12.in tertio Ias. in consil.46.nu.3.in i.Ami. in consil.2.nu.61. in consil.151.nu.7.Crau. in consil. 134.nu.6. & quid si est uniuersalis & notoria an probetur, uel citatio sufficiat Alex.in consil.67.num.2.in septimo Deci.in consil.447.nu.12.in consi.449.nu. 25. in tertio, cur.seni.in consi.74.nu.61.74. cur.iu. in consi.60.nu.5.in consi.61.nu.7.Crau.in consi.137 31 nu.5. An Iudex in casu isto se informare ualeat & quomodo & supplere Alex.in consi.14.in quinto cur.iu. in d.consil.60.nu.5.in consil.61.nu.7. in consil.171. nu.1.Cor.in d.consi.268.nu.14.Soci.iu.in consil.65 nu.49. in i.& nu.40.in consil.67.nu.2.co.lib.Deci. in d.consi.285.nu.6.in d.consil.402.nu. 10 in consi. 2.nu.9.in i.in d.consil.483.in fi. in d.consil.559.nu. 9. in consi.516 nu.18.in cōsi.665.nu.27.28.in quarto, et an sit pars citāda Doct. in locis citatis exprimūt.

32 Non requiritur quod in contradictorio iuditio per trinum actum obtenta sit, Ias. in d. consil. 46. num. 2. Ami. in consil. 43, nu. 2. Crau. in consi. 55, num. 6, qui bano opinionem comunem fore testatus est.

33 Quo ad secundam uarie sentiunt Doct. nostri, affirmatiuam opinionem dixit Bar. in d. l. de quibus col. 10 nu. 5. uersic quarto principaliter quæritur, orian. in c. quoniam contra falsam in uerbo responsiones nu. 17. de prebatio; Comen. in consi. 57. monasterium in fi. & in consil. 159. uiso testamento col. i. & de Bal. illam firmante testatur castr. in consi. 164. in præsenti causa in in prin. in secundi soci. in consi. 252, col. 7, uersi. quarto, ea conclusio, & Ang. idem uoluisse affirmat ismet in consil. 285. col. ij. in secundo, & in consil. 67, col. i. in i. Guid. pap. in consil. 12. ex facti col. fin. & quæstione 139. secundum & Cæpol. in consil. 39. Lucius ciuis nu. 19. in consi. 58. Paulus Faber col. 3, nu. 3. Ias. in consil. 16. in fi. in tertio, cur. iu. in d. consi. 60. nu. 5. consil. 61 nu. 7. Gozad. in consil. 59. nu. 18. Cassa. in consil. 64 nu. 8. Deci. in consi. 420. in fi. in consil. 518. num. 3. in consi. 540. nu. 9. in consil. 559. in tertio, in consil. 691 nu. 12. in consil. 694. num. 4. in quarto attestans hanc esse opi. comunem, & in l. ij. de. §. mutui datio nu. 12. 13. ff. si cer. petat. dicit opinione Bar. commniter recipi Crau. in consil. 66. nu. 9. in i. Soci. iu. in consi. 60. nu. 10, in secundo.

34 Pro negatiua opi. citatur Bal. in l. consentaneū col. pen. nu. 35. uersi. & secunddm hoc notatur C. quo; & quando iud. in l. si is qui §. antiphona ff. de pigno, citās

glo. in l.fin.col.iiij. uersic. item Io. & Vgo.C.de fidei comi. Imol.in l.i.§.nunciacio.ff. de oper.no.nunc.non esse uni soli credendum nisi omnes asserant, At & si omnes assererent nõ crederetur, ut tradit Al.x.in l.post dotem.ff. solu.matri. col.pen.nu.29. cum iure cautum
35 non comperiatur mortue uoci Doct.esse credendũ quorum auctoritas est ll. interpretandi non super his quæ sunt facti attestari per quod dictum dubium reddit opi, Deci.in c.ex parte,el.primo de rescrip.licet illã firmauerit in consi.142.nu.5.& in consil.165.nu.3.in i.& in consil.285.in fi.in secundo,& in consi.472.nu.17 in tertio,quia cum facti sit probanda est, Soci.in consil 97.col.pen,uersic.unde potius in tertio, Alex.in cons.
36 50.col.ij.uersic. & licet in quinto, fore omnibus hoc asserentibus præsumptio resultaret, ut inquit Aret.in consil,133.col.3.uersic. tamen alias uoci mortue minus creditur quam uiue si absq; iuramento deponeret, cur, sen.in consi.79.col.fi, nu.18. uersic.non obstat, Corn. in consil.83.nu.14.in quarto, nec quo ad præsumptionem,ut per plura quæ cõgerit Ias.in d.l.de quibus col. pen.nu.79.firmasse uidetur, marsi.in prati.crimi.§.si
37 constante Gozad.in consil 35 nu.2.consideret quispiã recti iuditij in hoc immenso pelago quomodo Doctores nostri uarij & sibi contrarij ac discicientes inter se,nauigauerint.

38 Opinionem Bart.recte intelligendam uti comunem & ueriorem semper putaui,non obstant obiectã, Alex. & sequalitur quia illa faciliter remouet Deci.in d cõs. 339.& in d.§.mutui datio ac Soci. iu,in consi.60.nu.

10. in secundo, & comprobat conclusionem hanc pluri bus auctoritatibus ac rationibus quas reffere non expe dit, Rursus qui opi. Bar. sequuntur plures sunt si cuipiā dinumerare libet.

39 At si recte illam intelligamus inficiari nemo potest quin Bar. uerū dicat, credo enim (inquit ipse) quod suf= ficiat nisi probetur contrarium, nil aliud ex istis uerbis infere uoluisse, Bart. existimo nisi præsumptionis pro= bationem & non plenam, quæ operatur ut contrarium in diuersam partem onus probandi tantum transferrat ut supra diximus in i. par. nu. 58. & citatur glo. in. c. nuper de testi. Deci. in d. l. ij. §. mutui datio, ita Barth.
40 intelligunt Doct. pro hac parte citati, quo uero ad ple= nam probationem ut non credatur secundā opi. uera sit licet hec concordia sine scrupolo non transeat quia Do cto. citati pro opinione, Bart. quod Doctori de consue= tudine asserenti credatur, intelligūt quo ad plenam pro
41 bationem cum simpliciter loquantur, nisi dicamus eos ita uelle sicuti exprimit Bar. quia ipsum citādo illos ita intelligere uoluisse existimo, cum illorū dicta iuxta doc= trinam Bar. quam citant intelliguntur uulga. Doctri= na Bar. in l. non solum. §. liberationis uerba. ff. de lib. le ga, & licet. Alex. imol. aret. & Ias. contrarium in hoc uideantur firmare tamen cum alij plures sint numero & urgentiora citent fund. illorum opinio preualere de bet eo maxime cum obiecta elliduntur per Dec. & Soc. iu. in locis supra citatis.

42 Ampliamus ad onus collectæ indictum causa super= uenientis necessitatis post consuetudinem introductam

comunitati, Alex. in d. consil. 68. col. 6. uersic. non obst. in secundo, quod tamen non extendimus nisi ad ea onera pro quibus consuetudo collectādi forenses quia si ex post alia immineant ad illa nō trahitur ut collectari ualeant cor. in consil. 142 in. i.

43 Huic consuetudini per aliam contrariam abrogari dicunt doct. nostri Alex. in d. consil. 78. nu. 6. in d. consil. 148. nu. 6. in sexto, Crau. in d. cōsi. 111. nu. 15. 16. cor. in d. consil. 83. nu. 14. in quarto etiam partium conuentione, cor. in. d. consi. 22. nu. 6. in i. & ad illius derogationem tot tempus requiritur quot ad illam inducendam iure cautam reperitur, Alex. in consil. 36. in fi. in secundo in consil. 5. col. 4. uersic. sicut in quinto.

44 Limitantur in consuetudine quæ in quasi contractū transiuit, quatenus alia contraria illi non derrogari affirmat Doc. uim quasi contractus habere dicitur si singulo anno centum uniformiter præstentur per longum tempus, uel in fauorem quorundam hominum ciuitatis uel castri foret introducta Cor. in consil. 263. nu. 18. in quarto ubi idem esset si transiret in priuilegium, nō subdito, & quomodo transire dicatur ibi.

1 N heres, uel legatarius & quis eorum collectas soluere compellatur pro re legata.
2 Si fructus legati, oneribus equipoleant heredes ad collectam non legatarium, Doct. asseuerant.
3 Possessorem ad collectas, non descriptum pro regula a patribus nostris traditum est.
4 Vno ex pluribus coheredibus effecto non soluendo alij non tenentur. & num. 5. 6. & 8.
6 Possessor ad onus collectarum semper cogitur cum rem posideat quae cum suo onere pertransit etiam quod alter sit allibratus, & num. 7. & 10.
9 Vnum pro alio grauari Iura non admittunt.
11 Hoc quo ad priuatos non quo ad fiscum admittimus.
12 Heredes cum deffuncto eedem personae finguntur.
13 Descriptus in aestimo conuenitur simpliciter & non solum possessore effecto non soluendo, & quando, & num. 15, usq; ad n. 23.
14 Possessor ad quem res pertransit ad praedictas collectas cogitur.
16 Tributum dicitur onus mere reale.
17 Collectae reale & patrimoniale onus Iudicatur quando uigore statuti bona p aes soluenda obnoxia sunt.
18 Si quid certum singulo anno prosoluitur collectam fiscalis regni nuncupantur.
19 Opi. quod possessor ad collectas compellatur intell-

E

gitur in perscripto in æstimo.

20 Possessorem ad collectas teneri a Doct. cum effectu intelligitur licet descriptus semper conueniatur qui quod soluit a possessore repetet, & num. 21.

22 Curet descriptus rem in æstimo emptori adnotari alias semper conuenitur ad collectas licet quod soluit repetat. & num. 23.

24 Emphitheotã ad collectas compelli affirmant Doct.

25 Idem in liuellario.

26 Et usufructuario contra Bar. & Bal.

27 Opi. Bar. & Bal. saluari posse credimus si fructus æquipoleant oneribus quia Dominum non usufructuarium teneri putamus. Et num. 28.

29 Ad uassalum qui Domino non seruit in prelio onus collectarum pertinet Quam opi. ueram esse non credimus sed quod ab illis simpliciter sit immunis. & num. 30. & 31.

32 Vir pro dote collectas soluet licet ipsa in æstimo descripta comperiatur quæ ab oneribus personalibus non liberatur in domicilio uiri. & nnm. 33.

34 Fiscum ad collectas teneri asserunt Doct. qui fructus colligit ex re confiscata.

35 Bannitus stat. de collectis loquente ligatur ideo pro bonis quæ poßidet illas soluere cogetur.

36 Millites nostri temporis collectas soluunt quia gratis non millitant secus est in millitibus antiquis. & num. 37.

38 Onus collectarum ad locatorem non conductorem spectare maiores nostri profitentur.

39 Tributum ex corpore fructuum soluitur.

40 Prouinciales illud præstare soluti sunt.

41 Ad collectas quæ pro muris refficiendis transitu uel exercitu hostium indicuntur conductorem teneri a Doct. firmatur.

42 Idem si pacto initum esse reperitur.

43 Quod non admittimus in collecta excessiua & iniusta.

44 Quemlibet possessorem ad collectas esse cogendum pro regula a Doct. nostris tradditum est.

45 Ex quibus causis collecta indicitur.

46 Pro omnibus necessitatibus in comuni occurentibus indicitur.

47 Pro soluendo debito ab uniuersitate contracto indicitur.

48 Et ex alia qualibet causa legitima & necessaria.

49 Vt si litem cum subdito habeat pro soluendis impensis quæ occurunt indies indicitur & is tenetur cum quo lis est collectam soluere.

50 Idem si pro pœna persoluenda ex delicto ab eo perpetrato.

51 Causam legitimam esse credimus reffectio, uel murorum ciuitatis ædificatio.

52 Muri ciuit. sunt publici.

53 Emptio Castri est causa legitima ut collecta indicatur.

54 Item solutio stipendiatorum a comuni.

55 Pro salario medici, & aduocati, collecta indicitur a qua nullus excusatur.

56 Idem si pro salario Prætoris imponatur quam pro parte soluunt rustici per capita.

57 Ad salarium Prætoris uel publici officialis pro parte coguntur ciues incolæ, & forenses quibus indicitur collecta per æs & libram.

IXIMVS *unum quemq; possessorem, uel æstimatum cogi ad collectas, uerum quia sepenumero hæsitari contingit inter descriptum, & non possessorem et eum qui non posidet secundum exigentiam ca-*
1 *suum.* Aliquos discutiamus si inter heredem uniuersalem ac legatarium sit altercatio pro re legata, quis eorum obligetur ad collectas dicit Bar. in.l. neq; stipendia.ff. de impen.unumquemq; pro ut posidet, & fructus percipit cogi posse, & si plures inueniantur pro portionibus debitum diuiditur inter eos, Bar.l.1. C.de anno,& trib. lib. x. uersic. in collectis, Idem in hoc concluditur ante tradditionem legati heredem teneri post legatarium, Bal. in l. prædia. Col. 1. uersic. Item si ueniunt C. de fideico. ideo pro præterito tempore heres conuenitur, pro futuro uero legatarius, & quomodo a Iure hoc consideretur Alex. in l. cum ser-
2 uus, alias apud Iulianum §. si quis ff. de lega. 1. nu. 6. ubi hanc opi. discutit illam ueram non putat si onus collectæ fructibus equipoleret, quia conuenitur, etiam pro futuro tempore heres, Soci. in consi. 243. in 2. Cor. in consi. 264. num. 7. in 4. Ang. in consi. 206.
3 inter col. 1. & 2. loquens in legitima filiæ. Et hoc pro regula traddunt Doct. quòd qui fructus percipit onera subeat, etiam si alius sit in æstuno perscriptus ut sæ-

pra diximus in 3. quae. nu.36. quae tamen inteligenda sunt pro ut ibi num. 38. explicauimus limi. prima.

4 Qo. 15. Quaero plures sunt coheredes unus efficitur non soluendo an. caeteri teneantur Bar. in l. placet in repetit. col. 5. uers. sed quid & Bal. col. 4. nu. 26. c. de sac. san. Eccles. formant hanc. q. & alios teneri concludunt si facto testatoris prouenit ut si est collecta ab eo debita quasi illius auctor; alias si est ipsorum factum, citatur glo. in l. 1. C. de anno. & trib. lib. x. in uerbo annonas.

5 Ista opi. no uidetur uera eo maxime quia glo. ipsa non loquitur interminis Bar. & Bal. sed in possessore rerum effecto non soluendo, an coheredes teneantur, &

6 decidit quod sic ratione praedicta. Quae opinio nunquam uerificari credimus quia cum res pro qua soluitur onus sit illi oneri obnoxia ut ad quemcumq; uadat cum illo onere, illaq; transeat causa Cur. Iu. in d. consi. 42. nu. 5. Ias. in d. consi. 83. in 3. semper is apud quem reperitur, ad onera illius ratione indicta cogetur, & non potest effici non soluendo, cum rem posideat, & licet primus in quem translata est in alterum rem transferrat, & non soluendo efficiatur alius possessor rei semper cogetur etiam q. alter sit aestimatus Alex. in consi. 148. nu. 11. in 6. Soci. in consi. 217. col. 2. uers. octauo in 2. ratione obligationis rei l. 2. C. sine cen. uel. reliq. Bal. & alij notant in l. omnes. C. eo: & Alex. in d. l. neq; stipendia. ff. de impen.

8 Minusq; ueram putamus quaestionem quam formant Bar. & Bal. in loco citato, quia datis pluribus cohere-

dibus unusquisq; pro portione quam poßidet conueniatur ut supra diximus, & Bal. in d.l.ij. in l.l3. C. de iure doti. in d.l.pl3. col. 4. uerſi. ſed uerum, Alex. in d. l. neq; ſtipendia, Bar. in l. 2. C. de præd. naui. lib. x.
9 *nec unum pro alio grauari poſſe iura concedunt l. 1. C. ut null. ex Vic. lib. xi. naturali. n. æquitati conuenit quemq; pro alienis debitis, non moleſtari, Bar. in l. 1. §. mixta. ff. de mun. & bono. in l. 2. C. de apo. pub.*
10 *lib. x. At. cogetur poſſeſſor in quem translata fuit portio coheredis ratione oblationis de qua ſupra, &*
11 *non alter coheres qui non poßidet, hanc ueram eſſe dicimus quæ. ad priuatos, at quo ad fiſci exactorem non procedunt, cum diuiſio nulla fieri poßit in eius præiuditium minuſq; alienatio ſemper enim poteſt, & deſcriptum & poſſeſſorem rei cogere, quia utrumq; obligatum tenet Bal. in l. ſi negotium C. de nogo. geſt. in l. 2 C. pro ſocio clamans illam legem menti eſſe tenendam Bar. & Bal. in d.l. omnes Bal. expreßius in l. 1. col. 2. item ſi ſunt C. de hered. & actio uend. etiam p detentationem perſonæ Bar. in l. nemo. carcerem C. de exact. trib. lib. x. & infra latius dicetur.*
12 *Et ſi obijciatur has. opi. ſaluari poſſe ratione deſcriptionis, ut coheredes deſcripti fingantur et reputentur eedem perſonæ cum deffuncto ut teneantur uti illius auctores ut inquit glo. in d. uerbo. annonas, ideo ſicut conueniri deffunctus poterat ratione deſcriptionis, & indictionis collectæ per æs et libram ut ſupra q. 3. nu. 38. & q. 8. num. 47. explicauimus ita illius heredes, etiam quod alius poßideat, quia æſtimum uti cauſa fi-*

cialis est attendendo, & non alius quispiam possessor. Rursus dicere possumus coheredes teneri pro collectis non solutis per possessorem, qui rem alienauit, & non soluendo effectus est ratione prædicta.

13 *Respo. quia licet hæc demulceant aures recte intuenti nil faciunt, negamus enim coheredes uti descriptos teneri pro possessore, effecto non soluendo quia hac solatione non compellantur sed generaliter siue sit soluendo siue nõ possessores cõueniuntur, & hanc. fallñ. tradidere Doct. nostri ad regulam possessorem semper conueniendum ad solutionem onerum licet alius in*

14 *æstimo descriptus sit ut ibi latius dictum fuit, Minusq; est uerum quod ad prædictas collectas hi coheredes teneantur pro possessore effecto non soluendo, quia is ad quem res transit cogitur nedum ad futuras suo tempore indictas, uerum & ad præteritas Rom. in const. 73. circa primũ num. 5. Et diximus supra quæst. 3. num. 44. Possent forte saluari iste opi. si res flumine, casmate uel aliter periret, quia si possessor ad quem solutio collectarum pertinet non soluendo efficiatur coheredes auctores teneantur pro prçteritis pro futuris non cum æstimum mutetur ut supra in. i. par. num. 30. diximus alias nescio uidere re superextante quomodo effici non soluendo ualeat possessor ad quem res semper transit cum onere illo potest etiã succuri exactori per detentionẽ personæ pro ut infra in tertia par. in prin. nu. 14. dicetur.*

15 *Occurit circa prædicta declarare melius ea quç supra in 3. quæst. num. 36. & quæst. 8. num. 47. dicta fuer-*

runt, tradiderunt patres nostri per regulam ad collectas possessorem prædiorem teneri licet alius in æstimo scriptus reperiatur, Addunt fallentiam eum qui descriptus est esse conueniendum, & non possessorem pro collectis quæ per æs et libram indicuntur cum æstimum sit causa finalis tantummodo consideratur et non is qui possidet, hæc uidentur quandam proplexitatem inducere ut descriptus teneatur & non possessor, & possessor cogatur, licet alter perscriptus comperiatur in æstimo pro solutione.

16 Regulam ueram esse putaui in oneribus realibus quæ non personam sed res tantum respiciunt ut tributum xi. 9. 1. C. si tributum Bal. in l. omnes num. 2. C. sine cen. uel. reliq. res enim sequuntur possessores illarum,
17 idem in collecta iudicari potest pro cuius solutione bona uigore municipalis cēsure sunt obnnoxia, quia onus patrimoniale dicitur, & possessorem sequitur ut supra diximus quæst. 3. num. 43. & quæst. 8. num. 15. uel
18 si singulo anno soluendo quid certum Indicatur, hoc fiscales regni collectam nuncupatur, Et dicitur onus reale quod incūbit solis possessoribus ut supra in prin. 2. par. num. 7. explicauimus, fallentiam autem uerificari in collecta, quæ est incerta per æs & libram indicitur Existimo ad hanc cogitur perscriptus in æstimo & non possessor quia æstimum reputatur causa finalis.

19 Verum hæc mihi non satisfaciunt, quia Doct. citati in regula loquuntur simpliciter de collecta in dicta per æs & libram, & de descripto in æstimo, Dicunt enim

possessorem teneri, licet alius in æstimo perscriptus re periatur.

20 Vnde aliter respondeo Doct. regulam firmantes intel ligere possessorem teneri effectu aliter licet alter sit descriptus, quia æquum est ut si fructus colligit quòd ad onera etiã teneatur l. secundum nostram. ff. de reg. Iu. Et in regula eo tit. in 6.

21 Quo uero ad modum conueniendi descriptus conue niatur & etiam cogatur ad solutionem ex quo negle xit eximi ab æstimo cumq; in qua rem transtulit anno tari ideo sibi imputandum est l. q. damnum. ff. de reg. Iu. licet quod ex causa prædicta soluerit repetat Bal. in l. si negotium C. de nego. gesti, & supra diximus quæst. 3. num. 39. Quo fit ut cesset id quod absurdũ uidetur alium pro altero teneri contra l. unicam C. ut

22 null. ex Vic. & isto casu uerificatur fallentia, ideo de scriptus in alienatione rei curet emptorem in æstimo annotari ut hæc effugiat e Idoneus, alias semper conuenietur Aret. in consi. 105. in causa mag. ut di ctum fuit supra.

Deniq; ergo concludamus in terminis nostris possesso rem ad solutionem collectæ semper teneri quia licet de scriptus conueniretur & solueret ab eo repetit & in effectu ad eum spectat solutio ideo regula bene uerifi catur ut possessor teneatur, & fallentia ut descriptus cõueniatur ratione perscriptionis æstimi et soluere co getur damnum tamen non sentit ex quo solutum repe tit ut diximus, ista tamen quo ad fiscum magis uera fir mamus cum utrumq; conuenire ualeat & actiones ha

beat ut dixi, & firmat Castr. in l. 2. in prin. C. sine cen. uel reliq.
24 Ex illa regula quamplures, quæst. diciduntur prima emphitheotam ad collectas cogendum esse quia fructus colligit & suos facit et pro suo poßidet, ut inquit Bal. in d. l. pl3. col. 4. uersiculo sed quid in l. 1. col. 1. uersi. sesto C. de iure emphiteo: Alex. in con: 4. col. 2. uersi. & 1. & 2. cur. seni. qui plura congerit in consi. 36. Soci. in d. consi. 119. Ami. in consi. 8. num. 6. & hanc esse opi. comunē attestatur Cur. senio. in consi. citato.
25 Idem in liuellario esse affirmat Soci. in d. consi. 119. & Rui. in consi. 77. in 1.
26 In usufructuario res clara redditur cum fructus percipiat Alex. in con. 34. col. 4. uersi. circa tertiā in 4. in con. citato 4. col. fi. Bal. in con. 477. usufructuarius in 3. Roma. in con. 73. circa prim. num. 5. Soc. in d con. 119. col. 1 in con. 245. col. ij. uersi. Et dico in 2. Bar. in l. quero. ff. de usufru. leg. & hanc ueram cre
27 dimus esse opi. quicquid dixerint Bar. & Bal. in d. l. pl3. col 4. quia cum nihil citent erubescimus. &c. Nisi saluando illos dicamus eorum dicta uera esse quando onera adeo sunt grauia q. æquipolerent fructibus, quia Dominum non usufructuarium cogendum esse arbitror sicut de legatario & herede, traddunt Cin. & Alex. in l. cum seruus alias apud Iulianum ff. de leg. 1 [illegible] s. si quis in fi. alias regulare est quod qui ius in[illegible] [illegible]bet ad eas teneatur.
[illegible]illum ad eas teneri putamus ex quo dominium utile [illegible]sequitur, Alex. in d. con. 4. Soci. in citato con. 119.

uersi. tertio Rom. *in d. con. 73: num. 5. qui citat.* Bal. *in c. 1. per quos fiet inuest. in usibus feud. hanc conclu*
30 *sionem in eo qui tempore* Belli *non seruit domino, ueră esse existimo,* At *si in prælio dominum adiuuit onere collectarum non grauetur, ne ad subeundum onus*
31 *duplex compellatur, firmat.* Cassa. *in con. 64. num. 2. fortius dicerem uassallum regullariter ad collectas non cogendum, quia si feudum possidet nobilis effectus est, nobilis autem ad illas non compellitur ut infra in 4. par. latius explicabitur, ergo nec uassalus.*
32 *Idem concludamus in uiro rem uxoris possidente quia cum rei dotalis sit dominus matrimonio constante l. do ce ancillam* C. *de rei uend. plenius tractatur per* Doct. *in l. in rebus* C. *de iure, dot. æquum est, ut ad collectas teneatur & non uxor licet ipsa uti descripta conueniri ualeat,* Alex. *in d. con. 4. col. fi.* Bar. *in l. neq; stipendium. ff. de imp. in l. 1.* C. *de mul. & inquo loc. col. 5. uersi. item querit glo.* Alex. *in con. 148. num. 4. ij. in 6.* Castr. *in con. 329. uisis. mum. i. 5.* In. i. Soci. *in d. con. 119. col. i. uersi nono & in d. con. 243. col. 2.* Ami. *in con. 69. num. 23. 15.* Guid. *pap. quæst. 396.*
33 *quid habentibus num. 3. At uxor. ad onera personalia in loco uiri cōpellitur, ut* Bar. *inquit in l. origine* C. *de muni orig. & in col. lib. x. in l. fi. §. idem rescripserunt col. 1. uersi. ulterius quero. ff. ad municip.* Alex. *in citato con. 148. num. 5.*
34 Fiscus, *qui fructus colligit ex re confiscata ad collectas obligatur licet bonnitus sit allibratus,* Calc. *in cō. 68. num. 5. & ne dum ad indictas suo tempore, uerum*

& ad præteritas Rom. *in d.con.*73.*num.*5.*Soci.in ci tato con.*119.*col.fi.uersiculo* II. At *si bannitus aliqua bona poßideret pro eis ad collectas conuenitur, quia statuto de collectis loquente ligatur ut affirmat.* Bal. *in l.fi.C.si propter publi.persita* Bar. *in l.inter quos.§. damni.ff.de damno infect.* Castr. *in l. seruus plurium §. si quis autem ff.de leg.*1.Bal.*in d.l. placet, col.* 4. *num.*30,*uersi.quero,an ex bonniti.&c.*

56 *Miles uero ab hoc onere non excusatur l.cura.§.fi.ff. de mun.& hono. ubi* Bal.*idem firmat,in l. pen. c. de mili.test.licet in eo qui non militat loqui uerum,* Cur. Iu.*in con.*60.*nu.* 6.*hanc opi. ueram esse firmamus in militibus nostri temporis cum antiquorũ militum priuilegijs non gaudeant* Bar.*in l.miles.ff.ex quibus cau. maio.cur.*Iu.*in citato con.*60. *in antiquis uero priuilegiatis uel domino gratis seruientibus secus esse putem,ne duplici onere grauentur,*Cassa.*in d. consi.*64.

37 *nu.*5.Qui *autẽ hodie militant nisi sibi soluatur stipendium usq; ad minimum quadrantem non seruiunt, ideo cum cesset ratio, &* Ius *cessare debet c. cum cessante, de apellat.*Rursus *cum de consuetudine pro eis grauentur cessat, quæst. quæ est attendenda, sicut contraria obseruatur ut inquit* Cassa.*in citato.con.* 64.

58 In *conductore simplici,uel ad septennium oritur dubitatio,quia* Accurs *in l.*1.*C.de anno.& trib.lib.x.uerum firmare cum teneri* Bar. *asseruit* Ex *illa lege mirabiliter notari conductorem & non dominum ad tributa, cogendum esse, nisi aliter se habeat consuetudo, inferius autem dixit inspiciendam esse personam in col*

lectis cui indicuntur & non decidit, Bal. autem hanc quæst. decidit, onus ad locatorem uti rei Dominum spectare, licet conductor fructus colligat cum pro eis soluet pensionem in pecunia, et traddidit in plerisq; locis Alex. in consi. 1. col. 3. uersi. secundo etiam potest responderi in 4. in con. 4. col. 2. uersi. sed in collectis in 5. in con. 34. col. 4. uersi. unde dicitur Bal. in 4. Et quia alieno detinet nomine Rom. in d. con. 73. num. 5. Soci. in sepe citato con. 119. col. 1. Cur. seni. in con. 36 Crau. in con. 145. num. 21. Vnde si forte solueret repetit a loccatore, Ias. in con. 109. col. 2. nu. 3. in 1.

Nec glo. in d. l. 1. quicquam facit, cum in oneribus mœrealibus loquatur ad quæ conductorem teneri affirmat, illamq; intelligit. Alex. ibi. nec aliter citati Doct. su-
39 *pra loqui utuntur ut in tributo quod legis dispositione, & fructuum corpore soluitur quod est pars quinquagesima fur. quæ nascitur ex prædio. l. modios. c. de suscep. lib. X. Alex. in citato cõ. 4. col. 2. hoc onus præ*
40 *stant prouinciales ut inquit tacit. lib. 20. Ab alciat. relatus In. l. ager §. stipendium. ff. de uerbo. signifi.*
41 *Non effugeret conductor collectas quę pro refficiendis uijs, hostium transitu aut exercitu indicuntur ut in*
42 *quit Ias. in d. con. 109. nnm. 3. Nec si conuentum, inter loccatorem & ipsum foret conductorem ad illas te*
43 *neri Rub. Alex. in con. 135. Quam opi ueram non puto in collectis excessiuis pro casibus insolitis indictis ut ibi, uel nisi modicitas precij resultet, & sit iniusta, Crau. in d. con. 145. num. 20.*

Has quæst. pro maiori declaratione in exemplis tradde-

disse uolui, At ne membranas occupemus, pro regula
44 *uera a maioribus nostsis tradditum est, quemlibet pos sessorem bonorum descriptorum, & fructus colligentem ad collectas soluendas esse cogēdum ut dictum fuit, & firmat,* Alex. *in con.* 31. *col. fi. in* 1. Soci. *in præd. con.* 119. *uersi.* 8. & 10. *de patre qui filij bona possidet.* Alex. *in con.* 133. *num.* 4. *in* 7. *latius in* 3. *par. explicemus.*

45 Vidimus *per quos & quibus collecta indicatur* Discutiamus *nunc ex quibus causis indici ualeat* Quam *plures casus tradditi a patribus nostris sparsim comperiuntur alios citat,* Alberi. *de rosate in suo alfabe. in uerbo dominus nouem* Alex. *in l. placet. c. d.* Ecusa. *mun. lib.* x. *ennumerantur,* Et Guid. *pāp. in con.* 1. *num.* 9.
46 *citat. alias.* Regulam Doct. *nostri prefitentur ut pro omnibus necessitatibus occureutibus in communi si aliunde prouideri nequit uniuersitas indicere collectam compellant.*

47 Fingamus *illam necessitate cogente contraxisse ex eo uero contractu esse debitricem, in pecunia collecta indicitur, si aliunde illud debitū sannare non potest* Dyn. & Bar. *in l.* 3. *col. fi. in fi. ff. de alim, & cibu. lega. in l.* 1. C. *de superind. lib.* x. In *l.* 1. §. *quod si nemo. ff. quod cuiusq; uniuer. nomi.* Bal. *in l. etiam c. de execut. rei. Iud. col. fi. num.* 28. *in d. l.* 1. §. *quod si nemo. col.* 2. *uersi. super* 1. *ex causa legitima & necessaria affirmant* Doct. *indicendam esse collectam,* Alex. *in l.* 4. §. *auctor. num.* 13. *ff. de re. iud. & cæteri patres idem attestantur in con.* 52, *col.* 2, *uersi. sed præmissis in* 2. *in*

con.122.col.2.uersi.5.autem in 4.in con.98.nu.4. in 6 Ias.in con.71.col. fi uersicu.nec præteritis in 3. Abb.in c.fi.col.fi.uersi.dicendum tamen de his quam fuit a maio.parte capi. Feli.in c.d.cum dilecta in uerbo, singuli.de rescript.

49 Vt si litem cum aliquo subdito habeat uniuersitas ex qua multas erogare impensas cogitur tam in actibus, quam in patrocinantibus sanantur per indictionem collectæ ad quam is etiam tenetur qui cum illa litem facit Bar.Bal.& Doct.in l.ab omnibus. §.si titio.ff. de leg. 1.

50 Vel si pro soluenda pœna ob delictum ab ea perpetratum indicatur Bal.in d §.quod si nemo, & alij supra citati ad illam tamen non coguntur innocentes.Bar. in l.aut facta.§.fi.uersi hoc præmisso.ff.de pen.

51 Causam necessariam esse iudicamus reffectio uel ædificatio murorum ciuitatis, pontium, & uiarum aut alterius publici operis Bar.in l.omnes col.2.uersi.specia-
52 lis.C. sine cen.uel reliq. muri enim ciuitatis proprie publici dicuntur cum urbem muniant & mœnia conti-
53 neant. Alcia.in l.quantum.ff. de uerbo. signifi.Emptionem castri legitimam causam esse asseruerat Bal.in d.l.etiam num.28.col.5.uersi.modo uiden.c.de execu.
54 rei. Iud. Idem esse solutionem armigerorum ad stipendium comunis coaductorum firmat ipse Bal. ibi.
55 Aut si pro solutione medici aut aduocati comunis indicatur ut affirmat Iac.rebuff.in l.c. de superind. lib. x.uel salarij Prætoris, & officialis loci a quo nullus excusatur ratione ætatis uel sexus, nisi consuetudo aliter

ser dictaret ut inquit Bar,in d.l.unica C,de mul.& in quo.loc.col.3.uersi.circa primum lib.x.causa erit iu-
56 sta, At hæc per capita indicitur rusticis qui pro parte grauantur ut is asseruit in l.1.c.de capit.ciui.cens.exi
57 men.lib,11.ad aliam autem ciues. Incolæ & forenses,urgente cõsuetudine de hoc coguntur Soci. in con, 129,col.5.uersi.tertio principaliter in 1.Quæ collecta illis per æs & libram indicitur, ut seruatur comuniter in partibus lombardiæ, Et per hæc sit expedita pars secunda cuius materia satis intricata, plusquam putarem me longiorem traxit ad tertiam deueniamus,

1 EXACTORES singulo anno ab uniuersitate elliguntur qui per æquatores nuncupantur num 2.

3 Et uocantur etiam consules qui ad hastã offitium consequuntur.

4 A canzellario comunis collectam suscipiunt in quinterno qui alio nomine rotulus nuncupatur.

5 In uillis consules elliguntur qui exiguunt ibi collectam.

6 Maior collecta in uillis indicitur ob maiora onera quæ ibi accidunt.

7 Contra debitores collectarum executiue agitur.

8 Aeditur proclama super solutione collectarum quod citationis loco subrogatur, & num. 10.

9 Octo iugera terrę unum denorium æstimi constituũt & plus minusq; iuxta locornm diuersitatem.

11 Debitoribus intra tempus proclamatis non soluentibus bona distrahuntur ad hastam.

12 Si in numero pondere uel mensura consistunt bona ad hastam non distrahuntur.

13 Quinq; requiruntur ut bona destrahantur de iure comuni.

14 Debitores collectarum detinentur non autem caueri mancipantur comuni iure, & num. 15.

12 De consuetudine contrarium seruatur quia carçerantur.

17 Quod debitores carcerẽtur eorumq; bona distrahun

tur in potestate est axactoris.

18 *In priuato debito hoc non conceditur.*

19 *Minorem carceribus mancipari iura admittunt pro debito collectarum.*

20 *Poenam proclamatum non incurunt minores si quid in damnum eis contingat curatores resarciunt.*

21 *Mulierem pro fiscali debito iura carcerari non concedunt in pluribusq; casibus non procedere testantur Doctores.*

22 *Recte renuunt debitores collectarum soluere nisi exactor licentiam ostendat.*

23 *De facto exequenti de facto potest resisti.*

24 *De Iudicis licentia exactio fiende sunt.*

25 *Iudex qui negligit, uel exequi sine eius licentia patitur punitur, & qua poena.*

26 *Annum exactoribus concedunt patres nostri quo finito si fuit negligẽs punitur et quomodo, et nu. 27.*

28 *In exigondo is statuta locorumq; consuetudines seruare cogitur.*

29 *Exactorem non exigisse firmat Bal. in consi. 229. in 1. nisi cum effectu exigat licet debitores carceribus detrudi curet.*

30 *Exactor si pecuniam comunis ad alium usum quam ad destinatum impendat etiam utilem comuni male agit ideo ponitur.*

31 *Quod procedit si licentiam a comuni detineat quando destinatione non ex persit.*

32 *Cum pecunia comunis lucrari probibetur exactor etiam in foro conscientiæ, & si cum ea negotiatur*

mulctetur usq; ad.nu.42.

33 Depositum in ea; specie reddendum e.et nu.38.39.

35 Pecuniam comunis commutare exactori prohibitum est, & 37.

39 Etiam si ad temporis illa restituenda uenit, quia est comunis.

40 Si due militant rationes una cessante altera dispositionem ualidat.

41 Exactor pecuniæ principis illam non potest commumutare nec impendere quia parata apud eum continuo esse debet pro necessitate principis, et nu.42.

43 Quod mihi non nocet tibi uero prodest non præcedere aliquo contractu me inuito facere non licet.

45 Exactores pecunias apud se libenter retinent.

46 Impendentes illas grauiter puniuntur etiam furti, & num. 47.

47 Et quod ministeriũ illis præbent, ea mulctatur pęna.

48 Exactoribus de receptis pecunijs a debitoribus mandant iura apochas fieñ. esse.

49 Quod exactores offitio completo rationem redant Iura præcipiunt.

50 Idem statuunt in tutore, curatore, procuratore, in patre, matre, fratre, patruo, filio, commissario prælato, hospitalario, capitulo, sedeuaccante negotiorũ gestore socio, herede fideicommissario, in eo qui se pro tutore gessit, Et quolibet administratore qui alterius gessit negotia, Et in exactore collectarum.

56 An administratores supra citati conficiant librum particularem, in quo, quæ annotentur, & si neglig

gunt qua mulctentur pœna, si debitores eorum cul pa effecti sint non soluendo, an teneantur et contra eos in litem Iuretur, an eorum libri sint edendi.

67 Exactor collectarum librum conficit in eo quæ an notet.

68 Offitio finito, is, librum regentibus uel calculatoribus consignet.

69 Impense magne sunt probande per administratorem de paruis Iuramento eius creditur.

70 Rellationi à calculatoribus facte de ratione reddita per exactorem si is sit præsens & taceat an sibi no ret. An citandus sit exactor, in relatione facta per calculatores.

71 Si furto subtractæ sint pecuniæ comunis exactori an teneatur in aliquo; & in quibus casibus excusetur in quibus non.

DE COLLECTIS.

VIA *parum esset collectam indicere, si executores defficerent arg. l. ij. §. post originem ff. de*
1 *orig. Iu. de exactoribus ergo uideamus hi ab uniuersitate singulo anno*
2 *elliguntur qui comuni* Iure *per = equatores nuncupātur cum æqualiter ab omnibus exigant.* Alciat. *in tit. de agri & cen. C. lib. 11. in parti=*
3 *bus uero lombardiæ consules uoccantur, ad hastam ponitur huiuscemodi offitium, & meliorem conditionem*
4 *offerenti deliberatur a canzellario comunis, is. collectam suscipit in quodam quinterno annotatam qui rotulus uocatur in quo nomina illorū qui æstimo descripta comperiūntur scripsit canzellarius et quid, et quantum debeant, hic consul ab incolis, qui intra mœnia &*
5 *extra in suburbijs degūnt exigit,* In *uillis alij consules electi a deputatis earum, singulo anno creatis,* Qui *& ipsi collectam indictam ab uniuersitate iuxta rotu= lum sibi datum per canzellarium comunis.*
6 Exigunt *& quidem maiorem, quia addunt aliam col= lectam axigendam inter eos, pro oneribus, quæ accurunt cum maiora (secundum quod urget necessitas) onē*
7 *ra in uillis accidunt contra debitores executiue agēn. compellendo eos absq; citatione ad illius solutionem Bal. in consi. 433 .dicet in 3. Crau. in consi. iij. num. 1. Bal. in con. 238. ad ueritatem in 1. nouissime per* [illegible]

ber. Maran. de ord. Iud. in 6. par. uersi aucto. tamen.
8 Imprimis tamen, editur proclama instante exactore quod unusquis inter tale tempus soluat collectam in eius manibus quæ est de tot solidis pro quolibet dena-
9 rio æstimi, unius uero denarius octo bubulcas terre importat in aliquibus locis, in alijs minus, & plus iuxta locorum diuersitatem de quo loquutus est Bar. in l. 2.
10 C. de indict. idem. et Ang. in l. si eo. tit. Bal. in d. l. placet col. 4. num. 34 uersi. sed an. Quod loco citationis subrogatur, lapso tempore distringuntur debitores
11 captis pignoribus, quæ ad hastam ueriduntur plus offerenti ut traddunt Bal. & Castr. & alij in l. 2. col. 1. in fi. uersi. Item possunt C. si prop. publi. presens Bal. in l. fi. in fi. c. si aduers. fisc. in multis partibus, uigent sta-
12 tuta & consuetudines. Quæ seruantur ut inquit Bal. in d. l. 1. num. 3. bonaq; in numero pondere uel mensura consistunt non subhastantur, quia eorum prætium est manifestum nisi crederet affectio, quia non distrabunt sine subhastatione Bal. in d. l. 1. in fi. in alijs uero
13 casibus comuni iure necessaria sunt quinq; glo. in l. 1. c. de præscrip. 30. unn. Bal. in d. l. fi. in fi. c. si aduers. fisc. & Doct. in citata l. 2.
14 Alia uia exactori succuritur si personam debitoris distringat per carcerationem cum in eius potestate sit ut uidetur firmasse Bar. in l. nemo carcerem in 3. not. C. de exacto. tria. lib. x. Et annotat Alex. debitorem fisci ne dum carceri. Verum & illius bona distrahi posse intra concedunt, Quæ opinio prius etiam placuit Bar. in l. 4. S. aud. uersi. quero an ff. de re. iud. in l. 1. c. de cap.

et distra.pigno.lib.x.Bal.in d.l.placet col.4.nu.34.
uersi. sed an Bar.ibi num. 27.
15 Hæc opi. sic simpliciter intellecta non uidetur uera;
Quia quo ad detentionem personæ procedit non quo
ad carcerationem; concedo debitorem detineri posse,
& sub custodia mancipari in carcerem uero detrudi
minime ut declarat Bar.in l.cum eo.col. 2. ff. ad leg.
Iul.pecul.Qui asseruerat dicta in d.l. nemo carcerem
ita intelligenda esse,ut non soluentes capiant,ac sub cu
16 stodia assidentur. Et uera sint alia quæ in citatis lo-
cis adducta sunt approbat Abb.in c.2.num. 3. de pi-
gnor.hæc tamen de consuetudine non seruantur,Quia
debitores ne dum detineantur,at carceribus mancipan
tur,Et non relaxantur donec minimum soluerint qua-
17 drantem, Et nihilominus exactor manus ad illius bo-
na extendet usq; quo integre sibi sit satisfactum ut in-
quit Bar.in l.consentaneum col. fi.uersi.quæro secun-
do c.quo.& quando Iud. Ang. & Alex.in d. l. nemo
carcerem.
18 Aliud est in debito priuato,quia prius bona capiuntur
deinde persona Bar.in d.l.cum eo,& Doct.in l.a diuo
pio.§.in uenditione. ff. de re.Iud.
19 Ampliantur hæc in minore qui capi potest, ut supra,
ut inquit Bal.in d.l.placet col.pen.num.35.uersi.59.
nunquid,non incurit tamen pœnam proclamatum qua
infligunt inobedientibus, Alex.in consi.31.in 5. Cum
20 eis non currat hodie aliquod tempus, Et si damnum
patiuntur curatores uel tutores resercire obligantur
glo.in l.tutoris c.de admi.tut,Bar.in l. 2. C. de fund.

patri. lib. 11. Neue absentes in pœnam eorum incurrerent ut inquit Alex. in citato consi. 31. col. 1. uersi. præterea.

21 *Limitant Doctores nostri in muliere, quæ non capitur pro fiscali debito, ut Bar. in d. l. cum eo Bal. in d. l. placet num. 35. col. pen. tex. ad literam citatur in auct. sed nouo iure c. de offi. diuersi. iud. in auct. sed nouo iure c. de cust. reo. firmant Bar. & Doct. in l. plerique. ff. de in ius uoc. maxime Alex. nu. 12. Marsi. in prati. crimi. §. attingam. num. 63. qui more solito quamplura congerit. Hoc sublimitatur a Doct. pluribus modis quæ citatur in d. l. plerique & Marsi. in d. §. attingam. Soci. in con. 126. col. 2. uersi. confirmatur hoc in 1. Rom. in consi. 118. ad prim. ubi de illa muliere quæ cum sciret esse tutricẽ, inuentarium non confecit quia nedum detinetur sed torquetur.*

22 *Qo. 1. Nunquid debitores tenitentes soluere, uel quia asserunt se non esse in quaterno descriptos recte agant nisi exactor ostendat eis notullam descriptorum, Doct. dicunt recte facere qui nimo exactorem aliter procedentem ad damna impensasque teneri, teste Bar. et Ang.*

23 *in l. 1. c. de exacto. trib. lib. x. & cum iniuste exequatur illi de facto resisti potest l. prohibitum c. de iure fisc. lib. x. ibique not. Bar. in l. pallatinos. c. de col. fund. fisc. lib. x. Franc. in c. cũparati col. 8. uersi. sed limita. de appellat. Bar. in l. corona c. exempt. et exact. lib. 12 idem est si ultra debitum pignora capiunt. Bar. in d. l. contra. in ultimo not. restituunt. n. quod exegerunt ut inquit ipẽ. in l. 2. §. et Gui. ff. de admi. rer. ad ciuiperti.*

24 Et licet ordine Iuris non seruato procedatur in hu- iusmodi oneribus exactiones uero, non auctoritate pro-
25 pria at de Iud. mandato impununter qui iudex si ne- gligit uel patiatur aliter fieri punitur in duplum amit- tit salarium illius temporis & de suo soluit licet repe- tat haec not. a Bar. in l. infiscalibus, & in l missi opina- tores. c. de exacti. trib. lib. x. in l. Iudices c. de anno: & tribus ut eo lib. & Bal. in d. l. missi opinatores uersi. in 3. par. & uersi. nota. & in fi. criminaliter etiam pōt illi poena infligi ut per Ang. & Doct. ibi.
26 Qō. ij. Queritur a maioribus nostris quot tempus habent hi exactores ad exigendum de iure comuni an- nus conceditur, nisi aliud appareat l. sicut c. de exact. & execut. lib. 12. testatur Bar. in l. 4. §. actor uersicu. quero an pro tali debito ff. de re. Iud. Quo finito ut inquit ibi Bar. Capiuntur & detinentur, cui assentiunt Ang. Alex. & alij. & Guid. pap. q. 87. sit uilla nu. 3.
27 nisi causam iustam ostendant, fortius, & puniuntur d. l. siue, Et de suo proprio soluunt, ut inquit Bar. Et Doct. in l. neuia. ff. solut. matri. Soci. in con. 273. cul. 2. uersi. confirmant ista. in 2. licet, a debitoribus repe- tant, ut inquit Bar. & Doct. in locis supra citatis.
28 In exactionibus, locorum statuta, & consuetudines ser- uare debent licet executiue in his procedant etiā quod in mandatis haberet exactor exigere omni cohortatio- ne &c. Bal. in l. 1. C. si pro pub. pens. col. 1. uersi. sed poene in l. etiam c. de execu. rei. Iud, col. 4. uersi modo
29 Bar. & Ang. in d. l. missi opinatores col. fi. uersi. not. in modo, exigisse autem non uidetur, etiam quod ad do

bentionem personæ debitoris deuenerit nisi cum effe-ctu exigat, teste Bal. *in consi.229.prim. dubium num. 4. in 1.*

30 Qō.3. *Fingamus exactorem pecunias impendisse ad utilitatem comunis, non tamen in usu iam destinato nō recte egisse credimus, imo punitur in duplum, cum au-ctoritate propria negotium gesserit, ut inquit* Bar. *in l. 1. C. de his qui ex publi.coll. lib. x. citat. l. fi. c. de furm. urb. cōst. lib. x. clamans contra tales quibus man datur, ut aduocati, soluant solaria, pecuniasq; in alium usum conuertunt nec ullo modo excusantur nisi licen-tia, uel mandatum regentium ostendant,* Alex. *in con. 205. col. 5. uersi. similiter uidetur in 2. fortius etiam*

31 *habita licentia eorum, nisi exprimant quod ad certum usum iam erant pecuniæ destinatæ, exactoribus nil opi tulatur, cum a iure subreptitia censeatur, & non excu set eos a pœna ut attestatur* Curt.Iu. *in consi. 19. num. 13. & licet in casu illo contrarium affirmet in quo etiam* Ias. *consuluit, consi. 229. col. fi. num. 7. in 2. ex-actorem excusari id contigisse dicitur quia impeditur ille superextantes penias & non ad certum usum desti natas, alioquin pœnam incurrit ut ibi decidetur.*

32 Qō.4. Ex *prædictis ad aliam q. infertur an cum pe-cunia comunis illam impendendo in mercibus uel ali-ter negotiando aliquid lucrari ualeant, Exactores sal-tem in foro conscientiæ, ut fiscus quicquam repetere ab eis ualeat, decidit tex. quod non l. unicæ ibiq;* Bar. *not. C. de aur. pub. persecut. lib. x. cum alijs, quæ citat.*

33 Deci. *in consi. 6. in prim. in 1.* Quinimo *pœna quadru*

pli mulctatur l. Diu.minime C.de suscept. pro. & ara cha.lia. x. ibiq; Bar. Et in l. 1. & 2. C. de his qui ex publi.rat.mu.pecu.acci.in l. 1. C. de his qui ex publi. coll.lib. x.

Contrarium asseruerat.comen.in consi.138.tesaurerius in 2.dubio,exctores licite,cum d.pecunia lucrari solu

34 tionem ex dictis Deci.in citato consi. 6. colligimus, si pecunivm quam stvtim impendere cogebantur exacto= res non soluant in mora constituuntur aliter illam im= pendendo,ideo lucrum restituunt. fisco, Idem si in ne= cessitatibus comunis illam errogare tenebantur, at si certo tempore & non citus pecuniam comunis soluere tenentur si intra id tempus cum ea aliquid lucrantur id sibi querunt.

35 Hæc solutio non satisfacit quia est contra dicta Bar.in l. 1. C. de aur. pub. persecut ubi exactores pecuniam exactam in florenos nec floreni in pecuniam debent re digere,non redditur cum nomine comunis, illas exigāt in depositum pœnes se dicuntur retinere quod in ea spetie reddendum est,quo fit ut nec intra tempus solu= tionis eorum euicquid lucrari ualeant cum illis, ut atte statur Deci.ipse in consi.473.num.8.9'in 3. si uero eandem speciem restituunt, in suam utilitatem conuer= tere nequeunt,Bar' in d l. 1. hæc ratio militat, & in tempere præfixo ad soluendum cum illa pecunia sit id= met depositum nomine comunis exacta.

36 Quapropter Deci.in citato con.6.ad hoc animaduer= tens asseruit citata pro 2.opi.esse cera si statim pecu= nia erat soluenda at si in tempore præfixo ad quanti=

tatem uidetur obligatus & non ad certam speciem ergo quod querit sibi non fisco uenit querendum.

37 *Ista consideratio non eneruat rationem a Bar, & ab ipso met Deci, consideratam in locis citatis quia si prohibentur exactores pecuniam comunis commutare ut firmat Bar. in d. l. 1, quia in eandemmet speciem debet restitui cum nomine comunis & in depositum censeantur*

38 *tur retinere cuius natura est, ut ea species reddatur & Deci. fatetur in d. consi. 473. Vigent hæc rationes unoq; casu siue statim pecuniam debet solui, siue in tẽpore statuto, Et dicere qui certo tempore debet soluere uidetur ad quantitatem obligatum ergo potest lucrari, cum eandem speciem non restituit, Respondeo*

39 *non esse uerum, quia licet tempus habeat, certum ad reddendum pecuniam illam tamen pœnes se in depositum retinent, cum nomine comunis exegerint, ut affirmat. Bar. in. d. l. 1. nec inficiatnr Deci. in citato consi. 473. & quæ quandocumq; reddenda est ante terminũ cum sit in potestate deponentis uoluntatem mutare l. 1. §. pen. ff. depos. ubi Bar. Bal. Castr. & alij firmat Alex. consi. 80. col. 2. circa si. in 3. ideo semper parata debet esse pœnes depositarium, & licet ratione præfixi temporis concedi hoc poßit (quod negatur) non cessat ratio quod pecunia est comunis quæ in ea specie restituenda est siue statim siue ad tempus, uenit reddenda, & quam rationem uti potentiorem considerauit Deci. in d. consi. 473. num. 9. ad effectum ne commutari ualeret, ideo dispositio non cessat glo. in §. affinitatis instit. de nup. cum alijs quæ citat Ias. in con. 147.*

col.3.uersi. quinto principaliter in secunda.
41 Quapropter opi.Bar.ab eo in citato consi. firmatam ueriorem puto maxime cum in causa consi.6. non constet de termino aliquo exactori assignato ad reddendũ pecuniam, Quam tamen paulatim a debitoribus exigebat ut ante terminum peddi ualeat nil ergo reffert q. is statim uel ad tempus præfixum depositum reddere teneatur. quare unoq; casu uti non ualet cum ad libitũ deponentis reddendum sit in ea specie cum depositum restituendum est. at post exactionem quod assignatum sibi fuerat tempus ad restituendum nullum uerbum, unde credo quod si quod lucrum quesiuit, principi non sibi sit quæsitum, Quia in dies exigendo in dies pecuniam principi reddere tenebatur cui necessitates in dies illam errogandi obuenire poterant ideo parate
42 apud eum esse debebant impendende in necessariis rebus principis nec cum illis lucrari quicquam potuit ut concludit idem col. fi.in fi.
43 Rursus pro comuni opinione citatur comunis regula ab omnibus comuniter recepta si non præcedente contractu, quod comunitati non nocet et prodest alteri ad lucrum consequendum concessum non uidetur.Bar.comuniter approbatus in l.2.in prin.ff.solu,matri.ibiq; Ias.num.33.ergo inuito comuni non lucratur exactor cum illius pecunia.
44 Non obst.l.diu minime, & d.l.1, ab eo citatæ dumtaxat uerificari in eo qui statim quod exegit in ærario debet reponere, Quia iura non excludunt casum, quando exactor ad illorum restitutionem ad certum tempus

tenetur, intra quod cum sint comunis, & illius nomine exacte in depositum pœnes se habere censetur, & in quem dominium non est translatum rationibus p-ædi-
45 ctis; uerum casum exprimunt qui frequentius accidit cum libenter apud se pecunias isti exactores retineant
46 ideo etiã grauiter puniantur poena l. Iuliæ repetund. tito. tit. ff. & C. ad l. Iulia. repetun. Ias in consi. 3. col. 3 uersi. nec hic potest in 1. Alex. in consi. 205. col. 3. uersi. cum minus in 2 ubi eadem pœna mulctantur ministrrium præbentes, pœnam etiam furti ad duplum non effugit exactor Cur, Iu. in consi. 19. num. 13.
48 Et de exactis pecunijs apoca. debitoribus soluentibus faciet exactor quæ contra eum probabit tot exegisse ab eis ut dicitur Bar, in l. 1. C. de apoc. publi. lib. x. uersiculo sequitur.
49 Offitio complecto rationem redere compellitur hoc nobis pro regula a maioribus nostris traditum est in quolibet administratore qui alterius gessit negotia ut rationem reddat iuxta illud euangelium Lucæ cap. 16 redde rationem uillicationis tuæ, in tutore testanter
50 Soci. in consi. 2. col. 2. uersicu. est enim regulare & in consi. 192. col. pen. in 2. & Dect. in consi. 120. num. 7. in consi. 178. num. 1. in 1.
51 Idem esse in curatore affirmãt in locis citatis & Soci. in consi. 46. col. 2. in 1.
52 De procuratore tam ad lites quam ad negotia asserue rant Soci. in d. consi. 46. in consi. 73. col. 1. in con. 24. col. 2. in 1. d. consi. 192. col. pen. uersi. circa quintam
53 in 2. Deci. in consi. 464. in 3. stabiliuntur idem in pa

tre esse qui bona aduentitia filij gessit, ratione enim do li reddere compellitur rationem Alex. in consi. 110, col. 5. in 3. Soci. in d. consi. 46. col. 2. in consi. 254, col. 2. in fi. in 2. Cor. in consi. 105. num. 19. in 3. hoc etiam in matrem testatur Alex. in citato consi. 110.

54 Fratrem maiorem, minori fratri compellendum Iura admittunt Soci. in citato consi. 46. col. 2. in d. con. 73. col. 1. in d. consi. 192. col. pen. uersi. praeterea. Deci. in citatis consilijs. Et in consi. 225. num. 1. in 2.

55 Filium uiuente patre eius bona administrantem teneri uoluit Soci. in citatis consi. & in consi. 73. num. 12. in tertio.

56 In patruo affirmat Deci. in d. consi. 225. & in factore Soci. in consi. 190. col. 1. & pen. in secundo consi. 2. in 1.

57 Idem esse in cōmissario & praelato in d. con. 2. col. 2.

58 In hospitalario uoluit in d. consi. 46. col. 2. licet praelatus non sicut laicus rationem reddat Deci. in consi. 6. num. 1. in. 1.

59 Capitulum sede uaccante de gestis rationem reddit summo Pontifici Rub. Alex. in consi. 131.

60 Negotiorum gesto. Soci. in d. con. 73. col. 1. in d. con. 192. col. pen. Deci. in consi. 110. num. 7. in 1.

61 Socius socio. Bal. in consi. 418. ad prim. num. 6. in 3. Soci. in d. consi. 46. col. 3. 4. in d. consi. 192.

62 Heres fideicōmissario Cur. sen. consi. 29. col. 4. uersi. uenio ad 2. & col. fi.

63 Qui se pro tutore gessit rationem reddit Soci. in d. consi. 24. col. 13. uersiculo 2. 10.

64 Seruus

64 Seruus Domino suo Soci. in d. consi. 24. col. ij.

65 Et generaliter haec affirmamus in quolibet alio administratore alterius negotia gerente ut firmat Abb. in consi. 12. num. 7. uersi. capio nunc. in i. Deci. in praedicto consi. 178. & in consi. 464. 533. num. 2 in 3. Cor. in consi. 196. num. 4. in 3. Et hoc siue precedat mandatum, siue non, Soci. in d. consi. 73. num. 12. in 3.

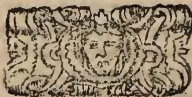
66 Et in exactore uniuersitatis testatur Soci. in citato consi. 46. col. 2. Alex. in consi. 205. col. fi. uersic. pro pecunijs in 2. in bisq; locis an librum conficiat & quomodo & si negligit in quo puniatur, que uero in eo sint annotanda, reperies si uero non exegit debitores qui sui culpa effecti sint non soluendo, in quo teneatur, An contra eum in litem Iuretur, an sit liber, Edendus an de ommissis & neglectis rationem reddat in locis citatis plenius a Doct. traditur & per Soci. in consi. 92. num. 7. in 4. Ias. in consi. 100. num. 5. in 1.

67 In exactore, quod praedicta seruentur, Bar. in l. apparitores C. de exact. trib. lib. x. annotauit, alioquin bonam rationem non reddit ut traddit in l. cōperimus. C. de naui. seu naucl. lib. 11. Ias. in consi. 111. in 1. & si haec non facta ab eo comperiantur an ex causa iusta excusetur, & quae sit ibi citatur.

68 In redden. ratione liber exactoris comuni, uel calculatoribus, consignandus est, Ias. in consi. 169. num.

69 1. in 2. Qui diligenter considerent impensas ab eo factas, quia magne sunt probande de paruis eius Iu

ramento creditur. Bar. *in d.l.comperimus,idem in quo libet alio administratore uera fore putamus* Bal. *in* Rub.C.*de fid. instru. num.* 34. *uersi; sequitur uidere ubi plenius, quæ impensæ ab eis approbentur & quæ*
70 *non, hæc etiam citantur in consi.*2. *citatis ratione reddita refferunt calculatores cui rellationi si exactor est præsens & taceat an sibi præiudicet, & an ualeat relatio eo non citato tradditur a* Ias.*in d.con.*169.*in* 2,
71 Qõ. 5. *Quid si exactori pecuniæ comunis furto sint subtractæ an de his rationem reddat, & restituat tantundem* Deci.*in consi.*473.*in* 3, *super hoc casu consuluit, & concludit ipsum teneri si culpa sui hoc accidit ut quia illas non custodiuit diligenter in loco tutto, sicut quilibet alius custodisset, alias si in capsa ferreis clausuris munita reposuisset, & in loco qui à cunctis comuniter tutus existimaretur, hæc quæ fracta reperiantur diligentiam illam adhibuisse creditur, quam adhibuisset quilibet alius diligens pater familias, quo fit ut excusetur,* Et *in aliquo uersus comune pro furto illo non teneatur ut late prosequitur ad quam me reporto,*

1 PRO debito ciuili contracto per uniuersitatem quilibet pro parte conuenitur in penali insolidum.

2 Singule personæ non possunt detineri pro debito.

3 Nisi aliter appareat ex contractu consuetudine uel statuto, & num. 4.

5 Sindicus pogarum uel uillarum præfectus nuncupatur,

6 Exactor pro damno, & impensa ab uniuersitate passis culpa sui obligatur,

7 Conuentio inter uniuersitatem et particulares de soluen. quid certum singulo anno pro collectis de iure tenet. si cum iusta causa inita sit alias non usque ad num. 25.

8 Terræ conuentionate uocantur super quibus est inita conuentio.

9 Quæ sit iusta causa iniendi conuentionem super collectis,

10 Concludi per personas legitimas & non aliter concedunt Doct,

11 Et si nomine comunitatis inita sit ab ea ratificari potest expresse & tacite & ex quibus tacita ressultat ratificatio,

12 Solutio particularium cum patientia, & tollerantia comunitatis illi præiudicat.

13 Qui per annos 40. uniformiter singulo anno quid

soluit in futurum astringi nequit ut in plus teneatur.

14 Idem si soluendo declarat nolle in plus grauari.

15 Hæc uera sunt quo ad duas comunitates.

16 Immo decem alij solutio sufficit ut soluens in futurum ad plus soluere non cogatur.

17 Promptiores sumus ad liberandum quam ad obligandum.

18 Immunitatem a collectis transactionem pactionemq; super illis Doct. nostri probibent posse concedi & fieri, & num. 19.

20 Et cum cursu, annorum 60. soluens non potest se tueri.

21 Si prædia allibrata non comperiuntur super his ualet conuentio.

22 Tit. nullus ex deffectu potestatis non prebet causam præscribendi secus si sit ex deffectu solemnitatis inhabilis, & num. 23.

24 Ex libro æstimi probatur quas collectas non soluisse.

25 Idem per testes etiam uniuersitatis uerificari potest.

26 Testes uniuersitatis pro ea sunt idonei, & num. 27.

28 Quod principaliter contingit consideratur non si in consequentiam.

29 Liber exactoris probat quem soluisse, & e, contra.

30 Negatiuam per inspectionẽ librorum probari Doct. concedunt.

32 Huiuscemodi libri creditur etiam sine subscriptione notarij, usq; ad num. 43.

33 Maior fides huiuscemodi libris quam testibus adhi-

betur.

34. Scripturis ab ellectis personis annotatis creditur.

38 De consuetudine ita seruatur etiam in libris exactorum.

39 Libris ciuitatum & Ecclesiarum a publica persona conscriptis fidem facere firmant nostrates.

41 Libri argentariorum qui de publico elligebantur olim probabant.

43. Opi. Ias.q. libri huiuscemodi semiplene tantum probent non esse ueram affirmamus.

44 Libri exactorum uniuersitatis etiam contra forensem probant secundum ueriorem opi.usq; ad nu.53

45. Ad principem pertinet notarios creare qui extra territorium instrumēta recipiant non ad comunitatem quæ huiuscemodi caret potestate.

46. Forensis ratione descriptionis bonorum suorum in æstimo & quia ibi colit & metet prædia ac fructus colligit dicituir contrahere cum comunitate.

47 Forensium bona capiuntur & distringuntur si collectas non soluunt.

48. Ratione quasi contractus,& rei site dicitur forensis iurisdictionem illius iudicis perrogasse ut ibi conueniri ualeat.

49 Ratio disceptetur inter forensem & exactorem super collectarum solutionibus extra territorium exactoris,& num. 50.

51 Leges adaptantur ad ea quæ frequenter accidunt.

52 Instrumentum quod recipit notarius inter forensem & alium in territorio notarij alibi probabit, &

num. 53.

54 Solutio continua trium annorum operatur ut soluens pro annis retro molestari non ualeat si est reiterata secus si unica tantum est tres solutiones continens & num. 56.

55 Vera est hæc opi. siue tributum collectas uel aut aliud debitum solutum repetunt.

57 Et in Ecclesiasticis personis uerificari Doct. admittunt soluens collectam pro uero Domino repetit ab eo.

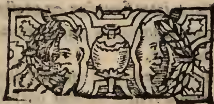
58 Soluens collectam pro uero Domino repetit ab eo, & num. 59.

60 Nisi aliter conueniatur inter contrahentes quod quo ad priuatos. V3. non quo ad fiscum.

61 Consors pro consorte soluens ab eo repetit collonus pro Domino, etiam clerico repetit, immo Rem potest distringere, & num. 62. 63. 64.

65 Idem affirmatur in possessore rem iure pignoris, & in quolibet alio nomine alieno soluente, & nu. 66.

68 Vera hæc sunt in publico officiali qui soluit pro debitoribus culpa sua non exactis quæ ab eis repetit.

PARS TERTIA
DE COLLECTIS.
Quæst. 6.

1 CCVRIT *circa prædicta .q. an ad debitum uniuersitatis quod sanatum non fuit tempore debito per exactorem, quilibet alius conueniri ualeat* Bar. *in l. ne quid col. 1. uersic. quero quando ff. de incen. rui. naufra. cui assentiunt* Alex. *& cæteri in l. 4. §. actor. ff. de re. iud. decidit in pœnis quemlibet insolidum teneri, at in debito ciuili pro parte sua, ut attestatur ipse met in d. §. actor uersi. quero an,* Alex. *num. 14. &* Ang. *si de*
2 *reali agatur executione,* At *si de personali singule personæ non detinentur ut firmat* Bar. *&* Bal. *in l. 1. §. quod si nemo ff. quod cuius uni. nomi. et* Bal. *in l. etiam col. 4. uersi. modo restat. num. 25. c. de execu. rei. iud. nisi statuto, consuetudine, uel pacto aliter dispositum*
3 *esse constaret.* Q*uapropter aduertendum esse censentur patres nostri ad uerba sindicatus si simpliciter aut insolidum personæ se obligarint,* Q*uia sindicus eadem obligationem cum creditore uniuersitatis contraxit quo fit ut q. ex contractu decidatur, ut dicunt in d. §.*
4 *actor, in d. §. quod si nemo* Bar. Bal. *& latius* Alex. *in hac obligatione etiam si uigore municipalis censuræ habeat sindicus potestatem personas particulares obligandi in contractu, illasq; non erant de ciuitate aut uniuersitate tempore contractus initi non comprehendi attestatur* Bal. *in consi. 47. ad euidentiam num. 3. in*

3.tenentur tantummodo qui se obligauit, uel facultatem sindico tribuere non quos uniuersitas obligaret cũ nullam potestatem ab eis habere cẽsetur nisi appareat,
5 hæc ipse latius persequitur Sindicus iste præfectus pagorum, uel uillarum nuncupatur Alciat.in l.cui præci
6 pua in prin.ff. de uerbo.signifi. Crederem in hac. q. exactorẽ ad omnia damna ac expensas si culpa sui contingeret teneri, quando huiusmodi debitum illi soluẽ. destinatum fuit per ea quæ sunt dicta supra quæst. 3. num.30.

Quæst.7. Diximus supra unumquemq; ad collectã compelli iuxta uires sui patrimonij, quia ita exactiones se habẽt l.1.C.de quibus mulit.se excus.lib.x.ibi a summis sarcina, ad infimos:

7 At inter uniuersitatem & particulares ualeat pacisci minorem quantitatem solui, quam illorum sit rata bonorum ut si conueniant cum aliquo de soluendo quid certum singulo anno pro suis prædijs quæ maiorem summam important, Alias uidi similes compositiones cum
8 quibusdam hominibus per uniuersitatem initas. Quas uocant terras conuentionatas, quasi quod de corpore illius ciuitatis uel loci cum quo pacifcitum est facte sint, Soci.iu.in consi.49.num.10.in.1. Et circa eas æditum comperio esse consilium a Crau.in consi. 3. in 1. in causa sua propria.

9 Pro cuius decisione uidetur dicẽ. hanc conuentionem non tenere, si inita comperitur cum personis ratam bonorum suorum soluere consuetis proindicto onere collectarum, Quia sicut ab ea immunitas ab illis oneribus

in totum concedi ualet, nisi iusta causa interueniente ut infra in 4. par. discutietur, ita nec in parte l. uacuatis ibiq; Bar. & Doct. c. de decutio. lib. x. in l. 2. ff. de iure immuni. causam iustam considerant Doct. esse si is cum quo conuentum est litem habebat cum uniuersitate uel erat forensis qui asserebat non teneri ut considerat Castr. in consi. 329. uisis. in fi. in 1. huiusmodi con-
10 uentionem si per personas legitimas concludatur de iure ualidam affirmat Castr. in citato consi. aut si ex
11 post illius conclusionem nomine uniuersitatis initam, ipsa illam approbet uel solutiones secundum conuentionem recipiat quia ratificasse censetur, ut inquit Cor. in consi. 22. num. 7. in 1. hæcq; particularium solutio
12 præiudicat uniuersitati, si patiatur huiusmodi onera solui, eo modo, quia patientia intolerantia illam astringit ut in futurum contradicere non ualeat ut affirmat Crau. in consi. 55. num. 2. in 1. de uniuersitate exempta quæ tolerauit passaq; est a particularibus solui onera ex quorum solutione in futurum tenetur ad illarum solutionem.
13 Hæc maxime uera sunt accedente ad solutionem prædictam præscriptione ann. 40. uniformiter iuxta conuentionem factam. Quia hi sunt tuti ut in futurum in plus grauari nequeant, Cor. in consi. 268. num. 20. 21. 22. in 4. Idem si expresse se nolle plus soluere de-
14 clarant soluendo singulo anno quid certum uniformiter pro collectis quia in plus non grauantur, teste Bar. in consi. 59. comune spoleti col. 2. uersi. quæ autem, & Rom. in consi. 444. an dictum Castrum num. 4. uersi.

quinimo.

15 Amplia ex mente Cor. hæc in citatis consilijs quo ad duas comunitates cum ex stipulatione notarij qui pro omnibus quorum interest stipulatur, ut comuniter in omnibus cõtractibus reperire censeatur inita cum particularibus conuentio agereq; & se tueri uigore illius contractus possunt particulares.

16 Restringas conclusionem de prescriptione ut uera sit si per decennium quis onera singulo anno soluit uniformiter quid certum soluendo quia in futurum grauari non posse testatur. Bal. in l. fi. col. fi. num. 9. uersi. unde si per libros C. sin. cens. uel reliq. Deci. in con. 285 num. 2. in 1. Ias. in consi. 101. col. fi. uersi. 4. in 4. qui quamplura in proposito citat quæ non referam cum a quo piam possint circumspici Crau. consi. 3. num. 7. Ra

17 tio urgens citatur. Quia si ad obligandum quempiam decennalis sufficit solutio uniformiter facta ut in futurum 15. eandem met præstare compellatur l. cum de in rem in uerso ff. de usu. l. si certis annis C. de pact. & comuniter recipitur, teste Alex. in consi. 69. col. 2. uersi. præterea in 2. Quanto magis non est astringendus ad solutionem maioris summæ, quæ per decennium uniformiter soluisse comperitur iuxta paciscita, cum fauorabiliores simus ad liberandum, quam ad obligandum, uulgata l. arriani ff. de actio & oblig. hoc argumento utitur Cur. Iu. in consi. 177. num. 2.

18 Aduertendum censeo ad q. de conuentione collectarũ, Quia uidetur reddi dubia per ea quæ tradduntur a Cur. Iu. in consi. 60. num. 12. 13. qui asserere uidetur

immunitatem a colectis ab uniuersitate concessam non ualere nec in totum; nec in partem, minusq; super ea transigi uel pacisci; & si laudum ferratur non tenet
19 nec approbari a partibus potest, earumq; assensus .n cum pacti quicquam operatur ibiq; 30. homines illi immunitati consenserunt.
10 Nec ille immunis se potest tueri quando soluat etiam si stetisset per 60. annos exemptus ut ibi num. 14. & 5 respondetq; ad dicta Bar. in l. licitatio. §. earum. ff. de publi. quæ huic opi. contrariare uidentur; Quam responsionem ante eum citauit Alex. in consi. 30. col. 4. uersi. præterea in 2. eamq; non refferam cum uideri ualeat.
11 Opi. primam quam affirmat Castr. & Crau. uti ueriorem sequor quod ex causa iusta & legitima uniuersitas quem immunem facere ualeat & cum eo pacisci de soluendo quid certum singulo anno nomine collectæ, quando maxime terræ & prædia non erant descripta nec is pro eis soluit collectam iuxta eorum ratam, pro ut alij soluunt, ita uolunt ipsi nec hoc inficiatur a Cur.
12 in num. 13. At si prædia allibrata forent æstimo, & solitam collectam solueret, quicquam a comunitate in præiudicium collectæ agi potest sine causa non libera intelligo. & franca comunitate ut loquitur Castr. ibi
13 nec uigore alicuius tituli præscribit ob deffectum potestatis; at si a principe uel ciuitate libera concederetur uel pacisciretur cum illis deffectus uero aliquis circa solemnia interuenisset is tamen per tot tempus soluisset uniformiter in futurū tutus est ne in plus astrin-

gi ualeat, ita citata per Cur. Iu. intelligenda sunt, ut & *sentitur num. 16. 17. respondendo ad Bar in d. l. licitatio. §. earum cuius immunitatis materiam latius in 4. par. explicabimus, De illius probatione discutiamus aliqua.*

24 Qō. 8. *Quærunt Doct. quomodo probabitur quem soluisse collectam & non soluisse, Quod sit aliquis debitor, satis constare dicitur ex libro æstimi in quo eius bona sunt descripta qui fidem facit inter ipsos, & co-*
25 *munitatem ut supra diximus in 1. par. Probatio etiam per testes de iure uidetur posse deffendi etiam quòd sint uniuersitatis quia utilitas ad comunitates principaliter pertinet, licet in consequentiam illorum commodum resultet, quod ult. non considerare quominus integri & idonei reputentur teste Alex. in consi. 68. col. 5. uersi. non obst. in 2. Et in consi. 99. col. 4. uersi. secundo respondeo in 2. Et in consi. 136. col. 5. uersi. ulterius non obst. in 2. Ami. in consi. 8. num. 25. in consi. 25. num. 7. 8. Deci. in consi. 342. num. 4. in 2. Cur. Iu. in consi. 61. num. 12. Rub. Alex. in consi. 9. num. 12.*

26 *Contrarium asseruerat Archid. 12. 9. ij. in summam quod isti testes non reputentur integri, & idonei pro uniuersitate etiam quod commodum non spectat ad singularem personam nisi cum illis iuncta sint, alia, cui astipulatus est Alex. sibi contrarius in consi. 42. col. 6. uersi. quia licet alias in 4. Bar. in l. non tantum. §. uniuersitatis ff. de rerum diuis. cum alijs citat. a Deci. in c. insuper num. 6. 7. de test.*

Primam opi.non ueriorem esse arbitror quam secutus est Alex.*met in consi.citatis,et comunem asserit* Ami. *in consi.*8.*num.*34.*minusq; opi.* Archid. *ut infra apparebit.*

27 *Vnde non obst.obiectum de* Archid.Quia Alex.*in citato consi.*68 *& d. consi.*99. *melius sentiendo dicit eius opinionem ueram,quando aduersarius comunitatis pro se habebat ultra duos testes,alios testes quia numerus suplet fidem alioquin putat ipsum male loqui,citat* Abb.*in c.insuper de testi.*Et *confirmando opinionem hanc in citato consi.*99.*affirmat illorum testimonium de iure esse ualidum & iam quod de interesse ipsorum tractaretur secundum* Io. And *in add.ad specu. in tit.de test.*§.1.*super uerbo,*Item *quod in causa uniuersitatis, ut si super pascuis, aut nemoribus deponerent,* Ex *quibus aliquod percipiunt emolumentum, quia per hoc quod falsum dixerint, a iure non presumitur, hoc* Idem *asseruerat in citato consi.*136. Aliter *respõdet.* Ami.*in con.*8. Archi.*opi.ueram esse quare testes principaliter comodum sentirent ut si super pascuis, & nemoribus testificarentur idem ante cum firmauit* Bal.*in consi.*168.*caũs hominis in* 2. At *quia hæc solutio est contra dicta* Alex.*in consi.citatis maxime in dicto consi.* 42. *ubi comodum ad uniuersitatem non ad singulos spectabat ideo non satis facit,*Nisi *saluando dicas* Alex.*loqui.de minimo,* Ami. *uero de magno comodo quicquid sit opi.* Archi.*comuniter reprobatur,*Quia *uerum est dicere quod d.testes sint idonei*
28 *& integri licet comodum in consequentiam non re-*

portent, qu(i)d a iure licet non consideratur sed quod principaliter contingit l, si quis nec causam l, rogasti, ibiq; Bal. & cæteri, ff. si cer, petat, tamen non admittentur uel aliter dicas quod quando simpliciter agitur de interesse uniuersitatis admittuntur ita procedant consi, Alex. citata in prima opi. non tamen sunt integri ita intelligitur Archi. & erit fallen, ut traddit Deci. in d c. insuper num. 7. & hoc modo nulla esset contrarietas in dictis Alex. secundum eum, quia citata in prima opi. intelliguntur quando non de particulari commodo illorum de uniuersitate tractatur in 2. opi, quare non sint integri licet tractetur simpliciter de interesse uniuersitatis ut per Bar. in d. §. uniuersitatis, circa hoc Bal. in citato consi. 168. & in consi. 438, premittem, num. 3, in consi. 481. uertente num. 1, in 1. in consi 420. uerba principis num. 6. in 1, & in consi. 425. qualiter probentur in 2. num. 9. sequitur Affli. Decis. 400. nobilis. Dicunt quod si commodum principaliter respicit uniuersitatẽ & nõ singulos tunc sunt idonei si singulos ut super pascuis & nemoribus, nõ, et (d)icit Bal hanc esse opi. comunem secundum quã fu(i)t decisum in con, nemp, ut pz. in d. decis. 400. ideo opi. Arch. non est uera ut pz ex supradictis quam etiã non tenet Deci, in d. c. insuper & Alex, in d. consi. 99. & Alb in tract. de teste, in c, quando testes repelluntur col. fi & dicit Deci. in d. c. insuper num. 6. quod opi. comunis est, hæc quod quando de particulari interesse tractatur testes uniuersitatis non admittuntur, secus si simpliciter de commodo uniuersitatis.

29 Aliam probationem & faciliorem admittunt Docto res nostri per librū exactoris quia cum de perscriptione bonorum in libro æstimi appareat & quod sit in dicta collecta illiusq; debitores in quaderno exactoris pro tanta summa descriptos si per libros illius constet
30 eos non soluisse utiq; fatendum est, esse debitores, negatiuam hanc ita probari attestatur Bal. in d. l. plз. num. 34, & in Rub. C. de fid. instru. col. fi. num 43, uersi. 4. sup. citat tex. in l. census ff. de probat. perso=
31 na, enim exactoris est auctoritate publica ellecta con sequens est ut illius libris fides adhibeatur ut firmat Alex. in consi. 136, col. 2, uersi. Item etiam de solutionibus in 2, Et eo uol. in consi. 185. col. 2, uersi. nec etiam & licet infra uersi. sequenti, dicat Bal. in l. Imperator ff. de stat. homi. firmasse, ita demum illis libris fidem adhibendam esse, si a notario subscripti sint & non aliter illius opi. non est uera ut infra apparebit et contrarium ipse met affirmat in l. fi. num. 9, uersi. un=
33 de C. fin. cen. uel, reliq. & Cur. Iu. in consi. 106. num. 5. asserit maiorem fidem illis adhiberi quam testibus et ita comuniter recipi a Doct. firmat. Ang. in §. coges in autem, de mand. prin. Deci. in consi. 285. num. 7. in 2. huic opi. adheret. Cor. in consi. 333. num. 34. in 1, Ami. in consi. 101. num, 32. 33, asserit Bar. & Doct. comuniter ita firmasse in l. quedam §. numularios ff.
34 de Eden, fortius et hi attestantur credendum esse scri pturis notatis ab illis qui publice ad exigendum colle= ctas elliguntur, quam opi. Cor. in citato consi, comprobauit, & Ita de consuetudine seruatur, Deci. in consi.
35

496.num.8.in 3.hanc opi.sectatur, citat Bal.in l. titia textores ff.de leg.1, & approbat idem Bal.in l.iustum ff. si cer. petat.
36 Huic opi.Bal.in l.Imperator ff.de stat.homi.aduersari uidetur, ut huiuscemodi libris exactorum fides nō sit adhibenda nisi a notario subscripti comperiantur, & eandem opi.improbauit Alex.in consi.68. col. 5. uersi. non obst.in 2, ut libri isti non probent, sed dumtaxat adminiculantur, et opi. Bal. firmat. Idem Alex. in consi.185.col.ij.uersi. Vnde dicitur in 2. supra citato.
37 Quibus obiectis non obstan.opi.prim.comunem ueriorem esse existimo quod hisce libris a notario non subscriptis plena fides adhibenda sit Quam firmant Io. platea.in l.apparitores per illum tex.c.de exact.trib. Ami.in consi.101, num.33. qui asserit hoc de genera
38 li consuetudine seruari, quam opi.affirmauit Alex. in d.l.quedam.§. numularios in 2. not. & arguit contra decis.Bal.in d.l.Imperator.& asseruit in consi. 187.
39 num.2.in 7.quod libris ciuitatum, Ecclesiarum, & similium datur plena fides, si a publico offitiali auctoritate publica ellecto conficitur, & conseruatur in loco publico.
Non obst.decis.Bal.in d.l. Imperator quae fundata uidetur in l.ij.C.de conu.fisci.debit. lib.x. Quia ad hunc tex.respondet Bar.ibi.& declarat Alex.et Ias.in d.§. numularios quorum responsio cum uideri, a quopiam ualeat eam non refferam.
40 Non obst.quae citat ipse Alex.in citato con. 68. quia loquitur

loquitur in forense contra quem extra territurium liber non probat sed adminiculum facit, & an hoc sit uerum statim dicetur.

Non obst. citata in d. consi. 185. Qui in uersi. nec etiam uidetur hanc opi. firmare, quia si in casu illo posset apparere, librũ manu officialis scriptum, non negat quin fides adhiberetur, & licet in sequenti uersi. unde dicit Bal. citet. Bal. tenere fidem non adhibendam defficiente subscriptione notarij, hoc dictum uidetur, in discur-

41 su uerborum non quod illam opi. affirmet, cum in citatis consilijs supra contrarium clare affirmauerit quæ opi. comuniter a Doctoribus recepta est, & quam fir-

42 masse uidetur Bar. in d. §. numularios. ubi qua ratione argumentariorum, numulariorum ue libri olim plene probabant, quia de publico colligebãtur, ea, ratione libri officialium auctoritate publica constitutorum pro

43 bant plene Ex qua conclusione infertur, Ias. ibi (Iuditio meo) errasse concludentem huiuscemodi libros semiplene dumtaxat probare cuius contrarium is met affirmauit in l. admonendi in rep. col. 44. uersi. 3. principali casu ff. de iure Iur.

44 Limi. I. Et ex istis ad limit. infertur huiuscemodi libros contra forensem non probari, sed dumtaxat inter subditos ut uidetur firmasse Alex. in d. consi. 68. col. 5. in uersi. accedunt in 2. adminiculantur tantum, non quod plenam faciant probationem, Confirmatur quia sicut notarius a comunitate creatus instrumenta extra territorium stipulari nequit cum ad solum principem spectet ut per plura firmat, Ias. in consi. 168.

col.7.in 4.ita nec elligent officialem cuius liber pro-bet contrà non subditum.

45 *Contrarium de Iure uerius esse arbitror quod huiusce modi libris etiam contra forensem plena fides adhibeatur cum firmare hanc conclusionem uideatur* Alex. *in d.consi.136.col.2.si per uniuersitatem contra forensem agatur ad solutionem collectarum probatur (inquit* Alex.) *earum solutio per librum exactoris auctoritate publica electi, illamq; approbare comperimus,* Cor.*in consi.333.num.34.in 1. inter duas uniuersitates scilicet campli, & citadellæ inter quas pro solutione collectarum erat orta disceptatio, asseruit librũ exactoris campli plene contra uniuersitates citadellæ,* Et *clarior ista opi.cuipiam esse uidebitur si obiecta re-*

46 *moueantur pro quorum solutione,* Considero *quod forensis ratione bonorum perscriptorum in æstimo, & quia ubi poßidet predia, colit, metit, & fructus eorum colligit uidetur cum uniuersitate contraxisse sibi obligasse ad soluendum ibidem collectas ut supra diximus in 2.limi.2.par.quæ.8.num.49. ideo ratione huiusce modi quasi contructus semper in territorio exactoris conueniri quia forum uidetur sortire tam causa contractus, quam rei sitæ illis oneribus obnnoxiæ comuni* Iure.l.Imperatores *ff.de publi.cum alijs, quæ supra citauimus in 2.par.8.quæst.limi.2.num.ij.*

47 Considero *etiam, quod forense non soluente collectas,* Exactor *habet paratam exactionem quia bona illius capiet, ea quæ subhastabit ut supra diximus in 3.parte in prin.num.ij.& distringet secundum.* Imo.*in c.po-*

stulasti uersi. sed si poss. de for. comp. & supra dictum est.

48 Quibus pro ueris presupositis ad obiecta apparet clara responsio, nam nunquam, uel nemo potest contingere descriptionem inter exactorem, & forensem oriri ratione solutionis collectarum nisi in loco exactoris in quo uidetur forensis iurisdictionem prorogasse ratio-
49 ne quasi contractus & rei sitæ iuxta not. in l. senes absens ibiq; gloss. in Verbo debebit. ff. de Iud. not. Decis. 464. si queritur, Spec. In lit. de comp. Iudic. add. §. 1. ergo liber plene probabit, quia sumus intra territorium non extra, & dicere potest extra territorium
50 conueniri & fidem non faceret, dico hoc etiam possibile, sed à Iure non considerabile quia non esset ita fatuus exactor, qui potest bona subhastare eaque distrin-
51 gere in suo territorio, extra territorium forensem cõuenire leges enim ad ea quæ frequentius acidunt adaptante non ad ea de raro. l. nam ad ea. ff. de legi. Quapropter cessat ratio uniuersitatem constituendi notarium auctoritates non habere ut is extra territorium instrumenta recipiat, quia fateor, at Intra territorium illam auctoritatem habere dicitur sicut sibi uendicarit facultatem ut intra id exactoris libris credatur
52 Rursus quid si forensis cõtrahat cum subdito in territorio subditi, illumque contractum recipiat notarius publicus per instrumentum non ne id exstra forensem probabit ubique quis dubitetur cur ergo non probabit liber exactoris collectarum conra forensem alibi quam in loco collectæ indictæ si forensis tam ratione

3. tenentur tantummodo qui se obligauit, uel facultatem sindico tribuere non quos uniuersitas obligaret cũ nullam potestatem ab eis habere cẽsetur nisi appareat,
5 hæc ipse latius persequitur Sindicus iste præfectus pagorum, uel uillarum nuncupatur Alciat. in l. cui præci
6 pua in prin. ff. de uerbo. signifi. Crederem in hac. q. exactorẽ ad omnia damna ac expensas si culpa sui con tingeret teneri, quando huiusmodi debitum illi soluen. destinatum fuit per ea quæ sunt dicta supra quæst. 3. num. 30.

Quæst. 7. Diximus supra unumquemq; ad collectã compelli iuxta uires sui patrimonij, quia ita exactiones se habẽt l. 1. C. de quibus mulit. se excus. lib. x. ibi a summis sarcina, ad infimos.
7 At inter uniuersitatem & particulares ualeat pacisci minorem quantitatem solui, quam illorum sit rata bonorum ut si conueniant cum aliquo de soluendo quid certum singulo anno pro suis prædijs quæ maiorem summam important, Alias uidi similes compositiones cum
8 quibusdam hominibus per uniuersitatem initas. Quas uocant terras conuentionatas, quasi quod de corpore illius ciuitatis uel loci cum quo pacificitum est facte sint, Soci. iu. in consi. 49. num. 10. in. 1. Et circa eas æditum comperio esse consilium a Crau. in consi. 3. in 1. in causa sua propria.
9 Pro cuius decisione uidetur dicen. hanc conuentionem non tenere, si inita comperitur cum personis ratam bonorum suorum soluere consuetis proindicto onere collectarum, Quia sicut ab ea immunitas ab illis oneribus

in totum concedi ualet, nisi iusta causa interueniente ut infra in 4.par.discutietur, ita nec in parte l.uacuatis ibiq; Bar. & Doct.c.de decutio.lib.x.in l. 2. ff.de iure immuni.causam iustam considerant Doct. esse si is cum quo conuentum est litem habebat cum uniuersitate uel erat forensis qui asserebat non teneri ut considerat Castr.in consi.329.uisis.in fi.in 1.huiusmodi conuentionem
10 *uentionem si per personas legitimas concludatur de iure ualidam affirmat Castr. in citato consi. aut si ex*
11 *post illius conclusionem nomine uniuersitatis initam, ipsa illam approbet uel solutiones secundum conuentionem recipiat quia ratificasse censetur, ut inquit Cor.in consi. 22. num. 7. in 1. haecq; particularium solutio*
12 *praeiudicat uniuersitati, si patiatur huiusmodi onera solui, eo modo, quia patientia intolerantia illam astringit ut in futurum contradicere non ualeat ut affirmat Crau.in consi. 55.num.2.in 1.de uniuersitate exempta quae tolerauit passaq; est a particularibus solui onera ex quorum solutione in futurum tenetur ad illarum solutionem.*

13 *Haec maxime uera sunt accedente ad solutionem praedictam praescriptione ann.40.uniformiter iuxta conuentionem factam. Quia hi sunt tuti ut in futurum in plus grauari nequeant, Cor. in consi. 268. num.20. 21.22.in 4.Idem si expresse se nolle plus soluere de-*
14 *clarant soluendo singulo anno quid certum uniformiter pro collectis quia in plus non grauantur, teste Bar. in consi. 59.comune Spoleti col.2.uersi.quae autem, & Rom.in consi.444.an dictum Castrum num.4.uersi.*

quintimo.

15 Amplia ex mente Cor. hæc in citatis consilijs quo ad duas comunitates cum ex stipulatione notarij qui pro omnibus quorum interest stipulatur, ut comuniter in omnibus cōtractibus reperire censeatur inita cum particularibus conuentio agereq; & se tueri uigore illius contractus possunt particulares.

16 Restringas conclusionem de prescriptione ut uera sit si per decennium quis onera singulo anno soluit uniformiter quid certum soluendo quia in futurum grauari non posse testatur.Bal.in l. fi. col. fi.num.9.uersi.unde si per libros C.sin.cens.uel reliq.Deci.in con. 285 num.2.in 1.Ias.in consi. 101.col. fi.uersi.4.in 4.qui quamplura in proposito citat quæ non referam cum a quo piam possint circumspici Crau.consi.3.num.7.Ra

17 tio urgens citatur. Quia si ad obligandum quempiam decennalis sufficit solutio uniformiter facta ut in futurum 15. eandem met præstare compellatur l. cum de in rem in uerso ff.de usu.l. si certis annis C.de past.& comuniter recipitur, teste Alex. in consi. 69. col. 2. uersi.præterea in 2. Quanto magis non est astringendus ad solutionem maioris summæ, quæ per decennium uniformiter soluisse comperitur iuxta paciscita, cum fauorabiliores simus ad liberandum, quam ad obligandum, uulgata l. arriani ff.de actio & oblig. hoc argumento utitur Cur.iu in consi.177. num. 2.

18 Aduertendum censeo ad q.de conuentione collectarū, Quia uidetur reddi dubia per ea quæ tradduntur a Cur.iu.in consi.60.num.12.13. qui asserere uidetur

immunitatem à collectis ab uniuersitate concessam non ualere nec in totum ; nec in partem , minusq; super ea transigi uel pacisci ; & si laudum ferratur non tenet
19 nec approbari à partibus potest, earumq; assensus in eum pacti quicquam operatur ibiq; 30. homines illi immunitati consenserunt.
20 Nec ille immunis se potest tueri quando soluat etiam si stetisset per 60. annos exemptus ut ibi num. 14. 15 respondetq; ad dicta Bar. in l. licitatio. §. earum. ff. de publi. quæ huic opi. contrariare uidentur , Quam responsionem ante eum citauit Alex. in consi. 30. col. 4. uersi. præterea in 2. eamq; non refferam cum uideri ualeat.
21 Opi. primam quam affirmat Castr. & Crau. uti meliorem sequor quod ex causa iusta & legitima uniuersitas quem immunem facere ualeat & cum eo pacisci de soluendo quid certum singulo anno nomine collectæ, quando maxime terræ & prædia non erant descripta nec is pro eis soluit collectam iuxta eorum ratam, pro ut alij soluunt, ita uolunt ipsi nec hoc inficiatur à Cur.
22 in num. 13. At si prædia allibrata forent æstimo, & solitam collectam solueret, quicquam à comunitate in præiudicium collectæ agi potest sine causa non libera intelligo. & franca comunitate ut loquitur Castr. ibi
23 nec uigore alicuius tituli præscribit ob deffectum potestatis ; at si à principe uel ciuitate libera concederetur uel pacisciretur cum illis deffectus uero aliquis circa solemnia interuenisset is tamen per tot tempus soluisset uniformiter in futurũ tutus est ne in plus astrin-

gi ualeat, ita citata per Cur. Iu. intelligenda sunt, ut sentitur num. 16. 17. respondendo ad Bar in d. l. licitatio. §. earum cuius immunitatis materiam latius in 4. par. explicabimus, De illius probatione discutiamus aliqua.

24 Qō. 8. Quærunt Doct. quomodo probabitur quem soluisse collectam & non soluisse, Quod sit aliquis debitor, satis constare dicitur ex libro æstimi in quo eius bona sunt descripta qui fidem facit inter ipsos, & co-
25 munitatem ut supra diximus in 1. par. Probatio etiam per testes de iure uidetur posse deffendi etiam quòd sint uniuersitatis quia utilitas ad comunitates principaliter pertinet, licet in consequentiam illorum commodum resultet, quod ult. non considerare quominus integri & idonei reputentur teste Alex. in consi. 68. col. 5. uersi. non obst. in 2. Et in consi. 99. col. 4. uersi. secundo respondeo in 2. Et in consi. 136. col. 5. uersi. ulterius non obst. in 2. Ami. in consi. 8. num. 25. in consi. 25. num. 7. 8. Deci. in consi. 342. num. 4. in 2. Cur. Iu. in consi. 61. num. 12. Rub. Alex. in consi. 9. num. 12.

26 Contrarium asseruerat Archid. 12. 9. ij. in summam quod isti testes non reputentur integri, & idonei pro uniuersitate etiam quod commodum non spectat ad singularem personam nisi cum illis iuncta sint, alia, cui astipulatus est Alex. sibi contrarius in consi. 42. col. 6. uersi. quia licet alias in 4. Bar. in l. non tantum. §. uniuersitatis ff. de rerum diuis. cum alijs citat. a Deci. in c. insuper num. 6. 7. de test.

Primam opi.non ueriorem esse arbitror quam secutus est Alex.met in consi.citatis,et comunem asserit Ami. in consi.8.num.34.minusq; opi. Archid. ut infra apparebit.

27 Vnde non obst.obiectum de Archid.Quia Alex.in citato consi.68 & d. consi.99. melius sentiendo dicit eius opinionem ueram,quando aduersarius comunitatis pro se habebat ultra duos testes,alios testes quia numerus suplet fidem alioquin putat ipsum male loqui,citat Abb.in c.insuper de testi.Et confirmando opinionem hanc in citato consi.99.affirmat illorum testimonium de iure esse ualidum & iam quod de interesse ipsorum tractaretur secundum Io.And in add.ad specu. in tit.de test.§.1.super uerbo,Item quod in causa uniuersitatis, ut si super pascuis, aut nemoribus deponerent, Ex quibus aliquod percipiunt emolumentum, quia per hoc quod falsum dixerint, a iure non presumitur, hoc Idem asseruerat in citato consi.136. Aliter respõdet.Ami.in con.8. Archi.opi.ueram esse quare testes principaliter comodum sentirent ut si super pascuis, & nemoribus testificarentur idem ante eum firmauit Bal.in consi.168.caus hominis in 2. At quia hæc solutio est contra dicta Alex.in consi.citatis maxime in dicto consi. 42. ubi comodum ad uniuersitatem non ad singulos spectabat ideo non satis facit,Nisi saluando dicas Alex.loqui.de minimo,Ami. uero de magno comodo quicquid sit opi. Archi.comuniter reprobatur,Quia uerum est dicere quod d.testes sint idonei

28 & integri licet comodum in consequentiam non re-

portent, qui d. a iure licet non consideratur sed quod principaliter contingit l, si quis nec causam l, rogasti, ibiq; Bal. & cæteri, ff. si cer. petat, tamen non admitterentur uel aliter dicas quod quando simpliciter agitur de interesse uniuersitatis admittuntur ita procedant consi. Alex. citata in prima opi. non tamen sunt integri ita intelligitur Archi. & erit fallen. ut tradit Deci. in d. c. insuper num. 7. & hoc modo nulla esset contrarietas in dictis Alex. secundum eum, quia citata in prima opi. intelliguntur quando non de particulari commodo illorum de uniuersitate tractatur in 2. opi. quare non sint integri licet tractetur simpliciter de interesse uniuersitatis ut per Bar. in d. §. uniuersitatis, circa hoc Bal. in citato consi. 168. & in consi. 438, premittēn, num. 3, in consi. 481. uertente num. 1. in 1. in consi 420. uerba principis num. 6. in 1, & in consi. 4-5. qualiter probentur in 2. num. 9. sequitur Affli. Decis. 400. nobilis. Dicunt quod si commodum principaliter respicit uniuersitatē & nō singulos tunc sunt idonei si singulos ut super pascuis & nemoribus, nō, et · icit Bal hanc esse opi. comunem secundum quā fuit decisum in con. nemp. ut pz. in d. decis. 400. ideo opi. Arch. non est uera ut pz ex supradictis quam etiā non tenet Deci. in d. c. insuper & Alex. in d. consi. 99. & Alb in tract. de teste. in c. quando testes repelluntur col. fi & dicit Deci. in d. c. insuper num. 6. quod opi. communis est, hæc quod quando de particulari interesse tractatur testes uniuersitatis non admittuntur, secus si simpliciter de commodo uniuersitatis.

29 Aliam probationem & facioliorem admittunt Docto res nostri per librũ exactoris quia cum de perscriptione bonorum in libro æstimi appareat & quod sit in dicta collecta illiusq; debitores in quaderno exactoris pro tanta summa descriptos si per libros illius constet
30 eos non soluisse utiq; fatendum est, esse debitores, negatiuam hanc ita probari attestatur Bal. in d. l. pl3. num. 34. & in Rub. C. de fid. instru. col. fi. num 43. uers. 4. sup. citat tex. in l. census ff. de probat. perso=
31 na. enim exactoris est auctoritate publica ellecta consequens est ut illius libris fides adhibeatur ut firmat Alex. in consi. 136. col. 2. uersi. Item etiam de solutionibus in 2. Et eo uol. in consi. 185. col. 2. uersi. nec etiam & licet infra uersi. sequenti. dicat Bal. in l. Imperator ff. de stat. homi. firmasse, ita demum illis libris fidem adhibendam esse, si a notario subscripti sint & non aliter illius opi. non est uera ut infra apparebit et contrarium ipse met affirmat in l. fi. num. 9. uersi. un=
33 de C. sin. cen. uel. reliq. & Cur. Iu. in consi. 106. num. 5. asserit maiorem fidem illis adhiberi quam testibus et ita comuniter recipi a Doct. firmat. Ang. in §. coges in autem, de mand. prin. Deci. in consi. 285. num. 7. in 2. huic opi. adheret. Cor. in consi. 333. num. 34. in 1. Ami. in consi. 101. num. 32. 33. asserit Bar. & Doct. comuniter ita firmasse in l. quedam §. numularios ff.
34 de Eden, fortius et hi attestantur credendum esse scripturis notatis ab illis qui publice ad exigendum collectas elliguntur, quam opi. Cor. in citato consi. compro=
35 bauit, & Ita de consuetudine seruatur, Deci. in consi.

496.num.8.in 3.hanc opi.sectatur, citat Bal.in l. titia textores ff.de leg.1, & approbat idem Bal.in l.iustum ff. si cer. petat.

36 Huic opi.Bal.in l.Imperator ff.de stat.homi.aduersari uidetur, ut huiuscemodi libris exactorum fides nō sit adhibenda nisi a notario subscripti comperiantur, & eandem opi.improbauit Alex.in consi.68. col. 5. uersi. non obst.in 2, ut libri isti non probent, sed dumtaxat adminiculantur, et opi. Bal. firmat. Idem Alex. in consi.185.col.ij.uersi. Unde dicitur in 2. supra citato.

37 Quibus obiectis non obstan.opi.prim.comunem ueriorem esse existimo quod hisce libris a notario non subscriptis plena fides adhibenda sit Quam firmant Io. platea.in l.apparitores per illum tex.c.de exact.trib. Ami.in consi.101, num.33. qui asserit hoc de genera

38 li consuetudine seruari, quam opi.affirmauit Alex. in d.l.quedam.§. numularios in 2. not. & arguit contra decis.Bal.in d.l.Imperator.& asseruit in consi. 187.

39 num.2.in 7.quod libris ciuitatum, Ecclesiarum, & similium datur plena fides, si a publico offitiali auctoritate publica ellecto conficitur, & conseruatur in loco publico.

Non obst.decis.Bal.in d.l. Imperator quæ fundata uidetur in l.ij.C.de conu.fisci.debit. lib.x. Quia ad hunc tex.respondet Bar.ibi.& declarat Alex.et Ias.in d.§. numularios quorum responsio cum uideri, a quopiam ualeat eam non refferam.

40 Non obst.quæ citat ipse Alex.in citato con. 68. quia loquitur

loquitur in forense contra quem extra territurium liber non probat sed adminiculum facit, & an hoc sit uerum statim dicetur.

Non obst. citata in d. consi. 185. Qui in uersi. nec etiam uidetur hanc opi. firmare, quia si in casu illo posset apparere, librũ manu officialis scriptum, non negat quin fides adhiberetur, & licet in sequenti uersi. unde dicit Bal. citet. Bal. tenere fidem non adhibendam defficiente subscriptione notarij, hoc dictum uidetur, in discur-
41 su uerborum non quod illam opi. affirmet, cum in citatis consilijs supra contrarium clare affirmauerit quæ, opi. comuniter a Doctoribus recepta est, & quam fir-
42 masse uidetur Bar. in d. §. numularios. ubi qua ratione argumentariorum, numulariorum ue libri olim plene probabant, quia de publico colligebãtur, ea, ratione libri officialium auctoritate publica constitutorum pro-
43 bant plene Ex qua conclusione infertur, Ias. ibi (Iuditio meo) errasse concludentem huiuscemodi libros semiplene dumtaxat probare cuius contrarium is met affirmauit in l. admonendi in rep. col. 44. uersi. 3. principali casu ff. de iure Iur.
44 Limi. 1. Et ex istis ad limit. infertur huiuscemodi libros contra forensem non probari, sed dumtaxat inter subditos ut uidetur firmasse Alex. in d. consi. 68. col. 5. in uersi. accedunt in 2. adminiculantur tantum, non quod plenam faciant probationem, Confirmatur quia sicut notarius a comunitate creatus instrumenta extra territorium stipulari nequit cum ad solum principem spectet ut per plura firmat, Ias. in consi. 168.

stulasti uersi. sed si poss. de for. comp. & supra dictum est.

48 Quibus pro ueris presupositis ad obiecta apparet clara responsio, nam nunquam, uel nemo potest contingere descriptionem inter exactorem, & forensem oriri ratione solutionis collectarum nisi in loco exactoris in quo uidetur forensis iurisdictionem prorogasse ratione
49 ne quasi contractus & rei sitæ iuxta not. in l. senes absens ibiq; gloss. in Verbo debebit. ff. de Iud. not. Decis. 464. si queritur, Spec. In tit. de comp. Iudic. add. §. 1. ergo. liber plene probabit, quia sumus intra territorium non extra, & dicere potest extra territorium
50 conueniri & fidem non faceret, dico hor etiam possibile, sed à Iure non considerabile quia non esset ita fatuus exactor, qui potest bona subhastare eaque distrin-
51 gere in suo territorio, extra territorium forensem cõuenire leges enim ad ea quæ frequentius acidunt adaptante non ad ea de raro. l. nam ad ea. ff. de legi. Quapropter cessat ratio uniuersitatem constituendi notarium auctoritates non habere ut is extra territorium instrumenta recipiat, quia fateor, at Intra territorium illam auctoritatem habere dicitur sicut sibi uendicarit facultatem ut intra id exactoris libris credatur
52 Rursus quid si forensis cõtrahat cum subdito in territorio subditi, illumque contractum recipiat notarius publicus per instrumentum non ne id exstra forensem probabit ubique quis dubitetur cur ergo. non probabit liber exactoris collectarum conra forensem alibi quam in loco collectæ indictæ si forensis tam ratione

Accurſ.in citata.l. ij. Quia idem in quocunque alio ſimplici debito iudicatur, Et in debito collectarum affirmat Bal.in d.c.litere, & Iaſo. in d. l.ij.nu. 137.eo maxime cum collecta loco Tributi hodie ſit ſuffato ut ſupra diximus.in i.par.in prin. nu.8. Et hæc uera ſunt iuris præſumptione niſi contrarium probetur per partem diuerſam cui hoc onus incumbit ut colligitur ex not.per Doct.ſupra

Lim.i.Limitant patres noſtri non eſſe pla. uera quando
56 reperitur quem ſemel ſoluiſſe pro tribus annis ultimis, quia hæc unica ſolutio non releuat ſoluentem quo minus pro alijs annis retro conueniri ualeat, Alexan. in d. l. quicunque requiruntur enim actus reiterari, alioquin ſoluenti non prodeſt Cin. Et Bal.in l. ij.C.de doti.promiſsio.in Co.Cin.langit.

Lim.2.Limitant etiam Doct.non eſſe uera in eccleſiaſticis
57 perſonis quia anni duo ſufficere uidentur ut teſtatur hoſt.in ſum.in lit.de loc.in uerſi.27.

Hec limi. improbatur a Io. and. in add. ad Specul.in d. uerſi.27.in Tit.de loc. §. nunc aliqua rationibus per eum citatis cui aſſentit Iaſ.in d.l.ij.nu. 136. ut ſiue de ſecularibus ſiue de eccleſiaſticis perſonis tractemus dictum Accur.in d. l. ij.pro uero affirmandum ſit.

Quid ſi collecta per alium ſoluatur quam per deſcriptum
58 in æſtimo illius tamen noia an illi proſit ex ſoluens ab eo repetere ſolutum ualeat Bal.in l.ij.C. pro ſoci. firmat non refferre à quo ſoluatur, quia ſoluenti contra uerum debitorem à Iure repetitio conceditur finge uẽ
59 ditorem predij deſcriptum id uendidiſſe.pro emptore

68 Hanc opi. de repetente uerificari in offitiali publico qui soluit pro debitoribus sui negligentia non exactis affirmant Doct. nostri Bar. & Ang. in l. missi opinato res. C. de exact. trib. lib. x.

Ex his finis impositus sit tertiæ par: ad 4. annis descendamus de immunitate à collectis quam in duobus membris diuidemus primum erit quidde comuni Iure secundum quid de priuilegiatis per concessionem hominis.

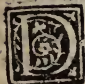

1 4

15 Et ubicunque necessitas urget & communis uertitur utilitas, quia hostes inuadunt territoria ecclesiæ ibi prædia possidet equum est ut cogat uocato clero enu.
28 Idem si laicorum facultates sunt diminute ecclesiæ uero auctæ
30 Ad hanc collectam compelluntur, clerici, pro soluendis militibus qui de dic nocteque ciuitatem custodiunt non autem si pro stipendiatis indiceretur qui ciuitatē deffendunt.
33 L' ad instructiones. C. de sacr. san. ecclesi. non est correcta.
34 Legum corectio euitant Doct & leges.
36 Muri ciuitatis sunt omnium tutella
37 Ecclesia ad illa onera que de iure compelli potest per episcopus loci cogenda est non per secularem ad illorum solutionem
38 Qui habet comodum. in comodum debet salire,
39 Due rationes uni tantum preponderatur maxime quādo sunt maiores & fortiores
41 Persona cunctis rebus anteferenda est.
42 Ecclesia cum aliena Iactura ditari à Iure prohibetur.
43 Ecclesiam cultricem Iustitiæ iura nuncupant
45 Non cogitur ecclesia ad reparationem uiarum & pōtium si unus loci pedagia exigit quod extendimus ad quascunque personas
46 Ecclesia tenetur ad onera indicta per statuta laicorum si mandauit ea in foro suo obseruari
47 Statutum quod Ecclesia ad onera teneatur & collectas & Valet

PARS QVARTA

DE COLLECTIS,

1 E Iure comuni, ecclesiam à collectis quæ per ÿes & librà indicūtur immunes per constitutionem Federici imperatoris sanctitum est, & contrafaciētes ad triplum

2 mulctantur Bannoque imperiali subiciuntur in auct. item nulla communitas. C. de epis. & cleri. ubi Bar. & Doc. & Idem affirmat Bar. in l. de his. C. de episcops & cleri. clarus est tex. in c. non minus, ibique canos omnes de immu. Eccles. Bar. in l. unica. C. de mul. & in quo loc. lib. x. col. 4. uersi. Item quæro utrum collecta, in l. Rota. §. scien. ff. de mun & hono. in l. qui immunitatem. C. de mun. patr. lib. x. in l. fi. C. de exact. lib. eo lib. Bal. in d. l. placet. col. 3. nu. 21. uersi. de clericis in l. fi. C. sin. cen uel reliq. col. 3. nu. 6. uersi. Sed hic dubitatur in lege neminem. C. de sacr. san. Eccles. Alex. in con. 68. col. 1. in 2. Deci. in con. 285. nu. 4. in 2. Car. in con. 205. nu. 4. in 1. cur. Iu. in con 42. nu. 3. Calca in con. 7. col. 5. nu. 12. Et cum hæc opi. ab omnibus recipiatur de ea non est hæsitandum.

Illa ampliant, Doct. etiam quo ad bona patrimonialia cle

3 ricorum illis relicta, est tex. clarus in c. quanquam de cens. in glo. ibi ac res ipsorum, Clem. præsenti eo. Tit. ibi rebus proprijs, ibique glo. Et attestatur Abb. in c. fi. de uit. & honest. cleri. in 3. not. super glo. nu. 12. at Specul in Tit. de cler. coniug. § 1. uersi. huius. odi tribus opi. recitatis uidetur in hac resjidere, Io. de lig. Ant. de Butri. in d. c. fi. pro uera illam admiserunt, &

dicitur Butri.se de facto respondisse cum qua Imol. ibi nu.16.uidetur pertransire, firmat Feli. in c. Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, col.3.nu.ij.uersi. Adde de const. Et expresse Bar. attestatur in cõ. 180. si aliqua possessio. & Alexan. in l. titio. ff. ad municip. pro qua consuluit Ami in cõ.146. quamplura congerens, & castr. in gl. 423. Ex puncto col. fi. nu.4. in 2. Quam maxime ue-
4 ram esse, admittuntur citati patres etiam quod clericorum bona prius catastro forent æstimata pro quibus consueuere laici collectas soluere, Quia prædictas collectas soluent non futuras, imo ab æstimo eximuntur
5 postquàm ad clericos peruenere, ut à patribus atruser iuri censure comuniter recipi testatur Abb. in cõ.53. suciente in 1. Minusque solutio sponte facta per cer-
6 tum tempus illis nocet cum nulla consuetudine induci possit contrarium, ut fisco opituletur ut inquit Parpa in d.l. placet nu.72. C. de sacr. san. eccles. Hanc conclusionem extendimus duntaxat ad clericos qui habitum & tonsuram defferunt Et ad coniugatos qui matrimonio soluto ordines minores assumunt ut testatur ibi parpa nu.20.23.
8 Adoblatos Ecclesiæ cum bonis suis opi. prædictam extendimus cum eo gaudeant priuilegio, Bar. in auth. ingressi col.2. nu.4. uersi. sed quero. C. de sacr. san. Eccles. Abb. in citato con.53. Ang. in con. 24. ut ad futura non conueniatur teste Bar. in citato glo. 180. & castr. in 6. con.423.
9 Hanc opi. ueram esse in fratribus sancti francisci tertij ordinis testatur Bar. in l. semper. ff. de Iure immu

§.quibusdam,dummodo in fraudem habitum non assu-
mant quam secutus est Abb.in c.unico de oblig.ad ra-
tio.nu.6.uersi.hoc putat Bar.philli.fran.in c. 1.de im
mu.Eccles. in 6. & pro ea consuluit Ami. in 6. consi.
146.nu.2.Bal.in consi. 272.super eo queritur in 1.
putat citatas personas Ex quo sunt Ecclesiastice à col
lectis eximi clarius in con. 60.quedam soror in 5.
10 Istam limi.non ueram esse existimamus, Quia nega-
mus istos fratres esse personas ecclesiasticas, Quinim
mo glo.in clem.cum ex eo desen.exco.& Bart. in l.1.
in fi.prin.de pen firmant quod regula eorum non effi-
11 cit illos clericos, nec religiosos sed normam uiuendi
tribuit,habent enim,acidentalia sine subiecto illorum-
que habitus est quædam apparentia in habitu potius-
quam assentia,ideo Ecclesiasticas personas non esse af
12 firmant expresse Bal.in l.officiales in fi.C.de epis.&
cleri.Abb.in c.cum.& plantant nu.4.de priuileg.ubi
non sunt plene translati in Ecclesiam & uiuiunt in cõ
iugio,Bal.in auth.nisi rogati. c. ad treb.in fi. Rom.in
con.367.circa prin.num.14. Et quod à collectis non
eximantur Bal.in d.l.placet col.4.nu. 22.uersi.sed
quid de fratribus testatus est & Ang.in con.218.uisa
narratione colu. 1, qui pluracitat in his Terminis &
cor.in con.205.in 1.Et hoc nisi à sumo pontifice in-
dultum habeat ut Ecclesia priuilegijs gaudeant ;& bo
na ueniorem esse opi.iudicamus & citatis per Ang.et
cor.Idem dicimus de millitibus gaudentibus ut loquun
14 tur Doctores supra citati,nec ueram esse putamus di-
stin.Bal.in 6.con.60.per rationes citatas ab ipsomet

Bal.Bar.Ang.Roma. & cor.in locis allegatis.

Limitant opi.hanc Iac. Arenen.& Iac.B trig.in l. ad instructionem.C.de sacr.san.eccles.in reparatione murorum ciuitatis pontium, & uiarum,quia si pro istis collecta indicitur immunitatem non consequuntur nisi necessitas immineat, Bald. in d.l.ad instructionem & quo ad menia firmat quid.pap.q. 78. an Ecclesia nam nullusue nobilis siue miles aliusque qui priuilegio submixus est etiam pontifex excusatur lat is met firmat q.7. habentes, Idem si pro plaustris & curribus qui

16 per portas ciuitatis pertranscunt, & in reparatione putei uiciniasi prædia possidet Ecclesia alias non, ut

17 ibi Bal.firmat,& Alex.incon 68.col.5.uersi, præterea in 2.Ami.incitato con.146.nu.1, qui idem indi-

18 cat in salario custodum terrarum, Quod uidetur uelle imo host.& Anch.in c.non minus de immu. Eccles. in qua opi.fuit Abb.ibi.nu.18.col.5.traddit Anch.ibi generalem dottrinam,quod quando de utilitate clericorum & laicorum simul tractetur clerici ad collectas indictas compelluntur, hanc utilitatem immere iudi-

20 cat,si pro ageribus fluminum quorum aquæ incidant prædia,nc emergantur indicatur collecta, Idem si pro euitandis hostium incursionibus & similibus Bart. in

21 l.fi.C.de curs publ.lib.xij. & hoc si ab episcopo, & non secularibus collecta indicatur,ut citati Doct. attestantur,& asserit Bal.in con.312.si de iure nu.3, in 3.Cœpol.in tract.de ser.rusti.præd in Titul. de seruitutis nu.47.ia.in d.l.placet nu.14.C.de sacr.san.ecc.

22 Contra hanc limi.uidetur tex. in d.c. non minus, qui

loquitur in fossis & custodia ciuitatis, ubi comunis uertitur utilitas tam clericorum quam laicorum & decidit tex. clericos non grauari onere collecta.

23 *Secundo citatur* Autho. *Item nulla communitas.* C. *de epis. & cleri, quæ omnes collectas, angarias & per angarias ecclesiis indici prohibet*

24 *Tertiò* Accur. & Barto. *in d. l. ad instructionem hanc opi. pro uera attestantur licet in l. fi.* C. *de quibus anũ lib. x.* Accurs. *loquatur per uerbum forte circa muros* Et Io. And. *in d. c. non minus super glo. host. in sum. de immu.* Eccles. §. *quibus uersi. extraordinaria*, Abb. *in con. 3. quidam potens in 1. hanc affirmant super qua mulcta effundens uerba,* Abb. *in d. c. non minus obiecta remouendo asserit se pro hac opi. consuluisse quod consilium citauimus uidetur tamen residere quod si utili*

25 *tas & necessitas principaliter & non á remotis utilitatem ecclesiæ & laicorum concernit, ut si hostes territorium inuadunt, idque depopulantur in quo* Eccle*sia possidet prædia ipsam ad onus teneri equum est uo*

26 *cato clero unanimiter qui si renuit per episcopum loci cogendus est, costra quam* Ecclesiam *executio per diocesanum demandatur,* Et *attestati sunt* Bald. *in d. l. ad instructionem, & castr, in con. 423. colu. 3. uersi. quedam alie in 2.* Cor. *in con. 72. nu. 16. in 4. secus si*

27 *indicitur pro reffectione murorum, uiarum, & fossarum quia non obligatur nisi laicorum facultatem non superant* Quia Lune *sumus pontifex consulendus est ut inquit* Abb. Et *confirmat* Castr. *in citato consilio,*

28 *hæc opera sunt publica, ad que non tenetur* Ecclesia

nisi necessitatis causa, & clericorum facultates cresce rent laicorum uero diminuerentur, prædia Lunc cleri corum obnoxia collectis affici possunt per laicos, cuius opi. adheret Crau. de antiq. Lemp. in 4. par. se ctio. 6. nu. 9. qui plura citat quæ uideri possunt.

Ex quibus infertur Bar. in l. fi. C. de cur. publi. lib. xij. re
29 cte sensisse cum ibi collecta indicabantur pro dan ho stibus Territorium depredantibus, ut ab eo reuedant, idem esse indicat, Castr. in consi. 423. Expuncto colu. fi. nu. 4. in 2. si pro soluendis militibus conductis pro
30 custodia ciuitatis tam de nocte quam de die cum á mu rorum uigilijs non eximantur, quod secus esse in stipen
31 diatis pro deffensione ciuitatis; & comitatus, quia nõ uertitur utilitas, & neuestitas illorum, ut is latius pro sequitur citando Bal. in quodam consilio, qui huic opi. obstare uidebatur, illique respondet, Quam opi. appro bat. cor. in 6. consi. 72. in 4. In hac uarietate opi. di
32 cerem, ecclesiam non esse immunem á reffectione uia rum & pontium per. d. l. ad instructiones. C. de sacr. san. Eccles. ibique glo. Bal. Castr. & ceteri, quam opi. firmarunt Bal. & Anch. in consilijs infra citandis, & Testantur Ias. & alij pro affirmatiua parte supra c ta ti & Feli. expresse in c. Eccle. sanctæ mariæ de consti. nu. 144. non obst. quod. d. l. ad instructiones sit hodie
33 correcta pro auth. Item nulla comunitas, ut uidentur firmasse ibi Bar. Et Castr. in citato consi. 423. Quia non est ueram & contrarium affirmauit Inno in c. nõ minus de im. eccles. Bal. in d. l. ad instructiones & Al beri. rasat. qui attestatur se comuniter hoc uidisse ob

seruari nec Castr. in d. consi. 423. affirmat hanc correctionem nisi ita demum si clerici de directo compellerentur ad solutionem collectæ. secus si per indirectum Quæ opi. non uidetur tuta cum sit nimis generalis excludens necessitatis casum & utilitatis comunis, etiam
34 *clericorum, Et propterea correctionem in quãtum possumus uitari Iubet nobis l. præcipimus. in fi. C. de appel. ut dicamus quo ad pontes & uias ecclesias teneri per. d. l. ad instructiones, quo ad alia onera non, d. aut. Item nulla comunitas, qua propter idem indicari censemus, quo ad cõstructione murorum ciuitatis illorumque reffectionem urgente necessitate & quia principa*
35 *liter uertitur utilitas clericorum cum bona & propriam personam intra menia conseruentur & á furibus latronib. ac r epetino hostiũ incursu Tueant ergo ea: Iuris esse debet dispositio, non uideo cur magis compellãtur ad collectas indictas ratione incursus hostium territorium depredantium ut ab eo remoueantur secũdum Abb. Castr. & sequaces qui ad indictas pro muris ciuitatis reparandis, pontibus & uijs: cum murri sint*
36 *omnium tutella, ut firmat Bal. in consi. 312. si de iure in 3. equum est glo. ut contribuant, non si ad ornatum uel pompam struerentur, Et attestatur met. Bald. in*
37 *consi. 246. antiqua. in 3. ut per episcopum compellantur ad similes collectas quia incolumitati ecclesiæ & publicæ utilitati prouidetur, Non uidetur ergo incongruum si pro. l. ad portus. c. de operi. publi. sancitum est quempiam etiam priuilegio dignitatis honoratum ab instaurationibus murorum ciuitatis non eximi &*

K

Accur.ibi dicitur esse speciale, Et citat.d. l. ad instru-
ctiones quasi quod illud sit speciale quod Ecclesia te-
neatur, hoc Idem firmatur in l.fi.C.de quibus mu.'lic.
se excus.lib.x·ibi hor excusatione cessante Quod uer
tire uidetur, Cen.in consi.72.nu.16.per rationes, Idē
ius censeri ubi ea est ratio rursus, cur magis cogitur ec
clesia pro collectis indictis pro expensis in petando
animalia in custodiendis fructibus, in solutione salarij
medici ab uniuersitate conducti ut attestatur castr. in
citato consi.423.col.ij.uersi.breuiter quia sentit co-
modum & utilitatem quam pro structione, ac repara
tione murorum ciuitatis qui sunt omniū tutella & tuē
tur bona ac personam clericorum á furibus & latroni
bus & hostibus non enim comodom & utilitatem sen-
tiunt quis dubitat; glo.onus debent supportare.l.secun
dum naturam.ff.de reg.Iu.itidē de pontibus & uijs ur
gente nec cessitate ratione citata indicandum est ob uti
litatem comunem quam sentiunt clerici in conducendo
fructus, res & bona sua & per itinera equitando, &
eundo, Nec obiciatur quod onera sunt publica ad qua-
rum impensas cogi non possunt ut castr. & alij supra
citati uidentur affirmare Quia dico hanc rationem nō
esse considerandam urgente necessitate. & utilitate cō
muni uertente, Quia iste due rationes preponderant
89 publicis operibus cum sint plures & fortiores magis
stringunt quam simpleci ratio in conrarium citata cū
duplex uinculum magis ligat c. 1. de treg. & pac, in
§.sed hodie inst.de adop.rursus rationes iste necessita
tis & comunis.utilitatis, Et proprie clericorum pre-

ferri debent ratione utilitatis publicæ quæ est unica &
40 *parua respectu rationis utilitatis clericorum & com modi ergo prefferende sunt.l.1.§.sunt autem qui putant.ff.ne quid in flumi.publi.& decidit* Ias.*in l.1.nu, 39.ff.solu.matri.*Quis *dubitat quod ratio proprij cõmodi & utilitatis & necessitatis est fortior,& maior maxime cum agatur nedum de conseruandis bonis intra menia ciuitatis ubi degunt clerici uerum & persona propria,*Et *si pro impẽsis quæ circa res errogantur collecta indicitur ut fatentur* Abb.& Castr.*in locis supra citatis,multo magis pro tuenda persona &*
41 *res,quæ est cunctis rebus prefferenda.l. sancimus in fi.C.de sacr.san.eccles.quapropter dignum est ut qui similem,cum alijs uitam suscipiunt similem sentiant. in legibus disciplinam ut in hoc proposito citat* Anch.*in consi,96.super dicto dubio,*Ressultaret *enim absurdũ si aliter diceremus, quod ecclesia cum aliena* Iactura
41 *dittaretur si eximeretur ab istis oneribus, quæ utilitatem eius respiciunt,quod á* Iure *non presumitur, cum sit iustitiæ cultrix & aliquid se nollit fieri contra* Iuris *adispositionem,c.1.§.si diuersum in* Tit. *de alien, feud.soci,iu.in consi.189.nu,109, in 2, hancque rationem necessitatis & communis utilitatis considerauit* Ias.*in d. l.placet nu,14, & alij citati pro pri.opi, quam ueram esse putamus istis duobus rationibus existentibus quibus defficientibus 2.opi. supra citata uerificetur dummodo per episcopum loci compellantur ad solutionem collectæ & non per principem secularem ut attestantur* Doctores *hanc opi. firmantes &*

Marsil in prati.crimi.§.agredior.nu.63.ubi gratia uti litatis conseruande,& necessitate imminēcte quilibet cogi potest ad onera,nulla immunitate obstande,Ea ratione compellitur pro impensis que fiunt pro curribus
44 & plaustris trāseuntibus per portas ciuitatis,ut tradit Cæpol.in loco citato,& alij pro opi affirmatiua supra citati,& si negatiuam partem sequi uellet quispiā
45 Limitatur quod de uia pontibus dictum est non esse uerum quando Dominus loci pedagium á transeuntibus Eligit,quia suis sumptibus refficere de iure debet, Archi.in c.si quis peregrinus.23.q.3. cum alijs quæ citat Cœpol.in loco supra adducto.
46 Limitant Doct.in ecclesia quæ statuta laicorum approbauit ac in foro suo obseruaui mādauit,ád ad collectas cogitur nec im nunitate aliqua se tueri potest quia cū beneficijs illorum gaudeat circa successiones & alia æquum est,ut incommodum repparet ; quo ad onera gratia Equalitatis conseruande tam de iure cannonico quam ciuilli.c.fi.3.q.9. 17.9. 7.c.1. unde statutum quod hoc dictat est æquum , & sancto ratione citata equalitatis,& equitatis,sunt consuluit Calc. in statuto Cremonensi in cousi.7.col.5.nu. 12. qui quam plura congerit quæ uideri possunt.
48 Colligi.potest alia limitatio,ex dictis Castr.in d.consi.423.col.3.uersi.quedam alie , hæc non esse uera,si clerici non directo sed causatiue inducerentur ad solutionem collectæ , puta ordinatum est per ciuitatem quemcunque teneri ad soluendum tot pro libra carnis & piscium uendēdo ad minutum,quæ auctio pecuniæ

conuertitur in reparatione uel cōstructione murorum ciuitatis, pontium & uiarum & similibus utilitatibus publicis quia & si hæc impensa quæ circa prædicta soluitur licet principaliter non concernat, utilitatem clericorum si tamen carnes & pisces comedere uolunt coguntur soluere, Illam auctionem quæ ex inde conuertetur in reparationem murorum pontium & uiarum ut latius ipse prosequitur Adde gram. decis. 100. nu. 26 quod clericus tenetur ad gabellam uini minutatim uenditi si ea loco onerum succedit. s. uiarum pontium & murorum reparationem.

Hæc non potest dici collecta quo ad terminos nostris quia non indicitur per æs & libram sed est quid certum & determinatum quod super carnibus & piscibus indicitur, ad effectum Errogandi in murorum &c. reparationem, ad quod clerici etiam ad utilitatem publicam coguntur, ut habetur per Doct. in d. l. placet. c. de sacr. san. Eccles.

49 Idem esset si per uniuersitatem sancitum foret quempiam tot soluere pro singulo capite Bestiæ pascolantis in pascuis eius, quia clerici, qui illa uolunt uti comoditate ad illud onus tenentur, hoc non est illis datiū imponere, sed usufructum pascuorum uendere Abb. in consi. 6. caus. super quo in. 1.

50 Limitatur á nostratibus in bonis æstimo descriptis & oneribus collectarum affectis, quæ ad ecclesiam peruenere, quia ad futuras collectas compellitur cum transeant cū suo onere suaque causa, glo. ordinaria comuniter approbata hoc affirmat in c. 1, in uerbo bonorum

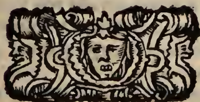
de immu. Eccles. in 6. Ibique Io. And. archi. gemi. & petr. d. Anch. At Arch. & Gem. in tributo loquuntur uerum hoc idem esse iudicamus in collecta quæ per æs & libram indicitur teste Bald. in l. omnes. C. si in cens. uel reliq. colu. 3. nu. 6. uersi. 53. Hic dubitatur, & in
51 Lir. de pac. const. col. 6. prædia enim iam onerata col lectis transeunt cum suo onere unde clericus in quem pertranstere, ad illud anus compellitur Quam Decis. approbat Ias. in consi. 83. col. 1. in 3. & sentit Alex. in consi. 136. col. 4. uersi. & quod. d. possessio in 2. Et Guid. pap. q. 29. An clerici Abb. in c. 1. de cens nu. 8. 9. quia ad onus rei annexum tenetur Ecclesia.

Hanc limitationem improbant Canonistæ & Iuristæ quod onus hor collectarum non durat postquam res ad eccle siam peruenit. Archi. & Gemi. ac Cæteri in d. c. 1. hoc tenent, Et Ang. in consi. 24. Ecclesia Bar. in d. l. placet col. 4. uersi de clericis. C. de sacr. san. eccles. abique Bal. nu. 21. & Bar. in consi. 180. si aliqua possessio, Calca. in consi. 7. col. 5. nu. 12. feli. in. c. sanctæ Mariæ de consti. nu 85. Ad hæc enim collectarum onera
52 cum extraordinaria sint non cōpellitur Ecclesia Abb. affirmans hanc opi. multa citat in consi. 53. hunc casum in prin. & dicitur à patribus uer. Iu. censura communiter teneri Immo ab æstimo laicorum eximuntur postquam pertransiuerunt in ecclesiam, ut ad collectas
53 pro predijs allibratis non cogantur subire nec onus aliquod ut ibi concludit Quam op. i. ueram esse testatur in consilio. 13. succinte in 2. De cuius opi. ueritate infra in sequen. fall. tractabimus.

Non obst, citata in contrarium quia in tributo locum sibi uendicatur, Ita glo. quam citat Alex. Bal. uero in d.l. omnes nil pro sua opi. Citat, & in tit. de pac. constan. Imol. contrarium firmauit in terminis fortioribus, ut infra statim dicetur minusque Ias. in hoc se firmat,
54 & hanc opinionem ueram esse iudicamus in censu, & tributo pro ut intelligunt glo. 2. Doct. supra ut praedia illis abnoxia transeant in ecclesiam quia erat praestatio certa à quo onere non eximitur ut fatentur omnes in d.l. placet.

FINIS.

K 4

1 SI municipali Iure sancitum sit bona oneribus fore abnnoxia si prædia in Ecclesiam transeant iam oneribus effecta cum suo onere protranseunt & Ecclesia compellitur.

2 Citatum statutum non est contra libertatem Ecclesiasticam.

3 extraordinarium actus à statuto ordinarium induci potest.

4 Quod Ecclesia ad collectas citatas obligetur, est communis opi.

5 Si mandat testator capellam super prædio oneribus obnoxio fore struendam, nisi de licentia comunitatis strui nequit

7 Onus si est rei iniunctum ad id; Ecclesia obligatur si antequam ad eam perueniat.

8 Hipotheca per statutum contracta rem sequitur quocunque uadit mediante fictione translatiua

14 Bona postquam ad ecclesiam peruenerunt ab estimo laicorum eximuntur.

15 Opi. quod Ecclesia obligetur ad onera pro bonis in eam translatis æget Decisione summi pontificis.

16 Opi. Bar. in l. Ratio. §. fin. in præstatione incerta ad quem non obligatur Ecclesia

18 Ecclesia non soluente prædia ocupantur & distinguntur uel compellentur conductores & colloni.

20 In bonis Ecclesiæ fundatur obligatio uigore statuti

obligantis bona collectis & cum illo onere pertran seunt in eam

23 Ecclesia obligatur ad collectas saltem considerata tem porum conditione pessima

24 Si ad collectas pro predijs in Ecclesiam peruentis non obligaretur ecclesia æstimum defficeret si forte om nia prædia in ipsam alienarentur.

25 Et fisco preiuditium generaretur quia collectarum cá reret subsidio, uel reliqui in plus grauarentur.

25 Ecclesia est cultrix Iustitiæ & quod Iuris est etiam cō tra se exequi patitur

26 Onus diuisum in pluribus facilius supportatur

27 Iniustum est & forte imposibile quempiam pro alio teneri ad onera

28 Quod prædia in ecclesiam non alienentur de iure sta tutum esse ualidum affirmamus

30 Fraus non presumitur a Iure

31 Ratione conuentionis, Ecclesia ad collectas cōuenitur

32 Ecclesia non soluente isto casu exactor occupat bona illius authoritate propria

33 Fratres sancti francisci tertij ordinis ad subeundum collectas obligari dicimus

34 Fratres tertij ordinis bona Imobilia habere nequeunt

34 Qui bona contra Iuris regulam possident perdūt pri uilegium

35 Dicuntur huiusmodi fratres mendicantes qui si de fa cto bona posident mendicantes non uocantur

36 Ecclesia obligatur ad onera indicta de triennio in triē nium licet claarentur ex post durante termino si

in eam transferantur.

39 Ecclesia quæ successit in bonis alicuius cuius bona erāt oneribus obnnoxia pro predictis collectis obligatur

41 Ex diuersis non fit illatio

42 Pro futuris collectis non compellitur Ecclesia sed ad preteritas sic.

43 Emphetiotam Ecclesiæ pro bonis ab ecclesia sibi concessis obligatur ad solutionem collectarum

46 Qui soluit tertiam partem fructuum singulo anno non obligatur ad solutionem collectarum

47 Bona liuellaria à perequatoribus minus perscribuntur in æstimo quam libera ideo minor soluitur collecta

48 Emphetiotam qui obligatus est ad collectas unico tantum onere grauatus censetur.

49 Emphetiotam ad collectarum solutionem de consuetudine cogi affirmamus

50 Collonus partiarius Ecclesiæ ad collectas pro portione sibi tangente non obligatur idem priuati sed dominus

52 Collectam indici pro œstimo eiusque sequellam censentur Doctores nostri

53 Fructus qui à collonis partiarijs colliguntur ex cultura laborum suorum percipi affirmant patres nostri Ideo ad collectam non tenentur

55 Iura abhorent quempiam pro alieno debito grauari

56 Ad gabellam pro portione fructuum colloni compelluntur

57 Idem est quo ad decimas ratione fructuum

58 Vera sint etiam quo ad dominum nedum ad collonum bona non ammoueantur de æstimo alienãtis, nisi de scribantur Idonee persone ad solutionem collectarum alias alienans semper conueniretur

59 Ideo cautellam citant patres nostri contra Ecclesiam ut obligent ad earum solutionem ex pacto & conuentione

60 Pauperes a collectis eximi de iure maiores nostri attestantur

61 Immunitas concessa ab oneribus ordinaria non includit

62 Ab officialibus immunitas concedi potest pauperi

63 Pauperes & lapsi facultatibus de æstimo delei.tur

65 In paupere uera esse putant nostrates qui uix de operibus suis ali potest & dietim ui uit

66 Ab oneribus personalibus pauper eximitur

67 Portionem pauperis exemptam alij de uniuersitate supportant

69 Ob paupertatem nouum æstimum conficitur

70 Si uniuersitas soluit sallarium pretori & una uilla Eximatur alie supportant onus exemptæ

71 Si per uniuersitatem mille singulo anno soluebantur superiori isque aliquam eximet alij non supportant onus illius portionis sed detrahitur desumma & minus superiori soluitur

73 In concessione immunitatis fit interpretatio contra concedentem

75 Opi. illam quod detrahant de summa & minus superiori soluatur ueram esse in supremo principe as-

firmamus licet alij aliter senserint
76 Erubescimus cum sine lege loquimur
77 Diuersa ratio diuersam reddit dispositionem
78 Licet unus Eximatur de uniuersitate remanet tamen ea uniuersitas
79 Princeps tertio non censetur preiudicasse
80 Princeps inferior, & uniuersitas, immunitatem concedere nequeunt nisi cum causa
81 Immunitas quæ caret. Clausula non obstante nõ ualet.
84 Princeps derogando in concessione immunitatis l.uacuatis. C. de decurio lib.x. uidetur preiuditio tertij derrogasse sed suo sic
91 Ob immunitatem concessam pluribus paucis ecceptis si illi pauci onus exẽptarum supportarent, iniustum foret & imposibile
92 Principem de Iure preiudicare iuribus tertij si de eius uoluntate constet posse admittimus
93 De eius mente an dicatur satis apparere quando in dispositione inserit clausulam, non, obstante.

PARS QVARTA

DE IMMVN. ECCLES.

1 Doctorib. utriusq; cẽusræ limitatur citata cõclusio. in Ecclesia ad collectas cõpellatur quando municipali censura sancitum est, quod bona obnoxia sint oneribus, & collectis, quia cum onus rebus, & non personis inuinctum dicatur, si prædia in Ecclesiam alienentur cum suo onere transeunt, authore Bar. in l. Ratio. §. fin. ff. de mun. & hono. In d. l. placet. in lect. C. de sacr. san. Eccles. in l. fi. C. de exact. trib. lib. x. in l. 1. C. de mul. & In quo loc. eo lib. in fi. Alex. in l. incola. ff. ad muni, Et in d. l. Ratio. §. fi. Abb. in c. quod clerici nu. 41. de for. comp. uersi. & pro hoc in c. non minus de im. Eccles. col. 4. uersi. Item ecclesiæ. Cald. in consi. 2. 9. censi. incip. statuto. perusino in consi. 7. an si statuto co-
2 lu. 3. in tit. de constit. & attestatur huiusmodi statutũ non esse contra ecclesiasticam libertatem cum aliud sit imponere onus rei. quod illi erat annexum antequam ad ecclesiam pertranseat & quod fraude cessante cum
3 illo ad eam perueniat (quæ in dubio non præsumitur) hoc enim onus extraordinarium pro publico bono & ciuitatis tuitione à statuto ordinarium induci potest,
4 ueram si onus iniungeretur bonis postquam ad ecclesiam peruenere, contra libertatem illius fieri censetur ut latius ipse prosequitur amouẽdo contraria que huic opi. obstare uidebantur urgentes rationes pro confirmatione huius. q. citat soci. in consi. 12 in 4. attestans hanc opi. esse comunem, opi. Barto. inualuisse affirmat

Bal.in consi.280,premisso in 2. Quam plures authores illam firmantes citat cur.Iu.in consi.68.nu.4.confirmatur ex prædictis per Bal.in Rub.ff.de rerum diuis. in uerbo ex his not.ubi si ordinat testator capellam
5 strui super predio oneri collectarum obnnoxio ui statuti non construetur capella absque comunitatis licentia, secus si predium liberum erat, & hæc opi. nedum communiter recipitur, At uera censetur per urgentes ra-
6 tiones à tot patribus citatas in locis supra citatis illa uiua ratione inter alias, quia onus personæ non est iniunctum sed rei quod à statuto ordinarium factum est
7 Quod quidem induci potest ut inquit Bar.in d. l.1.C. de superin.lib.x.Rursus res abnnoxia collectis est subiecta quamquam persona non subiciatur iurisdictioni statuti cui antequam ad ecclesiam deueniat onus iniun-
8 ctum est ut asserit Bal.in d.consi.280,Ideo hæc hipotheca per statutum contracta rem ipsam uidetur sequi quocunque uadat. Anch.in con.303.hoc statutum nu. 4.qui opi.Bar.in d.§.fi.approbat, Quam ueram esse attestatur Castr.in l.pen.C.sin.cen.uel reli.Mediante
9 fictione translatiua de tempore collectæ indictæ ad tempus statuticonditi illam firmat.Deci.in c. sanctæ mariæ nu.68. de consti.qui ad obiecta respondet, & latius loquitur, ad quem me reporto & magis commune testatur Barb.in consi 1.in 3.remanentque omnia obiecta eorum qui contrarium asserunt fusius traddit bom. de coll.Car.9.42.
10 Opi.contrariam firmauit Bal.sibi contrarius in l.placet in lectura in 4.not. C. de sacr.san.eccles.asserens

opi.Bar.in d.§.fi.esse falsam quia statutum hoc nisi à principe conditum sit onus extraordinarium, ordinarium inducere nequit immo est contra libertatem Ecclesiasticã nec pro futuris collectis aliquaobligatio cõtrahi potest in l.neminem,in auct.Item nulla comunitas.C.de Epis.& cleri.in uers.querit hic,& in uers. deinde expressius confutat.opi.Bar.in l. fi. C.sin cen. uel reliq.col.fi.uers.sed hic dubitatur hanc de iure ueriorem existimat castr.in d.l.placet,Et in l. 1 .nu.2.in fi.& nu.9.C.de epi.& cleri.consilium Bar. asserit fal
12 *sum esse Ias.in d.l.placet in lectura.1. circa finem & in l.fi.col.an pen.uers.2.facit & colu: pen.uers.non obst.C.de pact. Rom. in l. si publicamus. ff. de publi.*
13 *Prapal. in d.l.placet nu.77. testatur opi.Bal. contra Bar.esse ueriorem,& comunem hocque statutum per indirectum contra libertatem Ecclesiasticam fore asserit Abb.in c.fi.de uit.& hone.cleri.super glo. ibique Imol.nu.16.uers.extra glo.col.pen.felin.in d. c.san-*
14 *ctæ mariæ q.5.firmat sustentabiliorem, & ueriorem esse hãc opi.quia statim cum predia ad Ecclesiam perueniunt ab æstimo laicorum eximuntur, ne collectas alique onera subeant,plura citat quæ uideri possunt, latius in c.uerum nu. 19.de for. comp. prosequitur Card in c.propendimus in rep.col.20. uers. uenio ad tertium de senten.Excomun,Bal.in consi. 1 2.de generali nu 7.col.3.uers.& est uerum in 2. asserit opi. Bar.non ualere unam festucam,Quapropter, felin. in citato loco, quatuor casus de mente doct. considerat quos non ressero cum perspici ualeant, cui opi. assen-*

tit Soci.in consi.45.in 4.& testatur opi.Bar.in d.§.
15 fi.minime teneri,Quod ista opi.ægeat decisione summi pontificis exprimit Cald.in d.consi.2.in ti.de cens. dubiam etiam reddit cor.perus.in consi.205. nu. 6.in 1.quod Bar.in d.§.fi.loquitur de indeterminata præ-
16 statione ad quam ecclesia non compellitur,uult Ang. in consi.24.ecclesia.

In hac magna uarietate opi.ad hæreo opi.Bart.in d.§.fi.
17 cessante fraude,& illa ratione quia à statuto non grauatur persona clerici sed duntaxat bona obligat, illisque onus indicit iniciendo uinculum obligationis ut firmant Doct pro eo citati & ismet in fortioribus terminis circunscripto statuto loquitur in consi. 180. quia
18 non cogetur clericus ad collectas,sed predia illis affecta obnnoxia,quæ ob non solutionem onerum. occupabantur ab exactore fisci & distringentur pro ut supra platius diximus de bonis forensium in 2.parte in prin.
19 nu.ij.colloniue ac eorum conductores compellentur, secundum Inn.in c.postulasti.de for.comp.& Bald.in
20 d.l.Nunc sed periculum, ex qua declaratione cessat ratio Bal.in d l.fi.Feli.& aliorum asserentium personam non inueniri in qua obligatio fundari ualeat,quia formata dicitur obligatio contra bona uigore statuti citati,que incipit summere effectum cum indicitur collecta & retrotrahitur ad tempus statuti conditi dictãtis bona collectis fore obnnoxia quæ cum illo onere transeunt in clericum uel ecclesiam teste Castr.in l.ij. C.sin.cen.uel reliq.saluante Bar.ab.impugn. Bald.& aliorum,Contra.quam ab non solutionem collectarum

fit executio per accupationem & distractionem Iuris ordine non seruato sed executiue pro cedendo ut latius diximus supra in 3.par.in prin.num.7. uel colloni,& conductores cogentur ut dictum fuit & exprimit
22 Bal.in l.etiam.C.de execut.rei iud.col. pen. nu.28. *uersi.sed tu dices.*Et licet ex dictis Bal.Cald. Anch.so ci.& Ias.*citatorum pro hac opi.colligatur respondeo ad obiecta maxime* Deci.in d. c.*sanctæ mariæ.* Iñ *ex hac ratione ita declarata magis remota sunt omnia obstacula.*

23 Rursus *considerata temporum cõditione qua laici tot grauia onera supportare nequeunt quæ etiam pietatẽ respiciunt ob interesse pauperum suadet ratio ut* Ec=*clesia ad ea obligetur non ipsam dico sed eius bona* Iã *oneri collectarum affecta ut hæc & quã plura ad hoc propositum considerat.*Anch.in *consi.96. super dicto dubio.*

24 Porro *si esset* Ecclesia,*immunis ab oneribus prædio*= *rum in eam translatorum quæ uigore statuti citati il*= *lis obnoxia erant faciliter æstimum afficeret*; *si omnia predia in* Ecclesiam *alinarentur, & maximam resulta ret fisco præiuditium,at si maior illorum pars in eam deueniret,alij descripti multo plus grauarentur, quod iniquum esse uidetur & contra l.unicam.*C.*ut null.*Ex *dic.lib.x.maxime hoc in* Ecclesia *non est compatiendũ*
25 *cum sit cultrix* Iustitiæ *noliitque cum* Iactura *alterius locupletari & cõtra se patiatur fieri quod dictat æqui tas &* Iustitia,*ut latius multa effundens uerba conside rat* Anch.in Citato *consi.*Etquæ *etiam secutus est fe*=

L

fin.in d.c.ecclesiæ sanctæ mariæ colum.26.nu. 83.si
66 enim Ecclesia pro d.prædijs collectas soluet alij descri
pti facilius onus supportabunt quia quod diuisum est
in plu ibus portionibus facilius sustinetur Anch.in cõ
si.389.uisis.num.5,Quapropter dixit Abb.in c.2.de
67 Imu.Eccles.nu.16.uersi.4.quest.quod pro exem-
ptis onus collectarum per alios non est supportandum
quia iniustum est & forte impossibile,Et ut dixi gra-
ue damnum esset fisco quia carere posset subsidio colle
ctarum si prædia in Ecclesiam alienarentur unde ratio
ne huius præiuditij dicamus Ecclesiam teneri pro bo-
68 nis in eam translatis, uidemus enim statutum de iure
esse ualidum quod prædia collectis obnoxia in Eccle-
siam non alienentur,ne collectarum subsidio careat fi-
scus,ut attestatur Bal.in c.quæ in Ecclesiarum col.3.
de consti.quod dictum firmat Iasin consi.236: col.3.
uersi.hic.in 2.pari ratione concludamus Ecclesiam ad
collectas cogendam esse pro allibratis predijs, quæ in
eam peruenere,ne si æstimum defficeret ob alienatio-
69 nem terrarum in eam fiscus subsidio earum careret
Nec est afficere Ecclesiam oneri collectarum sed ipsa
bona iam obnoxia minutam est contra libertatem Ec-
clesiasticam,per indirectum, cum prius antequam in
eam peruenirent erat obligatio contracta,& hipothe
ca super bonis oneri affectis quæ transeũt cum suo one
re,ex quibus patet clare quomodo obiecta contra hanc
opinionem,illesa,remaneant, Non omitto quod Deci.
70 in d.c.sanctæ mariæ.nu.68.unico uerbo remouet obie
cta contra Bar.in d.§.fi.ut uera sint Quando appare

ret statutum illud fore in fraudem clericorum condutū quæ fraus cum non præsumatur ut supra diximus opi. Bar. preualet. & de iure uera censetur ut ipse latius ibi loquitur.

Lim. 7. 31 Limitatur septimo citata cōclusio per Ecclesiā cōuentatu de soluendo onera pro citatis prædijs quia ratione huius pacti cogitur, ut inquit Inno. in c. uerum de for. comp. guliel. & Bal. in l. neminem. C. de sacro. san. Eccles. quas si non soluit exactori licet authorita-

32 te propria illius bona occupare, ut in legato rei oneribus obnoxia, ecclesia facto firmant host. & Io. And. in d. c. uerum & felin. in d. c. sanctæ mariæ nu. 84. & Ias. in d. l. placet. in 1. & 2. lect. & Bal. in auct. sed periculum, & in l. fi. col. fi. nu. 9. C. fin. cen. uel reliq.

Lim. 8 33 Opi. citatā non esse ueram attestatur Anch. in consi. 109 contra fratres in fi. in ecclesia. seu fratribus minoribus sancti francisci qui de iure immobilia possidere nequeūt Nam si de facto detineatur, illa pro illis collectas soluere coguntur nec aliqua immunitate se possunt tueri. c. recolentes de stat. mona. Vbi possidens bona contra Iuris ordinem priuilegium perdit

34 & cum alijs tenetur similem in legibus subire disciplinam, fratres enim isti si bona aliqua detinent est contra suæ regulæ ordinem, quo fit ut aliqua immunitate

35 non gaudeant, Nam mendicantes nuncupantur ab omnibus at si possiderent immobilia non uocarentur mendicantes ergo non audiendis, firmat parp. in d. l. placet nu. 76. illa ratione quia de facto bona detinent.

Limi. 9 Limitatur ab Ang. in consi. 206. inter ordinamē

36 *ta, in bonis quibus indicta erat collecta soluen. de trien nio in triennium quia si in ecclesiam transeunt, & declaretur quid & quantum ecclesia est debitrix inquolibet termino durante triennio ipsa cogetur ad solutionem, quia retrotrahitur ad tempus collecte indictæ in confuso, quo dies mundum uenerat & late prosequuntur ipse exemplificando in collecta indicta uiuo testatore qui legauit bona ecclesiæ & post eius mortem declaratur prædicta collecta postquã illa in eam peruenere.*

37 *Obstant huic limitationi, quæ supra diximus. ecclesiã non teneri ad collectas quæ incertum habent præstationem quia postquam in eam peruenere non potest onus declarari in eius prœiuditium, immo amplius non durat, & ab eo eximitur ut firmant* Arch. Domi. *& ceteri in* c. 1. *de* Immu. *eccles. in* .6. *ergo non est. uerum quod dicitur* Ang. *hoc. onus testatore mortuo declarari posse in preiuditium ecclesie.*

38 *Solutio, citata per* Ang. *in d. consi. uera sunt quia collecta uiuo testatore iam erat indicta isque destinatus solutioni cuius bona erant illi hippothecata ex quo erat contracta obligatio que licet post eius mortem. postquam in ecclesiam peruenere declaretur nihilominus*
39 *ex quo succesit in bonis presentis tenetur ad debitum iam contractum ut habetur in auct. ingresi.* C. *de sacro. san. eccles. & firmat* Ang. *ibi infi. col.* 2. *uersic. sed ille, & cum dies soletionis iam cessisset, ad ecclesiam*
40 *pertinet illius oneris solutio, An in contrario aliter, quia collecta indicebatur postquam bona ad eam peruenerunt illaque declarabantur, quœ prius erat indeter-*

minata ,nimirum si cogi non potest quia sunt termini diuersi ergo non recte infertur illatio. C. papinianus
41 exuli.in fi.ff.de minc.nam nullus inficiatur quod ecclesia non cogatur ad preteritas collectas licet pro fu-
42 turis minime astringi ualeat pro prædijs ad eam peruentis nostri in l.incola.Vbi Alex.ff.ad muni.Bald.in d.l.placet col.4.nu.21.uersi.De clericis,& Bart.ibi col.4.Iac.Butrig.& Bal.in auct.Item nulla comunitas C.de epis.& cleri.in act.sed periculum.C.sin cen. uel reliq.Cano.in c. 1. de Im.eccles. in 6.Castr.in citato consi.423.ex puncto in fi.in 2.soci. in consi. 243.in 2.Et noct.per Doct.in locis supra citatis.
Limi.x Ista quæst.non extenditur ad emphiteotas eccle-
43 siæ cum faciat fructus suos,dato quod directum dominium sit ecclesiæ quia ressumit conditionem à persona non est contra hoc affirmat And.de Iser.in c.1.in tit. quæ sint reg.super uerbo & plaustrorum & nauium, quod dictum Approbat Alex.in consi.101.col.6. uersi.ergo si apps. 1. ratio redditur à Bal. in d.l.placet. nu.26.uersi.sed quid in emphiteota.quia res est illi descripta uel æstimo describenda,hancque opinionem firmat in l.1.col.1.uersi.sexto. C. de Iure emphi.in l.si pendentes §.sed quid doacarij.ff.de usufru.
44 Hanc limitationem dubium reddere uidetur Bar.in l. priuare.C.de excus.mun.lib.x.qui asserit emphiteotã ecclesiæ ad solutionem collectæ non compelli pro bonis liuellarijs ne aduplici grauetur onere soluendo censum & collectas quam opi.Parpa.in d l.placet nu. 73.approbare uidetur cum qua transit etiam Iaso.in l.2.nu.

31.C.de iure emphit.primam opinionem ueriorem es
45 se puto,illa ratione quia fructus emphiteota colligit
& cum persone indicatur pro rebus,inuenitur perso-
na subiecta à quo res summit originem Item cum sit
æstimo prescriptus uel saltem perscribendus cogitur
ad onuus.

Non obst.Citata in contrarium quia Bar. intelligit debet
in eo qui quolibet anno tertiam partem fructuum sol-
uit ut expresse dicitur tex.a si quid modicum solueret
nomine census aliud esset,Rursus quando bona allibrã
47 tur in æstimo minus æstimantur ob onus censum quod
soluunt quolibet anno & ad hoc considerant perequa
tores quia minores fructus percipiuntur ob censum
quam si libera essent l.pro locis ibique Bar.C. de anno
& trib.lib.x,ne quis ultra debitum grauetur, quo fit
48 ut emphiteota non dicatur grauari nisi unico onere,
habito respectu ad bona.quæ minus sunt æstimata,mi-
nori onere etiam grauentur unde cessat ratio de dupli
ci onere,

49 At cum hodie de consuetudine compellantur ad colle-
ctas ut firmat Alex.incitato consi.Bar.& Ias.in cita-
tis.locis.q transit.sine dubio.

51 Limi. Citatam quæstionm non uendicare sibi locum af
firmatur a Doct.nostris in rustico,seu partiario collo
50 nò ecclesie quia cum portionem seperatam,à portio-
ne ecclesiæ percipiat de bonis predictis congrpum est
quod procollectis grauetur,diuerse enim sunt persone
Teste fed.de sen.in consi.111.col.5.uersi. Item que-
ritur an rustici,firmat Bal.in consi.31.statuto ciuit.as

sen circa fi.in 1. Ami.in consi. 19.col.1.nu.9.Parpa. in d.l.placet nu.73.rationem citans quia cum ecclesia non compellatur ad collectas, consequens est ut si grauentur quod secus est in collonis priuatorum hæc ille.
Contra hanc Decis. uidetur Accurs. in l.sipenes.in uerbo recepta.c.de agri. Et cens lib.x.ubi colloni pro terra domini ad collectas non compelluntur ibique And. Barb. & Io.platen.& attestatur soci.in consi. 119.co. col.1.uersi.sexto In 1.Bal.expresse in l. cum duobus §.si in coeunda.ff.pro soci.in 2.noct.in l.placet co.4. uersi.Item quero quis illa ratione quia cum collecta in dicatur pro æstimo, eiusque sit sequela, æstimumque in domini personam perficiatur, is non collonus cogetur & ita de consuetudine seruatur.l.sine herede.§.lucius ff.de admi.tut. Ale.in l.neque stipendium.ff. de impēs hæc enim est rationabilis ratio cum collonus fructus
53 ratione laborum in cultura percipiat & si onere collectarū grauaretur duplici grauamine afficeretur, quod Iura non permittunt Alex. in d. l. neque stipendium.
54 Hanc opinionem ueram esse putamus indiferenter siue sint collōi ecclesie siue priuatorum nec ratio citata in contrarium per parpa.uidetur tuta, Quia diuersitas personarum inducit separationem, ideo cum pactio
55 nes sint separate Iura abhorent quempiam pro alieno debito grauari posse.l.unica.c.ut null. Ex uic.lib. x. Quapropter cum de consuetudine seruetur contrarium, q. est decisa.
56 Non obst. citata per federi.in predicto.consi. Quia in datio et gabella loquitur ad que onera ratione bono-

rum suorum tenentur in his met terminis est uera deci sio Bal.in citato consi.Idem Ami.in gabella & empto re fructuum & prediorum, Rursus exprimunt de colono soluente decimas, ad quas is de iure compellitur.
57 c.tua nobis de decim.Deci.in consi. 156.nu.4.ini.& etiam dominus ratione perceptionis fructuum, soci.in consi.268.col.1.in 2. At nos in collect is ad quas dominus in æstimo perscriptus solus compellitur, quo fit ut ressultent uarij effectus, Ex diuersitate rationis nec bona firmant illatio.d. l. papinianus exuli in fi. ff.de minor.
58 Postremo ad remouendam disceptationem, securiorē citant uiam nostrates. Quod predia non amoueantur ab æstimo alienantis nisi prescribatur alter idoneus in catastro, qui compelli ad collectarum solutionem ualeat testē Bar.in l.incola.ff.ad municip.& Bal.in auct.sed periculum.C.sin.cens.uel reliq.Castr. in d.l.placet in fi.in l.pen.C.sin.cens.uel.reliq.singas ergo. predium
59 quod est collectis abnoxium in ecclesiā alienari quæ pro futuro tempore conueniri nequit, non est de estimo nomen uenditoris delendum nisi ecclesia se obligat ad subeundum onera collectarum alias uenditor semper conuenietur ut inquit etiam Bald.in l.1.§.quod si nemo col.2.in fi.uersi.sed iuxta hoc.ff.auius uni. nomi.& imol.in c.fi.nu.16. uersi.melior modus de uit. & honesi.cleri.ubi facta alienatione in clericum alienans conuenitur non clericus.

Hucusque de ecclesia ac ecclesiasticis personis satis discuti mus.an á collectis sint immunes, nunc de secularibus ui

deamus.
Querendum est de paupere an à collectis immunitatem
60 consequatur Doct. intelligunt de illo, qui dietim eui=
uit & illius opera uix ali. potest, ratio in contrarium
citari uidetur cum nullus ab extraordinarijs oneribus
eximatur. l. omnes laici ubi notant Bart. C. de anno. &
tribus lib. x. inferres hac simplici immunitate concessa
61 ordinaria onera non includi. At Bar. in l. omnes la. 1.
C. d. ann. & trib. eo. lib. firmat pauperibus immunita=
62 tem per officialem concedi posse, & in terminis deci=
dit Bal. in auct. deffuncto in 12. uersi. & ideo C. ad ter
tul. Quod pauperes ad collectas non compelluntur &
63 sunt ab æstimo delendi. Idem quæ ad illos qui facultati
64 bus sunt lapsi asserit, & Expresius attestatus est in l.
etiam col. pen. uersi. mō uideñ. nu. 28. C. de Exe. rei.
Iud. Alex. in l. 4. §. actor nu. 17. ff. de re. Iud. Ias. in l.
auus neptis nu. 13. ff. de pact, And. de ist. & Mar. Af=
fli. in c. 1. super uerbo plaustiorum in tit. quæ sint reg.
guib. pap. q. 87. si uilla. nu. 4. Et. q. 400. an cæsus &
Ias. in d. §. actor nu. 21.
65 Hanc conclusionem esse ueram putamus in illo paupe=
re qui uix. de eius operibus & bonorum redditus ali.
potest, ut quia onera adeo sunt grauia quod non suffi=
ciunt omnia insimul iuncta pro eius alimentis, alijs si
ex operibus suis uita sustentaret, Crederent quod de
redditibus bonorum cogetur onera supportare, Et isto
casu de æstimo non esset dolēdus, quia cessat ratio, Ideo
& Iuris dispositio cessare debet l. adigere. §. quamuis.
66 ff. de Iure patro. à personali uero onere liberatur ut

inquit Bal. in consl. 410. queritur nu. 6. in. 5. Et data paupertate ut non cogatur ad collectas, quis illam portionem soluet. Bar. Ias. & omnes in d. §. actor firmant homines de uniuersitate cogēdos per. l. 1. C. de om. agr desert. li. x. ibique Alex. annotat.

Contrarium sentit Bar. in l. fi. §. mixta. ff. de mun. & hono. ubi nullus de Iure comuni onere alterius grauari potest. l. 1. C. ut null. Ex uica lib. x.

68 Solutio ex dictis Bar. ibi. nemo grauatur pro alio, sed uniuersitas sic nisi pacto, aut statuto. aliter constet ut si collector suscipiat affitium, quod pro defficicientibus teneretur ad collectas. d. . mixta, qui ab Allex. in d. §. actor nu. 19. Et. in l. 1. C. de om. agr. desent rat. lib. x. ita intelligitur alij pacto uel statuto, circunscripto ad portionem pauperum obligatur uniuersitas, Quapro-
69 pter per illos fit noua descripto, ut inquit Bal. in d. l. ii, Quam opinueram esse Bar. Existimat, quando onus toti uniuersitati foret indictum, secus si cuilibet de per se quia unus non grauatur pro alio in l. ij. C. de apor. publ. lib. x, approbatus Ab Alex. in d. l. 1. C. de om. agr. deser. Et in d §. actor. cum quo etiā pertranseunt cæteri Doct.

70 Ex his infertur ad not. q. municipali sancitum est censura comitatenses obligari ad salarium pretoris, si una uilla eximatur, an alie portionem illius Exempte supportabunt Iac. Arenen. Bar. & Ang. in l. ab omnibus. ff. de leg. 1. affirmatiuam partem stabilire. uidentur, Et Anch. in clem. pūti de cens. in consi. 10. uidetur efficaciter col. fi. ubi in oblatione á pluribus contracta

uno exempto cæteri grauantur.

71 Contrarium uidetur firmasse Specul. in tit. de cens. §. decem. S. quod si uniuersitas in omnia præstatione superiori per uniuersitatem debita, ut si is aliquem eximat alij de ea portionem exempti soluere non cogentur, dictum hoc approbat Io. And. in c. ij. de immu. Eccles. Guglicl. & Rom. in l. si unus. §. si cum mihi x. ff. de pact. guglie. Rat. Alber. & Ang. in d. l. si unus. §. si pactus

72 Anch. in cons. 260. in q. omne nu. 2. quia detrahitur portio exempti, & domino tantum minus soluitur, ut inquit Alex. in cons. 136. col. 5. uers. Imo. fortius in 2. Et henricus Boluc. in c. pastoralis ubi gloss. in fi. de

73 priuileg. & hoc immunitatis priuilegium contra concedentem interpretatur ut affirmant Doct. in locis citatis pro solutione huius. q. intricatæ. Ias. in l. auus nepotis nu. 9. ff. de pact. tres casus considerat, aut princeps cui illa prestatio annua accquiritur unum eximit & detrahitur de summam, & tanto minus illi soluent, quia contra eum concessio interpretatur ita uera sit opi. Specul. & sequatium, Aut uniuersitas immunitatem concessit, & alij soluunt partem exempti quia nõ potuit superiori facere preiuditium sed sibi tantum,

74 aut princeps eximit quempiam à salario pretoris & cæteri tenentur, quia non uidetur tertio preiudicasse. l. ij. §. si quis à principe. Et. §. merito. ff. ne quid in loco pub. Abb. in c. accedentes de præscrip. nu. 8. uersi. nũc quero quatuor casus considerat & quo ad terminos. q. Nostre concludit portionem exempti alijs accresere si à supremmo principe concedatur, secus si ab inferiore

nisi cum causa rationabili illum eximat quia á Iure potestatem uidetur habere, hæc dicta uidentur contradictionē implicare, quia supra firmat inferiorem immunitatem concedere non posse nisi Iura habeat Inperij, & infra asserit posse cum causa, intelligi potest, quod superior concedit sine causa, inferior cum causa, uel de inferiore qui Iura imperij habet, Illam contrarietatem citat feli. Ibi. nu. 20. Qui per nouem conclusiones hanc maximam discutit, Et tande si ab inferiore eximeretur uilla alij non grauantur, sed de summa detrahitur quando collecta uenit soluendo illi secus si à supremo pricipe quia indistincte seruanda est Et cæteri grauantur.

75 *Hæc distinctio uidetur contra opi. omnium Doct. qui firmant interpretationem summi contra concedentem si negotium ipsum tangit, quia quo ad sui preiuditium ualuit exēptio, siue sit superior siue inferior licet quo ad tertij damnum non, cum non uidetur iura illius ledere istam comunem opinionem esse attestantur Ias. in d. l. auuus neptis, & hoc est de mente Io. And. Butri, &*

76 *Abb. in d. c. ij. quos citat feli. in d. c. accedentes. Bal. uero in l. etiam nu. 29. uersic. sed pene. C. de execut. re. Iud. quam simpliciter feli. sequitur in d. c. accedentes uidetur dicere quod aut immnnitas conceditur ante cō tractum obligationem & alij de uniuersitate copelluntur aut post contractam Et tunc quia extimanti satisfactam esse uidetur non obligantur quia dicitur ille gratis remisisse, hoc dictum parum uidetur obstare questio. de qua supra quia Bald. nil citat, & erubesci-*

mus cum fine.l.loquimur l.illam. C. de coll. Rursus in casu diuerso loquitur à q.nostra.& in terminis Specu. supra citati, At possumus dicere Bal.in alio debito intelligendum.pro quo collecta erat indicenda quia si illæ eximant ante obligationem ex quo nullum uniuersitati resultat damnum,quia non erat Ius aliquod quesitum,alij coguntur soluere,si ergo post ortam obligationem concedatur immunitas & post distributam per indictionem collectæ non coguntur alij quia iste immunis non Efficitur in preiuditium oneris iam indicti ,hoc dictum nempe si uerum esse quæstionem nostram dubiam reddit,cum per id , alij non poterunt cogi pro parte exemptæ uillæ,quia iam debitum salarij pretoris erat contractum pro quo omnino erat indicenda collecta quod est contra opi comunem Doct in d.l. ab omnibus & alijs locis supra,uerum cum nil citet pro hac opi. quamquam eius authoritas sit magna non est probabilis Iuribus uulg.præterea in casu isto non erat collecta indicta nec distributa ut in cău Bal.ideo,&c.

77 Quapropter cum diuersa sit.q.nostra à.q. Specul.dispositio à iure diuersa sit.q.nostra à.q. Specul. dispositio à Iure diuersa redditur,& ex dictis maiorum nostrorum supra potest dici quod si uilla eximatur à salario pretoris siue á supremo principe siue ab inferiore aut uniuersitate ex causa legitima,ex quo onus colle-
78 ctæ obligat uniuersitatem quia remanet ea. licet unus eximatur ut inquit Bart.in l.ij.C.de apo.publi.libr.x. alij compelluntur ,ratio redditur,quia princeps & ut supra potuit ab initio uniuersitatem in toto grauare et

79 &c & uno eximere à debito citato, ut cæteri teneantur pro eo cum non censeatur prætori præiudicasse. Bar. Ang. & Castr. in d. l. omnibus Ale. in consi. 177. col. pen. uersi. licet secus in 2. Et hoc esse uerum affirmamus quando concessio immunitatis non peccat ex deffectu potestatis, At si esset inferior uel uniuersitas
80 quæ careret potestate concedendi immunitatem ut si absque causa legitima concederet non ualeret. Cur. sen in consi. 27. nu. 32. uersi. sed inferior, Deci. in c. quæ i Ecclesiarum nu. 29. de consti. Intelligamus, illum im
81 munem esse declaratur à supremo uel inferiore iura imperij possidente, uel à ciuitate libera, uel aliter de iure rite & recte cum clausula non obst. l. uacuatis. C. de decurio lib x. quia alias immunitas concessa non ualeret ut latios dicetur infra q. is. nu. 37.
At si immunis quis efficiatur in q. Specul. si onus aplica-
82 batur principi supremo, qui immunitatem concessit partio exempti de summa detrahitur. ne concessio pre iudicet aliis Castr. in d. l. auus neptis & ita loquitur specul. & uidetur intelligi Alex. in citato consi. 136.
83 ista declaratio non uidetur tuta, quia si comunitas sgrauaretur nunquam preiuditium tertij considerabile esset, cuius contrarium dicitur d. l uacuatis immunitatē
84 non ualere in damnum tertij, unde quando à principe supremo, uel alio potestatem habente, concessio ualida facta reperitur derogando. d. l. uacuatis, preiuditio tertij derogatum esse censetur ut infra citabitur q. 16. uersi. x supra firmatis nu. 3. ideo alij ratam exempti supportant: & concessio pro ut reperitur seruanda est

io. And. Abb. & alij in d.c. peruenit hoc casu conce= dens est consulendus si grauis est læsio ut ibi comprobat Appost. cap. tolos. decis 318. Item pone.

85 Vnde in paucis tot uerba stabiliendo, si superior concedat immunitatem cui soluenda erat quantitas pecuniarum detrahitur de summa portio exempti nec alij grauantur. idem in inferiore iura imperij habente & ciuitate franca Iudicamus, quando illis debitum erat soluendum, non obst. quod preiuditium tertij non esset considerabile si ceteri non grauantur Quia respondeo uerificari in præiuditio concedentis & non aliorum ea ratione quia contra eum fit interpretatio & uera

86 sit. opinoisto casu Specul. & sequa. & sgrauatur communitas ut per Alex. in d. consi. 136. quia emolumentum præstatur concedenti, idem in consi. 177. col. pe. uersi. licet secus nu 2.

87 At si inferior & uniuersitas eximeret quempiam á collecta cui quantitas superiori erat soluem. Ex quo illi non potest preiudicare alij tenentur ad portionem exempti, quia in sui damnum non superiori ualet. immunitas nec obiciatur quod inferior & uniuersitas nō

88 possunt immunitatem concedere ut dixi quia regulariter est uerum: at cum causa sic, puta si fabro illam concedatur ut inquit gloss. fi. in d. l. uacuatis isto casu non possit superiori præiudicare sed alij de uniuersitate grauantur, ut inquit glo. citata.

89 Huic considerationi licet uideantur obst. ea que dicunt Abb. feli. & alij in d. c. accedentes & Io. and. Abb. in in d. c. peruenit ut refferunt apost. cap. tolosu. Decis.

manca il 103

93 *Et si adhuc obiiciatur, uidetur uelle iuri aliorum preiudicare per clausulam non obst. in concesſione insertam ſine qua non ualet conceſsio. d. l. uacuatis cum ibi not. & infra dicemus, respondeo ſatis uerificatur in iure concedentis, contra quam fit interpretatio, & non contra alios ut dicunt doct. in d. l. auus neptis quia potius iuri ſuo quam aliorum uidetur princeps derogaſſe, & hæc de expreſſa mente Doct.* Elliciuntur *maxime Iaſ. in d. l. auus licet non ita diffuſe & plene ea diſcutiat, at ſi ſummam ei non, uenit querenda per conceſsionem immunitatis alicui date cum clauſula non obſtantib. nedum comunitati uerum alijs uidetur præiudicaſſe ut hi portionem exempti ſubeant per rationes citatas infra uerſi.* Ex *ſupra firmatis nu. 3. 4. in q. 16.*

M

1 Immunem á collectis nobilem esse exstimamus
2 Nobilis est qui feudum possidet
3 Dominos castrorum à collectis eximunt patres nostri,
5 Qui doctoratus insignibus ornatus est etiã quod ortus sit plebeius est immunis à collectis quia nobilis.
6 Idem de consiliarijs etiam si ter,uel bis soluerint
7 Etiam si ab offitio sint amoti
8 Ad eorum uxores immunitatem extendimus ipsis defunctis,etiam quod uir sit plebeus si uxor est nobilis.
10 In his qui ruri degunt immunitas porrigitur
11 Cincinatus dictator Ellectus deposito aratro Romam proficiscitur,ac hostibus fugatis ad arratrũ reuersus est.
12 Agricultura fauorabilis est ut instrumenta ad illam deputata pignorari prohibeantur & contrafacien. puniuntur.
13 Nullus à collectis quæ per æs & liberam indicũtur nõ eximitur
14 Talee à collectis differunt
15 Nobiles de consuetudine in patria del finali non cogũtur ad onera
16 Nobiles non eximuntur à collectis per supremum principem indictis uniuersitatibus.
17 Nobiles pro predijs tributarijs onera subire cogũtur

contra guid.pap.

18 *Mutata persona mutatur rei conditio si personæ non rei affecta est.*

19 *Res obnoxia oneribus ad quemcunque transit cum illo onere uadit*

21 *Nobilis pro predijs acquisitis in uilla ad collectas ibi indictas per rusticos compellantur*

22 *Maiora onera sunt in uillis quam in Ciuitatibus.*

23 *Ad onus capitatur duntaxat rustici grauantur*

30 *Ciues licet acquisiuerint prædia in uillis ibi æstimatis non eximuntur à solutione onerum ibi indictorum de Iure comuni*

31 *Nisi de consuetudine aliter constet uel uniuersitas illa consentiat*

36 *Bona descripta in æstimo sunt obligata pro collectis*

37 *Supposita enim sunt cuidam seruituti*

38 *Onus rei annexum non amouetur per alienatus rei*

39 *Ex prescriptione bonorum in æstimo quidam quasi cō tractus uidetur initus cum uniuersitate de soluendo ibi collectas à quo non potest recedi per unum inuito altero*

44 *Munera ciuilia quæ sint*

45 *In partibus lombardiæ acquirentes bona in uillis ea statim æstimo ubi acquirens degit ascribit, ibique collectas subit*

46 *Doctor.ll.immunis est à collectis cum sit nobilis*

47 *Vulpianus nobilis & nobilissima.ll.nuncupatur*

48 *Scientia redditur quem nobilem*

49 *Doctor.ll.Illustris uoccatur.*

50 In eo qui actu docet scientiam restringimus
52 Est probabilis non necessaria authoritas doctoris
53 Doctorem à collectis immunem esse attestamur si is in examine rigoroso & non aliter insignitus sit.
54 Lex medicos. C. de proffes. med.lib. x. in doctoribus qui actu docent scientiam intelligendum afferimus contra guid.pa.
55 Roma comunis patria opinatur
56 Doctor Romæ scientiam docendo ueram scientiam di citur interpretari si aliunde adulatrinam
57 Opinionem illam de doctore à collectis exempto in eo qui actu legit, est que scientiæ eminentioris declara mus ueram esse non aliter
59 Aduocatus indoctus non includitur appellatione ad-uocatorum
60 Medicos á collectis eximi affirmamus
61 Medicinam dignitatem esse asserimus
62 Medicos nobiles esse affirmamus
63 Maioris sunt conditionis quam legib.doctores
64 Obstetrices quæ dolorem dentium, aut auricu larum curare solent uocantur medici
68 Consules, presules, secretarij consules & officiales à collectis quæ per æs & solidum indicuntur non es-se immunes credimus
71 Qui duodecim habet filios ab oneribus collectarum & alijs oneribus est immunis
73 Hanc opinionem esse comunem attestatur Io.de Anna & bologni.
74 Immunitatē à Iure concessam habenti duodecim filios

extingui patre deffuncto, arbitramur

75 *Immunitas quæ á* Iure *concessa patri comperitur duodecim filios habenti, illi ob filios, & non é contra conceditur.*

1

Verunt Doct. quid de nobili, an immunis sit de Iure comuni si loquimur de eo cui feudum fuit concessum & habet mærum & mixtum imperium ac omnes Iurisdictiones affirmat And. de Iser. in ti. de feud. de cap. qui cur. uend. circa primum, hunc esse ab oneribus collectarum immunem etiam quod ortu non sit no
2 bilis, quia feudum de quo inuestitus est reddit illum nobilem Guid. pap. Decis. 385. quid autem talis enim nobilis existimatur à Bal. in consi. 129. factum prepo
3 nitur nu. 4. in 2. Decidit Cassa. in consi. 64. num. 6. & in omnis castrorum annotat Cor. Peruf. in con. 194. nu. 9. 10. in 4. Idem de alio nobilior tu. qui nobiliter
4 uiuit licet feudum nō possideat firmat Guid. pap. Decis. 384. sed id, & Decis. 88. sed quero col. 3. uersic. multo magis, Item doctores plebei, qui post insignia
5 doctoratus adepta nobiles efficiuntur si nobiliter uiuāt à talis eximuntur & idem in consiliarijs parlamenti
6 delphinalis tam comuni Iure quam de consuetudine ibi uigente decidit Deci. 376. in generali nec dicuntur si
7 bi preiudicasse, etiam quod bis uel ter soluerint Decis. 387. Sed quid & hoc extenditur ad remotos ab officio Decis. 377. quid ergo. & in consi. 217. omissa. nu. 4.
8 hec uera sunt nedum quo ad ipsos uerum & ad eorū uxores illis deffunctis ut in Decis. 379. etiam quod uir

esset plebeus.dummodo uxor sit nobilis.q.380 . qui
9 *autem.*
10 *Amplia ut uerum sit in eo qui in uilla degit,ruralia que exercet,quia nobilitatem non perdit apud antiquos ciuibus nobilibus imputabatur agricultura,ut de*
11 *cincinato apud liuium ceterosque historicos legitur, qui creatus à senatusconsulto* Ro.*dictator missis nuntijs ut hæc nunciarent illum cum bobus arrare inuenerunt is ergo deposito arratro* Romam *profectus est dictaturam suscepit , hostes deuicit finitoque officio ad arratrum redijt ; Quapropter adeo fauorabi-*
12 *lis iudicanda est agricultura ut neque boues* Instrumē*taque id illam deputata pignorari ualeant nec distrahi,*Et *qui contrarium attentare presumpserint in quadruplum mulctantur,oblata restituunt infamia notantur omnia deuersioneque imperiali puniuntur,in auct. agricultores.C.quæ res pigno.obli.passit,* Ideo *& cultoribus fauēdum est* Bal.*in auct.ad hæc in 2.noct.C.de usur.latius à* Cor.*hæc citata sunt in consl.* 155. *nu.4. in 1.*
13 Hanc *decisionem* Guid.*pap.& Cæss.in locis citatis in collectis quæ per æs,& libram indicuntur,non esse uerum puto quia nemo ab istis oneribus excusatur nisi.l. statuto.auth.consuetudine eximatur.l.omnes la.ij. ibique* Doct *.C .deam. &* Trib.*lib.x.cogitur enim quisque soluere collectas iuxta facultatem sui patrimonij. l.Indictiones.3.eo.*T*it.& de hoc non ambigitur , & remotis obiectis clara redditur consl.* Non *obst. ergo*
14 *tot* Decis.Guid.*pa ,quia non in collectis quæ per æs,*

& libram indicuntur loqui uidetur, sed in taleis quæ pro focis aut alijs oneribus indicuntur, & uigente consuetudine in illis partibus, in qua magis uidetur se fundare, diuersa enim sunt hæc onera & diuersa est consuetudo ut dicetur infra.

Non obst. ea quæ citat Cass. in d. consi. 64. qui licet loquatur in collectis citat tamen Guid. pap. in d. Decis. qui in diuersis oneribus loquitur & cum nil aliud ad hoc propositum citet de eo non est curandum. d. l. illam. c. de collat. est uerum quod Guid pap. Decis. 87. si uilla annuere uidetur quod talee quæ indicitur per æs & librã in plerisque locis indicuntur ut in Briansonesio & alijs, in quam pluribus & etiam per capita fit distributio, ut Grationopoli, & ita se habet consuetudo, Quia respondeo quod in patriã delfinali ubi Decis. emanarunt talee non indicũtur per æs. & solidum ideo nobiles eximuntur in alijs locis si per æs & libram indicũtur, & ab illis eximuntur nobiles, illud est uigente consuetudine in illis partibus & de iure comuni contrarium est uerum ut ipsemet fatetur in citata Decis. 87. si uilla, de mente Bar. in leg. 4. §. actor. ff. de re iud. Et hanc. opi. de iure ueram esse existimo.

16 In hac conclusione crederem quod si uniuersitas indicat collectam pro oneribus in ea occurentibus regulariter dominos castrorũ & pagorum grauare nequeat, cum in superiorẽ imperium non habeat ut firmat Cor. in citato consi. 194. in 4. At si superior uniuersitati collectam indiceret quæ distribuenda sit super bonis, & iuxta patrimonium cuiusque Domini Castrorum

cogi possent & ita in partibus lombardiæ seruatur ut ad onera, quæ per supremum principem indicũtur nemo siue sit nobilis ortu, siue ex feudo quod possidet excusatur.

Lim. 1 Præsuposita conclusione Guid. pap. Cass. Pro uera qui mihi dubitabilis uidetur, limitatur ueram non
17 esse in prædijs prius collectis obnnoxijs, quæ translata fuerunt in nobiles, cum transeant cum suo onere suaque causa. l. pen. l. fi. C. sin. cens. uel reliq. annotat Cur. iu. in consi. 174. col. 1. & plenius scribit Ias. in consi. 83. in 3.

18 Huic limitationi obstat Decis. Guid. pap. 354. ubi si predia registrata & tributaria transeũnt in nobiles cõditionem illarum sequuntur, quia ex mutatione personæ mutatur rei conditio, Barto. in l. paulus in fi. ff. de acq. hered. firmat etiam Decis. 372. & in parlamento del finali ita reffert fore decisum.

19 Hanc opinionem de iure non esse ueram arbitror quia cum onus sit rei annexum ad quemcunque transeat res cum illo de necessitate pertransit nec à re amoueri nequit ut declarat Cur. Iu. in Citato consi. & plenius Ias.
20 in d. consi. 83. Non obst. quod mutata persona mutatur priuilegium quia id persone erat annexum, ideo si Ecclesia uel respublica transit in priuatum priuilegiũ perdit quia personam respicit aliter si onus rei sit annexum, ut in casu nostro quia ad quemcunque res transit, cum illo transit onere.

Lim. 2 Et in casu quo nobilis ad collectas compellitur si in
21 castro aut uilla prædia allibrata possideat, quæ in com

fuerunt alienata, iuxta æstimum ciuitatis, non castri,
22 *aut uillæ collectas soluet, nam maiora sunt onera, quæ comitatenses soluunt, quam quæ ciuibus indicũtur ra-*
23 *tione capitationis ad cuius onus duntaxat rustici gra uantur.* l. unica. C. de cap. ciui. cens. exim. libr. 11, Et
24 *aliorum onerum, quæ in uillis occurunt, quæ grauio- ra sunt* Bar. in l. 1. ff. ad muni. Cor. in consi. 155. nu. 10. ij. in 1. Calca. in consi. 101. nu. 1. cum seque. hãc opi. firmasse censetur Bar. in l. 2. in 2. not. C. de præd. & om. naui. lib. 11. not. inquit ipse pro illis, qui rusticorum prædia emunt, quæ maioribus oneribus sunt ob noxia, ut non teneant nisi pro hic rebus tãtum, Et hoc
25 *cessãte fraude ut maiora onera rusticus euitaret, quia sibi opitulatur,* Bar. In l. 1. c. de nau. non excus. li. 11. in l. ordine. §. in fraudem. ff. ad muni. Bald. in l. sacro- sancta in fi. C. de Sacr. San. Eccles. nouissimeque ap- probat Flor. in l. si quando. in prin. nu. 21. C. und. ui, ubi si in casu isto ciuis ad collectas rusticorum nõ com pellitur pro bonis cum eis æstimatis, multo magis nobi lis quia ipsa nobilitas ualde prodest.

Istam opinionem semper dubiam putauimus quia cum sit
26 *res iam allibrata æstimo rurali, & in nobilem aliene- tur transit cum suo onere ut si ad onera, quæ in castro aut uilla indicuntur compelli ualeat nec quicquam ei ciuilitas aut nobilitas confert.* l. alienatio. ff. de cõtrah. emp. l. in uenditione. ff. de actio. Emp. firmat Abb. in c. non minus col. 5. de immu. Eccles. uidemus & in foren
27 *sem qui de iure comuni ad collectas pro bonis aliunde possessis compelli nequit tenentem prædia in alio loco*

registrata, ibidem ad collectas obligari ut supra diximus in 2. parte in 2. limit. nu. 1. idem iudicandum est in ecclesia ut supra in 4. par. lim. 5. nume. 50. dictum fuit. Cur. Idem affirmare non audeamus in nobili maxi
29 me cum illam approbet Ias. in consi. 83. in 3. & Cur. Iu. in cons. 42. nu. 5. Et quamquam is pro ciuibus con
30 suluerit ex ui quorumdam capitulorum id contigisse attestatur dum nititur remouere rationem, quod res transit cum suo onere; illam non urgetur in casu suo;
31 ob Capitula firmata à summo pontifice ciuibus parmē rursus & ob inueteratam consuetudinem cuius uigore ciues pro bonis æstimo ruralium alibratis nunquā coacti fuerunt ad solutionem collectarum cum rusticis aliquando circunscriptis capitulis & consuetudine ap
32 probat opi. istam quod hi cum rusticis compellantur ad onera iuxta æstimam eorum illa ratione quia res cum suo onere pertransit hanc opinionem Calc. in d. consi. 101. sectatus est, qui licet pro ciuibus ius dicat culpa comitatensium euenit, qui ciuilitati consenserunt
33 ut inquit ipse ibi nu. 4. uersi. non obst. aliter ob ciuilitatem adeptam à ruralium æstimo non eximerentur, cui bona sunt perscripta, nec hoc principem uoluisse di
34 citur. l. ij. § merito. & §. si quis à principe. ff. ne quid in loco pub. firmat Bald. in consi. 138. penitius in 1. & in consuetudine si extaret; quæ idem quod consensus
35 operatur tradit is met in consi. 119. consuetudo eo uolu. Alex. in consi. 148. in 6. cui opi. adheret. Rub. Alex in consi. 9. nu. 10. ij. ubi nobiles de bobis coguntur ad collectas indictas ab oppidanis ibidem possessis;

36 Confirmatur, quia cum de iure comuni res descripta æstimo sit obnnoxia pro collectis indicendis l. imperatores. ff de publi. l. 2. l. omnes auct. sed periculum. C.
37 fin. cen. uel reliq. est cuidam seruituti supposita nõ potest alienari in nobilem sine onere soluendi collectam,
38 quo finito utitur Ias in citato consi. 83. Porro onus illud est rei annexum nec per alienatione in nobilem eradicari nequit ut non subeat nobilis id cum rusticis: sicut ante solitum erat solui ut supra diximus. Nam in
39 ter uniuersitatem, & perscriptum ratione descriptionis bonorum æstimo, dicitur cellebratus quasi contractus de subeundo onera in loco ut inquit Bar. & Bald. in d. l. placet. col. 4. uers. de collectis. C. de sacr. san. Eccles. glo. & Bar. in l. incola. ff. ad municip. Bald. in l. ct col. pe. nu. 28. C. de executio. rei Iud. uersi. Item habentes Anch. in consi. 352. pro intelligentia in fin. Rub. Alex. qui concordantes congerit in d. consil. 9. nu. 7.
40 in præiuditium ergo huiuscemodi oneris non potuit fieri alienatio in nobilem, ut non compellatur ad collectas, quæ in uilla indicuntur quia esset recedere ab il-
41 lo quasi contractu inuita uniuersitate quod iura nõ admittunt l. de consensu. C. de resin. uend. nec superior
42 per ciuilitatem aliquibus concessam dicitur præiudicasse castro in quo sunt allibrata bona, quominus illi ciues de nouo creati subeant onera in loco ubi bona eorum sunt æstimata ut inquit ipse.

Et ab hac opi. non recedendo quæ de iure uerior censetur Non obst. citata in contrarium & quod esserit Bar. in
43 d. l. 2. Quia pro hac opi. citari potest, nam sumit ibi

43 argumentum quod qui emit bona rusticorum maioribus oneribus obnnoxia, non grauantur nisi ratione illorum quæ ad eum peruenerunt, Et probatur in d.l.2. ergo & iste nobilis cõpelletur ad collectas, quas cogebatur alienans pro rata bonorum, quæ ad eum peruenerunt & sic ad indictas iuxta æstimum uillæ.

44 Non obst citata per eundem Bar. in d.l. ordine. §. in fraudem Quia de muneribus ciuilibus sensisse uidetur ut loquitur tex. & quæ hæc sint exprimuntur in l.1. ff. de mun. & bon. & alibi.

45 Opi. supra citatam putaram saluari posse in uilla quæ collectam indicit iuxta estimum castri uel ciuitatis quã non subeunt oppidani nec ciues in partibus lombardiæ maxime in statu pallanorum etiam si rustici addiungant illi collectæ aliam maiorem ob onera quæ in uillis sunt maiora ut diximus, Nam facta alienatione prædiorum in uillis consistentium in oppidanum, uel ciue is subito ascribit ea æstimo loci ubi degit & cum eo onera subit non cum rusticis ut prius alienans subibat & hoc casu res non transit cum suo onere ut collectam indictam a rusticis soluat.

Qõ.4. Nũquid Doctor legũ onere collectarũ grauari ualeat si nobilitas quam eximit is immunis efficitur cum 46 sit nobilis, ut inquit Accurs. in uerbo societas in l. societas. §. societas. ff. pro soci & plus nobilis nuncupatur, quam si genere ortus esset ut inquit Cin. in l. proui 47 den. C. deposit. quia scientia reddit illum nobilẽ Alex. in consi. 2 13. nu. ij. in 6. Icirco Vulpianus nobilissimus 48 appellatur in l. dicemus in fi. in l.2. §. fi. ff. de excus.

tut, plura cumulantur per Cass. in catalog. de gl. mun. in 8. par. x. consideratione quam approbat Soci. Iu. in consi. 39. nu. 26. in 2, qui quam plures prerrogatiuas quam doctores consequūtur citat latius Alex. in leg. 1, in prima add. c. de dignit. lib. xij. Feli. in Rub. de mag.
49 *fortius illustris uocatur, ab Ale. in l. centurio nu. 23. uersi. quinimo. ff. de uulg. & pup. Quapropter si nobilitatem in immunitate consideramus & is immunis iudicatur, affirmat Barto. in l. medicos. C. de profess. &*
50 *medi. lib. x. ubi annotat ex illa. l. Doctores. ff. de iure immunitatem ab oneribus patrimonialibus nācisci, approbat Franc. de Alber. in suo consi. punctus talis est mater cecchinus, Ale. in d. l. 1. Car. & Imol. in clem. 2. de magi nu. 37. Odofred. in l. 1. C. de mun. patrim. lib. x. & Accur. in l. his oneribus in uerbo angariarum & in l. sunt munera in uerbo principali. ff. de uacha. & excus. mun. citat. d. l. medicos, ubi excipiuntur specialiter ut firmat ipse in uerbo muneribus hanc partem tenet Odofr. in l. 1. c. de mu. primo. lib. x. & in citata. l. medicos & testatus est ueram esse Guid. pap. Decis. 388. quo uero, & in deci. 88. in qua non fuit. q. decisa sed in d. q. 388. conclusam fuit, hos esse immunes, Alciat. in prati. iud. 1. par. uersi. perso. quae. conuen. non poss. Caris. 46.*
51 *Quam opi. comperio restringi á Bar. in d. l. medicos, & in l. unica. C. de muli. & in quo loc. col. 4. uersi. fallit in Doct. lib. x. in his tantum qui actu legunt, at si non legerentur immunitatem non consequuntur*
Cōtra quam restrinctionem insurgit Guid. pap. in unaq;

Decis. asseuerans Bar. *non recte sensisse cum. d. l. me-*
52 *dicos indistincte loquatur*, Item *quia nihil citat con-*
si, non est illi credendum licet eius auctoritas cum sit
53 *probabilis, non est tamen necessaria ut inquit* Accurs.
in l. 1. C, de lega. quinimo si Doctoratus *insignia susce*
perint in rigoroso examine procurationisque officiũ,
non exerceant, licet actu non legant immunitatem na-
iscuntur ut latius prosequitur:
54 At Bar. *ab hac impugnatione deffendi posse non ambi*
gimus quia licet is secũdum eum nil citet, uidetur eius
opi. approbari in d. l. medicos in fi. citata per Bart. *ibi*
multos instituant id est instruant, quæ de his que legun
tur intelligenda est cum ad proxima ueniat continua-
tiue, Abbas Parp. *in d. l. placet. nu. 66. ex qua conside*
ratione tolluntur obiecta incontrariũ citata per Guid.
pap. primum, quia d. l. medicos non loquitur indistincte
sed de actu legentibus: secundum quia Imperator *ibi.*
in fi. hoc expressit, tertiam quia citando. d. l. medicos
quæ hoc probare non uidetur Barto. *loqui sine lege*
quartam quia d. l. sancimus de oneribus personalibus
intelligitur à Bar. & Bal. *ibi fortificatur ista opi.* Bar.
ex decis. Accurs. & *eiusmet in l. sed & reprobari. §.*
amplius. ff. de excus. Tut. *ubi actu legens in urbe* Ro.
55 *est immunis quia comunis patria opinatur* Accurs. *ibi*
in uerbo. remisionem intelligit immunitatem in sua
patria nanciscі cum quo pertransit Bar. *ratio redditur*
56 *quia* Romæ *legendo ueram docet scientiam at si aliun*
de legeret adulterinam nuncupatur, quam rationem
impugnat ibi Iac. *arenen.* & Bal. *attestantes ubicunque*

legant immunitatem consequi, cum sit suæ patriæ de-
57 cus si eminentioris sint scientiæ, Quapropter inferi
potest doctores non esse ab oneribus huiusmodi immu-
58 nes nisi actu legat & sit sciētiæ eminentioris, alioquin
indocti non eximuntur ut dicimus de aduocatis indo-
59 ctis qui appellatione aduocatorum non includuntur ut
sentit Accur. in l. 2, C. de postul. Aduertendū est quod
restrinctio Bar ex alio non uidetur uera, quia si est no
bilis ut dictum est consi. non requiritur quod actu le-
gat, cum sola nobilitas eximat illum ab oneribus, dum
Qō. 5. modo sit eminētioris sciētiæ. De medicis ut à colle
ctis sint immunes uidetur tex. d. l. medicos, Et tradit
60 Guid. pap. Decis. 394. de medicis, asserēs semper ui-
disse ab oneribus illos immunes perseruari Ex eo quia
sunt constituti in dignitate, cum medicina sit dignitas
61 ut firmat Alex. in consi. 15. col. fi. in consi. 94. col. 2.
62 uersi. sed ita est in 1. & cum insignia doctoratus susci
piant publice nobiles nūcupari possunt ut inquit Bar.
in l. fi. C. de decurio. lib. x. Quinimo legum Docto-
63 res peioris conditionis esse existimantur quā medici,
quia hi ubique habent potestatem à Iure docendi scien
tiam ex qua immunes efficiuntur quod secus est in ff. do
ctoribus ut per gl. & Bar. in d. §. amplius Alciat. in d.
prat. ubi supra.
Ista q. uidetur dubia cum eorum scientia ars mecanica re
64 putetur hi enim obstetricibus equiperuntur quæ cer
tam corporis partem curare solent ut dolorem dentiū
& auricularum ut asserit Bal. in l. 1. C. mand. appro-
bat Alex. in d. consi. 15. uidetur probari hæc consi. in
l. si

l.si duobus in prin.ibi medicos autem & obstetrices,
65 *C.comu.de leg.1 bi equiperantur & glo. in c. non sane in uerbo nec medico* 14.q.5.*annotat* Spec.*in* Tit. *de salario,§.postremo in prin.*At *prima pars est te-*
66 *nenda per ibi citata & obiectum uerum est in medicis qui insignijs doctoratus non decorantur, quia & si medicos nuncupari solent ut exprimit.l.1.§. medicos.ff. de uar.&* Extraordi.cogni.& Bal.*in d.l.1.C. mand. col.ij.uersi.quid de medico,& testatus est* Bar *in d.l.*
67 *medicos in doctoribus aliarum scientiarum qui immunes sunt á collectis alias si doctoratus insignijs careant non eximuntur ab eis uel potest responderi quod illa equiperatio de medico & obstetrice uera est quo ad ibi expressa in alijs non.*
68 *Quid consulibus secretarijs& præsulibus* Guid.Pap. Decis.393.& 398.*eos esse immunes à subsidijs atte*
69 *statur in consiliarijs,Ciuitatibus, & officialibus hoc idem esse affirmat.*Bar.*in l.1.C.de immu.nemi.* Conced.*lib.x.qui ab extraordinarijs patrimonialibus excusantur non ab ordinarijs.l. xact.C.de exact trib.li.x. quid de filosofis gramaticis oratoribus & de filijs ac uxoribus citatorum supra* Alciat.*in d. prati. in præ. loco decidit credendus istos omnes non excusari à collectis quæ indicuntur per æs, & solidum cum quispiã pro rata facultatis patrimonij sui cogendus sit onera sustinere ut supra latius diximus ita de consuetudine*
70 *in partibus nostris seruatur,quæ uti potēs in istis oneribus est attendenda ut sepe dictum fuit, sicut in partibus* Guid.Pap.*seruatur, illa de non soluendo onera per*

ſupra Citatos.

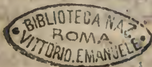
Quæſt.6. Quærunt ſexto maiores noſtri, an habens duo
71 *decim filios ab iſtis collectarũ oneribus eximatur. l. ſi quis decurio. C. de decurio li. x. hanc. q. uidetur decidere, quam approbat Bar. ibi & in l. ſemper. §. legem. ff. de Iur. immu. ubi numerus duodecim uel ſexdecim filiorum Excuſat quem à collectis, & licet ibi expreſſe dicat de 16. ſic ibi contingerat de facto, ut Accur. in uerbo ſexdecim declarat. in d. §. legem, hanc opi. eſſe uerã atteſtantur And. de Baru. Ang. & Io. platen. in d. l. ſi quis decurio, & Anch. in c. 1. de cenſ. Guid. pap. quæſt. 401.*

Contrarium firmat Bal. in d. l. ſi quis decurio, & declarat
72 *illam. l. Veram eſſe ratione cuiuſdam ſpecialitatis curæ officij, pro qua opinione uidetur. l. neque. C. de mũ.*
73 *patri. li. x. quæ generaliter diſponit ergo generaliter intelligenda eſt, l. de prætio. ff. de publici. & iſtam opinionẽ late tenet Egidij Thom. in ſuo tracta. de collectis char. 292. uerſ. numerus liberorum.*

Opinio Bar. ſupra citata eſt, omnino tenenda cum de iure ſit uerior per adducta in ea & quam uti cõem ſectatus eſt Io. d'Anan. in conſ. fin. Circa dubium Vbi Bologni in addi. nu. 6. uerſic. circa cuius deciſionem Corrui. in epitho. 2. parui. cap. 8. nu. 1. Viuius in lib. primo ſuarum opinionum communiũ opinione. 226. ubi atteſtatur de cõi. & quia multa citantur à prædictis patribus cum poſſint circunſpici non recẽſeam. ad iura quæ in contrarium citata ſunt patet reſponſio ex firmatis in prima opi. Et latius citantur per Anan. in prædicto

consilio quam opi. approbat Soci. in consi. 84. in prin. in uersi. & ultra. in 3. qui asseuerat, hanc immunitatē
74 *defuncto patre extingui, quia à iure patri conceditur ob filios non e contra. l. si, C. de his, qui num. liber. lib. x. & plura de ista immunitate ob numerum filiorum ponūt. Egid. Thoma. in loco s̃ proximo citato & per Ioh. Bapti. Plot. in Repertorio ad. l. si quando. C. unde ui super decreto dominij mediolani sub rub. de immuni. & iure. xij. liber. ad quos lector: remitti pōt cum satis hanc. speciē in immunitatis ample tract.*

N 2

Quæst.7.

1 QVI nũquam soluit onera collectarum põt se tueri ut in futurum nõ cogatur ex præscriptione.40.ann.& nu.2.

3 In pscriptiõe.40.an.alliẽatio tituli suffic.

4 Non esse uerum in publicis functionibus cæsari debitis nisi debitor titulum inualidum demonstret & se tueatur citata præscriptione testatur Alex.

6 Qui non fuit exactus per.20.annos immunis à collectis creditur immo per decennium & nu.7.

8 Consuetudo collectandi à iure speciali inducitur & spatio decennij cõcluditur eo modo præscrip. libertatis ad uersus collectas

9 Ad præscribendam libertatem aduersus collectas tẽpus ann.c.non requiritur ut communis est opi. Et nu.10.11.12.

13 Præscriptus aduersus pedagia tempore ann.40.concludi asserimus si delibertate agitur, si de exactus maius tempus requiritur. & nu.14.

15 Libertas est fauorabilis, seruitus odiosa,

16 In præscriptione 40.ann.aduersus collectas non requiritur interpellatio comunitatis debitori, at quod is tantum sit uoccatus ad solutionem cum scientia & patientia comunis,& nu.17.18.

19 Quod de interpellatione diximus in actibus uoluntarijs & meræ facultatis uerum putamus.

20 Data mala fide debitoris non procedit præscriptio:

40.ann.ut comuniter à patribus nostris recipitur contra Bald.Ias.& Rub. Alex. & usq; ad nu.31.

21 *Canones in dominio imperiali si de peccato agitur seruantur*

24 *Bonam fidem ex possessione.40.ann.à iure præsumi affirmant patres nostri*

25 *Debitorem ius ad se pertinere ignorantem non excusamus*

28 *Oneri non leuandi sal spatio longiß. temporis non præscribi asserimus data mala fide debitoris.*

29 *Homines ab initio nati sunt liberi*

30 *Præscriptio libertatis seruitutis rusticæ spatio ann. decem completur absque bona fide urbanæ uero nõ si bona fides absit.& nu.31.*

32 *Hæc quæ de præscriptione citauimus nedum in debitore,uerum & in eius herede uera affirmamus*

33 q.9.. *Qui in æstimo perscriptus non comperitur licet predia poßideat pro quibus exactus nunquam fuit,licet pro alijs allibratis soluerit immunis est pro non registratis.*

35 *Libris æstimi Credeñ & maior fides adhibetur quã testibus*

36 *Rellationi exploratorum attestantium tot bona perscripta esse in æstimo & tot non creden.est.nu.37.*

38 *Quem collectas soluisse,& non soluisse ex libro exactoris probatur.*

Quest.x.4Ex descriptione bonorum in æstimo uidetur quasi contractus initus cum præscripto & comunitate de soluen.collectas,

43 *Princeps à contractu inito cum priuatur recedere nequit etiam de plenitudine potestatis.*

46 *Maior causa utilitatis publicæ tolit minorem rempublicam respicientem & quæ sit. & nn. 48. 49.*

47 *Onus diuisum in plures facilius sustinetur*

50 *Maior præsumptio tollit minorem*

Quest. 11. 51 *Quod inferior princeps uel uniuersitas ciuis suo immunitatem concedere non ualeat à patribus nostris pro regula nobis tradditum est & nu. 52.*

53 *Pactio transactio, compromissum ac laudum super collectis non soluendis à iure prohibentur nec partium consensu quicquam firmari potest*

54 *Inferiorē concedere immunitatē in sui præiuditium plerique attestantur si releuat cæteros á solutione exempti uel cum causa puta meritorum & nu. 55. 56. 57. 58.*

57 *Doctori & Medico aut ciui nouello immunitatem concedi omnes admittunt in prædictis. duobus ratione specialitatis & nu. 61. 63.*

61 *Interest Reipublice ut hominibus repleatur. & nume. 62.*

65 *Quibuscunque prodesse ualentibus, uel qui prosunt comunitati immunitatis cōcedenda est & qui sint.*

66 *Ambassatoribus & legatis bene merētibus immunitas á collectis datur.*

67 *Anciani consiliarij ac regentes de bonis comunitatis bene merentibus donare de Iure possunt*

DE IMMV. EX PRAESCRIP.

Quæst. 7.

N qui nunquam coactus fuit ad solu tionē collectarum, quæ ab uniuersi tate continue indicebantur ad sanā dum necessitates in comuni contin= gentes, se aliqua immunitate tueri
1 ualeat Bar. in l. licitatio §. earum. ff. de pub. quē sectantur Ang. Imo. & Cast. affirmauit cō tra fiscum spatio: 40. annorum prescribi, inuectigali=
2 bus, hanc. opi. in collectis testatur Cor. Peruſ. in consi. 199. nu. 10. in 1. in consi. 142. nu. ij. usque ad fi. in 3. & in consi. 268. nu. 21. in 4. quamplura citat maxi= me consilia. Bar. & Rom. quæ à quoquam possunt per spici & sufficit alienatio tituli ut fatetur ipse, huic opi=
3 nioni adheret Castr. in consi. 363. circa principium nu. 3. uersi. ultimo uidetur in 1. qui & ipse consilium. Bar. comune spoleti citat, Ale. in consi. 30. col. 4. uer=
4 si. quò ad secundum in 5. Hanc non esse ueram in pu= blicis functionibus cæsari in signum recognitionis de= bitus attestatur ipse, quia nisi titulum inualidum pos= sideat soluens non tuetur cursus. 40. ann. hanc opi. ap probat Ias. in consi. 25. col. 2. uersi. clarum est in 3. & in consi. 101. colu. fi. in 4. quæ opi. insciente se teneri
5 ad earum solutionem etiam uera est ut inquit Iason. ibi Cass. in consi. 64. nu. 31. 32.
6 Fortius firmat Barb. in consi. fi. inter consilia Alexa. in 4. col. 4. uersi. & adduco, quod minori tempore tu=

tus est solues ut si per annos. 20. non fuit exactus & Ias. in consilijs citatis approbat quia agitur de praescriptione fauorabili libertatis aduersus collectas, in qua
7 decennium forte uniuersitatem excluderet ut uidetur firmasse Cor. in citato cons. 268. cum collectandi con
8 suetudo à Iure specialiter introducta decenij spatio concludatur, ergo & praescriptio libertatis citate traddit Cur. Iu. in cons. 42. col. fi. eo utens argum.
9 Nec obijciatur in praescriptione aduersus collectas tempus. c. ann. requiri, cum hae discuntinuam in se habeant causam ut approbare uidetur Alex. in cons. 6. in 1. Cur. Iu. in cons. 90. col. 3. nu. 9. Rub. Alexandri in cō
10 si. 21. nu. 4. cum factum hominis exigatur ut per citatos Doct.

Quia dico non esse uerum in casu nostro tantum tempus esse necessarium, tutus enim est non soluens per id tēpus de quo supra & si obiecta remoueamus clara erit opinio.

Nō obst. quod uidetur asserere Alex. in dict. cōn. 6. Quia non firmat tot tempus requiri in huiuscemodi perscriptus. sed quia ibi de facto contingit, ut de consuetudine inuetcrata ageretur quem uigebat ideo tot tempus
11 exprimitur minusque facit cōsilium. Cur. Iu. cum agatur de uectigali imponendo in territorio alieno, Et sic de seruitute nos delibertate agimus, quae ex non usum
12 collectandi inducta dicitur, Guid pap. cons. 69. colu. 6. uersi. praeterea hoc probatur, latius Crau. in cons. 111. in 1.

Non obst. c. Rub. Alex. quia is discutit an in praescri-

ptus.ann.c.scientia requiratur uerum quod in casu nostro tot tempus necessarium sit nullum uerbum, opi.nostram uti communem latius prosequitur Crau. in citato consi.iij.quod scripsit in propria Causa, Videmus
13 etiam præscriptionem libertatis aduersus pedagia tēpore ann.40.concludi, ut inquit Ias.in consi.81. colu. fina. uersi.sexto in 3. & tractant Doct.in locis supra citatis
14 Est enim fauorabilis hæc præscriptio, sicut odiosa est contraria cum in earum exactione maius tēpus requiratur rōne rei libere à Iure comuni præsumptæ, tradunt host.& Io.And. in c. minis de iure. Iur. relati.à
15 Crau.in consi.iij.Citato nu.9.libertatem enim fauorabiliorem seruitute exprimit. l. arrianus.ff. de acti.& oblig.Cor.in citato consi.263.nume.19.29.& Crau. ibi.

Quæst.8.Occurit circa predicta.q.à quo tēpore hæc præ
16 scriptio initium sumat, Alex.in consi.136.col.pen.uersi.itē ad hoc in 1.à die qua debitor est certioratus quod soluat collectas alioquin(inquit ipse) si is non probat se ad earum solutionem uocatum minimeq; paruisse. non tuetur, hac præscriptione interueniēte semper bo
17 nā fide sciētia,& patientia comunis hæc ille col.fi.uersi item nundum,& uersi.requirebant; de patientia firmat Abb.in consi.18.pri.quod comunitas uersi. unde non perscribitur in 2.Cassa.in consi.84.nu.32.

Hoc dictum de interpellatione alienum à ueritate eēnsemus cum à tot decisionibus patrum citatorum deuiare uidetur, in quibus nulla expreßio de interpellatione ci

18 tatur, stabiliuntur enim conclusionem in casu contingenti indictionis collectarum quas debitor soluere non recusauit imo quod interpellatio non requiratur huic opi. astipulatur Rub. Ale. in citato consi. 21. nume. 3. qui illam firmauit ex pluribus Minusque probant citata ab eo Alexan. opi. suam ut latius hæc considerauit Crau. in memorato consi. iij. nu. 21. consequendo, At opi. Alex. ueram esse in actibus mere facultatis & uo-
19 luntatis nõ in necessarijs ut in collectis declarat is met Crau. ibi.

Non ab re, circa hanc octauam. q. aduertendum cẽseo quia
20 dubiam semper putaui, ob malam fidem quam habet debitor nam cum sciat se descriptum & ad collectas uocatum est in mala fide, & non perscribit, secundum canones qui nedum
21 In ecclesiastico sed imperiali dominio, & ubique cum de peccato agimus seruantur. c. fi. de prescrip. in regula mal. fidei possessor, ibique glo. & Doct. de reg. iur. in 6. approbat Rom. in consi. 275. quo ad primũ. nu. 9. quæ in præscriptione. 30. & 40. ann. necessaria
22 communiter à doctorib. existimatur, Alex. in con. 136. col. fi. uersi. item nedum in consi. 37. nu. 6. in 6. qui affirmat comunem hanc esse opi. & in conf. 97. col. ij. in
23 prin. in 4. latius in consi. 51. colum. 2. uersi. sed premissis in 5. quam comunem, etiam uidetur Deci. in consi. 266. col. fi & in consi. 267. col. pen. in 2. & in consi. 375. co. fi. co uol. Ale. in con. 167. nu. 7. in 6. Crau.
24 in consi. 134. nu. 15. hæc enim bona fides ex possessione. 40. ann præsumitur ut attestantur isti patres supra

citati At si appareat debitorem esse descriptum cumte
25 *neatur scire illud ius ad se pertinere nō excusatur ple ne Crau. traddit in cons. 116. nu. 6. latius in con. 146. in 1. & supra diximus, quia descriptus uocatus fuit ad collectas, quo fit ut se esse debitorem sciebat adde rub. Allexandri. in consi. 1 ::. nu. 14.*

26 Hac opi. comuni *præsuposita* Bal. *in consi. 257. in 2. & Ias. in consi. citatis errasse uidentur affirmantes im munitatem hac præscriptione. 40. ann. etiam à sciente se obligatum prescribi, quia data mala fide ob scientiā citatam non potest se tueri prescribens ut inquit* Bald. *sibi contrarius &* Ang. *in l. si quis emptionis. c. de præ scrip. 30. uel. 40. ann.* Fel. *in c. illud. co. 2. nu. 3. de præ*
27 *scrip. hæc mala fides spatio illius temporis nunquam purgatur late crau. in citato consi. 146. nu. 6.*

Eodem errore lapsum putamus Rub. Alex. *in citato con si. 21. nu. 3. qui oneri non leuandi sal. longissimo tem*
28 *pore prescribi cum mala fide affirmat, citatque* Alex. *&* Felin. *ut latius per eum at ex prædictis opinionē eius improbamus.*

Nec obijciatur illam sustentari fauore libertatis cum rem ad ius comune reducat quo bona sunt libera nosque li
29 *beri orti sumus absque onere aliquo iniuncto ut citat ipse.*

Quia dico opinionem nostram ueram esse tam in præscri benda libertate, quam seruitute ita indiferenter loquū tur Doct. supra citati nec quicquam Alex. *&* Feli. *in oppositum citati faciunt, quia ad præscribendum liber*
30 *tatem rusticæ seruitutis ann. x. sufficiunt absque bona*

fide & tit. in odium negligentis ipsi affirmant, & ap-
31 *probat, idem* Alex. *in consi. fi. in prin. in* 1. *At si ur ba-*
nam seruitutem perscribimus & illius libertatem bona
fides requiritur, ergo ex hisdem met uerbis illorum cõ
prehenditur opi. illius non ueram, quod ad præscriben
dum generaliter libertatem, bona fides, non exigatur,
maxime in longi, uel longissimi temporis præscriptio
ne, de qua tractamus, cum hi affirment bonam fidem
non requiri in præscriptione libertatis rusticæ seruitu
tis tantum in alijs uero data mala fide libertatem non
prescribi asseuerant.

Amp. 1. *Ampliatur hæc consi. in herede, qui in ius deffũ*
32 *cti successit etiam quod factum ignoret,* Alex. *in consi*
lio citato. 97. col. 1. in 4. in consi. 84. in 1. in consi. 3.
col. fi. in 5. in con. 51. col. 3. uersi. quinimmo. in eo uol.
in consi. 110. col. 3. uersi. secundo in 1. Deci. *qui alia*
congerit, & attestatur hanc esse opi. comunem in con-
si. 272. col. 5. & 6. in 2. Soci. Iu. *in consi. 63. nu. 15.*
cum sequen. in 2. hoc non procedit in prælato successo
re prelati motui qui in ius uniuersum sed in beneff.
quod ab instituente recognoscit succedit quia licet an-
tecessor malæ sit fidei, si is sit bonæ præscribit Abb. *c.*
grauis nu. 10. de resti. spoliat. nam illius uitium non af
ficit successorem.

Quæst. 9. Decidi potest 9. q. *Ex predictis de perscripto*
33 *in æstimo communis predia possidente & non allibra-*
ta cum dicatur immunis. Bar. *in l. titiæ textores in 2.*
not. cum quo omnes transeunt affirmat hunc immunẽ
esse, quia cum ex inspectione æstimi bona perscripta

34 non comperiuntur non cogitur pro illis onera subire huiusmodi enim libris Creditur, & maior fides illis ad
35 bibenda est quam testibus. l. census & monumenta ibi que Accur. ff. de prob. citat Cur. iu. alia in consi. 106. nu. 5. 6. & supra diximus libri enim per exploratores
36 à iudice demandatos inspiciuntur, quæ bona ibi sint perscripta & quæ non quorum relationi credendum
37 est, ut inquit cur. ibi. nu. 10. sicque collectas soluisse & non ex illorũ inspectione solutiones uerificẽtur. Barb.
38 in consi. 52. inter consi. Alex. col. 2. uersi. ubicunque in 4. si debitor descriptus non comperitur clare cõstat illum debitum non esse Cor. in d. consi. 268. nu. 21. in 4. Deci. in consi. 496. num. 8. in 3. finge aliquem duo
39 prædia poßidere unum allibratum pro quo subit onera alterum non pro quo non fuit exactus ex isto immunem esse credimus maxime ex taciturnitate uniuersita
40 tis, si pro descripto collectas acceptet. & pro alio non registrato non petierit describi in æstimo ut prosequitur Crau. in citato consi. nu. 4.

Huc usque uidimus, qui à iure comuni sint immunes superest ut discutiamus de immunitate ex priuilegio & qui illam concedere ualeant.

Quæst. x. Quero ergo an immunitas priuilegio concedi
41 ualeat ut quis ab oneribus collectarum, quæ per æs & solidum indicuntur subleuẽtur, rem dubiam reddit de
42 scriptio æstimi, bonorum alicuius, qui cum uniuersitate quasi contrahere censent de subeundo collectas ab ea indictas pro d. bonis cui ius est illi adeo quesitum, quod descriptus in uita uniuersitate ab illo recedere nõ

43 ualeret. Nec princeps concedens immunitatem si cum priuato contraxisset ab eo recedere nefas esset. l. de cõtractu. C. de rescin. uend c. 1. de probat cin, & ceteri not. in l. digna uox C. de leg. supra late firmauimus in 3. q. in 2. li ni. nu. 39. 40. quartæ partis imo de plenitudine potestatis contrauenire nequit ut inquit ibi Castr. ideo sicut directe contractum tollere non potest, ita nec per indirectum priuilegio immunitatis mediante ut inquit Deci. in consi. 48. col. 3. uersi. 4. ista consi. in 1. is enim habet uim legis. l. cæsar ubi Bar. ff. de publi. in l. ciuitas. ff. si cer. petat. in l pen. C. de don. inter uir. & uxor. & eius contractus dicitur bone fidei, teste. Bal. in ti. de pac. const. § si qua uero, Ias. in stit. de acti. § actionum in prin. maxime cum de iure uniuersitatis
44 agamus quod uti quæsito ex contractu tollere non potest, ut moder. affirmãt. in d. c. 1. de probat. eaque sunt
45 iurisgentium ut dominia. l. ex hoc iure. ff. de iusti & Iur. tolli ab eo nequeunt nisi cum causa quæ utilitatem publicã respiciat l. item si uerberatum. ff. de rei uend.
46 at maior causa uidetur utilitas publica ut quis ad functiones publicas pro predijs descriptis compellatur, cum eius & patriæ intersit ne ab illis exoneretur in preiuditium aliorum qui ob. immunitatẽ illam in plus grauarentur subeundo onera pro exempto, quod á Iure non conceditur. l. 1. c. ut null. ex uic. li. x. onus enim
47 quod in plures diuiditur facilius sustinetur arg. tex. c. fi. de concessi. preben. hæc ut supra diximus etiam ab Anch. considerantur in consi. 260. in questio.
48 Rursus hæc onera pietatem & personarum tuitionem

etiam miserabilium respiciunt, quia multoties indicuntur pro reparatione murorum castri, uel ciuitatis pontium & uiarum ut ab incursu hostium deffendantur, ut hi à territorio quod inuadunt & deuastant discedãt & similibus i quibus utilitas publica uersatur & à quibus nõ eximitur ecclesia ut diximus quæ alias est immunis ut latius hæc citat Anc.incõ.96.*super dicto dubio,*
49 *preponderatur.n .hec utilitas publica alteri utilitati publice ideo proferi debet.l.1.§.sunt autem qui putãt ff.nequid in flum.publi.affirmat.Ias.in l.1.nu.19.ff. solu.mat. simile dicemus de duabus presumptionibus*
50 *unam fortiorem uincere debiliorem ut noct.glos.in c. transmisse qui fili.sint.legit.*

His & alijs, quæ in contrarium citari possunt non obstan. opinionẽ cõtrariam de iure ueriorem esse existimo, & hanc, q.in duobus membris partiẽdam duximus in primo de immunitate ab inferioribus. data tractabimus, in 2.quid de concessa à supremo principe.

51 Quest.11. *Circa primum per inferiorem principẽ aut uniuersitatem à iure prohibitum est immunitatem ciui suo regulariter impartiri,l.uacuatis ibique* Bart, *c.de decur,lib.x.* Annotat *in l.ij.ff.de* Iure.*immu. citatur.l.1.C.de imu.nemi.conced. lib.x.sub nullitatis*
52 *pœna ut iquit* Bar.*in d.l.ij.hæc enim est regula á patribus nostris traddita teste* Alex.*in consi.*101.*co.3. uersi.nam regula est.in 1.Cur,Sen.in conf.27.nu.33. uersi sed inferior* Deci.*in d. c.que in ecclesiarum nu. 29.qui citat concordantes* Ias. *in consi.* 101. *nu.1.in 4.in consi.83.col.2.uersi.non obstat in 3.*Deci. *in cõ*

ſi.638.nu:10.in 4.Calc.in conſi.101.nu. 2.& hoc omnes admittunt ut inquit Cur.Iu.in conſ.60.nu.12.

Amp.1. Amplia ut nedum conceſsio ualeat uerum nec pa

53 ctio transactio, compromiſſum, ac laudum latum nec in uim pacti partium ue conſenſu firmari ualeat Cur. Iu.in conſi.60.nu.13.& ſupra diximus.

54 Lim.1. Quã plures à patribus noſtris citãtur limitationes in quibus immunitatem hanc conceſſam de iure ualidam eſſe affirmatur prima,eſt in preiuditium illorum,qui immunitati aſſenſere non fiſci uel alterius Ac cur.& Bar.teſtibus in d.l.uacuatis Calc.in citato conſi.101.col.ij;uerſi;& licet,Iaſ.conſi.101.col.ij. uerſ. prim.ſupra memorato citant.l.inter debitorã & l. epiſcopalia 2.pactum.ff.de pact.Rom.in conſi.252:pro deciſione in primo dubio

55 Hec limi.ita generaliter intellecta uidetur dubia quia Bar.in d.l.uacuatis in fi.declarat glo ibi in conceſsione non ſubditi,& in d.l ij. affirmat ciuitatem immunitatem ciui ſuo concedi probiberi licet alij de nouo uenienti ad habitandum concedatur in hiſdem terminis uidetur intelligendus Rom.in citato conſi.252.

56 Quapropter Alc.in conſi.30.col.4.uerſi.preterea il la gl.in 5.non approbauit glo in d.l.uacuatis ut generaliter comunitas ciui ſuo immunitatem dare ualeat niſi cum cauſa,ut quia de illa eſſet benemeritus, Quam opi.uidetur firmaſſe in conſi.101.in primo ubi inualida fuit immunites data illi qui ad collectas cogebatur per communitaem,expreſsius improbauit Abb.hanc deciſionem in c.ij.nu.16 18,21.uerſi;ex his infero de

Immu.

Immu. Eccles. comunitatem ciui suo immunitatem concedi non posse in sui uel superioris præiuditium, citat,
57 d.l.ij.ff.de iure immu.& Bar.ita firmasse ibi declarat nisi ex causa concederet ut Doctori medico, uel de ea benemerenti.l.1. C. de decur. lib. x.aut ciui nouello; quia his casibus ualida à iure censetur.d.l.ij,l. pen.ff. de decr.ab ord.facien. hanc opinionem uidetur etiam approbaße in c.accedentes de præscrip.col.3.uers.secundo.cau.& ibi Fel.nu.21.

58 Teneo limi.citatam, nec placet declaratio Abb. ita generaliter firmata quia non uideo cur.inferior, in sui præiuditium immunitatem dare non ualeat detrahendo ratam exempti si sibi est soluendum uel soluendo alteri dictam portionem, quia uidetur tex.in d.l. inter debitorem, ibique Accur. firmasse uidetur, & in d.l. episcopalia.§. pactum & in his terminis declarare uelle Accur.in d.l.uacuatis in uerbo uacuatis in præiuditiũ concedentis non fisci ualeat immunitas et melius & expresius firmatur in glo.fi.

Et in uilla consuluit Ang.in consi.227.punctus talis est. traddiderque Calc.& Ias.in citatis consi.101.& Io. And.in d.c.2.Specul.in tit.de cens.§.nunc dicendum, & per citata iura fuit de mente Rom.in citato consi. 252.quilibet pro ciue nouello opi.firmauerit, urget tamen ratio indiferenter citata quod pro oneribus nõ soluen.ualeat conuenire, etiam pro subdito, quo ad præiuditium pacifcentium, non fisci, uel alterius.

59 Non obstam ea quæ alicui Alex. in d. consi. 30.quia glo.expresse firmat uillam fabro concedendi immuni=

tatem potestatem habere soluẽdo pro eo ne alij in plus grauentur nec ibi requiritur constare de benemeritis, Nec obiciatur quod ratione eius exercitij immunis ille faber efficiatur quia uille benefaciebat, quia si hac ratione esset immunis glo.non exprimeret quam concedentes soluent pro eo ne alij grauentur, quia immunitas de iure ualeret simpliciter absque solutione aliqua illius partis uti concessa illi qui prodest uille ut infra in sequenti limitatione nu.65.firmabitur & si dicet quis Alex.citare aliam glo.in uerbo uacuatis dico illã probare quæstionem istam ut in præiuditium concedentiũ ualeat concessio eo maxime si cæteri in plus non grauẽtur alioquin si non releuentur cæteri fateor concessionem non ualere & isto causa forte saluari potest Abb. & Alex.quando cæteri grauarentur si ita intellexissent at quia præsuponunt concessione non ualere si de meritis non constat const.& quod illa glo. aliter non possit intelligi patet ut supra diximus quia præsuponendo præiuditium concedentis non requiritur causa meritorum quia cum causa. & absque consideratione illius præiuditij.

60 Nec obiecta d.cons.101.quicquam faciunt,quia commune rodigij impugnabat immunitatem ab eo concessam ratione magnæ lesionis, in casu nostro aliter est quia soluendo pro exempto non subest ratio cur ualida non sit de iure

Lim.2. 61 Et ex his 2.ellicitur limitatio ut inferior ciui nouello concedere immunitatem ualeat loquor semper de principe inferiori uel uniuersitate,aut comuni=

tate inferiori. Bar. in d. l uacuatis, & in citata. l. ij. firmauit immunitatem de iure ualidam, & Rom. in citato consi 252. redditur ratio ut hominibus respublica
62 repleatur cum eius intersit, ut sentit Rom. in con. 59. ad discutiendum, quam opi. firmat Alex. in con. 148. nu. 9. in 6. & in citato consi. 101. col. 1. & 2. & 3. uersic. & ideo, & in d. consi. 30. col. 3. uersic. 9. ad 3. in 5. Calc. in citato consi. 101. nu. 2. 3. Ias. in consi. 1. colu. 1. uersi. & per hoc in 1. Alia. ratio tradditur ab Alex. in citato consi. 101. col. 3. uersi. nec mirum quã uideam.

Lim. 3. Eo modo ad tertiam limitationem infertur, ut
63 Doctori & medico concessio immunitatis per inferiorem ualeat. l. 1. C. de decur. lib. x. Bart. in d. l. ij. uersi. sed quæro, & firmant Alex. Ias. Abb. Fellin. ac cæteri est relati in locis citatis, & hoc ratione specialitatis istis inferioribus â iure conceditur, ut inquit Accur. in l. 1. in uerbo cura. ubi Alex. firmat. c. de decret. decur. lib. x. ratio concessionis est quia ualde prosunt ciuitati
64 Videtur hæc immunitas superflua in his duobus cum à Iure cõmuni immunitatem nanciscantur ut supra diximus. q. 4. nu. 46. & q. 5. nume. 60. At non est uana quia citata supra sunt in legentibus scientiam. l. medicos. C. de medi. & professo. lib. x. hic in non docentibus actu, sed qui aliter prosunt ciuitati ideo dignum est ut immunitatem consequantur nisi consideremus nobilitatem ob quam immunes efficiuntur ut diximus, quia uaria esset concessio ex priuilegio At prodesse ualet Iura iuribus addendo.

habet iuris præsumptionem pro se.

19 Si principis confirmatio immunitatis ab inferiori datæ accedat, eam non infringi affirmamus.

22 Idem in approbatione legati de latere dicimus

23 Quempiam non eximi à collectis si per statutum aut literas decernatur. si eximatur cũ clausula. nõ obst. ualet. immunitas

24 Qui pecunias comunitati mutuat à collectis eximi potest contra Alber. rosac. usque ad 28.

26 Vsurarium non esse putamus qui comunitati pecunias mutuo concessit ut à collectis eximatur & numer. 27.

29 Ius municipale ciui nouello immunitatem dare potest.

30 Immunitatem à supremo principe dari nemo ambigit. & nu. 37.

31 Imperatorem ab imperando dici putamus. & nu. 32.

33 Summus Pontifex, & Papa idem est & a numa, uel Moise nomen accepisse creditur.

34 Imperator & Papa & gladij potestatem nacisceuntur sed diuersimode. & nu. 35.

36 Quis horum sit maior.

39 Deus lege principi subiecit, non contractus.

Quest. 14. 40 Ea quæ sunt iuris positiui principem sine causa ius questitum tollendi facultatem habere omnes concedunt & nu. 41.

42 Quam plura citantur extra à iure positiuo producta quæ auferre sine causa potest princeps & quæ sint usque ad nu. 54.

45 *In Galia feminæ in feudis succedunt.*

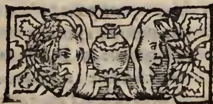
46 *Mulieres fortissime & uirilles, quales Mauia Venij. uxor. Amalasiunta Atalarici regis mater, Zeo nopea nobilis attestantur ueteres historia succederent in feudis, ob earum animum uiriles prudentiam & fortitudinem. & nu. 47. 48. 49.*

50 *Ioanna regina hæreditario iure in iurisdictione feudali successisse à patribus nostris tradditur.*

55 *Dominium à iure ciuilli quesitum sine causa tolli à principe plerique affirmauere alij uero contrarium asseuerarunt, quorum opi. uti ueriorem testantur nostrates ac approbant.*

56 *Quamquam princeps ius quesitum de iure ciuili recte tollere ualeat sine causa, tamen peccat.*

58 *Principem ex rectitudine rationis agere debere & non aliter Doctores testantur.*

Quæst. xij.

X prædictis occurit.q.quam incongruam non putamus, an de meritis
1 eorum; quibus est facta concessio con stare debeat, uel assertioni concedentis sit credendum. Bar. in l. si forte. ff. de Cast. pecul. uidetur affirmasse quod si sit generalis assertio meritorum in dispositione partium quæ à iure actum facere prohibentur ut pater & filius in potestate probanda sunt merita, quia libere disponere nequeunt & hoc etiam si nominatim merita exprimerentur. aliter dispositio de iure effectũ non sortitur, firmat Alex. in consi. 55. col. 2. uersicu. non obst. quod in d. donatione in 1. & talia ut inquit
2 Alex. quod digna sint remuneratione & competentia dispositioni, nec assertio gñalis meritorũ iuramẽto firmatur ut inquit Rub. Alex. in consil. 145. in fi. si ue-
3 ro sumus in dispositione quam partes libere possunt facere, uidelicet cum generali assertione meritorum ut attestatur Bar. in loco citato, & Deci. in con. 122. in 1. consi. 2. eo, in consi. 366. nu. 11. 12. in 2. in consi. 536. nu. 4. in 3. Socin. in consi. 84. nu. 7. in 3. Et inter extraneos affirmat Arnol. feno. de consuet. in tit. de feud. §. 17. col. 5. uersi. 18.
4 Contrarium uidetur asserere Bald. in l. si donatione c. de collat, quod expressio meritorum ẽt in spẽ dispositionem conualidet inter personas prohibitas & quæ a-

ctum libere facere nequeunt quam opi. approbauit So ci.in consi.295.in 2.& Rub.Alex.in consi.95. colu. fi.nu.14.& Ias.in consi.73.col.fi.in 3.cum qua uide tur transire.Cur.sen.in consi. 68.in prin. uideturque Bal.in loco citato Bar.in d.l si forte intelligetur quod loquatur de mentis generaliter,& nõ in spetie expres sis,cui assentit Ias.in cons.154.col.3.uersi.contra hoc apponitur in 2.comprobando opi.Bal. ut latius per il lum qui adducit ea quæ prius citauit Alex.pro Bal.in d.l.si donatione nu.10. adqȝ improbando illius opi. respondet, Deci.uero ibi nu.20.cum sequen. quamplu ra citat tres casus considerando & quo ad terminos nõ stros.ph.opi.Ale.per eum comprobata,ut etiam si me rita exprimerantur inter personas quæ libere dispone re nequeunt eorum probatio requiratur uiua ratione; quia fieret fraus legi,cum semper exprimerentur me

5 rita nominatim pro conualidatione dispõis quam ra tionem citat etiam Deci.in citato consi. 366. nu. 12.

Limi.1. Limitatur hæc quæst. nisi iuramentum interue

6 niret ubi in specie exprimuntur merita inter personas prohibitas quia actus ualet.Bal.in d.l.si donatione co 1.Alex.in consi.18.col. 2. uersic.quanto magis in 1. Ias.in citato consi.73. col. fi.secus si in genere expri merentur.quia non firmatur dispositio iuncto ut suprà diximus.citando Rub.Alex.in consi.145.in fi.

Quapropter inferendo ad terminos nostros, nedum meri ta in specie sunt exprimenda,uerum probanda quando immunitas conceditur ab uniuersitate, uel illius decu

7 rionibus,aut à principe inferiori qui libere actiuit ge

rere nequeant quia in publicis functionibus persoluen. equa debet esse inspectio ut inquit Anch.*in cons.* 389. *uisis col.*2.*ubi latius de hoc,& supra diximus nisi ob merita concedatur & affirmauit in terminis* Alex. *in consi.*101.*colu.*5.*uersi.& per hoc.in* 1. *in consi.*30. *col.*4.*uersi.praeterea in* 5.Ias.*in consi.*101.*col.*3.*uersi.nec huic funto in* 4.

Hanc *quaestionem dubiam esse existimo.Quia* Bar.*in l.ambitiosa col.pen.uersi.uisis,& examinatis.ff.de decret. ab ord.fac.affirmat quod in immunitate à decurioni-*
8 *bus ciuitatis concessa non requiritur probatio meritorum,sed illorum assertioni creditur cum ad illud officium non elliguntur nisi graues homines & ellecti cui assentit* Soci.*in consi.*84.*num.*7.*in* 3.& Ias. *in consi.* 101.*col.*4.*uer.*3.*adhuc in* 4.*approbat in cons.*257. *col.*7.*uersi.decimo in* 2.*Quod idem uerum esse putat*
9 *in iudice,et alia persona publica cũ pro istis.ff.ualde, praesumant secus in priuatis,actũ gerentibus cũ assertiõe meritorũ quia illa probari debẽt,ut iquit ipse i ci*
10 *tato consi.* 101.*in uersi.confirmatur tanto magis si assertio illorum esset geminata uersi. secundo Quapropter si in concesfione immunitatis merita in spetie ab eis nominarẽtur absque alia probatione robur obtinet*
11 *exemplo,& nedum haec uera sunt quo ad illorum praeiuditium sed & tertij.*

A*duerten censeo ad dicta* Ias.*in citato consi.* 227. *uersi. nono.qui affirmat huiusmodi assertioni credendum fo-*
12 *re plene quo ad damnum tertij,quia non recte sensisse putem, cum praesumptiue tantum credatur & non*

plene ut decidit Bar. i d. l. ambitiosa, ibi sed cõtra istos admittitur probatio in contrarium & in principe ut firmat Ias. stabiliuntur Anch. Castr. Cor. Cur. in deci. & alij citati per Crau. in consi. 135. colum. x. nu. 42. in 1. illius assertioni credi tantum in præiuditium tertij, & ita in casu isto in damnum non exẽptorum præsumptiue fides adhiberetur, Confirmat is opi. hanc uia
13 ua ratione, quia sequeretur, quod præiuditium per indirectum tertio resultaret, asserendo causam iustam & sui inspectione quod omnes negãt, huic opi. assentit ẽt is in consi. 171. col. 3. nu. ij plura citans, quæ non recenseam cum perspici ualeãt, & ita Deci. in con. 191. nu. 4. in 2. uelle intelligimus, & si hæc in principe uera sunt, magis in decurionibus sibi locum uẽdicat, hæc
14 consi. cum horum sit minor auctoritas quam illius, at in eorum damnum. credere plene pro assertionem meritorum probari quia Bal. in c edoceri col. 4. de præscri. & Sali. in l. filiæ. c. fam. hercis. hoc uidentur fir-
15 masse, dum decidunt patrem non conuenire donationi in filium in potestate constitutum collate & quamuis Alex. in l. si donatus. num. ij. C. de cole. improbet decis.
16 eorum, quia cum sit contra legem potuit per patrem contrauenire, eius tamen ratio non uidetur uera, cum non sit contra. l. sed præter legem, nam oritur naturalis obligatio etiam quod merita non exprimentur mi-
17 nusq; probetur, ut inquit Bar. in l. frater à fratre col. ultima. uersi. si uero donatus. ff. de cond. indeb. quæ Ias. in citato consi. 154. col. 4. uersi. quarto in 2. falli. deffendit.

Lim.2. Conclusionē supra citatam, quod assertioni non
18 credatur inter personas prohibitas, limitant maiores nostri, si assertio pro se præsumptionem iuris habeat, quia standum est quo ad tertij damnum, Sali. in l. si mater. C. de contrah. emp. & quia quamplura citat Crau. de antiq. temp. in 1. par. sectio. 3. nu. 69. & in 2. par. nu. 22. in assertione iudicis, ulterius non prosequar.
19 Et hanc immunitatem ab inferioribus impartitā nullum dubium pati credimus si confirmatio principis superioris accederet cum clausulis motus proprij, ex certa scientia, & de plenitudine potestatis ut firmat Alex. in consi. 30. col. 3. versi. tamen in contrarium in 5. Ias. plene in citato consi. 101. col. 2. uersi. 3. respondetur in 4. nec quicquam in cōtrarium adducet tertius, Cor.
20 Perus. in consi. 83. nu. 16. in 4. At si in forma cōi cō
21 cederetur à principe confirmatio nil opitulatur exempto, ut firmat Anch. in consi. 389. uisis. nu. 5.
22 Eundem effectum confirmatio legati delatere faceret quia cum non sit de reseruatis principi, ut traddit in ancianis ciuitatis lombardiæ, & legati delatere. Alex. in consi. 1-8. nu. 8. in 6. Soci. in citato consi. 84. nu. 7. in 3. ualida censetur,

Amp. 1. Hæc ampliantur, ēt si decreta, aut literæ ema-
23 naßent quempiam non esse immunem à collectis sunt clausula non obst.

Quia si expost concedatur immunitas cum clausulas citatis, decreto & literis derogatum esse asserimus ut per plura firmauit Ias. in sepæ dicto consi. 101. col. 2. uersi. secundo respondeo in 4.

Lim.4. *Limitantur ea quæ supra conclusa sunt in 11.*
24 *q.ut uera sint in eo qui pecunias communitati mutuauit quia immunitas illi cōcessa de iure ualet, quicquid in contrarium asserit* Alber.*de rosate.in 2. par. stat. q.140.incip.an si ciuitas uel uilla,cui adheret parpa. in d.l.placet nu. 32. quia si licet benefacienti,& be-*
25 *nemeriti immunitatem á collectis concedere ut supra firmauimus curet huic concessio impartiri non ualet? hæc enim causa est iusta ad paciscendum super collectis,uel immunitatem donan.per ancianos uel ciuitatis decuriones ut firmauit* Guliel.*in* Specul.*in* Tit.*de usu. uersi.sed pone,á* Io.And.*ibi approbari, &* Anch.*in*
26 *consi.376.secundo col.2.uersi.facit etiam optime approbato á* Crau. *in consi.186.nu.7.uersi.* Amplius *dico nec obiciatur* Doct.*citatos disceptare an usurarius dici ualeat ille mutuās,at quæ cōuentio,uel immunitas super collectis nullum uerbum.*
27 *Quia cum citati patres concludant hunc non esse usurarium,præsuponunt conuentione ualere, quia si non cogeretur soluere collectas in uanum esset disceptare an usurarius uocetur,ideo cum usurarius uere non sit ex quo ad collectas non cogitur consi.ualet conuentio sicut hoc uitio ille caret,qui coacte mutuat comunitati indigenti pecunias singulo anno quinque pro contrario acceipiēt ut inquit* Abb.*in c. in ciuitate num. 8. de usur.federi.de sen.in consi.303.colu.4.uersi.ex premissis &* Crau.*in citato consi. 189. eo maxime quia concessio esset temporalis durante mutuo quæ facilius á iure sustinetur,quam si esset perpetua, sicut in ciui*

28 nouello ut immunitas ad tempus concessa fuit decidit Alex.in consi.101,col,3, uersi. & ea ratione in 1.& supra dictum fuit.

Et circa hoc,non omitto,quod per ius municipale, sicut
29 ex concessione decuriorum ciui nouella datur immunitas,& utrunque firmitatem obtinet Bar.in l. oës populi.in rep,in 4.q.3.q.prin. uersi. circa prædicta.ff.de iust.& iur,Bal.post Nicol.de mutina in l.si cum mihi ff.de donat, Alex.in citato consi.101.col. 1. uersi.idē tenet.Bal.Barba.in consi fi.inter consi.Ale.in 4, Ias. in consi.56.col.fi.in 1.Calca.in consi.101.nu.5.

Non obst.obiecta citata in primo membro,quia in fi. seq. q.respondebimus,ultra quod ex predictis respōsio clara colligitur.

30 Quæst.13. .secundum membrum deueniamus, quid de immunitate à supremo principe concessa,ut imperatore,qui super omnes est,& ab imperādo uoccatur eo quod exercitui imperat id enim nominis nemo conse-
31 quebatur,nisi re bene gesta atque aliquot militibus hostium cæsis teste Plinio lib. 7.cap. 26.laudes Pompei citante & à summo Pōtifice quem Papam appellamus est enim sacer magistratus. & difert à minori quē numa constituit sacraque ei omnia attribuit,ut non cellestes modo ceremonias,uerū iusta quoque funebria pla-
33 candosque manes edoceret liui.lib. 1. ab urb. cond.alij hoc nomen à Moise suscepisse affirmant quem summū sacerdotem fuisse dicunt Bal.in l.rescripta col, 2.uersi.papa.c.de praeci imper offerrem Deci.in con.602,
34 nu,12.in 4.uterque tamen imperium quod est pote-

stas gladij nanciscitur, non dico naturalis sed iuris puniē. facinoroso homines alciat. de uerb. signifi. lib. 4. pagi. 93. uers. sunt tamen. At hoc diuersimode a iure
35 *consideratur, quia Cæsar habitu, & actu gladij potestatem consequitur, Papa uero habitu tantum ut affirmāt*
36 *Abb. Felin. & alij in c. nouit. de iud. ubi quis eorum sit maior disceptatur Soci. in cons. 275. in causa fratrum col. 4. uer. preterea ēt in 2. & de ueritate tamen huius dicti uideatur Archiepiscopus Horen. in summa sua in 2. par. 3. par. princi. super Rub. de statu summo Pontifi.*

Reuertamur ergo ad. q. nō refricatur in dubiū quin princeps immunitatem concedere ualeat, quia is solus pro ut sibi libuerit dat & concedit cum clausula nō obst. tali lege ut stabiliunt Bar Bal. Ang. & Alex. in l. uacuatis. C. de decur. lib. x. Cin. & Bal. in l. nec damnosa col. 1. uers. iuxta hanc partem. C. de præci. imp. offer. cin. in l. fi. circa fi. C. si con. Ius. uel utili. publi. alias sine illa clausula non habet firmitatē cōcessio, ut per Doct. in locis citatis, & testatus est. Bald. in l. omnium. C. de uecti. & comi & Bart. in l. in fraudem. C. de anno. & trib. lib. x. diffusius à Ias. Tradditur in consi. 83. colu.
38 *fi. in 3. Ex quibus declarantur Bar. in l. 1. C. de decret decur. lib. x. & cæteri qui affirmant principem quem à collectis immunem facere posse, cum clausula prædicta & non aliter sentit si cum clausula. motus proprij immunitas concederet quæ illi clausulæ equiperatur Abb. post. lo. And. in c. 2. de imm. eccl. nu. 16. forte de iure concessio ualeret per prædicta. hoc tamen non fir*

mo & hanc conclusionem omnes fatentur esse ueram in præiuditium comunitatis & aliorum, quibus potuit princeps cum citata clausula præiudicare.

At huic quæstioni obstant citata supra in x.q.nu.41.cum
39 sequen.ius esse comunitati quæsitum, Ex quest contractu, quod à principe tolli non posse uidetur, quia ut inquit Bal.in c.1.de nat.feud.in prin.deus illi leges subiecit, tamen non contractus ex quibus obligatur adeo quod resilire nequeat approbat illud dictum. Iason.in consi.135.col.4.uersi.nec obst.in 2.

Quæst.14. Antequam hæc obiecta tollamus quæ distuli
40 mus in 16.q.uersi.ex supra firmatis nu.3.remouenda non alienum existimo imprimis pro maiori intelligentia discutere illam altam & profundam.q.an & quando princeps auffer ius & quod ius tertio quesitum ualeat cum causa & sine causa in qua patres nostri inter se discitiētes uaria censer breuiter tamen quam postero illam explicabo.

41 Veram iuris ressolutionem testantur hi. quod in his quæ sunt iuris positiui princeps habet latas habenas, quia sine causa liberam habet disponendi, corigendi, & immutandi potestatem.c.proposuit de concessi. præb. Io.de Ana.in consi.8 uiso nu.4.ibique Bologni. in ad di.Deci.in c quæ in ecclisiarum post Abb.& alios nu. 36.& 49.de consti.uersi.superest.& nu.41. Abb. in consi.77.in quest.quæ col.2.uersi.sed his in 2.cur.
42 Iu.in consi.1.nu.18.& quamplura traddunt ex citati patres puta si actiões quas is inuenit aufferat, Abb. ibi. Alex.in consi.9.col.9.uersi.non obst.etiam in 5.

præ-

præscriptionemque & sententiam, secundum Abb. in
43 *consi. citato & Alex. in consi. 94. col. 2. uersi. nec in 2. in consi. 123. in fi. in consi. 87. col. fi. uersi. non obst. eo uol. Crau. plene in consi. 135. nu. 22. in 1. & licet Alex. in consi. 16. col. pen. in 5. asserat. Quo ad præscriptionem posse principem cum causa in dānum tertij insertis clausulis ex certa sciētia & de plenitudine potestatis, nō assertiue hoc affirmat, quia loquitur per uerbum saltem, uel & 2. ita in casu suo sic erat de facto, quia ille clausule comperiebantur inserte, non tamen infert quod de necessitate requirantur, similiter*
44 *si habilitat feminam quo ad succedē. in feudo, quæ per consuetudinē expulsa reperitur, illam ad ius comune. quo admittitur reducendo Bru. asten. in con. 1. Deci. in cons. 269. in cons. 390. in 2. in consi. nu. 498. nu. 24. in consi. 557. nu. 3. in 3. Cur. Iu. in con. 1. nu. 23. 24.*
45 *in consi. 138. nu. 4. 5. Hæc apud galos non seruantur cum feminæ ex more in feudis succedant, ut inquit Iac. de Belui. And. de Iser. & Alciat. in §. sed quia que fui. 1. cau. bene. ami. cur. Iu. in trac. de feud. in 3ª par. li=*
46 *mi. 8. Quinimo fortißime ac uiriles feminæ in eis succederent, Quales plutar. in libr. de declar. mul. ac ualer. maximus. & paßim etiam ueteres historiæ reffe=*
47 *runt, quibus non indigna est, quæ ænnumeretur Mauia tenij uxor, quam uiro mortuo pharnabazus dignam iudicauit quæ imperaret eā scribit zenephon rerum grecarum lib. 3. militasse cum Pharnabasso contra medas Episildas & ab illo ob insignem fortitudinem magis affectam honoribus, ita ut consilijs secretioribus adhibe=*

48 *retur, his quoque annumerabitur* Amalaſſunta Atala-*rici regis Gotiorum mater, qua prudentia, & uirtute precellentem uirilem præſetuliſſe animum teſtatur* Procopius *lib. 5. qui & 1. eſt* Belli. Gotici, *talis fe*
49 *cit* Teopena *nobilis* Tit. liui. Elog. 4. *quæ uetita* Phil*lipi. macedonum regis libidinem ſe & liberos intere-mit hæc* Arnol. Ferr. *de conſuet. in Tit. de feud 17. ar-gumentó, §. 17. ac quamplures aliæ, quibus in muliebri corpore non deffuit uirilis animus ac omni laude di-gniſsimus. ut* Zonobia *orientis* Regina, Panteſilea, & *& uxor* Mitridatis, *reffert* Cur. *iu. de feud. in 3. par. 7. limi. nu. 9. at quid eſternis & antiquis egemus hi-*
50 *ſtorijs cum apud nos compertum eſt* Reginā Ioannā *in Iuriſdictione feudali hæreditario Iure ſucceſsiſſe, ut teſtantur* Hoſt. *imol. &* Panormi. *in c. dilecti de arb.*
51 *de filio adoptato in præiuditium agnatorum ad feuda quod ius querendum uenit tenore inueſtituræ facilius tollitur* Cur. Iu, *in conſi. 138. nu. 4. 5. 6.* Goz. *in conſi. 9. nu. 51.* Crau. *in conſi. 144. nu. 18. & in citato conſi.*
52 *135. nu. 7. hi legitimam quæ à iure ciuili orta eſt au-ferret.* Guid. Pap. *in conſi. 65. col. 4. uerſi. quod autem poſsit & in conſi. 244. pro deciſione in fi. ſi diſſenſio nem à iure ciuili productam, quæ cōpetit alicui* Afflict.
53 Decis. *391. nu. 4. item litimat quēpiam ad feuda quia non tolit alicui Ius, ſed obſtaculum remouet* Cur. Iu. *in conſi. 1. num. 22. nec poteſt aliquis tertius conqueri,* Caſſ. *in conſi. 66. col. pen. uerſi. & ſi princeps nu. 63.* Cur. Iu. *in conſ. 157. nu. 18 19. Ius adeundi agnatis de*
54 *latum tollet princeps quod a iure ciuili ortum habuit*

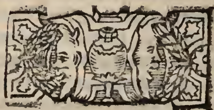
Bar. in l. ex hoc. Iur. ff. de Iur. & iusti. etiam quod hereditatem adhiuerint, ut tradit Alex. in consi. 2. col. 6. uer. sed si esset addita in r. qui multa citat, secus si dominium illis perfecte quesitum foret, quod de iure est gentium. d. l. ex hoc Iure, quia id sine causa non auferatur. l. si l. rescripta. C. si contra ius uel util. publi. ibiq; not. & infra dicemus latius.

Opi. hanc sectati sunt Cur. Iu. in citato consi. 157. nu. 18. Goz. in consi. 41. nu. 12. Soci. in consi. 63. nu. 16. & in consi. 120. nu. 11. 12. in 3. ubi plenius loquitur.

55 Et licet maiores nostri in hoc uariet an dominium de iure ciuili quæsitum ex quo est iuris gentium quamquã modus acquisitionis à iure ciuili ortũ habuerit, à principe tolli ualeat sine causa uel non, quamplures affirmatiuam partem firmauerint, alij cõtrariã sectati sint quas opi. late reffert Crau. in citato consi. 135. nu. 22. & qui opi. primam affirmarunt, Decis. Castr. in consi. 178. donatio. col. 2. 1 in, illam tutauerunt, at de eo nõ est curandum, ut inquit ille nu. 20. cum alibi contrarium dixerit uel saltem anceps fuerit in consi. 34. super eo colu. pen. in 2. Rursus qui hanc partem approbant, ut Abb. Soci. Deci. & alij quos ipse citat contrarij sibi ipsis extiterunt, Negatiuam partem esse comunem attestatur ipse in consi. 103. nu. 3. 15. in con. 172. nu. 3. & de antiq. tem. in 1. par. q. 1. nu. 51.

56 Iccirco ut concludamus, ea quæ sunt iuris positiui sine causa à principe tolluntur, Abb. Felin. Deci. & alij in d. c. quæ in Ecclesiarum nu. 36. & licet de iure procedat, quod non ualeat ab eo factum improbari, peccat ta

men is ſi ſine cauſa agat, ut inquit Ale. *in citato conſi.*
57 2.*uerſi.dicitur* Paul. *quia ex rectitudine rationabili*
58 *debet agere* Guid. Pap.*in conſi.* 195.*col.fi.quamplu-*
ra cumulat Crau.*de anti.temp.in* 1.*par.* q. 1.*nu.*38.
& in 4 *par.ſecti.*1.*nu.*38.*de poteſtate principis cir*
ca Ius *poſitiuum.*

Quæst. 15.

A quæ sunt iuris gentium à principe tolli sine causa nonulli affirmauere nu. 1.
Plenitudini potestatis nil resistit quia nulli necessitati est subiecta nu. 2. 3.
Princeps est supra & contra Ius & est sacrilegium de illius potentia disceptare nu. 4. 5. 6.
Ius gentium, aut dominium quæsitum alteri sine causa tolli à principe à Iure prohibetur ut stabiliunt plerique nostrates nu. 7.
Hæc opi. in dominio quesita, dure, & non conditionaliter uera est nu. 8.
Et procedit in unoque dominio tã directo quã utili nu. 9.
In auferendo dominium cum causa, utilitatem publicam respiciat nu. 10.
Hanc opi. non procedere nisi soluto pretio patres nostri testantur nu. 11.
Et uẽdicat locum si directe id aufert princeps secus si per obliquum per uiam. l generalis nu. 12.
Vanum est disceptare an princeps sine causa aufere possit dominium quesitum tertio si pretium uenit soluendum nu. 13.
Causam non exprimi à principe in his quæ sunt iuris positiui admittunt maiores nostri, secus in his quæ sunt Iuris gentium nu. 14. 15.
Si aliquo modo causa imaginari põt eius expressio non re

quiritur si iusta & legitima fuerit.nu.16.17.18.
Per expressionem cãæ actus conualidatur, quo ad iuris tan tum præsumptionem non plenam probationem secundum comunem opinionem nu.19.24.
Causa non præsumitur in ablatione dominij gentium quæsiti contra Alex.& Goz.& Ias.nu.20.21.22.
Clausula motus proprij, non operatur ad incognita principi.nu.23.
Si princeps causa fuit acquisitionis illud dominiũ sine causa auferre tollere põt ut aliqui affirmãt nu.25.29
Vt si est ex donatione eius quæsitum.nu.25.
Ex prescriptione & sñia procedit, & usucapione nu.26.
Eo modo si actionem auferre uellet sine causa illas aufert, & priuilegia à se concessa.nu.27.
Quod de priuilegio diximus ingratis concesso uerum putamus, secus si dato pretio quia est irreuocabile, nu.28.
Causa acquisitionis dominij est de iure ciuili, & sine causa à principe aufertur nu.30.
Dominium quod accessorie uenit ad accquisitionẽ absque causa aufertur à principe nu.31.
Quæ directe tolli nequeunt, per indirectum tolli prohibẽtur nu.34.
Hanc regulam ueram existimant Doctores quando actus uenit uti principalis ad alterum, secus si in consequentiam nu.35.
De uolontate principis, quod dominium tollere uoluerit dicitur apparere per clausulas de plenitudine potestatis ex certa scientia & non obstan. ut non nulli affir=

mant nu.36.

Clausula ex certa scientia habet uim expreßionis uerborum nu.37.

Per citatas clausulas quod ius tertio quesitum nō tollatur à principe nisi aliter de illo expresserit hanc opinionem ueriorem putamus nu.38.usque ad nu 52.

Citatæ clausulæ sunt quasi paripotent. numero 38. 39.41.

Clausula de plenitudine potestatis alicuius sub se continet nu.40.

Clausulæ memoratæ ad incognita principi non extenduntur nu.42.48.

A pricipe debet expresio iure tertij specialiter fieri alias si generaliter exprimatur de inualido uel paruo iudicatur nu.44.

Ius tertij à principe expressum censetur si de illo apparet aliquomodo nominatio in actu.nu.45.

Si compertum sit principem de actu super quo disponit bene informatum fore clausulæ citatæ effectum operātur & uidetur iuri quæsito derrogasse nu.46.

Informatum principem presumimus ex narratione facti per eum citata cum tenore in literis inserto nume.49.

Et si comperiatur principem aliter cogitasse de illo iure illi derogatum censetur ui clausularum citatarum . nu.50.

Quod de præiuditio asserimus de paruo etiā intelligimus in quo omnia citata sibi locum uendicant. nu. 51.

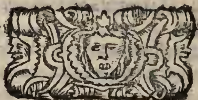
Citatæ clausulæ non operant effectum si non constat prin-

cipem causa cognita ægisse nu. 52.

Prætium à principe non datur pro iuri quæsito ablato, qñ is per uiam l. generalis id tolleret nu. 53.

Secus si particulariter procederet aufferen. illud Ius quia ad pretium tenet ita comuniter recipiunt. nu 30.

Hoc ultimum putamus non esse uerum quo ad non subditos quos. l. generaliter non ligat. nu. 54.

Quæst. 15. nu. 1.

Aiorem hæsitationem traddunt, patres nostri circa ius gentiũ, & ab eo inuenta, Et hi uaria dixere inter se dissitientes adeo quod in immenso pelago per qd' nauigamus emergi dubitamus firmant non nulli sine causa cum clausula de plenitudine potestatis principẽ dominium quesitum tollere & contrarium asserentes mentiuntur, ut inquit Ang. in l. item si uberatum. §. 1. ff. de rei uend. & An. eum qui plures hanc opi. dixere Io. And. in c. 1. de caus. poss. & propriet. hosti. & Io. Andr. in c. in nostra, de procur. Butri. in c. cum olim de re iud. Bal. in l. nec causas. C. de appell. in l. fi. C. de funct. & liti. Expens. in l. 3. §. si is pro quo. ff. quod quisq; iu. in l. 2. C. quo. & quando. iud. & idem Ang. in l. 2. C. de quad. præscrip. Barb. in consi. 64. col. pen. in 4. Ias. in consi. 227. col 9. uersi. xij. in consi. 236. col ij. uersi. confirmare in 2. in consi. 107. col. 2. uersi. planum in 4. ubique Decis. Ang. approbans, & consuluit Alber. de rosate. in ciuitate pergami, ut refert. Castr. in l. quoties. C. de præci. Imp. offer. quamplura citat Sicul. in d. c. quæ in ecclesiarum col. pen. de consti. Deci. in consi. 191. nu. 4. & in consi. 269. nu. 7. in 2. sectatus est opi. citatam.

2 Ratio citari potest, quia plenitudini potestatis nil rest

*stit si libet licet.l.princeps.ff de leg.*Bal.*in c.1.colu. 11.de constituti.huic plenitudini nemo contradicit cũ nulli necessitati sit subiecta nullisque publicis regulis*
3 *limitata ut inquit* Bal.*in l.2.col.7.C.de ser & aqu.est enim super ius princeps & de plenitudine potestatis, supra, & contra ius disponere potest. c. proposuit de*
4 *concessi:præben.est.l.animata in terris,ut fatetur glo. in §.pen.in auct.de consul.& in l.& quia.ff.de iurisdic.om.Iud.nec ei dici potest cur ita facis* Bal.*in præ*
5 *lud.feud.car.pen.& in l.si.col.1.C.senten.rescin.non poss.& de illius potentia sacrilegium est disceptare l.*
6 *sacrilegij.C.de crimi.sacrileg.*Nimirum *glo.si cũ clausula supra citata potest subdito dominium quesitum sine causa aufferre*
7 Contrariam *partem,& de iure ueriorem plerique affirmarunt sine causa.tolli hoc dominium quesitum alteri principem prohiberi cum causa uero iusta concedi* Io.*de* Ana.*in consi.81.nu* 4.Rom.*in cons.*310.*in casu proposito,* Abb.*in consi.77. in questione. quæ col. 2.in 2.*Soci.*in consi.266.col.17.uersi.sed præmissis, in consi.164.col.7.uersi quintus casus in 2. in consi. 120.col.pen.nu.14.uer.sextus & ultimus.in 4.*Cur. Iu. *in consi.primo nu.primo in consi.138.nu. quinto asserens comuniter recipi, quam comunem opinionem testatur.* Fulg. *in consi. 61.domina Catherina col.3.uersi.4.quia* Ratum,& Feli.*in c.quæ in ecclesiarum nu.54.de const.&* Deci.*nu.26.*Bal. *in consi.401.super eo nu.2.in 4. cur.sen.in consi.66. colu. 7.8.*Castr.*in consi.317.uiso & examinato colu. pen.*

uersi. his non obst. in 1. Alex. in consi. 101. col. 5. uersi. que superior in 1. in consi. 189. col. 1. & 4. uersi. ad tertium, & in con. 215 col. 4. uersi. secũdo & uersi. pro hoc in 2. Ias. in consi. 235. col. 7. uersi. undecimo facit, & in consi. 227. col. 9. uersi. tertiodecimo in 2. Deci. in consi. 271. nu. 6. in consi. 361. nu. 8. in consi. 269. nu. 7. in consi. 390. nu. 10. in consi. 357. nu. 5. 6. in 2. In consi. 520. nu. 4. 5. in consi. 588. num. 13. in 3. in consi. 606. nu. 8. in consi. 689. nu. 13. in 4. Gozi. in consi. 5. nu. 18. 19. 21. in consi. 9. nu. 48. 49. Crau. in consi. 5. nu. 5. in consi. 7. nu. 10. in consi. 135. nu. 7. 19. 20. 27. & de anti. temp. in 1. par. q. 1. nu 51. ubi latissiume, ex quibus citatis cuipiam clare constat, hanc esse comunem opi.

8 Quam ueram testatur Soc. Iu. in cons. 94. nu. 17. in 2. in dominio quesito & actu puro, secus si is erat conditionalis, & nedum in directo hæc opi. uerificatur, ue-
9 rum & in utili dominio, ut inquit Alex. in consi. 11. nu. 6. in 6. & Deci. in consi. citato. 606. nu. 8. causa autẽ in principe consideratur quæ utilitatem publicam re-
10 spiciat, ut pro bono pacis, pro euitandis scandalis ut asserit Ale. in consi. 136. col. fi. in 1. & tradditur per Doct. supra citatos casus speciales citat Guid. Pap. in consi. 195. in causa col. 2. uersi. 2. quia, alios citat afflict. Decis. 361. nu. 5. 6. hãc opi. intelligunt Doct. dũ
11 modo precium traddatur illi cui dominium rei aufertur, ut inquit Arch. in c. principalem. 9. q. 3. Feli. in d. c. quæ in ecclesiarum, ubi quamplura congerit nu. 41. & Deci. nu. 26. & in consi. 520. nu. 10. in 3. Ias. in

const.1.col.8.uersi.nono,& in consi.133.col.8.uer. nono,& in consi.133.col.8.uersi.undecimo in 1.Soc. in consi.120. nu.11. in 3. qui concordantes citant,

12 Et ueram illam affirmant citati patres quando per directum tollitur à principe dominium, alioquin si per uiam legis generalis, Anch.in consi.351. pro intelligentia col.fi.aut illius culpa eueneret, Deci.in citato. c.quæ in Ecclesiarum nu.26.& in consi.520.nu.10. in 3.de hoc latius infra nu.53.dicetur.

13 Et hac quæstione pro uera existēte quod princeps tollat ius quesitū sine causa aut cum causa differentiā nō inuenio, cum ob pretium obligetur quo fit,ut Ang.in citata lege,item si uerberatum.§.1.& sequaces saluari ualeant,cum utroque casu non inferratur damnum illi cui dominium aufertur ut considerat Deci.in d.c. quæ in ecclesiarum nu.41.

14 Oritur ex prædictis.q.an causa exprimatur à principe uel in eo præsumatur, Alex.in consi.2.col.fi. in 1. fatetur causam in his quæ sunt iuris positiui semper præsumi approbat Ias.in consi.233. qui concordantes adducit col.fi.in 2.Cur.sen.in consi.66.nu.73.col.7. latissime per crau.in citato consi.135.nu.41.ubi quā plura cumulat,uerum de hoc querere uanum existimo si pretium à principe uenit soluendum ut dictum est

15 At si ea quæ iuris gentium concernunt consideramus causam ab eo exprimi opportere & quidam iustam utilitatem publicam respicientem, testatur Soci.in consi. 4.nu.5.& in consi.120.nu.12.in 3. in consi.260. col.pen.uers.aliquando & ;in 2.fulg.in d.con.61.

Deci.in consi. 357.*nu.* 6. Crau.*Latius in citato consi.* 135.

16 Limi. 1. *Hæc opi.limitatur quando causa aliquo modo imaginari ualet quia eius expreßio non requiritur, & tunc pro actu principis est præsumendum*, Soci.*in citato consi.*266.*col.pen.uersi.aliquando &* 2. Cur. *sen.in consi.*66.*nu.*7.*nu.*74.*uersi.& istud, in consi.* 20.*col.*4.*nu.*17.*uersi.quinto respondeo & col.*5.*nu.* 21.*& in consi.*50.*col.*77.*nu.*410. Cur. Iu.*in consi.* 170.*nu.*23.*Ias.in consi.*233.*in fi.in* 2.Soci.Iu.*in consi.*65.*nu.*8.*in* 2.Goz.*in consi.*5.*nu.*19. Deci.*tamen*
17 *in citato.c.quæ in* Ecclesiarum, *& an eum imol.in c. concupiscentiam col.*11.*uersi.extra glo.de consti. hanc opi.improbant, quia semper aliqua causa posset imaginari ut per eos latius, at cum prima opi.sit comunis ut patet ex prædictis de eorum opi.non est curandum, nec quicquam facit obiectum, nam si ex uerisimili cau*
18 *sa & iusta agat princeps, nullaque alia ualet imaginari ex illa principem egisse dicemus, nec alia iustificatio requiritur ut asserunt* Cur.*sen.in d.consi.*20. *nu.*21. *cæteriq; supra citati, nec uerum putamus causam semper imaginari quia datur instantia in casibus quibus consuluerunt* Soc.Sen.*et* Soc.Iu. *ac cæteri tuentes opi. hanc qui asserunt in illis casibus nullam posse immaginari ergo non semper imaginatur, ut fatetur* Imol. *&*
19 Deci. *declaramus illam quæstionem causam non iustificari expressam à principe, & quidem iustam, ueram esse quo ad præsumptionem duntaxat, non plenam probationem, ob quam onus probandi contrarium in ad-*

uersam partem transferit testatur Crau. qui hoc latius persequitur, in citato consi. 135. nu. 42. quia si plena induceretur probatio illius assertioni fides adhiberetur contra ea quæ citata sunt supra in prima lim. xij. q. nu. 12. 13. 14.

20 *Ex quibus uidetur posse dici, Alex. in d. consi. 101. colu. 6. in 1. non recte sensisse, quod dominium ex contractu quæsitum tolli à principe ualeat cum causa, quæ in eo presumatur à qua opi. non uidetur reccedere in consi. 97. col. fi. in 3. & in consi. 203. nu. 11. & in consi. 224. nu. 6. 7. in 6. Quia non præsumimus causam nisi quando alia imaginari non ualet, in quo casu Ale. non ita uelle censemus in eo errore lapsus est Goz. in consi. 5. nu. 19. & in consi. 41. nu. 13. quod clausula mo*
21 *tus proprij in principe causam præsumi operant, immemor contrarium firmasse in consi. 14. nu. 18. principem tertio præiudicasse nole per citatam clausulam nisi aliter de præiuditio loqueretur, etiã quod paruum*
22 *esset, cui de paruitate preiuditij assentit Iaso. in consi. 213. nu. 6 uersi. ad istud in 2. & Deci. in d. c. quæ in Ecclesiarum nu. 35. hanc opinionem de citata clausula quod causæ expressionem operetur firmauit Ias. in cõsi. 105. col. pen. uersi. nec huic nu. 4. in 1. Cuius contrarium attestatur in consi. 233. col. 3. uersi. 4. facit, & col. fi. in 2. causam non presumi in principe in his quæ sunt iuris gentium agendo cum clausula motus proprij cum in his quæ à principe ignorare presumuntur, & illi sunt incognita effectum non sortitur, quod aprobat Cur. Iu. in consi. 142. nu. 8. 9. Soci. in consi. 120. nu.*

9.10.in 3.Deci.in consi.689.nu.11.12. in 4.

24 Et licet ut firmauimus supra nu.19.causam à princi pe expressam quo ad præsumptionem effectum sortiri,non defficiunt qui contrarium sensere ut Cur. Sen. in consi.66.nu.73.col.7.uersi.& ideo dux,quod probatio in contrarium non admittatur,Quam opinionem approbasse uidetur Soci.in consi.87.col.8. nu.20.in 3.Goz.in consi.5.nu.19.Afflict.Decis.305.nu.15. opinionem contrariam uti ueriorem,& comunem admittunt alij Doct.& quam firmauit idem Soci. in consi.120.nu.12.in 3.& in consi.266.col.pen.uers.& ad obiectionem in 2.latius Crau.in consi. citato & de antiq.temp.in 1.par.q.1.nu.14.cum sequen.

2.Lim.Limitant nostrates opi.quod sine causa ius quæsi-
25 tum à principe tolli non ualeat,nõ procedetur si princeps fuit causa acquisitionis ut si rem donauit titio reuocat donationem sibi quæsitam perfecte absque causa citatur Ang.in l.antia clensium.ff. de priuileg. Cred. Bal.in l.qui se primis colu.pen.C.und.lib.ubi reuocat princeps suum priuilegium, etiam quod ius sit quæsitum. Ang.approbat Goz.in consi.8. nu. 38. in consi. 5.nu.17.ibi in dominio alicui quesito ex scientia,præ
26 scriptione,uel usucapione Deci.in con. 252.in fi. in 2.in consi.498.nu.29.in 3.Cur.Iu.in con.1.nu.20. in conf.138.nu.5.6.in consi.157.nu.18. Qui asserit hanc limitationem dubiam reddi quãdo dominium fuit perfecte quesitum,attamẽ illam firmauit in con.174. nu.13.& ueram ressolutionem testatus est Cassa.in cõsi.66.col.pe.nu.60.uersi.contrariam tamen opinio-

nem, nam cum sit acquisitionis causa princeps, nil ob stat quin ad sui libitum reuocare ualeat, cui opi. acce= dere uidetur Alex. in cons. 2. col. pen. uers. nec ad hoc obst. in 1. ubi princeps aufer actionem ex contractibus descen. licet ipsos contractus sine causa non tollat licet hoc uerum sit in dominio iure ciuili quesito ut sunt a= ctiones, at in priuilegio à se concesso firmat in consi.
27 1. uol. 6. uersi. & pro hoc patet, & in cons. 215. col. 4. uersi. secundo nam 2. Decis in d. c. quæ in ecclesia= rum nu. 37. citat Ang. in d. l. antiosensium
28 Quod sane intelligas quando sine prætio & gratis cō ceditur, alias si prætio accepto quia in contractum trā siuit est irreuocabile, & dolum comitteret princeps & de fide rupta argueretur nec qui secum cōtraheret in ueniret. ut per plura concludit Deci. in cons. 286. nu. 4. & in cons. 292. nu. 7. in 2. Ias. in cons. 1. col. uersi. 3. principaliter in 1. de hoc plene dicemus infra in 5. par.
29 Et per hanc limitationem quæ comunis uidetur altera magis comunis destruitur, quam supra cittauimus. q. 14. nu. 55. quod dominium à iure ciuili quesitum sine causa tolli nequeat à principe, quia cū illius facto pro cesserit sola eius uoluntate adimitur, ut decidit Ang. in l. lucius. ff. de euict. ab omnibus citatus, hæc opi. uiua ratione comprobatur, quia licet dominium sit de iure gentium. l. ex hoc iure. ff. de Iust. & Iu. quod sine cau=
30 sa tolli nequeat ut omnes communiter testantur tamen causa illius accquisitionis quæ est de iure ciuili ut om= nes admittunt aufert princeps sola eius uolontate, ideo

uti

uti principalis est consideranda non dominium, quod uenit in consequentiam, Bal. authore in l. fi. col. fi. uer
31 *fi. pone. C. senten. rescin. non pos. ubi sublata senten- tia per principis Rescriptum, & dominium quod uti accessorium cõsecutiue uenit sublatum censetur, quam rationem citat* Deci. *in d. c. que in ecclesiarum nu. 36. & tacito authore dixit* Goz. *in consi. 85. nu. 15. illam que in primis ad duxisse uidetur* Alex. *in d. consi. 2. co lum. pen. uersi. nec ad hoc obst. in 1. remouendo obie- ctum de* Testamento *quod à principe sine causa tolli nequit cum à Iure gentium ortum habeat asserit actio*
32 *nes ex eo descendentes, ac ex omnibus contractibus quæ sunt de iure ciuili sine causa tolli ab eo,* Quo *fit ut auferrẽdo ius agendi ex testamẽto tollat ius quesitũ ex eo, licet accquisitio à diuino iure nascatur.*
33 *Hæc ratio non satisfacit, quia sequeretur quod domi- nium semper per indirectum tolleretur auferendo ac- equisitionis causam quod à iure prohiberi uidetur. c. cum qui dona. de reg. iu. in 6. l. scireoportet. §. materia ff. de tuto & curat. dat. ab his, traddit* Deci. *in consil.*
34 *48. col. 3. uersi. unde in 1. perque iura asserit princi- pem per indirectum priuilegia non reuoccare quando directe nequit ne per indirectum liceat, quod de iure directe prohibetur.*

Rursus si auferendo causam acquisitionis dominium subla tum foret, nunquam casus contingeret in quo opi. co- munis uerificari posset licet quod princeps sine causa non potest dominium quesitum aufferre de iure ciulli, quia resultaret semper extinctio dominij tollendo eius

Q

causam,& frustra foret disceptatio illius opi.hoc idem in dominio quesito. iuregentium procederet tollendo ius agendi cum sublatum dominium remaneret.

35 His obiectis remotis ratio illa de iure uera uidetur & ad obiectum regulæ cum qui dona uiã non est uerum, quando unus actus uenit in alterius consequentiam sic uenit dominium ad causam acquisitionis ut diximus supra nu.31.declarat illam regulã Alex.in con.151. nu.12.in 7.in consi.220.nu.8.in 6.

Minusq; aliud officit, quia nego assumptum finge non per uiã acquisitionis principem tollere dominium per indirectum,sed directe cum causa non ne iste est casus in quo uerificatur.opi.cumunis? certe sic.ergo coruit obiectum,cum detur instãtia in actu que agit princeps id cum causa auferrendo,pro ut potest ut diximus, et adhuc uiuit illa ratio efficax ad quam hactenus non uidi per quempiam responsum.

Quæst.16.Occurit alia.q.circa predicta an apparere de
36 beat de uoluntate principis,aliter expressa quam per clausulas ex certa scientia & de plenitudine potestatis uel non obstam uel satis expressa sit illius mens Ex ui. d.clausularum,ut uellit ius tertio quesitũ aufere, Ana. in consi.81.uiso.nu.4.& Bologni. ibi concludunt per illas expresse apparere de uoluntate principis quod ius tertio quesitum uellit aufere approbat hanc opinionẽ Alex.in consi.215.col.5.uersi. sexto confirmatur in 2.in consi.34.col.pen.uersi.non obst.in 4. qui equipe
37 rat clausulam ex certa scientia expressioni uerborum & in terminis firmat in con.92.nu.34.35.in 6.trad

dit. Deci. in consi. 191. nu. 3. 4. in 1. in consi. 269. nu. 11. 12. in consi. 271. nu. 8. 9. in 4. in consi. 498. nu. 25. 26. in 3. in consi. 624. nu. 11. in 4. Cur. Iu. in con. 157. nu. 21. Goz. in consi. 92. col. fi. nu. 21. 22. Adde Castr. in consi. 178. donatio. puta. col. 11. uersi. circa prædicta in 1. & de clausula de plenitudine potestatis Goz. in consi. 5. nu. 25. 26.

Opi. contrariam firmat compost. in c. causamq; de rescriptus quem approbat Alexan. in consi. 11. nu. 4. in 6.
38 quod per clausulam nõ obst. ius quesitũ alteri nõ tollatur, & idem asserit de alijs clausulis æquipolentibus, ut si clausula ex certa scientia exprimeretur cum maiorem uim habeat quam clausula non obstan. ut inquit Deci. in consi. 341. nu. 10. in 2. uel saltem eiusdem est
39 efficatiæ Felin. in c. non nulli. nu. 51. describ. idem de clausula de plenitudine potestatis esse censemus Alex. in citato consi. 215. uersi. sexto sunt hæ clausulæ paris potentiæ, immo plenitudo potestatis omnes alias clau-
40 sulas in se continet & illas superat Cur. Sen. in consi. 66. nu. 14. Soci. Iu. in consi. 69. nu. 64. in 1. unde nisi princeps exprimat se tollere ius tertio quesitum per
41 clausulam ex certa scientia quod est ius nature, quod clausula non obst. illi non uidetur derrogasse ut profitetur Alex. in consi. 23. colu. 3. uersi. nec ad hoc in 5. nam dicta clausula effectum non operatur in his quæ sunt principi incognita compost. approbat Deci. in cõ
42 si. 292. nu. 5. in 2. & in consi. 689. nu. 16. in 4. ubi quamplura citat firmando illam opinionem, quod per clausulam non obst. & ex certa scientia non præiudi-

catur iuri quęsito immemor Deci quod illud dictum cō post.in consi.191.nu.8.in 1.improbauit,quod secta-tus est Domi.in c.si postquam col.fi.de preben. in 6. uidetur recensere Cur.Iu.in consi.142.nu.3.& Goz. in consi.14.nu.19.

In tāta uarietate,Opi.compost.ueram esse existimo,quod ad tollendum ius quęsitum alteri clausula non obstan. uel alię citate non sufficiunt,nisi princeps id exprimat & specialis expressio requiritur Cur.sen.in consi.66. nu.126.quia si generaliter exprimeretur de inualido uel paruo dominio iudicandum est, aliter non apparen te de principis mente,ut inquit Alex.in consi. 11. nu. 4.in 6.Ias.in l.quoties nu.4.C.de preci.Imperator of fer.Goz.in d.consi.14.nu.19.20.de quo satis consta re uidetur si de illo iure aliquomodo expressio a prin-

45 cipe facta comperiatur,tunc per d.clausulam illi der-rogatum censetur,ut fatetur Alexan.in consi. 1.in 5.

46 Quam opi.ueram dicimus etiam si concurerent alię citate clausulę ex certa scientia, de plenitudine pote-statis motu proprio si nō constat principem esse infor matum ut exprimit ibi Alex.& clare declarat Deci. in d.consi.191.nu.5.in 1.ex qua declaratione opi.cō cordari poterunt ut 1.uera sit,quando aliquo modo cō

47 peritur expressio iuris quęsiti, secunda uero quando generaliter dispositio concepta fuit, Verum clausula de plenitudine potestatis etiam quod generaliter pro-ferratur,ita concipi potest quod per illam ius quęsitū tolleretur, Cur.Sen.in consi.13.nu.38.in add.alias re gulariter non preiudicant citatę clausulę tertio, quia

48 non obtinent firmitatem quo ad incognita sed in his quæ presumitur principem non ignorare, ut si sunt iuris & non facti pro ut sunt contractus Ias. in consi. 233.col.pe. uersi non obst. ergo in 2. Soci. in consi. 164 col.3.uersi.sed ad istas in 2.in con.120.nu.10. in 3.Deci.in consi.407.nu.23.410. nu. 21. in consi. 544.nu.10.in 3.Ias.in consi.119.col fi.in 4.Deci. in consi.142.nu.7.in 1.Cur.Iu.in consi.170. col.fi. nu.31.Aret.in con. 15.Reuerẽdissime.col.4.uers.uenio ad 2.Cor.in consi.189.nu. 6.in 4. Quæ opi. uera

49 est nisi cõstet principẽ informatũ fore ut inquit Are. in consi.citato col.7.Alex.in consi. 15. colu. 2.uersi: præterea in 5.Felin. in d.c.nonnulli nu.49.aliter 1. Opi procedit ut inquit ipse in consi.52. nu. 11. & in consi.215.in 4.in 7.Opportetque apparere eum bene informatum,Soci.Iu.in consi.77.nu. 105. in 1.ut si is factum narrat cuius tenet in literis insertus comperiatur scientiam habuisse optimeque informatum esse arbitraremur, Alc.in citato consi.11.nume.2.in 7. Cur.Sen.in citato consi.66.nu.87.uel si aliter cogitasse

50 se principem de citato iure appareret Goz. in consi. 5.nu.26.

51 Ista uera esse affirmamus etiam si ageretur de paruo pre Giuditio ut sup.diximus.nu.22.44.& firmat Ias. in consi.213.nu.6.col.5 in 2.in consi.119.colu.fi.in 4.Cur.Iu.in consi.142.nu.9.Deci.in consi.407.nu. 19.in consi.410.nu.23.in 3.& in d.consi. 689. nu. 10.in 4.Guid.pap.in consi.195.col.3.uersi. & in dubio.

52 Rursus citatæ clausulæ effectum non operantur nisi cō stet principem causa cognita ægisse ut inquit Cur. Iu. in d.consi. 142.nu.8.& in consi. 170. col.fi. nu.32. Soci.in consi. 164.colu.5.uersi.ex quibus in 2.Deci. in citatis consilijs,fortius qui utuntur d. clausulis pœna.l.meminerint.C.und.ui. plectuntur ut fatetur Gui. pa.in citato consi.si auferunt ius tertio quesitum.

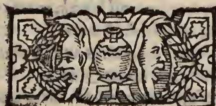
53 Postremo illa opi.quam supra firmauimus q. 15. nu. 12. quod princeps ad prætium obligatur auferendo ius tertio quesitum,

Limi.3.Limitatur,non procedere si per uiam.l.generalis ius illud tolleret,& sic per indirectum,quia recompensatio non datur ut affirmat Bar.in l. Antiochensium. ff.de priui.Cred.& in consi.172. dubia accurentia in prin.ita loquitur. Ang.in consi.139.col.2. uersi.non obst.§.constat. Alex.in consi.189.col.1.uersi.3. quia licet & col.4.uersi.ad 3.argum.in 2.Ias. in consi.1. col.8.uersi.nono nu.5.in 1.& in consi.233.colu.7. uersi.undecimo in secundo.in consi.46.num.4.in quarto Socin. in consi. 266. colum. antepen. uersicul. & si dicatur in secundo ter.in cons.120.nume.undecimo in 3.Ami.in consi.12.nu.15.Deci. post alios in d. c. quæ in ecclesiarum nu. 26. & in consi. 357.nu.6.in 2.in consi.520.nu.10.in 3.Rom.in consi 310. in casu propositis nu.4;Goz.in consi.5.nu.20.Crau.in cōsi.95.nu.7.& in consi.135.nu.30.31. Et comuniter ista opinio recipitur,alias si particulariter ageret prohibetur nisi soluto pretio uel recompensatione data.

Et hæc in sibi subdito uera essent, quia non subiectus ali-
54 qua lege non ligatur cum ad eum Iurisdictio non por
rigatur Castr. in consi. 229. nu. 2. in 2.

Et ex his completa sit hæc lunga, & intricata. q. cum sua
man.

14 Princeps dicitur fans iustitiæ, enum calamum unum linguam & quod scripsi scripsi polus in cœlo dicitur lapis angularis.

17. Quæst. 15. Duces, Co. March. & Barones in statu suo omnia agunt quæ cæsar in toto orbe & sunt loco principis & nu. 17.

16 Qui sint & de eorum dignitate & offi. nu. 16.

18 Citati principes utuntur clausulis quibus utitur suprē mus.

19 Et omnem plenitudinis potestatem habere uolunt & disceptare de eorum potestate esset mundum reuangare.

20 Intelligamus de illis qui Iure imperij possident alias non.

21 Rationem aßignatam per Ias. cur inferiorem immunitatem concedere non ualeant quia superiorem rē cognoscunt improbamus.

22 Principes inferiores immunitatem concedentes ex causa oti mestri. l. agunt.

23 Ciuitas franca uicem principis obtinet.

24 Pedagia imponit. d. ciuitas quæ sunt de resseruatis principi & nu. 25.

26 immunitatem concedit ciuitas libera.

27 Venetia locum principis obtinet.

28 Nulli principi obedit uenetia & libertatem ab impē rio romano ex priuilegio obtinuit & præcario nō mine ciuitatem.

29 Veneti prohibere poßunt ne quispiam per gulfum suū nauiget.

30 Priuilegium uenetorum signatum in bulla aurea se uidisset Rosac. attestatur.
31 Ianua iura imperij nanciscitur & est ciuitas libera
32 Luca ciuitas franca est & locuus principis obtinet
33 Pisæ olim erat libera nunc subiecta
34 Florentia Iam libertate gaudebat licet sit serua
36 Dux naturaliter agit omnia in ducatu suo, quæ Cæsar in toto orbe & in eum iura imperij sunt translata,
37 Dux naturaliter maiorē potestatem nanscistur quā cæsar quia statum ad suos transfert, quid nequit Cesar imperium
38 Dux naturaliter in suo ducato imperator esse cēsetur
39 Opi. Alb. Rosa. Castr. & Ias. hanc ducem ius questitū alteri potestatem non habere falsam esse putamus,
40 Opi. Soci. Iu. Ducem urbini clausulis, de plenitudine potestatis, & non obst. uti non ualere non esse tutā affirmamus nu. 40.
41. q. 19. Reges aū Imperatores ellecti fuerunt & in regnis suis locum Cæsaris obtinet legitime & non de facto & nu. 42. 43.
43 Expulsione Regum à Ro. populo is sibi dei iram uendicauit
44 Rex Franciæ non habet superiorem & in regno agit sicuti Cæsar
45 Rex maiorem potestatem in regno habet quam Cæsar ratio assignatur.
46. quest. 20. Norma immunitatis concedendæ, uideturomnia onera includat tradditur à patribus nostris & nume. 47.

DE IMMV. CVM CLAVSVLA NON OBST.

1 X *supra firmatis ad terminos nostros infertur Concessionem immunitatis de iure effectum sortiri cum clausula non obst.l.uacuatis. C. de docuri.lib.x.secundum* Bar. Bald. *Ang.& Doct.ibi* Alex. *in consi. 30.col.3.uersi.tamen in contrarium in 5. in consi.1. col.2.uersi.non obst.quod* D.Dux.*eo uol.Bal.in l.nec damnosa col.1.uersi.iuxta istam partem.c.de præ.im. off.Ias.in consi.83.col.2.uersi.non obst.in 3. nec sufficeret uti ea generaliter non obst.aliqua.l.in contrariũ faciente pro ut alibi sufficere affirmat* Bar. *in extrauagan.ad repri.in uersi.non obst.col.1.Quæ opi. communiter recipitur,ut inquit Ias.in consi.75. colu.1.in*
2 *1.Et Bal.in l.nec dãnosa.C.de præci.* Imp. *off. Quia procedit in gratia à principe donata in comuni forma at in casu isto dicitur concessio , & gratia exuberans, in qua expressio specifica requiritur,ut declarat.Cur. Seni.in d.consi.66.nu.128.citãdo Bal. in c. naturales in 3.col.si de feu.fuer.nono,ibique.alciat,Et Mod.communiter approbant ut si princeps ad feuda spurium legitimaret non sufficit expressio illius clausulæ generalis,nisi dicat non obst.c.naturales quia illa gratia non dicitur communis,sed exuberans.*
3 *Et si obiciatur non uideri per d.clausulam ius quesitũ alteri sublatum,secundum opi.* Compost. *& ueram,*

quia illius expreßio facta non cōperitur, maxime cum sit quæsitum comunitati, ex quasi contractu, quod princeps sine causa iusta & legititima auferre nequit ut supra diximus.

Quia respondeo & nunc obiecta citata supra q x. nu.41. & q.13.nu.39.remoueamus multipliciter, Et primo clausulam illam solam non obst.l.uacuatis ad uallidandam immunitatem sufficere attestantur Doct.etiam in præiuditium comunitatis si quod ius ei quæsitum est de quo dubito ut infra dicetur, quia per indirectum aufert illud ius quod uenit accessorie, non tollendo. l. uacuatis sublatum remanet ius ex ea quesitum comunita

4 ti, quod ad illam uenit consecutiue, quod princeps sine causa ad sui libitum auferre potest ut supra diximus. q.15.nu.30.31.citando Bald.in l. fi. C.sen.rescin.non poss.col.fi.uersi.pone, illud enim dominium non consideratur sed d.l.uacuatis uti principalis est consideranda quæ prohibet immunitates concedi, cum in præiuditium aliorum tendāt, ideo remouendo princeps d.l.dicitur remotum damnum, quod ad illa uenit consecutiue:

Secundo respondeo, obiecta procedere in dominio quesito perfecte & non conditionali, ut in casu nostro esse, nā queritur comunitati per tradditione collectæ, si ea indicatur, & si non indicetur nullum ius competit quia quęst.nil ponit in esse-lucedere diem.ff. de uerbo signi omnino incerta non debet attendi ut inquit Ias. butri. in l.imm.ff.de rer.diuis.ab Alex.approbatus in cons. 99.col.3.in fi.uersi.secundo respondeo in 5. unde ho

ius sine causa tollitur, quia querendum uenit, & non est profecte quesitum cum sit incertum ut supra dixi in q.15.nu.8.nam de die in diem queritur ius secundum quod collecta indicitur, & habet causam successiuam in omnibus, quia si nunquam collecta indiceretur quod facile contingere potest ut diximus supra nullum ius comunitati quesitum dicitur, ista solutio etiam probatur ex decisione Castr.in consi.229.uisis, & ponderatis col.fi.in 1.ubi in priuilegio immunitatis à collectis
6 considerat id effectum non consumare nisi de die in diē quia habet causam concessiuam in omnibus, unde ius aliquod quesitum non habet immunis sed querendum Ius tollitur faciliter.

7 Tertio respondetur negando aliquod ius esse quesitum comunitati nisi hipothecæ, quod habet comunitas in bonis æstimatis cum de iure comuni sint obligata l. imperatores.ff.de publi & dictum fuit supra quod perfecti non dicitur quesitum, ideo tolitur per dictam clausulā nec reperio. l. aliquem hoc dicentem nisi quod ipsam ius hipothecæ habet in bonis allibratis, & si pur aliquod ius habet non est purum nec perfecte quesitum. Quarto obrogando.d.l.uacuatis princeps tolli dominium per indirectum nec causæ uel iuris tertij expressio requiritur, sicut in condendo.l.generalem per indirectum resultat dominij extinctio absq; eo quod causa, & de illius iure exprimatur ut dictum est supra limi.3.nu.53.

8 Quapropter princeps sine causa.id pro suæ libito uoluntatis auferre potest absque eo quod id exprimat eo

maxime quia cum immunitatis concessio fauorabilis iudicetur quia reducit rem ad primum statum primiti uamque naturam, quo prædia sunt libera, habet prin- ceps in citata cōcessione latas habenas ut inquit Guid. Pap. in consi. 65. uiso temate colu. 5. ex quibus omnia obiecta euacuata uidentur quia ad primum de quasi cō tractu apparet responsum, Quod ad sit aliarum præiu ditium non consideratur quia per illam clausulam (si quod ius etiam eis esset quesitum) dicitur sublatum, quod pietatem onera indicta respiciat, nō infertur pri cipe non habere potestatem circa immunitatis conces sionem prout diximus.

Non inficior principem in his concessionibus mature & consultius deliberare, nam ex rectitudine rationabili agere debet Guid. Pap. consi. 195. col. fi. Soci. in consi. 164. colu. pen. uersi. 2. ex par. in 2. & si cum clausula
10 *de plenitudine potestatis agat quod sibi de iure non li cet, dicitur illa plenitudine tempestatis non potestatis, ut inquit ille, idq; sibi licere existimat quod leges per*
11 *mitunt à qua norma si uel minimus defflexerit iam nō principis, sed tirani nomen meretur iustitia enim ple- nus esse debet. l. ij. §. merito §. si quis à principe. ff. ne- quid in loco pub. Bal. in consi. 395. pro domino Di- naldo nu. 2. in 2. Et quod est Iustum prestari debet ut*
12 *inquit Paul. c. ult. ad collo. Oldr. in cons. 284 illa. Qui ergo regioni præest iustitiā, & æquitatem seruat, iux ta illud diligite iustitiam qui iudicatis terram, tria in*
13 *eo requiruntur potentia, sapientia, & uultus diuinis in duobus ultimis magis confidat, quia deum habet ul-*

forem & ea mensura metietur, qua ipse alios, & cetus l. rem non nouam. C. de Iud. Bal. in con. 311. permittendum est in 1. in ipso uoluntas constans, fons iustitiæ de-
14 bet adesse, eique conuenit quod scripsi scripsi, semel deus loquutus est, unum calamum, unamque linguam habeat & quæ de labijs meis procedunt non faciam irrita immobilis sit si ut lapis angularis & polus in cœlo hæc à Bal. cumulantur in consi. 327. prædia enim consului nu. 4. in 1.

Qui autem exempti portionem soluant supra dictum est. q. 2. nu. 70.

Q. 17. Quod de supremo principe diximus idem de infe-
15 rioribus iura imperij poßidentibus censendum est ea enim omnia in suo statu poßunt, quæ Imperator in toto orbe, & uocantur duces Comites Marchiones & barones, Videamus cur isti his nominibus appellentur,
16 hoc enim pro dignitate diuerse accipimus nam Marchiones ab aliquibus, limitanei Duces interpretentur stratores, regumque consiliarij, apud nos & hoc loco propriæ iurisdictionis sibi nomen uendicarint, Comites, qui eunti Imperatori, Cæsarique aßistunt, inde comitatus, qui locus dicitur ubi uitam agit princeps, & pallatini omnes, Alciat. in Tit. C. de Excus. artifi. lib. x. Duces apud Cicer. in uerr. Ced nunc inopes relicti à duce prefecto claßis & ceto idem prim. tusuda Dux in cælum. Alciat. in l. neque in fi. ff. de uerbo signi. Duces qui alijs præcedunt nuncupantur Barones fortes uiros appellasse uidetur Cic. ad Atti. lib. 5. de epicureis differendo, licet Irronicæ eos fortes appellet,

cum

17 cum molles & effeminatos inuere uellit, Quapropter Castr.in consi.34.nu.2.4.incipit super primo dubio in 2.asserit hoc loco principis haberi cum sint perpe=
18 tui, firmat Alex.in l.hostes.ff.de capti.Cur.Iu.in consi.100.nu.3.& omnibus clausulis uti possunt, quibus supremus utitur ut latissime cōgerit quāplura Crau. in con.135.nu.2.& in comite uirtutum qui post.Dux. Medionali electus fuit, traddit Ang.in consi.217. col.1.& Alex in consi.30.col.3.in 5.& in duce ferrariæ in consi.1.col.8.uer.preterea.eo.uol. uolunt.n.
19 habere omnē plenitudinis potestatem ideo de eorū potestate disceptare esset reuangare mundum ut inquit Cor.in inferiori temporali, in consi.194.nu.7.in 4: authore Bal.in consi.per ipsum citato de potestate istorum tractat latissime crau.de anti.temporis in 4.par. sect.6.nu.5 6
20 Alias si Iura Imperij non haberent, nec forent perpertui. uti d.clausulis non possent, ut inquit Alexan.in consi.101.col.4.uersi.sed solus in 1.& in cons.123. in fi.in 2.Soci.in consi.69.nu. 63. in 1. ubi clausula non uti. acti nequeunt nec immunitatem alicui concedere, ita intelligas omnes qui asserunt inferiorem immunitatem non concedere in temporali non habere iura Imperij ut inquit Alex.in l.nemo potest. colum.1. ff.de leg.1.Crau.in consi.132.nu.21. rationem red=
21 dit Ias.in consi.119.colum.ij.uersi.quinto facit in 4. Quia recognoscunt superiorem, At hæc ratio non satisfacit quia etiam id recognoscerent superiorem, prout quasi omnes Cæsarem recognoscunt si tamen sunt

2.uersi.sed debetis scire. ff. de iure fis.Rom. in consl.
456 in proposito casu.nu.1.cum alijs citatis per De=
ci.in consl.528.nu.1.& in consl.534.nu.2.in 3.Im
24 ponit enim pedagia,& uectigalia Bal.in l.fi.C.de ue
ctig.& commiss.Castr.in consl.34. super primo dubio.
col.2.nu.2.in 2.Alex.in consl.1.colu. 8. uersi.si uero
in 5.Deci.in consl.citato.534.quod ius competit illis
25 ciuitatibus quæ uicē principis obtinent, cum sit de res
seruatis ipsis,ut inquit in consl.403.nume. 7.in 3.&
26 quod immunitatem concedere ualeat à collectis firmat
Bar.in l.1.C.de decret Decur.lib.x.Bal.in con. 406.
lata fuit in fi.in 5.Abb.in consl.61.nu.5.6. incipere
uidetur primo in 2.
27 Exempta citantur a Doctoribus in republica ueneta
quæ superiorem nō habet,& locum principis obtinet
ut affirmat Castr.in consl.317.uiso & examinato co
lu.5.uersl.3.& ulti.nu.2.in 1.& in consl.187. colu.
4.nu.5.uer.quintū uero in 2.Bal.in Rub.ff. de rer. di
uis.col.2.uersl.sed ut dixi asserit hoc de consuetudine
procedere,Quapropter Bart. in d. l.hostes.ff.de cap.
28 fatetur quod nulli obedit principi & libertatem ab Im
perio Romano ex priuilegio obtinuit illamque præci=
rio nomine tenet,quæ ab eo reuocari ualeret, nisi ob=
staret præscriptio,Rursus cum ciuitas sit in mari fun=
data nacti sunt ueneti libertatem & de iure prohibent
alios ne per gulfum suum nauigent late traddit Ang.
29 in consl.290.tema tale est.& Ias.in l.ex hoc iure.ff.
de iust.& iu.nume.26.27.omnia enim in dominio suo
exercent,quæ in toto orbe Cæsar agit,Ias.in consl.70.

30 nu.2.uers.præmissis in 3. Quapropter siue ex priui legio concesso quod asserit Alber. rosac. in l. Cunctos populos. C. de sum. fid. & Catho. col. 4. se uidisse in bul la aurea sigilatum siue præscriptione tanti temporis cuius initij memoria in contrarium non existit, nil. ref fert, soci. Iu. in cons. 73. nu. 5. in 1.

31 Idem attestantur in ianua, quæ principis iura nancisci tur ut inquit Deci. in cons. 534. citato nu. 2. in 3. & li cet Castr. in cons. 423. quia scio colu. 6. nu. 9. in 1. & Deci. sibi conttarius in cons. 361. nu. 7. in 2. asserunt regi francorum subici, in quem eius libertatem tran= stulit, respondetur quod tempore Castr. & Deci. quan do id consilium. 361. in lucem edidit subdita erat At à quampluribus annis citra & nunc libera & franca ui uit, locumq; principis possidet

32 Et de Luca affirmat Soci. in con. 275. colum. 1. in 2. in cons. 83. nu. 1. in 4. Deci. in cons. 403. nu. 2. & in cō sl. 528. in 3. ubi his duabus, ne accidat, quod Pisis Flo= ren. & Sen. ob peccata aut conditiones temporum con tingit, quæ sub iugo seruitutis comperiuntur cū prius

33 in ea dulci libertate quiescerent, Et de Pisis inquit So

34 ci. in cons. 79. nu. 24. in 4. De Florētia in cons. 275. col. 6. uers. postremo in 2. in cons. 81. colu. 2. in 1. De Scenis loquitur Bal. in cons. 407. super facto in 5. Soci. in consl. 74. col. 3. in 1. in consl. 63 nu. 4. in 4. Deci. in consl. 580. nume. 2. in 3. in consl. 600. nu. 2. eo uol. Cunque earum excessus delicta aliorum supra erint de

35 teriora patientur, caueant à discordijs, odijs intesti= nis, ex quibus ciuilia bella oriuntur diligantque Iusti=

tiam, ne à diuitibus pauperes oprimantur

36 *In duce naturali uidetur hæsitatio, & licet supra firmauimus omnia agere in suo dominio, quæ Cæsar in toto orbe exercet citando Alex.in consi.30.col.3. in 5. cum omnis potestas Imperialis in eum translata repe riatur ut inquit ipse in consi.2.col.4.uersi.quinimo in 1.nec superiorem recognoscat, nullique sit subditus & iura Imperij in dominio Exercet præscriptus tanti tẽperis cuius initij memoria ut firmat in consi.11.nu.9. in 7.estque loco principis ut inquit Castr.in cons.34. super prim.col.2.in 2.Deci.in consi.191.col.1.in 1. fortius Ana.in consi.81.nu.3.fatetur hunc ducem ma*

37 *iorem potestatem nancisci in suo ducatu quæ Cæsar in Imperio quia illum ad suos heredes transmitit, Cesar uero prohibetur, Cur.Sen.in consi.49.nu.43.in consi.66.colu.4.uersi. premissis nu.129.plura de huius potestate differit, & in consi.74.nu.88.89. Cur.Iu. in consi.61.nu.9.in consi.100.nu.2.in consi.157.*

38 *nu.32.supremus Imperator in suo territorio esse censetur, Cur.Sen.in d.consi.49.col.12.nu.43.44.ideo immunitatem concedit cum clausula non obst.ut habetur per Doct.in locis citatis*

Alber. tamen rosac.à Castr. approbatus in l. quoties. C. de præ.Imp.off.& Ias.in consi.119.col.2.uersi. quinto facit in 4.asserunt hunc Ducem non posse ius quæsi

39 *tum alteri aufere cum causa, cum hoc ad Cæsarem per tineat, qui superiorem non habet at iste dux, alijque & March.Com.& Barones qui superiorem recognoscũt cum clausula non obst.concedere immunitatem probi-*

bentur, Quam opinionem uidetur approbasse Deci. sibi contrarius in consi. 410. nu. 23. in 3. asserens hunc ducem superiorem recognoscere, nam ex supra citatis liquido apparet in quantum lapsi sint errore cum per tot proceres contrarium conclusum sit per rationes citatas, Item cum sint isti duces & alij nominati perpetui. Iuraque supremi principis possideant ut supra diximus. q. 17. nu. 15. cum sequem. non uideo cur ius quesitum tertio cum causa auferre non ualeant & dicetur recognoscit superiorem glo. caret illa potestate Respondeo quia uti uassalus habet Cæsarem superiorem habet tamen filius iura, quæ exercet uti supremus in eius dominio sicut Cæsar in toto orbe Iccirco inferro etiam Soci. Iu in consi. 69. nu. 63. in 1. non recte sensisse affirmantem ducem urbini clausula. de plenitudine po-

40 testatis uti nō posse minus clausula. non obstā. Quia cū sit Dux perpetuus Iuraque supremi principis sibi uendicarit omnia in eius ducatum exercet, quæ potest in imperio Cæsar, & pro ut sibi libuerit facere maxime ex præscriptone lōgissimi temporis cuius initij memoria non extat in contrarium.

41 Quæst. 19. Hæsitari contingit de Regibus, Quia Abb. in c. peruenit nu. 13. de immu. ecclе. asserit, quod imperij iura se usurpauerunt, eaque prescripserunt, & ut inquit Oldr. in consi. 231. ut eius de quo queritur uersi. nisi forte. col. 1. Castr. in citato consi. 34. nu. 4. in 2. Alex. in consi. 1. col. 8. uersi. præterea in 5. de facto locum tenent in regnis suis Imperatoris at uerum nō uidetur quod hoc sit de facto ut firmatur ex ad uer-

so, Quia prius hi fuerunt quam Cæsares ut scriptum comperitur lib. regum de Saule, Dauid, & Salomone, & alijs unitis iussu dei super populum Israel. c. 1. §. in ueteri. de sacr. unct. Rursus apud Romanos prius reges fuerunt constituti, ut de Romulo, & Remo ac alijs ex post. expulsis, ut declarat. l. ij. ff. de orig. iu. ex qua
43 expulsione po. Ro. iram dei sibi uendicauit 7. q. 1. c. denique traddit Oldr. sibi contrarius in consi. 68. consueuit dubitari, qui conantur ex pluribus citatis ostendere quod reges prius inuenti fuerunt, quam imperatores, nihilque sibi usurparunt, quia legitime monarchiam, & supremam potestatem sibi uendicarint, & maiorrem habent potestatem quam. l. communis, uel cõsuetudo Cur. Sen. in citato consi. 49. nu. 43. & de re-
44 ge franciæ quod non habeat superiorem, & dominium questitum cum causa alicui auferre ualeant, & sit in regno suo imperator disserit Deci. in consi. 269. nu. 6. & in consi. 270. nu. 4. & in consi. 300. in 2.
45 Quinimo maiorem potestatem in regno suo nanciscuntur quia id transmitunt ad filios quã imperator in imperio quod non transmittit Cur. Iu. in consi. 1. nu. 30. quapropter sicut collectas indicere ualent c. 1. qui sint reg. Alex. in l. 1. in fi. C. de superind. lib. x. ita ab illis immunitatem concedere possunt, ut decidit Cassa. in cõsi. 64. nu. 24. in rege franciæ

Quæst. 20 Hactenus de potestate immunitatem cõceden. absoluimus, uideamus per que concipiat uerba, ut om-
46 nia onera comprehendat Bar. in l. 2. col. 1. uersi. quæro qualiter. ff. de iu. im. traddit formam ut ab omnibus

muneribus realibus impersonalibus ordinarijs, & extraordinarijs concipiatur, alioquin si simpliciter conce datur à muneribus patrimonialia non includuntur nec onera ordinaria, ac honores, extraordinaria duntaxat inclusa uidentur, Ami. in consi. 118. nu. 8. qui citat. l. 1. C. de uacc. mun. publi. lib. x. propterea concipiatur

47 *cum expreßione munerum & onerum, alias concesßio non est tuta ab oneribus. Bart. in l. uacuatis in 2. noct. C. de decur. lib. x. Ibique Ang. & in l 1. C. de ind. li. eo tradditur ab Alex. in consi. 30. col. 4. uersi. circa sextum in 5. qui firmat hanc expreßionem uerborum fiẽdam siue specialiter, siue generaliter, dũmodo late cõcipiatur, ut si per uerba quibus uis oneribus includantur ex quibus maiora expreßis compræhensa sunt, & la-*

48 *tius is prosequitur, huius ratio reddi potest quia licet immunitas sit fauorabilis strictis tamen iuris esse censetur. l. 1. ff. de iur. im. in fi. l. 1. C. de iur. im. nemi conced. lib. x. Alex. in consi. 2. col. 6. uersi. similiter in 1.*

49 *& ut inquit Deci. in consi. 468. nu. 31. in 3. est contra ius comune, ideo non includit nisi in specie nominatos, nec interpretatio lata est fien. ut extendatur ad cõductores fructuum exemptorum Ami. in consi. 18. & propterea si maiores in immunitate casus exprimuntur, minores includuntur, finge principem ab onere sa-*

50 *lis & taxe equorum à quibus nullus eximitur, etiam priuilegiatus, ut inquit Signo. in consi. 82. in questionibus. Rub. Alex. consi. 9. nu. 6. parisi. in consi. 52. in 1. quempiam eximisse, hic à collectis immunis censetur, quia si quod maius conceditur & quod minus est con-*

cessum uidetur. Cur. Iu. in consi.106.nu. 6. & colu.fi.
51 nu.14. Tutius est tamen immunitatem concipere iuxta traddita ab Alex. in citato consi.2. Quia dictio quibus uis aut quoquomodo, et casus insolitos includit guerre & cet. quia princeps de illis in genere cogitasse uidetur, ut fatetur Alex. in consi.30. col.2. & 4. uer. circa 6. in 5. paris in consi.25. nu.113. & in con. 68. nu.29. in 1.

Li. 1. Limitatur à Doct. hec conlusio. ut uera non sit si Edi
52 ta sit municipalis censura, nullum exemptum fare ab oneribus nisi is obtinuerit literas speciales, cum speciali derrogatione illius censuræ isto casu. d. clausulæ geminate effectum non operantur, etiam si inserta foret clausula non obstan, ut inquit Deci. in consi.165. colu. 2. & in consi.168. col. pen. in 1. Ias. in consi. 121. in 4. Felin in c. accedentes colum. 3. de rescrip. Hom. in probe. reg. cansell. in 5. q uersi. & hoc ulterius.
53 Conclusionem supra firmatum, quod immunitas per uerba geminata casum insolitum guerre pestis, famis, & alterius casus necessitatis comprehendit, dubiam esse censemus, quia Din. in l. si ex toto in prin. ff. de leg. 1. approbatus à Bal. Alber. Sali. & Alex. tenet contrarium, cum princeps nõ censeatur de huiusmodi casibus cogitasse nisi tempore concessionis iam cepissent alias non, quantumcunque concessa immunitas comperiatur per uerba geminata, & amplissima, quia quæ de nouo emergunt aux. indigent ideo ob. d. casus insolitos immunis collectatur, cum ob utilitatem publicã, & necessitatem munus emendi Bladam propter milites etiam in-

hunc casum cogitasse non presumitur, opi. Din. procedat cui adheret Bal. *in consi. 406. in fi. in 5. & quam comunem testatur rip. in d. l. si ex toto nu. 17. &* Cur. Iu. *in consi. 61. nu. 14.*

Ampli. 1. Ampliat *idem rip. in tract. de peste in tit. de re*
58 *med preseruat. nu. 231. hanc opi. in diuino bello uerã esse ne dum in humano*

59 *Quam procedere in concessione per uiam contractus data, testatur* Soci. *in d. l. si ex toto in 5. conclusione.*

Quæst. 21. Contingit *dubitari apud nostrates, an immu-*
60 *nitas uires porigat ad bona post quæsita negatiuã partem sentire uidetur rub.* Ale. *in consi. nu. 8. quia est contra ius commune ideo stricta fit interpretatio, ut nisi ad expressa extendatur, & diximus supra, Quapropter, ut inquit* Bal. *in consi. 407. super facto nu. 2. in 5. eius uerba sunt diligenter perscrutanda quia si sunt nullis finibus cohortata post quesita includuntur, si li-*
61 *mitata minime, fortificatur ex decisione* Ale. *in consi. 192. col. 3. uersi. nunc atingo in 2. ult. immunitate ad futuram oneris interpositionem ob uerba latissime concepta trahi attestatur & quod ad futura non extendatur, uidetur firmasse* Bal. *in consi. 112. queritur nu. 4. uersi. 4. queritur in 1. cui adheret* Rub. Alex. *in cõsi. 32. in fi. & in decimis, is met firmat in consi. citato prope fi.*

62 *Contrarium opi patres nostri amplectantur immunitatem ad post quesita extendi,* Bar. *in l. damni. §. si is que edes. ff. de dam. infecti. loquens in decimis citatis. 6. queritur circa de priuileg. at in collectis de iure idẽ*

censetur Alex.in consi.177.col.4.uersi. 6. probatur in 2.Bar.in consi. 59.commune spoleti col.fi. uersi.2. uidendum est,iure tamen priuilegij at de iure comuni firmat Ias.in consi.25.col.1.in 3.qui multas citat cõcord.& in consi. 170. colu.fi.nu.6.uersi.non obst.in 2.Bal.in consi.409.super facto nu. 2. in 5.Iaso.in l. qui filiabus nu.13.ff.de leg.1.Guid.Pap.q.489. princeps qui immunitatem ad uillas post quesitas extendit.

63 *Fortificatur,quia per immunitatem res ad primum statum reducitur quo res sunt liberæ ideo extensio debet fieri ad post quesita ut inquit glo.in. c.statutum.in uerbo numeran.depreben in 6.& interpretatio semper amplectenda est per quam res ad primitiuam redit naturam.l.si unus.§.pactus ne peteret.ff. de pact. ubi Ias.in 4.noct.Cur.Iu. in consi. 6.nu. 14.Crau.in consi.172.nu.9.in 1.& in terminis firmat Soci. Iu. in consi.7.nu.18.in 2.Soci.in consi.84.in 3.ideo ad futura,citata immunitas debet porrigi.*

Ad obiecta dicemus,quod opi.comunis est in contrariam item de opi.Bal.non est curandum cum sit sibi contrarius.l. qui falsa aut uaria ff. de fals.at in spem illa remoueamus quod dicit Bal.in d.consi. 112. nil uidetur obstare,quia non ueniunt seruata quesita si respublica grauiter lederetur,hoc non inficior per hoc tamen nõ infertur quod concessio non trahatur ad futura uerum si respublica lesionem magnam patiatur reuocatur Et hæc opi.comunis hoc casu limitanda est , data enormi

65 *lesione rursus maiores nostri loquuntur etiam si præiuditium pateretur tertius,nec diuersificatur in paruo*

uel magno damno, quo indistincte immunitas seruanda est & infra clarius constabit in responsione tradita ad Rub. Alex. in consi 32. in fi.

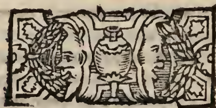
66 Dicamus glo. quod si immunitas à decimis concedatur *laico non ueniunt futuræ. c. tua in fi. de deci. si clerico future includuntur. c. ex parte de decem. c. quia circa & priuileg. ubi clare exprimitur, ratio diuersitatis redditur, quia primo casu fit restrinctio, quia concessio, est peccati nutritiua, & odiosa, glo. &* Abb. *ibi firmant, in alio casu est promissiua, ideo late interpretatur, ut ad futura extendatur & uidetur innuere* Rub. Ale. *At sumus in collectis, & agitur de fauore ut di-*

67 *ximus supra consi: fit extensio ad post quesita ut concludit* Alex. *in d. consi. 177. & alij supra citati pro hac opi. & illum tex. in d. c quia circa intelligit* Imol. *in d. l. damni. §. si is qui ædes, ut immunitas concessa etiam quo ad præiuditium parochialis ecclesiæ, nedum concedentis obtineat firmitatem quæ aprobat* Alex. *in citato consi. 177. Ias. in d. l. qui filiabus & rub.* Alex.

68 *ubi supra, fateor tamen quod tanta lesio interuenire posit quod immunitas reuocaretur ut noct. in c. fugectum, de decim,* Crau. *in consi. 21. nu. 3. eo modo quo supra dictum est, remouendo dicta* Bald. *in citato consi. 112. quod data lesione fit reuoccatio, responsum datur rub.* Alex. *in d. consi. 32. non inferri quin extendatur immunitas ad futuras decimas licet. data enormi lesione reuoccaretur.*

69 Opi: *communem extendimus, etiam quod bona æstimata forent opido principi uel ciuitati libere subiecto ut*

concludit Alex.in consi.148.nu.6.7.in 6. idem si mu nicipali iure sancitum cõperiatur neminẽ subire collectas in opido pro bonis in eo allibratis, si id statuto subiectum sit, eo modo si à consuetudine inductum esset, ut inquit ibi Alc.& latius supra dictum fuit in 2 .parte q.ij.nu.16.& q.x.nu.19.

SVMMARIVM.

1 IMMVNITATEM *ad heredes & successores singulares non transmitti si personalis est attestantur Doct.*

2 *Realem esse dixere, & transitoriam ad illus si concepta sit pro heredibus & successoribus. usq. ad nu. 3. 4. 5.*

6 *Clausula heredibus & successoribus operatur immunitatem ad heredes transmitti*

7 *In solutione collectarum successor singularis includiatur magis in immunitatem comprehendi debet cum sit liberatoria*

8 *Immunitas fauorabilis iudicatur ideo extensio fienda est*

9 *Clausula quibuscunque operatur immunitatem esse realem*

10 *Dignitati & intuitu Ecclesiæ immunitatem cōcessam realem esse arbitramur*

11 *Si in uim contractus transeat realis iudicatur*

12 *Idem à Doct. attestatur si ob amorem parentum & rei determinatæ concipiatur.*

13 *Expressa dūtaxat persona in concessione operatur illam personalem dici uel si dictio taxatiua inseratur*

14 *Dictio taxatiua & perpetua secundum subiecta n naturam accipiuntur,*

15 *In dubio personalem esse immunitatem affirmant doctores.*

16 *Concessa immunitas ob merita dicitur in uim contra*

ctus transire & transitorium esse affirmamus contra Ias.nu.17.

18 *Paria sunt, non esse, uel esse & non apparere.*

19 *Priuilegium immunitatis à collectis datum cum sit liberatorium, & rem ad primeuam naturam reducat reale esse censemus.*

21 *Si ob merita concessum comperiatur præter Ius commune iudicatur & nõ cõtra Ius comune & nu.27.28*

22 *Appellatione generãtis omnes utriusq; sexus includuntur*

23 *Idem de posteri Iudicatur nu.24.*

25 *li.1.in fi.ff.de Iur.Im.in simplici cõcessione immunitatis sine causa inteligitur*

28 *Donatio inter uirum & uxorem remuneratoria*

29 *Quæ alteri data ob ingratitudinem non reuocatur Et de ea quæ fit à prælato idẽ censetur Doct. & sub. nu.29.*

Feudum quod masculis semper concessum fuit ob merita fœminis dari potest nu.29.

30 *Quod à iure prohibetur ex causa permittitur.*

31 *In Benefitio latissimam interpretationem amplectamur*

AN IMMV. AD HERED. TRANSMI.

Quæst.22.

VERVNT *doctores, an Immunitas ex priuilegio concessa ad heredes, & successores singulares transmittatur in hac. q. laboriosa uarij uaria dixere, nonnulli illam esse in dubio personale admittunt quæ cũ sit stricti Iuris personam non egreditur. l. ij. in fi. ff. de Iure inmu. l. 1. C. de im. nemi. Conced. lib. x. c. personas. c. sane de priuileg. l. sordidorum. C. de excus. mun. lib. x. gloss. 25. q. 2. in sumam. Ana. in consi. 20. dubium. Alex. per plura, quæ citat in consi. 86. & in con. 100 in fi. in 1, Ias. in consi. 89. colu. 2. uersi. facit in 3. & in consi. 20. in 1.*

2 *Alij realem in dubio esse cẽsent & ad hæredes successoresque singulares transitoriam, Specul. in tit. de instr. æditio. §. nunc autem uiden. in uersi. si autem dubium est & Bar. in l. fi ff. de serui leg. pe. de Anch. in consi. 327. discurit col. fi. uersi. 4. Petr. de pod. in consi. 68. super eo inter consi. Feder. de sen. Alex. in consi. 192. col. 11. in 2. Barb. in consi. 44. in 2. Ias. in con. 217. in 2. Soci in consi. 84. in 3. in consi. 58. in 1. Deci. in consi. 262. nu. 7. in consi. 51. nu. 2. in 1. Bar. & Doct. in l. quia tale. ff. solu. marci. Deci. in l. in omnibus Causis. ff. de reg. iu.*

3 In hac uarietate concludendum putabam, ante omnia priuilegij uerba perscrutari cum sit stricti iuris, & Ius commune uulnerat maxime causam à principe, in concessione insertā quæ finalis & uera à Iure præsumitur, aliaque consideranda esse quæ citantur à Bal. in
4 consi. 355. premittendum est in 9. in qualibet enim dispositione priuilegiata, mens disponentium intuēda est ut inquit Soci. in citato consi. 58. col. 2. unde si ex principis mēte apparet concessionem esse realem est transitoria ad quoscunque, finge illam concipi pro se & he-
5 redibus ac successoribus illam realem Iudicemus, si determinate rei, si gratis in preiuditium tantum concedentis cum sit beneffitium idem esse censemus ut firmat Alex. in consi. citato 192.

Contra hanc questionem insurgit Ias. in citato consi. 89.
6 in 3. quod illa uerba heredibus & successoribus non in cludūtur singulares successores, nisi additio sit, & qui buscunque, rerum arbitror Ale. recte sentire quia non mouetur illa sola ratione sed quia concesio determinatæ rei & gratis concessa comperiebatur, nec hoc Ias. ibi col. 4. uersi. non obst. 2. negat.

Rursus, & si ob illam solam comunem Alex. opinionem suam firmaret utiq; recte loqueretur, cum decisionem citatam approbet Deci. in consi. 237. in fi. & in consi. 285. col. fi. uersi. sexto in 2. uiua ratione, quia ratione subiecta m̄æ collectarum, singularis successor admitti
7 tur, quia pro illis bona sunt obligata consonū est quod ijs includatur, indispositione solutionis earum; & hoc statuitur in obligatione collectarum magis in liberatio

ne dicendum putem, quia facilius liberatio admittitur à iure, quam obligatio. l: arianus. ff de acti. & oblig. & quia immunitas est fauorabilis, cum rem ad primæ-
8 *uam naturam reducat, equum est extensionem fieri ad singulares successores ut diximus supra q. 21. nu. 63. & in terminis affirmat* Barb. *in citato consi.* 44. & Soci. Iu. *in consi. 7. nu. 17. in 2. Illam decisionem* Ale. *approbat etiam* Soci. Iu. *in consi. 58. nu. 6. in 2. ex quibus constat illam comuniter esse receptam.*
9 Porro *si adiectis quibuscunque, clausula realis iudicatur concessio ob geminationem, ut fatetur* Ias. *cur non ita iudicamus idem esse absque adiectione illa ob illam clausulam geminatam heredibus & successoribus nempe differentiã non uideo, Quo argumẽto usus est* Cur. Iu. *in con. 4. co. fi. nu. 4. Qua dictione successoribus remota concessio realis non esset iudicanda ut is attestatur in consi. 60. nu. 10. qui hanc opinionem comunem esse affirmat*

Deprehenditur *etiam ex alijs uerbis concessionem realem*
10 *esse ut is dignitati &* Ecclesiæ *intuitu data sit, & procedat* opi. petre. depod. & Anc. *quia à comunitate quæ non moritur dignitati ob labores passos, expensasque & merita cui fit, concedatur; & si per uiam cõtractus*
11 *circa rem de sui natura transitoriam concipiatur realis est,* Ias. *in d. consi.* 217. Soci. *in d. consi. 58. & consi. 84. ubi & alia preterquam merita includuntur, uel si ob amorem paternam* Et *rei determinate detur con-*
12 *cessio quæ* Benefitium *continet, ut inquit in con. 262. citato, alia citantur à doctorib. nostris quæ a studioso*

*lectore percutentur, quia non est opus illa recensere ex
quibus arguitur mens concedentis, quod realem con=
cessionem concipere uoluerit illamque ad quoscunque
transmitti.*

*At si concessionis uerba per concedentem, enixa perspi/
13 ciatur eius uoluntas ut concessio personalis concipia=
tur, personam non egrediatur, finge concedentem ex=
primere personam cui fit tantum alioqui non includē
do, ut argui ualeat contrarium ut firmat* Anan. *in cita
to consi. &* Alex. *in d. consi.* 86. *ac* Ias. *in d. consi.* 20.
*uel per dictionem taxatiuam concipiatur, & respectu
determinatae personae, ac eius intuitu, & ob merita,
aut indeterminate concepta idem censemus, ut loqui=
tur* Ias. *in citato consi.* 89. *in* 3. *& licet is in cons.* 217.
*supra memorato iudicet concessionem realem non ob=
14 stante illa taxatiua, tamen ob alias rationes aliter cen
seri non potest, & illa taxatiua ratione subiecte matu=
re accipienda est, sicut dictio perpetua ab* Alex. *iudica
tur in consi. citato* 86. *nec operatur quin concessio per
sonalis dicatur, quamuis contrarium consulatur à* So=
ci. in primo consi. 84. *& alie urgent rationes ut illa
realis censeatur quae uideri poterunt.*

15 *Si in dubio ambulemus ut priuilegij uerba clara non
sint illam personalem iudicemus, ut inquit* Alex. *in d.
con.* 101. *in fi. quia cum persones data cōperiatur alijs
uerbis non additis* Idem *censetur.* Anan. *in citato cons.*
20. Anch. *in consi.* 327. *in fi. supra memorato,* Ias. *in
in d. consi.* 20. *& licet consi.* Anan. *&* Ias. *in* 2. *mem=
orb citentur quia de mēte cōcedentis perspicitur quod*

concessionem personalem concipere uoluerit ut ex persona expressione tantum, idem iudicamus in casu isto illa fore citanda cum exprimatur persona, nulla adiectione uerbarum addita ab quæ arguitur eam personalem esse iudicandam.

16 *Hæc distinctio non uidetur tuta in concessione concepta ob merita alicuius cum nostrates affirment illam in uim contractus transire quo fit ut successores includat,Soci.in citato consi 58.colu.pen.uersi. postremo, & in consi.præd.84.nu.14. approbat Castr.in cons. 317.uiso & examinato col.pen.uersi.his non obstantib. in 1.& dicetur infra in ult. parte quanquam Ias. in citato consi.89.col.ij.uersi.secundo facit in 3. attestetur illam personalem dici nec Alex.in d.cons.101. ab hac opi.uidetur deuiasse cum iudicet illam personalem ob merita concessam.*

17 *Huic obiecto dicamus non recedendo à prima opi. uera de qua in seq.par.tractabimus Ias.non recte sentire (salua pace) Quia ipsemet contrarium consuluit in citato consi.217.col.1.affirmat hanc concessionem per uiam contractus datam realem Decius.isti consi.cōtrarius repellitur.l.qui uaria & falsa.ff.de fals, minusq; citata ab Alex in d.consi.101.officiunt,quia ipsemet asserit col.4.uersi.preterea dato,de meritis non con-*
18 *stabat,& paria sunt non esse,& esse sed non apparere.l.si constare.§.si uxor.ff.solu.mani. quæ citantur cum aliis ab Alexan.in consi. 181. in prim.in 6. sola enim eorum assertio,tamen & si de illis appareret nō negaret Alex.concessionem iudicari realem, ut colligi*

tur ex dictis eius in 1.col.citatis in obiectum pro opi. contraria.

Quapropter cum priuilegium immunitatis à collectis li-
19 beratione in se contineant, & reducat rem ad primã naturam, qua res omnes orte sunt libere perpetuũ & reale censendum est, ut testatur Bald. in l. Beneficius. col.fi.uersi.uel dic.ff.de consti. princi. Barb. in citato consi.44.Soci.Iu.in consi.7.nu.17.supra adducto & ad quoscunque transeat hæc enim interpretatio acci-
20 pienda est ex quo minus offenditur ius comune, ut is declarat nu.18.19. Rursus si ob merita concedatur immunitas ut plurimum in concessioibus perspicitur præter ius comune iudicatur, Quia benefitium includit quod large interpretatur etiam si proprio nomine alicui data comperiatur ut decidit Soci.in citato consi.84.nu.14.15.in 3.

Cõtra constitutionẽ supra firmatã stringunt citata à Dec.in consi.223.in 2.ubi ex mente Buni Imo. & aliorum quos reffert decidit immunitatis priuilegium cum
21 sit contra ius commune quia ab oneribus liberatorium, ad quæ de iure communi alij grauantur non esse. Benefitium, etiam quod ob merita concedatur ut inquit Bar.in l.1.ff.de const.prin.idcirco citatum priuilegium generi posterisq; datum. feminas ex eis non includi etiam nuptas, licet sub nomine generis omnes uniusque sexus comprehendatur, Bal.in l.1.ff.de pub. Imol.in consi.62.post exhibitum nu.5.Cur.Iu. in consi 49.colu.11.in fi. Deci.in l.2.nu.70.72.ff.de reg. Iu.& sub nomine posterorum fœmine ex illis includã

23 tur, ut inquit ipse in consi. 527. nu. 6. & in con. 570. nu. 11. in 3. citat Butri. in consi. 9. uiso puncto in priuilegio, tamen immunitatis rationibus supra citatis foeminae non includuntur, & haec. q. Deciditur ex. l. 1. in fi. ff. de iure immu. Quanuis Ale. in cons. 159. uiso ternate in 2. contrarium asserere uideatur, ut loquitur in donatione, & Beneffitio non in priuilegio in quo stri-
24 cta interpretatio amplectitur, haec ille, & quod non includantur foeminae uidetur sentire Bar. in l. quia tale. ff. solu. matri. hanc opi. comuniter à Doct: recipi attestatur Cur. sen. in consi. 74. col. 4. nu. 10. uersi. uerũ inter maiores.

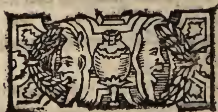
His obiectis remotis cõclusio. supra firmata, amplectãda est difficultas uidetur in tollendo. d. l. 1. in fi. quae si recte consideretur nõ officitur qõni. nostrae Quia foemine exclusae sunt à. d. l. quia simpliciter cõcessio data fuit
25 causa aliqua non expressa, ideo declaratur in priuilegio illo eas non includi at quando ob merita conceditur cum non sit contra ius large interpretatur ut inquit Soci. in citato consi. 84. nu. 16. qui hanc opi. concludentis ratione fortificat, quae uideatur, Quo fit ut Beneficium nuncupetur in quo latissima interpretatio amplecti debet ut inquit ipse & ita declarat Bar. in d. l. 1. non loqui accedentibus meritis & ab earum satisfactionem dum remouet. d. l. 1. Quapropter dicamus Alex. in citato consilio 159. recte sentire nuncupando illud Beneffitium cum ob merita datum reperiatur
26 Nec obst. quod contra ius comune est quo ad rem donatam, licet respectu concedentis aliter sit, Quia dico.

non esse uerum cum ipse nil pro hoc dicto citet, & eru besciмus cum sine .l. loquimur .l. illam C. de collat. cum uulg. Rursus cum ob merita præcedentia datam repe-
27 *riatur etiam quo ad rem donatam dicitur preter ius comune ut firmat Alex. in citato consi. 159. circa fi. & res donata non dicitur prohibita, quæ alias non expreßis meritis nuncuperetur nam ius relaxatur in huiusmodi concessionibus remunantorijs, clare liquit. ex*
28 *donatione inter uirum & uxorem remunantoria, quæ effectum sortitur que simplex facta nullius est ualoris*
29 *idem iudicamus de remuneratoria quæ ob ingratitudinem non reuocatur prælatus ob merita donat, qui à iure prohibetur, feudum quod masculis concedi est solitum, ob merita fœminis concedendum est hæc & alia cumulat Soci. in citato consi. 84. nu. 14. hanc opi. corroborando, quæ fortificatur ex citati supra in q. 11. li*
30 *mi. 4. nu. 66. ubi regentes & consiliarij ciuitatis qui alias immunem quem facere prohibetur ob merita immunitatem cōcedunt, Quia ius isto casu relaxatum est ut quod prius prohibitum erat, permissum efficiatur, item princeps sine causa ius quesitum tertio non tollit, ex causa tamen remunerationis id aufert, Deci. in con. 269. nu. 6. in 2. & dictum est supra. q. 15. ex relaxatione citata.*

Non obst. consilium Butri. quia non exprimit priuilegium immunitatis esse contra ius & licet imol. in citato consi. hoc asserat non negamus in illo casu quo loquitur d. l. 1. in fi. ubi fuit conceßio simplex & non remuneratoria, in qua latā sumimus interpretationem nuncupādo

id beneffitium sub quo, & illud comprehendemus.

31 Quo fit ut tam contra concedentem quam in fauorem illius cui datũ reperitur latißima interpretatio amplectenda sit, ut inquit Alex. in citato consi. in fi. Cuius authoritas maxima est ex quibus remota sunt obiecta, Deci. qui si Soci. in citato consi. eiusque rationes uidisset forte non ita audacter Alex. improbaßet, is tamen saluari potest in casu quo consuluit ut priuilegium contra ius comune dicatur, Quia ob merita non erat concessum, ut idem consuluit in consi. 468. nu. 31. in 3. Ideo stricta interpretatio sumẽda est & ex prædictis finem imponimus quartæ parti quæ præ alijs fuit longior quia subiecta materia nos longiores esse coegit. Ad quintam & ultimam partem descendamus.

Quæst.1.

1 IMMVNITAS *subdito data ex contractu est irreuocabilis.*

2 *Deus ex sua promißione obligatur*

3 *Princeps de plenitudine potestatis contrauenire contractui nequit,*

4 *Poinceps uti priuatus in contractibus consideratur, & si contraueniat etiam motu proprio fingitur circonuenctus*

5 *Princeps est creatura rationalis & cogitur rationi obedire*

6 *Celestinus papa in mane gratiam donabat in sero reuoccabat.*

7 *Princeps non obseruãdo contractum cum subdito initum agit contra ius naturale*

8 *Princeps.l.conuentionis astringitur licet non legis à qua solutus est*

9 *Princeps sicuti non est dominus ellementorũ ita nec contractuum*

10 *Priuilegium in uim cõtractus trãsire cẽsetur si factũ reciprocum interuenit uel,pecunia,etiam si concedens utatur uerbo indulgemus & si conceßionem præponderant & nu.11.*

12 *Successor principis non reuocat priuilegium ab antecessore suo datum quod in contractu transiuit,*

13 *Et magis procedit si successor est filius & heres.*

14 *Non subdito datum priuilegium & ei ius quesitum non reuocatur,*

15 *Ius quesitum alicui ex priuilegio dicitur data scientia illius cui est concessum, uel acceptatione secuta*

16 *Priuilegium subdito concessum quod in cōtractu trāsiuit causa utilitatis publice reuocatur, non si in nō subditum transiuit.*

17 *Si ciui nouello priuilegium concedatur post quam est effectus ciuis & domicilium constituit id reuocari potest ex causa.*

18 *Priuilegium quod in meris finibus persistit sine causa a principe reuocatur, non si translatum sit domi nium & nu.19.*

20 *Priuilegium immunitatis subdito datum sine causa reuocatur, cum ius non sit questum idem non subdito concessum & nu.22.*

23 *Priuilegium immunitatis habet actum successiuū & non consumit effectum nisi de die in die ideo est re/uocabile.*

21 *Clausula non obstante, in priuilegio immunitatis specialiter exigitur idem in concesso miserationis gratia si à principe tollantur & nu.23.*

24 *Priuilegium quod in contractum transiuit ex causa ingratitudinis siue datum sit subdito siue non subdito*

25 *Priuilegium ut supra concessum data enormi lesione preter intentionem concedentis, uel si imperio læsio magna ressutaret reuoccatur.*

26 *Priuilegium immunitatis excausa noua & emergen-*

ti reuoccatur

27 Priuilegium immunitatis ex superuenienti bello & necessitate reipublicæ reuoccatur.

28 Opi.illam quod ex causa priuilegium non subdito datum reuocari ualeat non esse ueram Credimus & nu.29.

29 Vbi est ea ratio idem ius statuendum est.

29 In non subditum aliquid statuere princeps ex deffectu iurisdictionis

30 Ius municipale ex causa emergenti etiam si in cõtractum transiuit reuocari potest.

31 Quæst.2. Priuilegium immunitatis tacitæ censetur reuoccatum si immunis patiatur se decsribi nisi infra decem dies apparel.

32 Immunitas reuocata censetur si immunis sponte sua soluit onera.

33 Protestatio requiritur à soluente onera,quod non intẽdit iuribus suis derrogari alias sibi præiudicaret.

35 Soluens sponte collectas præiudicauit immunitati sibi cõcessæ quo ad soluta tantum non quo ad futura ẽt si per decem annos soluisset dũmodo annorũ triginta anñ.nõ excedat,&nu.36.37.

38 In actibus non reiterabilibus præscriptio triginta annorum,requiritur ad hoc ut quis sibi præiudicat secus in reiterabilibus & quæ sint isti actus,

39 Solutio spontanea Præiudicat immuni,secus si coactus sit soluere.

DE REVOCATIONE IMMVNIT.

Quæst. I.

ISCEPTATVR à maiorib. nostris an Immunitas ex priuilegio data, per concedentem aut illius successorem reuocari ualeat hæc reuocatio duobus modis contingere potest; expresse & tacite quo, ad primum si subdito concedatur ex contractu, illam esse irreuocabilem attestantur doctores, cum princeps
1 ex eo tenaciter obligetur. cap. 1. de prob. Cin. in l. digna Vox. ff. de legi. fortius, & Deus ex sua obligatur
2 promißione ut inquit Bald. in l. 1. ff. de pact. in prin.
3 citat Magistrum senten. & adeo uerum est ut de plenitudine potestatis cõtrauenire prohibeatur ut attestatur Castr. in citata l. digna uox quia hoc naturali iure suadetur, ut firmat Bald. in consil. 371. uerba Cin. in
4 3. consideratur enim princeps uti priuatus in contractibus, Card. in consi. 147. dicitur prædictam.
Et si resilleat, etiam proprio motu, fingitur circunuentus ita quod contrarium non probatur Bald. in consi. 227. pridiæ nu. 4. in 1. est ipse rationalis crea-
5 tura, cogitur rationi obedire, aliter animal irrationale à Cnctis nuncuparetur sicuti de uellestino papa asserit Bal. in citato consi. qui de mane gratiam impartie-
6 batur, illaque insero reuocabat huic opi. adhæret Cast.

in con.317.uiso & examinato col pen.uers.his non ob stantibus in 1.ageret.n princeps contra ius naturale,
7 *si contractum cum subdito initum non seruaret, cui de suprema potestate nequit contradicere, & in consi. 229.uisis & ponderatis colu.fi. in 1.Cur.Iu.in consi. 142.nu.7.is enim lege conuentionis astringitur licet*
8 *non legis á qua est solutus.l.digna uox.ff.de leg.& firmat Ias.in consi.99.col.fi.in 1.ideo dicit.Bal. in c.1.*
9 *de probati.principem contractuum non esse dominum sicuti nec ellementorum ideo gesta cum subdito quæ in contractu transiere ab eo non reuoccantur, Ias.in consi.86.nu.8.in 3.& hanc questionem ab omnibus comuniter recipi, is attestatur in consi,1.col.1.in 1.pro cuius corroboratione multa citãtur á Dec.in con.286. nu.7.& in consi.292.nu.7.in 2.in consi.580.nu.5. & in consi.588.nu.3.in 3.in consi. 689.in 4. Soci. nu.in cosi.77.colu.25.in consi.78.nu.3.4.in 1.& in consi.94.nu.2.in 2.in consi. 160.nu. 51.52.eo uol. Rub.Alexandri in consi.138.nu.4.in consi. 146.nu. 7.8.afflictis Decis.128.nu.10.Crau. in consi.103. nu.15.in cons.7.nu.8.in 1.& de hac conclusione non est hesitandum quia omnes conueniuntur*

Et in uim contractus priuilegium transire censetur si
10 *factum interueniat reciprocum uel pecunia, etiam si concedens uerbo indulgemus in concessione, uteretur, ut inquit Bal. in l.qui se patris col.pen.uersi.hoc scias C.und.liberi.Ias.in citato consi.1.col.6.Felin.in c.nouit nu.21.de Iud.Cur.Iu.in consi.174.nu. 24. Soci. in consi.4.col.2.nu.3.in 3.Dummodo factum,uel pre*

11 *tium siue merita concessione preponderant, ut inquit Bal.& Felin.in locis citatis de mente Aret.ibi, & Soci.in citato consi.quam opi.approbat Ias.in consi.56. col.fi.in 1.& alij in citatis locis.*

Ampl.1. *Amplia ut uera sit opi.questio etiam ad successorem Guid.de suzza.Cin. Castr. & alij in d. l.digna*
12 *uox.Bald.in c.1.donnat.feud. & in consi.271.casus. consilij est in 1.Rub. Ale.in citato consi.146.colu.pe. nu.7.8.Ias.in d.consi.1. colu.2. nu. 2.& in d.consi. 88.nu. 8. maxime illius utilitate interueniente hanc utriusque iuris censuræ procerum communem esse opi. is testatur in citato consi.1.nume.2.& Bald.in consi. 159. super eo de quo queritur in 3.& de plano pro*
13 *cederet si successor esset filius ac heres concedentis ut inquit Ias.in consi.x.col.2.uersi.stat.ergo consi. in 3. & in terminis firmat Alex.in consi.30.col.fi.in 5.*
14 *At si non subdito datum foret priuilegium & quæsitum sit ei Ius ex contractu, non datur reuoccatio, teste Bar.in l.2.in fi.ff.de iure immu.in l.quid.semel.ff. de decret.Ab.ord.facien.Rom.in consi. 252. pro decisione nu.3.Deci.in c.quæ in ecclesiarum nu. 28. de constitut.in d.c.nouit nu.15.Abb.in consi.41.uidendum nu. 5.in 1.Castr.in citato conf.229. uisis & ponderatis col fi.in 1.Bart. in l.omnes propterui. in 4.q. 4. q.princi uer.circa præterita.ff.de Iust. & iure Soci.in consi.86.col.fi.nu.13.in 4. rom latius in consi. 436.quod indultum nu.13.14.Ias plene in d. conf.1. col.5.nu.4.& per alios in locis citatis & ius quesitũ intellgas, si ad illius noticiam deueniat priuilegiũ uel*

15 acceptatione secuta ut testantur Imo Abb. Aret. Felin. & alij in citato c. nouit nu. 18. 19.

Lim. 1. Limitatur à maioribus nostris hæc concessio quando causa publicæ utilitatis reuoccatio fieret, quia do-
16 minium quæsitum, tolli potest cum causa, si id sit subditi alijs non, cum non cadat reuocatione illum defectu iurisdictionis. l. fi. si contra ius uel utili. publi. nam in non subditos nequit concedens illam exercere. c. 2. de constitu. in 6. c. per uenerabilem qui fili. sint. legi. decidit Castr. in cons. 287. primum dubium procedit col. 1. & in d. cons. 229. colu. fi. uers. probatur in 1. Felin. in d. c. quæ in ecclesiarum nu. 44. 45. 46. & ibi Deci. nu. 28. expreßius in c. nouit nu. 16. de iud. post Imol. Soci. in cons. 86. in fi. in 4.

17 Restringo hanc quæstionem ad semper subditum, quia si quispiam uenit ad habitandum in loco, cui sit immunitas concessa, ut inquit Bar. in d. l. omnes propter. & supra dictum fuit ex quo amplius non est subditus reuocari potest, immunitas, quia ratio deffectus iurisdictionis, cessat gl. & ius. l. adiger. §. quamuis. ff. de iur. patr. c. cum cessante de appell. ita declarantur quæ citantur a Butri. Card. Feli. & alijs in d. c. nouit, relatis a Ias. in citato consi. 9. nu. 4. quod si contractus iniatur cum non subdito tempore concessionis reuoccari nequit, ratione illa deffectus iurisdictionis quæ cessat postquam est effectus subditus, ideo in eum cadit reuocatio, quā causa iusta interueniente, & legitima princeps tollere potest ius ei quæsitum ex contractu ut supra diximus, Alius si eorum dicta simpliciter intelligerentur,

rentur, etiam postquam is est effectus subditus, non recte sentirẽt, quia subdito aufertur dominium causa utilitatis publicæ ut sepe dictum est.

Dubia uidetur reddi quæst. supra firmata, quod subdito immunitatis priuilegium concessum, quod in contractum transiuit non reuocari.

18 Quia Nicol. de mar. cõciuis meus. C. de nou. cod. Iust. confir. asseruit id per uiam gratiæ subdito concessum sine causa tolli a principe quia nemini facit iniuriam cũ nullo iure cogebatur concedere cuius contrariũ Gui. de suzz. testatus est, illã decisionem Nata. approbauit Bal. in l. qui se primis colu. pen. uersi. sed Nicolaus. C. und. lib. & Castr. in citata. l. digna uox uers. præterito inteligo, Deci. in d. c. quæ in ecclesiarum nu. 28. Cur. Iu. consi. 1. nu. 34. Ias. in consi. 56. col. fi. in 1.

Nam dico illam decis. intelligendam esse, quando priuile-
19 gium erat in meris finibus priuilegij quia translatum non erat dominium directum uel utile, alias in translatis non conceditur presentia, nec cædit reuocatio nisi cum iusta causa, ut firmãt Bal. Castr. ubi supra & Ias. in d. consi. 1. nu. 5. Soci. in d. cons. 4. nu. 3. in 3. in consi. 86. in fi. in 4. Aret. post Abb. & Felin. in d. c. nouit nu. 21. cum iusta causa quesitum ius tollitur ut supra diximus, inferro ergo quo ad nostros terminos priuile-
20 gium immunitatis datum subdito, tolli sine causa quia ius aliquod non est quesitum, cum habeat successiuum actum, & non consumit effectum nisi de die in diem, unde pro tempore quo effectum non habuit, reuocatio sine causa dari potest quia nemini iniuriatur, ut deci-

dit Castr. in con.229.uisis & ponderatis.col fi.in 1. Aret.& Felin.in d.c.nouit nu.21.& firmat Abb. ibi
21 nu.26.quod reuocatio conceditur quo ad actus futuros, quia actum habet successiuum secus si actum habeat momentaneum,& statim effectum sortiatur quia sine causa iusta non reuoccatur à principe, ut dictum fuit,& adiuuat Abb.in consi.41.uiden.nu.5. ita intelligi affirmamus. Alex.in consi.30.col.fi.in 5.
22 Et hæc uera sunt etiam in non subdito ut attestantur Doct. supra in locis citatis,& cum clausula nō obstāte speciali,ut inquit Ias.in d.consi.1.nu.8.col.9.uers.circa.secundam in 1.sicuti specialis requiritur in concesso
23 miserationis causa ut Alex.affirmat in cons.120.col.4.uers.sed regula in 4.

Lim. 2. Qupālures hæc conclusio,limitationes patitur, quas citāt.Cano.in d.c.nouit ut si ingratitudo illius cu
24 ius est datū priuilegium immunitatis, Are.Fel.ibi nu.26. & Deci.& Ale.in con.215.col.7.uer.& 1.non obst.in 2.Bald.in l.2. in fi.c.de liber.& eo lib.qui in fi.noct.contra exemptos ob uicium ingratitudinis immunitatē perdere Cur.Iu.in con.61.nu.14.Ias.in cō si.227.col.6.uersi.septimo in 2.

Limi.3. Alia citatur si ex post facto concedens multum
25 lederetur ex concessione priuilegij dati non subdito preter illius intentionem quia reuoccatur, idem credo uerum esse si magna lesio Imperio resultaret ut inquit Bar.in l.prohibetur.§.plane.ff. quod ui aut clausula, Ias.in cons.10.colum.2.uers.preterea cons.in 3.ut si summus pontifex ciuitatē Ecclesiæ alicui donasset,illā

quæ in feudum conceßißet, sine assensu Cardinalium factum ab eo improbatur, Idem in Cæsare & Rege iudicamus & de regalibus affirmat Rub. Alex. in cons. 50. nu. 7. in consi. 138. Ias. in citato consi. 10. col. fi. exprimit quæ sit magna lesio istis casibus & quæ parua, crederem ipso iure ressolui in his terminis & non esse opus reuocatione ut sentit, Aret. Et melius Felin. in d.c. nouit nu. 20. Alias traddunt ibi cano. fallentias Quas non recenseo cum perspici ualeant, ultimo citatur à Feli. nu. 31.

Lim. 4. Vt causa emergens nouiter superueniret quia
26 admittitur reuocatio Bal. in l. fi. ff. de senator. qui non aperit an subdito, uel non subdito datum reuocetur, At Accurs. uidetur hoc firmasse in l. 1. C. ut nem. lic. in emp. Speci. lib. x. glo. generaliter decidendo; Alex. in citato consi. 215. col. 6. uersi. nono in 2. nemo se excuset ratione alicuius priuilegij cõceßi, & firmat in terminis. Cur. Iu. in consi. præterito. 61. circa fi. Felin. in c. causamque nu. 56. de rescrip. Din. & Doct. in l. si
27 ex toto. ff. de leg. 1. qui decidunt priuilegia immunitatum si guerra superueniat non opitulari exemptis, Marsi. in prati. Crimi. §. agredior. nu. 63. ubi ob neceßitatem reipublicæ superueniente uel alia noua causa emergenti conceditur reuocatio, Idem de fame & peste, uel alia quacunque causa neceßitatis reipublicæ imminente uel principi sub orta censendum est, Rom. in consi. 436. quod indultum nu. 10. & quanuis titu-
28 bet Felin. in d.c. nouit nu. 31. de hac limitatione Nos illam omnesque à Doct. citatas de iure non esse tutas

credimus, in quibus hi asserunt priuilegium non subdi to datum cū causa reuoccari. Quia si uera est illa opi quod si in non subditum transit priuilegium à concedente etiam cum causa iusta non reuoccari quando ad
29 eius notitiam peruenit uel in translatis quo ad dominium, ratione desfectus iurisdictionis quam in non subditum nequit concedēs exercere ut diximus, eadem ratio militat in citatis limittationibus, quare est non subditus glo. non potest cum causa reuocari priuilegium, quia in eum concedens iurisdictionem non exercet ergo utroque casu idem ius statuatur. l. illud. ff. ad l. acq. limi. ergo ueram fore affirmemus in subdito in quo habet iurisdictionem concedens, ut ex causa superuenien. reipublicæ, aut principi reuocatio concedatur.
30 Nam & statutum reuocatur causa de nouo superuenienti, ut si ciuitas effecta sit pauper uel hominum facultates sint diminutæ, quare à citato statuto super collectis ædito receditur etiam quod in contractibus transierit, ut per plura decidit Deci. in consi. 335. colu. 2. in 2. Hactenus de expressa reuocatione nunc de tacita dicamus.

Quæst. 2. Immunitatis priuilegium tacite reuocatum
31 censetur si patiatur immunis se describi in libro soluētium collectas, quia habita hac scientia, si ad illarum solutionem uocet & infra decem dies non apparet sibi & suo præiudicatur priuilegio, authore Ang. in l. 1. §. si quis tutor. ff. quando app. sit, clamante hoc esse singulare dictum quod comuniter ignorare approbat id. Alex. in consi. 101. col. 6. uersi. 3. principaliter in

1. & in consi. 136. col. 4. uersi. preterea. in 2. Deci. in consi. 638. nu. 9. in 4. Goz. in consi. 16. in fi. & in consi. 23. nu. 4. 9. Ias. in l. falsò. C. de diuers. rescrip. Feli. in c. cum accessissent. nu. 47. de consti. Deci. ibi. nu. 29. Cass. in consi. 64. nu. 29. Crau. in consi. 54. nu. 4. in 1.

Nouissime hoc dictum not. asseritque esse bonam cautelam pro uniuersitate, Rober. Maran. in Tract. de ordi. Iud. in 3. par. 6. par. uersi. uenio ad 2. nu. 314. si statim descriptio immuni notificetur, quia forensis non animaduertet app. ab ea infra tempus citatum cum fidens suo priuilegio & in futurum ad collectas cogetur

32 Inducitur etiam Tacita reuocatio priuilegij, quando immunis collectas sponte soluit, quia illi uidetur renunctiasse. l. 1. cum glo. c. de his qui spar. mun. susce. lib. x. ibique exprimit Bar. Cin. in l. uoluntarie. c. de excus. Tur. col. 4. uersi. tertio, exigitur glo. ut sibi non prae-

33 iudicet quod protestetur nolle suo priuilegio renuntiare ex solutione collectarum citata, ut inquit Bar. in citata. l. 1. qui asserit se hoc fecisse in solutione praestantiorum, Decidit Cyn. ante eum in d. l. uoluntarie colu. 5. uersi. quinto queritur, Alex. in d. consi. 136. col. 4. uersi. Rursus, & in consi. 189. col. fi. in prin. in 5. Rō. in consi. 252. pro decisione in fi. Goz. in consi. 2?. nu. 7. Felin. in d. c. cum accessisset. nu. 28. Parpa. affirmat in onere capitationis in d. l. placet nu. 27. Et hoc habere locum testantur Doct. quando contrauentio

34 fuit uniuersalis, quia si particulariter fuit pro uno actu non requiritur protestatio ut inquit Deci. in do.

cum accesissent.nu.31.

Hanc questionem ueram esse testantur Doct.*quo ad solu-*
35 *luta tantum quia in his sibi soluens preiudicauit, quo uero ad futura minime.d.l.1.cum glo.*Bart.*in l.2.ff. de priuileg.uetera,*Ias.*in cons.25.nu.1.col.2. uers. nec obst.in 3.ubi congerit.plura in proposito quæ nõ recenseo* Goz.*in citato consi.23.nu.1.* Alex. *in cons. 192.colu.pen. uers.postremo in 2.in consi.33.in 5. & prius decidit* And.de Banu.*in l.2.c.de his qui mu. sponte suscip.lib.x. & si soluisset per decem ann.non*
36 *dicitur illud amisisse ut inquit ipse nisi per spatium. 30.uel 40.ann.firmatur* Cin.*&* Sali.*in citata.l.uolũtarie,*Abb.Felin.*&* Deci.*in d.c.cum accessissent nume.28.*

Opi.*hæc dubia uidetur ex citatis supra nu.31.ubi statim*
37 *quando quis scit esse descriptum debet infra decem dies apparere alias sibi præiudicat adeo quod in futurũ ad soluẽdũ collectas astringitur,* Nos *autẽ dicimus spatium 30.ann.& ultra requiri ut sibi generet preiuditium soluens*

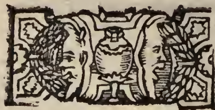
Solutio opi. uera est in actu non reiterabili ut testantur
38 Doct.*ibi in eo qui passus est se describi in æstimo, uel libro collectarum secus si actus reiterationem recipit ut solutio collectarum quia non perditur nisi illo spatio citato,*Traddit *hanc solut.* Alex.*in consi. 33. citato.col.ij.& in d.consi.192.col. pen. &* Goz.*in loco 5.*Cass.*in consi.64.nu.28.29.firmans soluentem per aliquos annos dummodo triginta non excedatur sibi non præiudicasse ut in futurum cogi ualeat in actu rei*

terabili secus in non reiterabili ut in assumptione tutellæ & similibus, secundum Cin. *Bal. & Sali. in d.l. uoluntarie,*Goz *in loco citato. Idem iudicatur in priuilegio moncentaneo & non successiuo actus ut inquit* Alex.*in d.consi.*33.*col.*2.*uersi. nec ad hoc obst.*

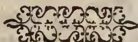
Lim.1.Limitatur *à* Doct.*ista quæst.quando soluens coacte soluit quia suo priuilegio non uidetur renuntiare.*
39 *l.cura.in prin.ibi nec si per uim.ff. de mun. & hono, per quam.l consuluit.*Rom.*in d.cons.*252.*in fi.* Ale. *in d.cons.*33.*col.*3.*uer.quinimo si dicas ex mente* Io. *And.host.*Butri.*in c.accedentibus de priuileg.*

FINIS.

INDEX ALFABETICVS COPIOSVS

Forensis

X

S

FINIS.

Permitente Sanctissimæ Inquisitionis Officio excussa hæc fuere.

